

Aastaruuanne 2010

Loome uue energia!

Eesti Energia

Sisukord

JUHATUSE ESIMEHE PÖÖRDUMINE	3		
TEGEVUSARUANNE			
Lühidalt	8		
Strateegia	12		
Ühingujuhtimise aruanne	16		
Tegevuskeskkond	31		
Majandustulemused	52		
Töötaja	65		
Ühiskondliku vastutuse aruanne	74		
KESKKONNAARUANNE	81		
Maa- ja ressursikasutus	84		
Jäätmekäitlus	91		
Õhusaaste	94		
Mõju veekeskkonnale	96		
Kliimamuutuste leevendamine	98		
Energiasäästu toetamine	99		
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE			
Konsolideeritud kasumiaruanne	100		
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	101		
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	102		
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	103		
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	104		
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	105		
Lisa 1. Üldine informatsioon			
Lisa 2. Kokkuvõtte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest			
Lisa 3. Finantsriskide juhtimine	124		
Lisa 4. Olulised raamatupidamishinnangud			131
Lisa 5. Segmendiaruandlus			132
Lisa 6. Materiaalne põhivara			138
Lisa 7. Kasutusrent			140
Lisa 8. Immateriaalne vara			141
Lisa 9. Investeeringud sidusettevõtjatesse			143
Lisa 10. Varud			144
Lisa 11. Finantsinstrumentide jaotus kategooriate järgi			
Lisa 12. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded			146
Lisa 13. Tuletisinstrumentid			148
Lisa 14. Finantsvarade krediitkvaliteet			150
Lisa 15. Müügiootel finantsvarad			151
Lisa 16. Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande			152
Lisa 17. Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades			
Lisa 18. Raha ja raha ekvivalendid			
Lisa 19. Aktsiakapital, kohustuslik reservkapital ja jaotamata kasum			153
Lisa 20. Dividend aktsia kohta			
Lisa 21. Riskimaandamise reserv			
Lisa 22. Võlakohustused			
Lisa 23. Võlad hankijatele ja muud võlad			155
Lisa 24. Tulevaste perioodide tulud			
Lisa 25. Eraldised			156
Lisa 26. Müügitulu			157
Lisa 27. Muud äritulud			158
Lisa 28. Kaubad, toore, materjal ja teenused			
Lisa 29. Tööjõukulud			
Lisa 30. Muud tegevuskulud			159
Lisa 31. Neto finantstulud (-kulud)			
Lisa 32. Tulumaksukulu			160
Lisa 33. Äritegevusest saadud raha			
Lisa 34. Bilansivälised varad ning tingimuslikud ja siduvad tulevikukohustused			161
Lisa 35. Müügiks hoitavad varad ja müügiks hoitavate varadega seotud kohustused			162
Lisa 36. Lõpetatud tegevusvaldkond			
Lisa 37. Tava- ja lahustunud puhaskasum aktsia kohta			163
Lisa 38. Tehingud seotud osapooltega			
Lisa 39. Aruandeperioodi lõpu järgsed sündmused			164
Lisa 40. Finantsinformatsioon emaettevõtja kohta			165
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE			170
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK			171

Hea omanik, head kliendid ja partnerid!

Lõppenud majandusaasta oli Eesti Energiale tegude- ja saavutusterohke. Jõudsime mitme pikalt plaanitud projektiga täideviimise etappi ja pälvisime tunnustust nii kindla ja tugeva firmana kui ka hinnatud tööandjana, kliendi-teenindajana ning vastutustundliku ettevõtjana.

Eesti Energia äritulud olid 2010. aastal rekordilised 12,5 miljardit krooni, kasvades eelmise perioodiga võrreldes viiendiku. Ärikasum suurenes aastaga 45% ja oli 2,3 miljardit krooni. Majanduslikku lisandväärtust (EVA) lõime aastaga kokku 520 miljonit krooni.

Pool Eesti Energia müügitulude kasvust, 1 miljard krooni, tuli suuremast elektrimüügist avanenud vabaturgudel ning elektribörside käivitamisest Eestis ja Leedus. Teine peamine kasvumootor oli vedelkütuste müügi mahu kasv ja kõrgem

*Sandor Liive
juhatuse esimees*

müügihind, mis andis eelmise aastaga võrreldes ligi kolmandiku võrra suurema ja 187 miljonit krooni parema müügitulemuse.

Võrguteenuse müük suurenes 234 miljonit krooni eelkõige eelmisest aastast madalama välitemperatuuri ja kasvule pööranud majanduskeskkonna tõttu. Sama palju teenisime renditulu Estlinki merekaabli Nord Pooli kasutusse andmisest.

Investeeringute mahud on jätkuvalt kasvamas. Lõppenud majandusaastal investeerisime 3,4 miljardit krooni Eesti energiavarustuskindluse tagamiseks ja jaotusvõrgu töökindluse tõstmisse Eesti koduturul.

Eesti Energia tugeva tulemuse taga on viimase paarikümne aasta suurimad tootmismahud ja tõusnud efektiivsus. Põlevkivi, elektri ja põlevkiviõli tootmismahud kasvasid samale tasemele 1992. aastaga. Märkimist väärib, et tegime seekordse rekordi kolm korda väiksema töötajate arvuga, mis ilmselt hästi firma pidevat liikumist suurema lisandväärtuse suunas. Tõhusust näitab ka rekordmadalale, 6,6%-ni viidud võrgukadu.

Teine 2010. aastat ilmestav märksõna on Eesti elektriturul esimese osa avanemine. Avatud turu käivitamiseks aitasime elektribörsil NordPool avada Eesti turupiirkonna, andes turu kasutusse enda, Leedu ja Soome osad Estlinki merekaabli.

Eesti avatud elektriturul säilitasime turu avamise järel 87%-lise turuosa. Samal ajal suurendasime oma kohalolekut välisriikides, näiteks Leedu elektriturul jõudis Eesti Energia Enefiti kaubamärgi all aasta lõpuks 6%-lise turuosa ja Baltimaade avatud turul tervikuna oli aasta lõpuks Eesti Energia turuosa 34%.

Eesti Energia on viimastel aastatel edukalt laiendanud oma pakutavaid teenuseid, sisenedes kodustes majapidamistes vajalike elektritööde turule ja pakkudes energiasäästulaseid teenuseid. Kokku väljastasime aastaga 583 energimärgist, hõlvates sellega 42%-lise turuosa, teostasime aastaga 60 energiaauditit ning tegime klientide kodudes või ettevõtetes elektritöid 2487 korral.

Teenisime 2010. aastal ligi poole oma tuludest ja üle 60% kasumist avatud turudelt – elektri ja elektriga seotud lisateenuste, põlevkiviõli, telekommunikatsiooniteenuste ning metalltoodete müügist. See tähendab, et tänaseks on Eesti Energiast saanud moodne ja tugev vabaturufirma. Avatud turu tegevuste müügiõhu kõrval pöörasime olulist tähelepanu oma reguleeritud äride, eriti võrguteenuse kvaliteedi ja efektiivsuse tõstmisele.

Lõppenud majandusaastal investeeris Jaotusvõrk Eestimaa elektrivõrku oma puhaskasumist kolm ja pool korda rohkem, ligi 943 miljonit krooni. Kahe suure tormi järel august-

- Üle poole Eesti Energia müügitulude kasvust tuli suuremast elektrimüügist avanenud vabaturgudel ning elektribörside käivitamisest Eestis ja Leedus.
- Lõppenud majandusaastal investeerisime 3,4 miljardit krooni Eesti energiavarustuskindluse tagamiseks ja jaotusvõrgu töökindluse tõstmisse Eesti koduturul.

tis ja detsembris tõime elektri tagasi ligi 190 000 majapidamisele. Varasemast rohkem pöörasime tähelepanu klientide eelteenitavimisele ja juhendamisele olukordades, kus loodusjõud päevadeks elektrivarustust häirida võivad.

Eesti Energia läbiv strateegia on anda kõigile oma kasutuses olevatele ressurssidele võimalikult kõrge lisaväärtus. Olemasolevate varade parimaks kasutamiseks täiendame oma

tootmisportfelli pidevalt uute tehnoloogiate ja tootmisviisidega.

Olulisemad lisaväärtuse tõstmise näited lõppenud aastast on põlevkiviõlitööstuse laiendamine Eestis ning Iru soojuselektrijaama laiendamine riigi esimese jäätmeenergia-plokiga. Kui esimene võimaldab tänu uuele Enefit-280 tehnoloogiale põlevkivi toorainena paremini ära kasutada, siis teine lubab Eestis seni kasutuna ladestatud prügist hakata keskkonda säästvalt energiat tootma.

Eesti Energia spetsialistide vedamisel välja töötatud, senisest tõhusama ja keskkonnasõbralikuma Enefit-280 õlitechase süda – retort – on Auveres paigaldatud, jätkub 2012. aastal valmiva ja ligi 3,0 miljardi kroonise kogumaksumusega tehase ja vajaliku infrastruktuuri montaaž. Käimas on ka 2013. aastal Iru valmiva jäätmeenergiaploki ehitustööd, mille koguinvesteering ületab 1,5 miljardit krooni.

Narva elektrijaamades jätkub Eesti elektritootmise keskkonnasõbralikkuse tõstmiseks väävlipüüdmissaadmete paigaldamine. Projekti maksumus on ligi 1,6 miljardit krooni. Taastuenergia arendusprojekte on töös üle 1,1 miljardi euro eest, ehitatavatest suurim, 39 MW võimsusega Narva tuhavälja tuulepark valmib 2012. aastal.

Alanud aasta alguses allkirjastasime Alstomiga lepingu Eesti ajaloo seni suurima, ligi 14,9 miljardi kroonise energeetikainvesteeringu tegemiseks. Senisest keskkonnasäästlikumal tehnoloogial põhineva Narva uue kuni 600 MW võimsusega elektrijaama ehitamine võimaldab tagada Eesti energiavarustuskindluse. Investeeringu lõplik elluviimine ootab riigiabi luba Euroopa Komisjonilt.

Oma unikaalse põlevkivialase oskusteabe kasutamise ja maavara väärtuse kasvatamise ideoloogiast lähtuvalt on Eesti Energia laiendanud oma tegevust ka teistesse põlevkiviriikidesse. Jordaania omandasime riigi suurimas põlevkivimaardlas kasutamise ainuõiguse enam kui 2 miljardile tonnile põlevkivile, mis on üle viie korra rohkem kui meie kaevandusõigus Eestis. Jordaania meie kasutada olevates varudes sisaldub hinnanguliselt 1,5 miljardit barrelit õli.

Jätkame ligi 38 000-barrelise päevatoodanguga õlitechase ja kuni 900 MW võimsusega põlevkivielektrijaama arendamist Jordaania. Lõppenud aastal kaasasime strateegilise partnerina Malaysia energiakontserni YTL Power Internationali.

Eesti põlevkivikogemuse rakendamiseks uuel tasemel omandasime 2011. aasta märtsis USA põlevkiviarendusega tegeleva ettevõtte Oil Shale Exploration Company. Sellele firmale

Oma unikaalse põlevkivialase oskusteabe kasutamise ja maavara väärtuse kasvatamise ideoloogiast lähtuvalt on Eesti Energia laiendanud oma tegevust ka teistesse põlevkiviriikidesse.

kuulub Utah' osariigis 3,1 miljardi tonni suurune põlevkivivaru, milles sisaldub hinnanguliselt 2,1 miljardit barrelit põlevkiviõli. Meie sihiks on USAs, kus paikneb 70% maailma põlevkivivarudest ja mis impordib päevas ligi 12 miljonit barrelit vedelkütuseid, arendada välja Enefit-280 tehnoloogial põlevkiviõlitööstus päevase võimsusega 57 000 barrelit.

Praegune reaalsus on naftavarude vähene mine ja naftahinna kallinemine. Eesti Energia põlevkiviarendused maailma põlevkivirikastes piirkondades on hästi ajastatud, arvestades maailma kasvavat nõudlust alternatiivsete kütuseallikate ja keemiatööstuse tooraine järele.

Erinevalt paljudest suurtest energiafirmadest on Eesti Energia nii-öelda väikese turu suur ettevõte. Koduturul paistame suurena, kuid

Euroopa või maailma mastaabis oleme jätkuvalt väike tegija, kes peab puuduva „massi” korvama kiiruse ja paindlikkusega.

Lähiaastatel ootame väärtuse kasvu eelkõige vedelkütuste tootmise laiendamisest: 2012. aastal valmiv uus õlitehas peab andma märkimisväärse panuse Eesti Energia kasumi kasvu.

Jätkuvalt paneb meid proovile turu avanemine ja selle mõju meie turuosale Baltimaades. Seni oleme avatud elektriturul olnud edukad, mis sisendab kindlust, et meil on võita ka järgmistest elektrituru avamise etappidest Baltimaades.

Suurimaks väljakutseks Eesti Energiale on Euroopa Liidu kliimapoliitikaga kohanemine. Põlevkivist elektri tootmine on suure CO₂-sisaldusega, mistõttu CO₂ heidet piiraval poliitikal on meile suur mõju. Lahenduseks on tootmisportfelli CO₂-mahukuse järjekindel vähendamine tootmise mitmekesistamise kaudu.

2010. aasta detsembris võeti vastu Euroopa Liidu tööstusheitmete direktiiv, mis annab riigi varustuskindluse tagamiseks võimaluse kasutada piiratud ulatuses vanu väävlipüüdjate energiaplokke ka pärast 2015. aastat.

Analüüsimise hoolikalt uue direktiivi võimalusi ja sellel võib olla mõju ka meie lähemate aastate investeerimiskavale.

Eesti Energia jätkab kapitalimahukate elektritootmisprojektide elluviimist, et kindlustada riigi varustuskindlus ning olla võimeline avatud elektriturul edukalt konkureerima. Samal ajal on vaja investeerida suuri summasid jaotusvõrgu kvaliteedi tõstmisesse, millest sõltub ligi poole miljoni kliendi rahulolu meie koduturul. See tähendab, et ettevõtte kapitalivajadus lähiaastail kasvab ja tulevikus tuleb keskenduda hästi valitud projektide edukale elluviimisele.

Eesti Energiat on viinud ja viivad ka edaspidi edasi efektiivsus, innovatsioon ja paindlikkus. Meie edu toetub meie oma inimeste tarkusele, pealehakkamisele ja hästi tehtud plaanide heale elluviimisele.

Nähes, et Eesti Energia, aga ka Eesti riik laiemalt vajavad tulevikus oma eduloo jätkamiseks aina rohkem aktiivseid inimesi, algatasime lõppenud aastal noorte ettevõtlikkuse arendamisele suunatud programmi Entrum.

Eesti Energia peamises tegevuskohas, Ida-Virumaal alguse saanud programmi raames

Eesti Energia jätkab kapitalimahukate elektritootmisprojektide elluviimist, et kindlustada riigi varustuskindlus ning olla võimeline avatud elektriturul edukalt konkureerima.

õpetame noortele aktiivses ja kaasahaaravas vormis, kuidas olla elus ettevõtlik, plaane teha ja neid seejärel neid edukalt ellu viia.

Meie ettevõtte ja töötajate teadlik valik investeerida noortesse ja ettevõtlikkuse aitab kindlasti ühiskonnas esile kutsuda olulisi muutusi. Usume, et eduelamus, mis noortel tekib projektide vedamisest Eesti tippasjatundjate juhendamisel, annab nii mõnelegi noore tulevikus tahte ja julguse asuda Eesti arengut juhtima.

Erinevalt paljudest suurtest energiafirmadest on Eesti Energia niiöelda väikese turu suurettevõte. Koduturul paistame suurena, kuid Euroopa või maailma mastaabis oleme jätkuvalt väike tegija, kes peab puuduva „massi” korvama kiiruse ja paindlikkusega.

LÜHIDALT

Eesti Energia on rahvusvaheline energiaettevõte. Tegutseme Baltimaade ja Põhjamaade ühineval elektriturul. Kogu maailmas on hinnas meie põlevkivi töötlemise unikaalsed teadmised, oskused ja tehnoloogia.

Meie ühtselt juhitud äri teeb meist kliendile asjatundliku ja kindla partneri kõigis energia-küsimustes. Oleme ainus Eesti energiaettevõte, kes tegeleb nii põlevkivi kaevandamise, elektri ja soojuse tootmise, ainulaadse õli-tööstuse kui ka kliendile teenuste ja toodete pakkumisega.

Oma pikaajalist kogemust pakume Eestist väljaspool kaubamärgi Enefit all. Müüme elektrit Läti, Leedu ja Soome klientidele ning tutvustame maailmale ainulaadset, keskkonnasõbralikku ja tõhusat põlevkivi töötlemise terviklahendust.

Kiired faktid

- asutatud 1939, rahvusvahelistel turgudel kasutusel kaubamärk Enefit
- Eesti suurim tööandja, üle 7400 töötaja

- Eesti eelistatuim tööandja (TNS Emor, 2010)
- Eesti kõige väärtuslikum ettevõte (Gild Bankers, I koht 2009, II koht 2010)
- Eesti mainekaim riigiosalusega äriettevõte (TNS Emor, 2009)
- paremuselt teine klienditeenindusettevõte Eestis (TNS Emor, 2010)
- ettevõtete vabatahtlikkuse auhind, Eesti võitja (Business in the Community, 2010)
- vastutustundliku ettevõtluse indeksis III koht (Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum, 2010)
- stabiilse väljavaatega krediitireitingud – S&P tasemel BBB+ ja Moody's tasemel A3

Peamised tooted ja teenused

- elektrienergia, võrguteenuse, soojusenergia, põlevkivi ja põlevkiviõli müük
- energiaga seotud lisateenuste müük: elektritööd, energiaaudit ja termoulevaatused, hoonete energiamärgise väljastamine ning Kõu interneti pakkumine
- põlevkivi töötlemise oskusteabe ja tehnoloogia eksport

VÄÄRTUSED

Ettevõtlikkus

märkame võimalusi, oleme ettevõtlikud ja sihikindlad nende elluviimisel

Asjatundlikkus

oleme oma valdkonnas asjatundlikud, anname endast parima ja tahame areneda

Koostegemine

tegutseme koos ühise eesmärgi nimel, sest nii jõuab parema tulemuseni

Vastutustunne

oleme vastutustundlikud lubaduste pidamisel ning arvestame oma tegevuste ja otsuste mõjuga

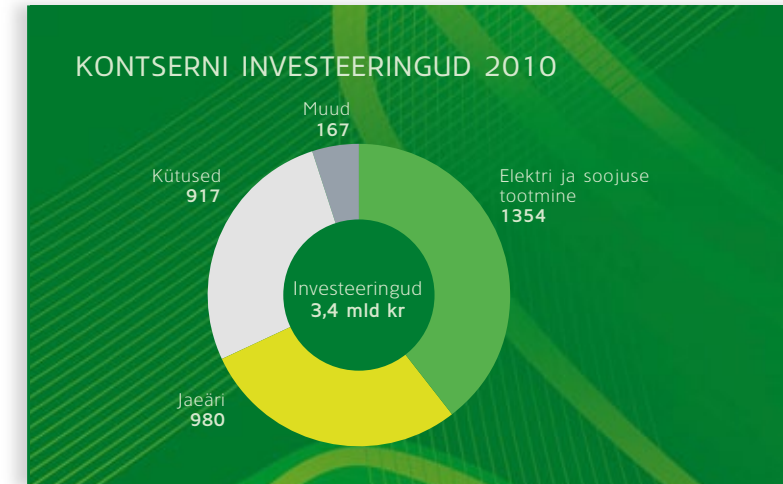
Lühiülevaade 2010. majandusaastast

Läbi aegade parim majandustulemus:

- äritulud 12,5 mld krooni, +20%
- kulumieelne ärikasum (EBITDA) 3,8 mld krooni, +17%
- ärikasum 2,3 mld krooni, +45%
- puhaskasum 1,8 mld krooni, +32%
- investeeringud 3,4 mld krooni, +5%
- elektrienergia müük 6,4 mld krooni, +22%

Rekordilised tootmisnäitajad alates 1992. aastast:

- Elektri müük – 10,7 TWh
- Võrgukaod – 6,6%
- Elektritoodang – 11,5 TWh
- Põlevkivitoodang – 17 mln tonni
- Õlitoodang – üle 190 tuhande tonni, rekord alates õlitööstuse käivitamisest 30 aastat tagasi

Olulisemad sündmused

- Põhivõrguettevõtte Elering müük jaanuaris 2010
- Nord Pool Eesti käivitamine ja 87% turuosa saavutamine Eesti avanenud elektriturul
- Kontsessioonilepingu allkirjastamine Jordaania valitsusega, vähemusinvestori YTL Power International kaasamine Jordaania õli- ja elektrijaama projekti
- Alstomi valimine 14,9 mld krooni maksva planeeritava põlevkivielektrijaama ehituspartneriks

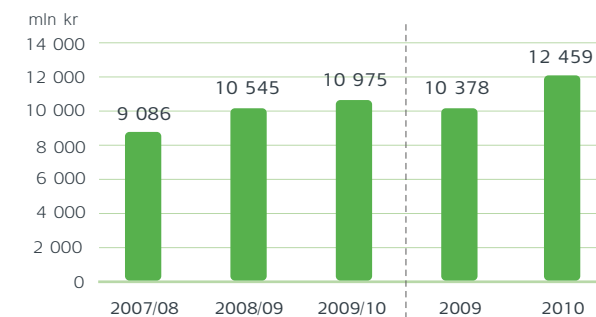
Suuremad investeeringud

- Jaotusvõrgu uuendamine – 943 mln krooni
- Väevlipüüdmissaadmete paigaldamine Narva elektrijaamadesse – 713 mln krooni
- Uue õlitehase ehitus – 501 mln krooni
- Põlevkivi kaevandamise tehnika uuendamine – 351 mln krooni
- Iru jäätmeenergiaploki rajamine – 159 mln krooni
- Aulepa tuulepargi laiendus – 140 mln krooni

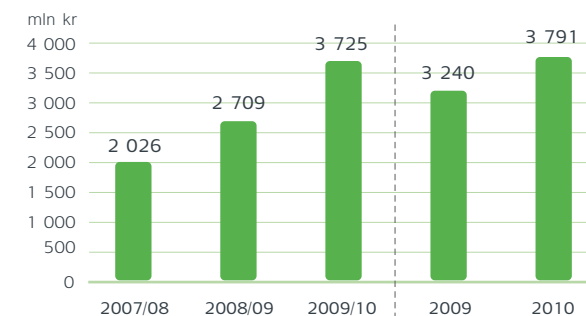
Tähtsamad müügi- ja finantsnäitajad*

		2010	2009	2009/10	2008/09	2007/08
Elektrienergia müük	GWh	10 714	9 541	9 760	10 025	10 121
Soojusenergia müük	GWh	1 428	1 381	1 412	1 689	1 739
Põlevkivi müük	tuh t	1 966	1 662	1 689	1 730	1 796
Põlevkiviõli müük	tuh t	181	154	171	139	128
Jaotusvõrgu kaod	%	6,6	7,8	7,4	6,7	7,8
Puhaskasum	mln kr	1 830	1 391	1 801	1 087	357
Rahavood äritegevusest	mln kr	2 360	2 729	3 389	1 908	1 741
Investeeringud	mln kr	3 419	3 261	3 107	2 962	2 489
Varad aasta lõpus	mln kr	28 854	27 547	28 700	28 198	26 498
Võlakohustused aasta lõpus	mln kr	5 613	5 670	5 673	5 153	5 265
Omakapital aasta lõpus	mln kr	17 322	17 264	18 626	18 153	16 514
Omakapital / varad aasta lõpus	%	60,0	62,7	64,9	64,4	62,3
Investeeringut kapitali tootlus**	%	12,7	7,5	11,8	7,6	4,2
Netovõlg / kulumieelne ärikasum		0,5	1,6	-0,4	1,0	0,8
Intressi kattekordaja***		13,7	11,7	13,4	9,4	7,0
Töötajate keskmine arv		7 423	7 812	7 613	8 221	8 290

ÄRITULU

KULUMIEELNE ÄRIKASUM

* andmed jätkuvate tegevusvaldkondade kohta

** investeeringut kapitali tootlus = ärikasum / majandusaasta keskmine investeeritud kapital

investeeringut kapital = omakapital + võlakohustused + eraldised + tuletisinstrumendid (pika- ja lühiajalised) - finantsinvesteeringud - tuletisinstrumendid (põhi- ja käibevara) - raha ja selle ekvivalendid - üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades*

*** intressi kattekordaja = ärikasum enne kulumit / (intressikulud võlakohustustelt + intressikulud eraldistelt)

Eesti Energia edu jaeäris rajaneb aktiivsel tootearendusel ning elektriteenuste pakkumisel era- ja äriklientidele. Meie jaeäri strateegia on lühidalt kokku võetav kolme lausesse: „Rohkem tooteid. Rohkem kliente. Rohkem äri”.

STRATEEGIA

Tegutseme Balti- ja Põhjamaade ühineval energiaturul. Kogu maailmas hinnatakse meie teadmisi, oskusi ja tehnoloogiat põlevkivi töötlemisel. Tegutseme vastutustundlikult ja avatult. Meie meeskonnas oodatakse, hoitakse ja arendatakse töötajaid, spetsialiste ning juhte, keda iseloomustavad meie väärtused: koostegemine, asjatundlikkus, ettevõtlikkus ja vastutustunne.

Jaeäri

Eesti Energia edu jaeäris rajaneb võrguteenuse kvaliteedil, aktiivsel tootearendusel ning elektriga seotud teenuste pakkumisel era- ja äriklientidele. Meie jaeäri strateegia on lühidalt kokkuvõetav kolme lausesse: „Rohkem tooteid. Rohkem kliente. Rohkem äri”.

Eestis müüme elektrienergiat, jaotusvõrguteenust ja Rohelist Energiat, pakume Kõu internetti, teeme elektritöid ning väljastame

Arendame üheaegselt elektrienergia ja vedelkütuste tootmist ning energiaga seotud teenuseid. Meie terviklik käsitlus energiatootmisest ja klientide energiavajadustest annab klientidele suurema kindlustunde muutlikul energiaturul. Erinevate riskidega äritegevuste ühtne juhtimine võimaldab meil kiiremini kasvada ja luua omanikule rohkem väärtust.

Eestis kanname Eesti Energia nime, aga maailmas tutvustame oma pikaajalist kogemust Enefiti nime all.

energiamärgiseid. Tahame saada energia- säästuteenuste turuliidriks Eestis ja laiendada teenuste müüki teistes koduturu riikides. Arendame andmeside teenuseid Põhja- ja Kesk-Euroopa vahel. Valmistume elektriturul lõplikuks avamiseks Eestis 2013. aastal.

Keskendume klientide lojaalsuse suurendamisele Balti elektriturul, eesmärgiga saavutada ja säilitada regioonis kokku 35% turuosa.

 Eesti Energia on tervikliku väärtusahelaga rahvusvaheline energiaettevõte.

 Tahame saada energia- säästuteenuste turuliidriks Eestis ja laiendada teenuste müüki teistes koduturu riikides.

Meie eelisteks konkurentide ees on stabiilne energiaportfell, paindlik tootepakkumine ja aktiivne kohalik müügitöö.

Võrguteenuse kvaliteedi parandamisel pöörame põhitähelepanu kliendikatkestuste arvu ja kestuse vähendamisele. Juurutame uue

põlvkonna süsteemid elektrivõrgu juhtimiseks, elektrienergia mõõtmiseks ja kadude vähendamiseks. 2012. aastal vabastame kliendid elektriarvesti näidu teatamise kohustusest. Jaotusvõrguettevõtte tagab pidevalt kõigile turuosalistele võrdse ligipääsu võrguteenusele ning regulaatori kehtestatud kvaliteedinõuete täitmise.

Peame väga oluliseks klienditeeninduse kvaliteedi ja tõhususe pidevat parandamist. Klienditeeninduste ja kõnekeskuse kõrval arendame e-äri keskkonda ja juurutame uue kliendiinfosüsteemi. Ärikliente teenindavad personaalsed kliendi- ja võrguhaldurid.

Elektri ja soojuste tootmine

Eesti Energia edu elektri ja soojuste tootmisel põhineb mitmekülgisel tootmisportfellil, mis vastab Euroopa Liidu üha karmistuvatele keskkonnanõuetele ning on konkurentsivõimeline regionaalsel elektriturul.

Selleks et kindlustada klientide püsiv varustus elektrienergiaga, kasutame olemasolevate tootmisvõimsuste potentsiaali ja investeerime uutesse elektrijaamadesse, et vähendada tootmisega kaasnevat CO₂ heidet ja mitmekesistada oma elektritootmisportfelli. Meie tootmisvõimsused katavad vähemalt Eesti elektritarbimise, aidates seeläbi tagada Eesti energiapuudulikkuse. Regionaalse elektrituru arengu toetamiseks oleme andnud oma osaluse Eesti-Soome vahelises elektrikaabli elektribörsi Nord Pool Spot kasutusse.

Tootmisvõimsuste parimaks kasutamiseks on meie elektritootmine tihedalt seotud elektri

ostu ja müügiga regionaalsel elektriturul. Tegutseme aktiivselt ja vastutustundlikult elektribörsidel ning sõlmime regionaalset varustuskindlust tagavaid kahepoolseid lepinguid. Kasutame konservatiivset riskijuhtimist. Elektri jaamade käitamisel järgime eeskujulikku juhtimispoliitikat.

Oleme suurim taastuvatest energiaressurssidest elektri tootja Eestis. Vähendame elektritootmise CO₂-sisaldust aastaks 2016 vähemalt 0,8 t/MWh tasemeni (2007. aastal oli see näitaja 1,1 t/MWh). Tegeleme aktiivselt suurte elektritootmisprojektide arendamisega, mis aitavad oluliselt vähendada elektri tootmisega kaasnevat CO₂ heidet. Konkreetset investeerimisotsust langetatakse järk-järgult, arvestades seaduste ning elektrituru arenguga.

Tootmise keskkonnamõju vähendamiseks investeerime Narvas elektrijaamade

Kasutame olemasolevate tootmisvõimsuste potentsiaali ja investeerime uutesse elektrijaamadesse.

tuhakäitluse keskkonnaohutuse suurendamiseks ning suitsugaaside väävi- ja lämmastikuheitmetest puhastamiseks. Nende uuenduste abil täidame võetud kohustused ning tagame tootmisvõimsused ka pärast karmistunud keskkonnanõuete kehtimise hakkamist 2012. ja 2016. aastal.

Iru elektrijaamas ehitame olmejäätmeid kütsena kasutava elektri ja soojuse koostootmisploki. Balti riikides ehitame kuni 100 MW väikekoostootmisjaamu ja kuni 350 MW tuuleparke.

Kütused

Eesti Energia edu kütuste tootmisel põhineb põlevkivi tõhusal kaevandamisel ja vedelkütuste tootmise tehnoloogia arengul, mis tagab põlevkiviresursi maksimaalse väärtustamise ning väikseima võimaliku keskkonnamõju.

Põlevkivi kaevandamisel ja transpordis tõhus-tame ühtset tarneahela juhtimist kuni kliendi tarbimiskohani. Planeerime oskuslikult loodusvarade säästvat ja maksimaalset kasutamist ning tagame kaevandatud alade taaskasutusse võtmise. Kaevandamisel vabaneva lubjakivi aheraine ja sellest valmistatud killustiku oluliselt laialdasem kasutamine ehituses vähendab uute lubjakivikarjäärade avamise vajadust ja säästab Eesti looduskeskkonda.

Soovime kindlustada põlevkiviresursi vähemalt meie elektri ja vedelkütuse tootmise tarbeks Eestis, et olla võimeline tagama Eesti energiapuulgeolekut mõlema strateegilise energialiigi osas. Selleks peab meil olema õigus ja võime püsivalt kaevandada 17 miljonit tonni müüdatavat põlevkivi aastas.

Narva kavatseme rajada Eesti varustuskindlust tõstva uue põlevkivi ja teisi kütuseid kasutava keevkihttehnoloogiaga elektrijaama. Tagame Narva linna pikaajalise varustamise Eestis odavaima kaugküttesoojusega.

Ehitame uue põlvkonna Enefit-põlevkiviõli-tootmise seadmed. Tahame alates 2016. aastast toota Eestis vedelkütuseid, mida saab müüa vähemalt Põhjamere nafta (*Brent Crude*) hinnaga. Selleks rajame põlevkiviõli järeltööstustehase, mis suudab toota kvaliteetseid mootori- ja olmekütuseid vähemalt 20 000 barrelit päevas.

Meil on maailma juhtiv põlevkivist vedelkütuste tootmise tehnoloogia, mis võimaldab tööstuslikus tootmises kasutada tõhusalt kogu kaevandatud põlevkivi, sealhulgas peenpõlevkivi.

Täiustame tahkel soojuskandjal põhinevat vedelkütuste tootmise tehnoloogiat koostöös strateegilise partneri Outoteciga. Enefiti kaubamärgi all müüme patenteeritud tehnoloogia kasutamise oskusteavet ja oluliste sõlmede valmislahendusi põlevkivivarude kasutuselevõttust huvitatud riikides.

Tahame oluliselt kasvatada energeetika-seadmete projekteerimise, valmistamise,

Põlevkivituha kui ehitustooraine ja keemilise komponendi taaskasutamist suurendame 2015. aastaks vähemalt kümme korda võrreldes 2009. aastaga.

 Planeerime oskuslikult loodusvarade säästvat ja maksimaalset kasutamist ning tagame kaevandatud alade taaskasutusse võtmise.

paigalduse ja hoolduse müügimahtu ning käivitada 2015. aastaks väljaspool Eestit vähemalt ühe Enefit-tehnoloogial põhineva õlitootmise seadme.

Omame kaeveõigusi Jordaania ja USA-s, kus valmistame ette põlevkivist vedelkütuste ja elektrienergia tootmise käivitamist. Teistes põlevkivivarudega riikides keskendume põlevkivi kasutamise tehnoloogia ja projektiarenduse müümisele. Välisprojektide elluviimisel kaasame investoreid ja partnereid teisi ettevõtteid.

Eesti Eneraal on maailma juhtiv põlevkivist vedelkütuste tootmise tehnoloogia, mis võimaldab tööstuslikus tootmises kasutada tõhusalt kogu kaevandatud põlevkivi.

ÜHINGUJUHTIMISE ARUANNE

Eesti Energia valitsemise põhialuseks on äriseadustik koos riigivaraseadusest tulenevate erisustega. Riigivaraseaduse § 88 lõike 1 punkti 10 kohaselt peab osaluse valitseja aktsionäriõiguste teostamisel hoolitsema, et riigi osalusega äriühingu põhikirjas on muu hulgas sätestatud kohustus rakendada äriühingu juhtimisel hea ühingujuhtimise tava ning kirjeldada selle järgimist ühingujuhtimise aruandena majandusaasta aruande koosseisus. 30. juunil 2010 tehtud ainuaktsionäri otsusega kinnitati Eesti Energia ASi uus põhikiri, millega täideti muu hulgas viidatud nõuded.

Lisaks eeltoodule on hea ühingujuhtimise põhimõtetest juhendumine meile loomulik, et meil oleks võimalik end võrrelda teiste samalaadsete ettevõtetega. Oleme leidnud, et meie jaoks sobilik reeglistik, millest juhinduda, on Ühendkuningriigi Finantsaruandluse Nõukogu (Financial Reporting Council) väljatöötatud põhimõtete kogum *The Combined Code on Corporate Governance* (edaspidi „koondtava“).

Oleme analüüsinud ja võrrelnud koondtava põhimõtteid Finantsjärelevalve ja Tallinna Börsi poolt 2005. aastal väljatöötatud „Hea ühingujuhtimise tavaga“. Meie hinnangul ei esine viimases selliseid põhimõtteid, mida meil aluseks olev reeglistik ei käsitle. Seega täidame koondtavast lähtudes kindlasti ka „Hea ühingujuhtimise tava“ soovitusel.

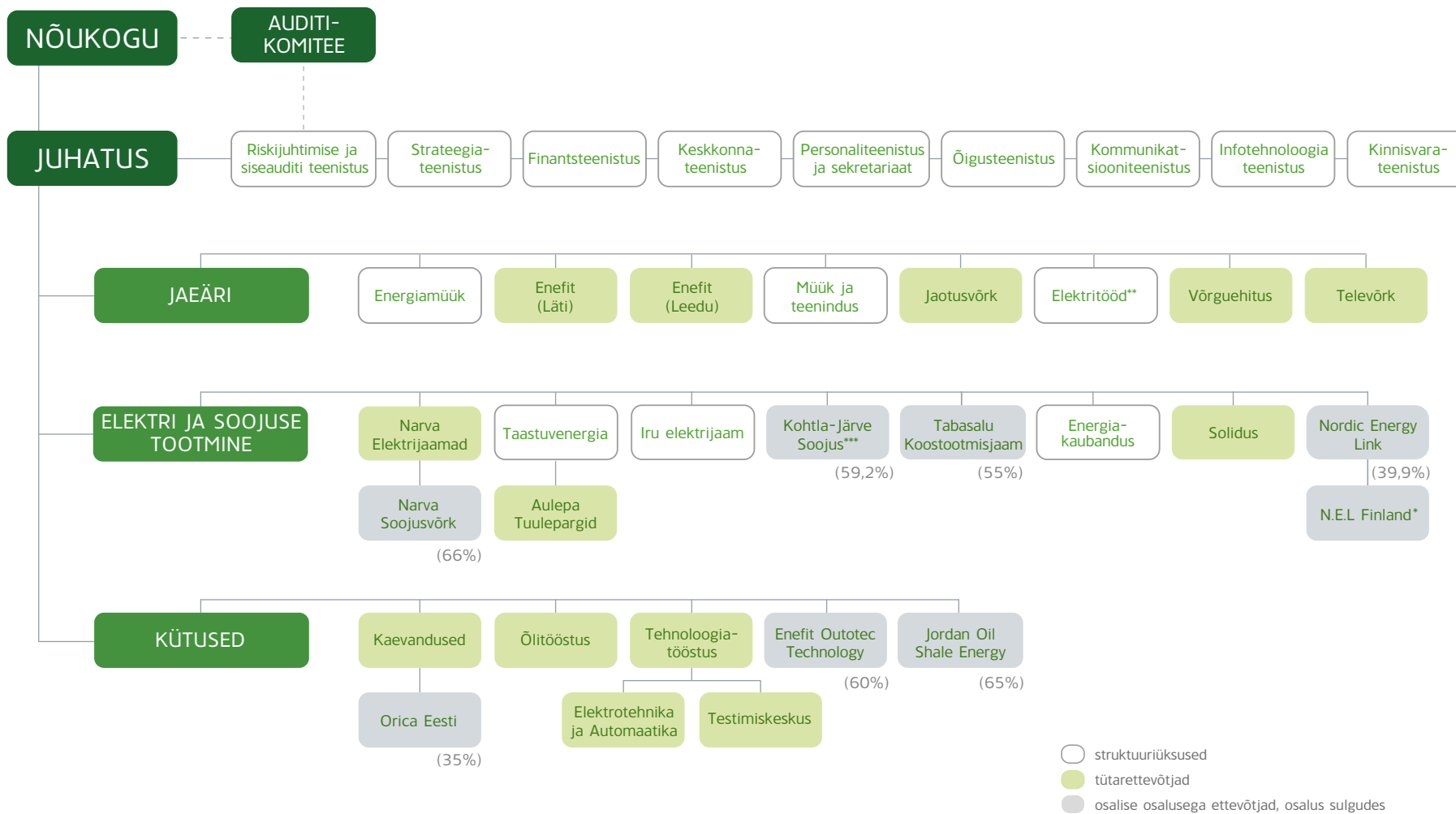
Täiendavalt oleme pidanud kohaseks analüüsida meie valitsemist ka Baltikumi Ühingujuhtimise Instituudi poolt väljatöötatud *Baltic Guidance on the Governance of Government-owned Enterprises* (edaspidi „Baltikumi tava“) alusel. See käsitleb soovitusi tegevjuhtkonnale ning aruandlusele ja auditeerimisele. Osad, mis käsitlevad soovitusi valitsusele ja nõukogule riigi omandis oleva äriühingu valitsemise korraldamiseks, ei kuulunud meie hindamise ulatusse.

 30. juunil 2010 tehtud ainuaktsionäri otsusega kinnitati Eesti Energia ASi uus põhikiri.

Järgnevatel lehekülgedel käsitleme ühingujuhtimise seisukohalt olulisi teemasid seoses koondtava ja Baltikumi tava rakendamisega ning 2010. majandusaastal toimunud olulisemaid sündmusi. Peatüki lõpus on esitatud hinnang ja loetelu mittevastavustest koos selgitustega.

Struktuur

31. detsember 2010

○ struktuuriüksused
 ● tütarettevõtjad
 ● osalise osalusega ettevõtjad, osalus sulgudes

* Nordic Energy Linki osalus 100%
 ** Elektritööd on reorganiseeritud Eesti Energia struktuuriüksuseks
 *** Kohtla-Järve Soojuse aktsiate müügitehing viidi lõpule 8. märtsil 2011

Omanik ja organisatsioon

Eesti Energia on äriühing, mille aktsiad kuuluvad Eesti Vabariigile. Aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja kommunikatsiooniminister. Selline allutamine on alates 1. jaanuarist 2010 riiklikult reguleeritud riigivaraseadusega (kuni 31. detsembrini 2009 kehtis riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seadus).

Eesti Energia kontsern koosneb Eesti Energia ASist ja tema tütarettevõtjatest. Kontserni konsolideeritakse ja selle juhtimismudeliskajastatakse enamused osalusega tütarettevõtjad.

2010. majandusaastal tehti kontserni ülesehituses järgmised olulisemad muudatused:

- OÜ Elering (endise nimega OÜ Põhivõrk) müüdi Eesti riigile (27. jaanuar 2010)
- Alustati Eesti Energia Elektritööd OÜ

reorganiseerimist Eesti Energia struktuuriüksuseks (protsess viiakse lõpule 2011. majandusaastal)

- Sõlmiti leping Jordan Oil Shale Energy Co 11%lise osaluse müügiks (13. detsember 2010)
- Aktsionär andis nõusoleku Kohtla-Järve Soojus ASi 59,2%lise osaluse müügilepingu sõlmimiseks (17. detsember 2010, tehing viidi lõpule 8. märtsil 2011)

Juhtimistasandid ja nende tegevus

Üldkoosolek

Tulenevalt riigivaraseadusest ja Eesti Energia põhikirjast on aktsionäri õiguste teostaja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja kommunikatsiooniminister. Koosoleku kokkukutsumise ja otsuste vastuvõtmise kord ja pädevus on sätestatud Eesti Energia põhikirjas.

Korraline üldkoosolek toimub üldjuhul üks kord aastas kuue kuu jooksul kontserni

majandusaasta lõppemisest juhatuse poolt määratud ajal ja kohas. Erakorralise üldkoosoleku kokkukutsumine on võimalik ühenädalase etteteatamisega.

2010. aastal toimus kuus üldkoosolekut, mille käigus ainuaktsionär otsustas:

- kinnitada Eesti Energia 2009/10. majandusaasta tulemused,
- viia Eesti Energia põhikiri kooskõlla riigivaraseaduse muudatustega,
- nimetada AS PricewaterhouseCoopers (edaspidi PwC) Eesti Energia kontserni audiitoriks,

- kaasata Jordaania projekti uue investorina rahvusvaheline energiakontsern YTL,
- ühitada Eesti Energia majandusaasta kalendriaastaga ja konverteerida aktsiakapital eurosse,
- müüa enamused osalus Kohtla-Järve Soojus ASis,
- kinnitada Eesti Energia nõukogu töökord.

Nõukogu

Eesti Energia nõukogu volitused ja vastutus on sätestatud põhikirjas, riigivaraseaduses ja nõukogu töökorras. Nõukogu koosneb kaheksast liikmest, kellest pooled on määratud ametisse ainuaktsionäri otsusega majandus- ja kommunikatsiooniminister ning ülejäänud neli liiget rahandusminister.

Nõukogu peamised ülesanded on üldkoosoleku strateegia esindamine, kontserni olulisemate strateegiliste ja taktikaliste otsuste kinnitamine ning kontserni juhatuse tegevuse kontrollimine. Nõukogu tööd korraldab nõukogu esimees. Nõukogu liikmetele seatavad

nõuded ja ootused on sätestatud riigivaraseaduses.

2010. majandusaastal nõukogu koosseis ei muutunud.

Nõukogu koosolekud toimuvad üldjuhul üks kord kuus, v.a suvekuudel. 2010. majandusaastal pidas nõukogu 10 koosolekut. Nõukogu täitis kõik seadustest tulenevad kohustused ja kiitis heaks muu hulgas järgmised strateegilise tähtsusega otsused:

- Aulepa tuuleelektrijaama teise järgu ehitamine (22. aprill 2010)
- Narva tuhavälja tuulepargi rajamine (17. juuni 2010)

- SIA Valkas Bioenergo Kompanija omandamine (23. september 2010)
- Sompka kaeveloa vahetus VKG-le kuuluva Usnova kaeveloa vastu (23. september 2010)
- Eesti Energia 11% osaluse võõrandamine Jordaania projektist YTL Power International Berhadi tütarfirmale (18. november 2010)
- Iru jäätmeenergiaploki ehituse alustamine (18. november 2010)
- Narva Elektriijaamade uute energiablokkide investeringu heakskiit (16. detsember 2010)

Nõukogu tööd korraldab advokaadibüroo Raidla Lejins & Norcous vandeadvokaat Sven Papp.

NÕUKOGU KOOSSEIS SEISUGA 31. DETSEMBER 2010

JÜRI KÄO (45)
nõukogu esimees

Ametisse määramise aeg 30. mai 2007
Volituste kehtivuse tähtaeg 25. mai 2013

MEELIS ATONEN (44)
nõukogu liige

16. mai 2005
19. mai 2011

REIN KILK (58)
nõukogu liige

30. mai 2007
25. mai 2013

REIN KUUSMIK (62)
nõukogu liige

25. november 2009
24. november 2012

TOOMAS LUMAN (51)
nõukogu liige

17. märts 1998
5. juuli 2012

KALLE PALLING (26)
nõukogu liige

26. november 2009
25. november 2012

JANEK PARKMAN (41)
nõukogu liige

26. november 2009
25. november 2012

AIVAR REIVIK (54)
nõukogu liige

30. mai 2007
25. mai 2013

Nõukogu liikmete osalemine koosolekutel:

Nimi	Mandaat koosolekuteks	Osalemine koosolekutel	Osalemise %
Jüri Käo	10	10	100
Rein Kiik	10	10	100
Rein Kuusmik	10	10	100
Kalle Palling	10	10	100
JaneK Parkman	10	10	100
Aivar Reivik	10	10	100
Meelis Atonen	10	8	80
Toomas Luman	10	5	50

Eesti Energia tütarettevõtjate nõukogude volitused ja vastutus tulenevad nende põhikirjadest. Nõukogud on üldjuhul moodustatud Eesti Energia juhatuse liikmetest. Erandiks on Eesti Energia Kaevandused AS (täiendavad nõukogu liikmed Toomas Luman ja Indrek Saluvee) ja Eesti Energia Narva Elektriijaamad AS (täiendavad nõukogu liikmed Ants Pauls ja Meelis Atonen).

Tütarettevõtjate nõukogude koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, nende kokkutsumisel juhindutakse kontserni sisereeglist, tütarettevõtja põhikirjast ja õigusaktidest.

Auditikomitee

Eesti Energia kontserniülese auditikomitee tegevust reguleerib Eesti Energia põhikiri, Eesti Energia nõukogu töökord, auditikomitee põhimäärus ja audiitortevõte seadus ning selle alusel rahandusministri poolt väljaantud määrus „Riigi äriühingu ja sellise äriühingu,

kus riigil on vähemalt otsustusõigus, ning riigi asutatud sihtasutuse auditikomitee moodustamise ja tasustamise ning töökorra põhimõtted”. Auditikomiteel on neli liiget. Komitee koosseisu ja esimehe määrab Eesti Energia nõukogu.

Komitee peamine ülesanne on nõukogu nõustamine järelevalvega seotud küsimustes. Komitee teeb järelevalvet a) raamatupidamise põhimõtetest juhendumise, b) finantseelarve ja -aruannete koostamise ja kinnitamise, c) välisauditi teostamise piisavuse ja tõhususe, d) sisekontrollisüsteemi arendamise ja toimimise (sh riskide juhtimise) ja e) ettevõtte tegevuse seaduslikkuse üle. Komitee osaleb välisauditi sõltumatuse tagamisel ning siseauditi planeerimisel ja hindamisel.

2010. majandusaastal auditikomitee koosseis ei muutunud. Liikmete mandaat kehtib 3 aastat.

AUDITIKOMITEE KOOSSEIS SEISUGA 31. DETSEMBER 2010

JÜRI KÄO (45)
komitee esimees

Ametisse määramise aeg 17. detsember 2009
Volituste kehtivuse tähtaeg 16. detsember 2012

MEELIS ATONEN (44)
komitee liige

17. detsember 2009
16. detsember 2012

REIN KUUSMIK (62)
komitee liige

17. detsember 2009
16. detsember 2012

MEELIS VIRKEBAU (54)
komitee liige

17. detsember 2009
16. detsember 2012

Auditikomitee koosolekud toimuvad vastavalt kokkulepitud ajakavale, kuid mitte harvem kui kord kvartalis. 2010. majandusaastal toimus seitse korralist koosolekut, milles liikmed osalesid järgmiselt:

Nimi	Mandaat koosolekuteks	Osalemine koosolekutel	Osalemise %
Jüri Käo	7	7	100
Meelis Virkebau	7	7	100
Rein Kuusmik	7	6	86
Meelis Atonen	7	4	57

Auditikomitee tegevusaruanne esitatakse nõukogule enne, kui nõukogu majandusaasta aruande heaks kiidab.

Komitee tegevust korraldab Eesti Energia riskijuhtimise ja siseauditi teenistuse juht Heikko Mäe.

JUHATUSE KOOSSEIS SEISUGA 31. DETSEMBER 2010

SANDOR LIIVE (40)

juhatuse esimees

Ametisse määramise aeg

1. detsember 2005

(juhatuse liige alates 31. märts 1998)

Volitustekehtivuse tähtaeg

30. november 2014

Teenistuskäik: Sandor Liive on 21-aastane töökogemus, millest viimased 15 aastat mitme Eesti suuretevõtte juhi ja finantsjuhina. Sandor Liive oli aastatel 1998-2005 Eesti Energia finantsdirektor. Aastatel 1995-1998 töötas ta Tallinna Sadamas finantsdirektori ja finantsosakonna juhatajana. Aastatel 1990-1995 oli ta mitmete eraettevõtete juhatuse liige ja finantsjuht.

Haridus: Sandor Liive on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna ja jätkab samas ülikoolis doktoriõpingutega. Lisaks on ta õppinud kaks aastat Tallinna Tehnikaülikooli keemiateaduskonnas ning täiendanud end rahvusvahelistes ärikoolides INSEAD ja IMD.

MARGUS KAASIK (37)juhatuse liige,
finantsdirektor

Ametisse määramise aeg

1. detsember 2005

Volitustekehtivuse tähtaeg

30. november 2014

Teenistuskäik: Margus Kaasikul on 18-aastane kogemus mitme Eesti suuretevõtte finantsjuhina. Margus Kaasik on töötanud Eesti Energias alates 1999. aastast. Aastatel 2000-2001 oli ta Jaotusvõrgu finantsjuht ning aastatel 2001-2005 kontserni juhtimisarvestuse osakonna juhataja. Aastatel 1994-1999 töötas ta FKSMi (varasem Koger & Sumbergi Grupp) finantsjuhina ning aastatel 1993-1994 büroos Concordia Konsultant konsultandina.

Haridus: Margus Kaasik on saanud ärikorralduse diplomi ja teadusmagistri kraadi Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonnas.

MARGUS RINK (38)juhatuse liige,
jaeäri valdkonna juht

Ametisse määramise aeg

14. aprill 2008

Volitustekehtivuse tähtaeg

13. aprill 2016

Teenistuskäik: Margus Rinkil on 15-aastane töökogemus jaeäri valdkonnas. Aastatel 1996-2008 töötas ta eri ametikohtadel Hansapangas, sh personaalpanganduse ja jaepanganduse juhina. Aastatel 1994-1996 töötas ta Eesti Ühispanngas ja Magnum Medicalis raamatupidaja ja finantsistina.

Haridus: Margus Rink on lõpetanud Tartu Ülikooli majandusteaduskonna ning tal on ärijuhtimise magistrikraad.

RAINE PAJO (34)juhatuse liige,
elektri ja soojuse tootmise valdkonna juht

Ametisse määramise aeg

1. detsember 2006

Volituste kehtivuse tähtaeg

30. november 2014

Teenistuskäik: Raine Pajol on 14-aastane inseneri- ja juhtimiskogemus. Aastatel 2001-2006 töötas ta mitmel ametikohtal Eleringis (varasem Põhivõrk), täites ettevõtte juhatuse liikme, arendusosakonna juhataja ning arenduse ja käidu valdkonna juhi ülesandeid. Ta on töötanud ka Ecomaticus ja Soome põhivõrguettevõttes Fingrid.

Haridus: Raine Pajo on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli energeetika teaduskonna elektroenergeetika insenerina ning tal on tehnikateaduste magistri- ja doktorikraad. Tal on ka ärijuhtimise magistrikraad Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonnast.

HARRI MIKK (37)juhatuse liige,
kütuste valdkonna juht

Ametisse määramise aeg

1. detsember 2006

Volituste kehtivuse tähtaeg

30. november 2014

Teenistuskäik: Harri Mikkul on 17-aastane juhtimiskogemus. Aastatel 2001-2006 töötas ta Eesti Energia õigusteenistuse juhina. Aastatel 2000-2001 oli ta Vabariigi Presidendi kantselei sisepoliitiline nõunik ning aastatel 1994-2000 töötas eri ametikohtadel Justiitsministeeriumis.

Haridus: Harri Mikk on lõpetanud Tartu Ülikooli õigusteaduskonna bakalaureuseõppe ning saanud *Magister legum'i* kraadi Hamburgi Ülikoolis.

Juhatus ja tegevjuht

Lähtudes äriseadustikust ja põhikirjast kannab Eesti Energia juhatus kohustust ja vastutust kontsernile seatud eesmärkide täitmise eest.

Juhatusse kuulub viis liiget, kelle valib nõukogu, juhatuse esimees määratakse eraldi. Juhatuse esimehel on ka tegevjuhi funktsioon.

Juhatuse liikmete vastutusvaldkondades 2010. majandusaastal muudatusi ei tehtud.

Juhatuse tööd korraldatakse vastavalt juhatuse koosolekute kokkukutsumise ja pidamise korrale. Juhatuse koosolekud toimuvad üldjuhul üks kord nädalas. Vajadusel korraldatakse ka elektroonilist hääletamist. 2010. majandusaastal toimus 49 koosolekut ja 5 elektroonilist koosolekut, milles juhatuse liikmed osalesid järgnevalt:

Nimi	Koosolekutel osalemine	Elektroonilistel hääletustel osalemine
Sandor Liive	44 (90%)	2 (40%)
Margus Kaasik	48 (98%)	4 (80%)
Margus Rink	45 (92%)	4 (80%)
Raine Pajo	45 (92%)	5 (100%)
Harri Mikk	43 (88%)	5 (100%)

Iga tütarettevõtja juhatajad või juhatused nimetab ametisse tütarettevõtja nõukogu.

Ärivaldkondade juhtrühmad

Eesti Energias põhineb juhtimine ärivaldkondadel. Iga valdkonna juures tegutseb juht-rühm, kuhu lisaks valdkonna juhile kuuluvad tütarettevõtjate ja ettevõtete juhatuse liikmed ning oluliste kesksete teenistuste esindajad.

Valdkondade juhtrühmade eesmärk on viia ellu strateegiat ja korraldada igapäevast tööd. Selle saavutamiseks on juhtrühma ülesanded:

- koordineerida ja jälgida tähtsamate otsuste elluviimist,
- tagada koostöö valdkonna ettevõtete vahel,
- töötada välja valdkonna strateegiline tegevuskava,
- kiita heaks valdkonna strateegilised otsused,
- anda nõusolek tehinguteks, mille väärtus on üle 300 000 euro, v.a müügipoliitika tehingud ning elektri ja soojuse tootmise valdkonna tehingud, mille puhul on rahaline piir 60 000 eurot (vt ka Juhtimisalane erisus),
- anda nõusolek üle 300 000 eurose investimisprojekti alustamiseks ja tegevuskavasse lisamiseks (sh eelanalüüsi ja uuringute alustamiseks) enne kontserni juhatuses või ettevõtja nõukogus arutelu (vt ka Juhtimisalane erisus),
- kehtestada valdkonnas siirdehinnad,
- jälgida valdkonna strateegilisi projekte,

- jälgida valdkonna ja valdkonna ettevõtjate tulemusi, uuendada prognoosi,
- anda tagasisidet valdkonna ettevõtjatele,
- korraldada infovahetust ja koostööd, lahendada valdkonna ettevõtjate vahelised erimeelsused.

Valdkonna juhtrühma juhhib vastava valdkonna eest vastutav Eesti Energia juhatuse liige.

Ärivaldkonna juhtrühma koosolekud toimuvad üldjuhul üks kord nädalas.

2010. majandusaasta kestel ei toimunud ärivaldkondade juhtrühmade tegevuses olulisi muudatusi.

Juhtimisalane erisus

Lähtudes elektrituruseadusest ja asjaolust, et alates 1. aprillist 2010 on osa Eesti elektriturust avatud, lasub Eesti Energia Jaotusvõrgul võrguettevõtjana muu hulgas kohustus tagada turuosaliste võrdne kohtlemine ja võrguettevõtja informatsiooni kaitsmine.

Eesti Energia on seda kohustust teadvustanud ja korraldanud juhtimisalased erisused, tagamaks igakülgse vastavuse õigusaktidele ning parimatele tavadele. Need sätted tagavad sõltumatuse investimisotsuste vastuvõtmisel, hangete teostamisel ja turuosalisi puudutava

informatsiooni konfidentsiaalsuse hoidmisel. Seega oleme kehtestanud vajalikud piirangud, et eristada võrguettevõtja ja energiamüügi teostajate juurdepääsu kliendi- ja äriinfole.

Konkurentsiamet on oma iga-aastases Euroopa Komisjonile esitatavas raportis Eesti elektri- ja gaasituru kohta kinnitanud jaotusvõrguettevõtte ja ülejäänud kontserni juhtimise eristamise piisavust. Samuti ei ole tähendatud huvide konflikti ohuga olukordades emattevõtte sekkumist. Siiski on Konkurentsiamet soovitanud sõltumatus jätkuvaks tagamiseks suurendada Jaotusvõrgu juhatuse liikmete arvu.

Kompensatsiooni- ja motivatsiooniprogrammid

Eesti Energia nõukogu, juhatuse ja auditikomitee liikmete tasustamise põhimõtteid reguleerib riigivaraseadus (§-d 85 ja 86).

Nõukogu ja auditikomitee liikmete tasude piirmäärad ja täpsema tasustamise korra on kehtestanud rahandusminister 22. veebruari 2010 määrusega nr 10 (kehtiv alates 5. märtsist 2010). Kuni uue määruse jõustumiseni kehtis rahandusministri 14. juuni 2004. aasta määrus nr 117. Täiendavalt laieneb auditikomitee liikmetele 1. detsembril 2010 jõustunud rahandusministri määrus „Riigi

äriühingu ja sellise äriühingu, kus riigil on vähemalt otsustusõigus, ning riigi asutatud sihtasutuse auditikomitee moodustamise ja tasustamise ning töökorra põhimõtted”.

Vastavalt määrusele lisandub nõukogu liikme tasule täiendav tasu nõukogu organi tegevuses osalemise eest. Sellest tulenevalt makstakse auditikomitee tegevuses osalevale nõukogu liikmele täiendavat tasu 25% nõukogu liikme tasust, komitee esimehe täiendav tasu moodustab 50% nõukogu liikme tasust. Lahkumishüvitist ja muid täiendavaid tasusid (v.a nimetatud tasu nõukogu organi tegevuses osalemise eest) nõukogu liikmetele ei maksta.

Juhatuse liikmete tasu otsustab nõukogu. Juhatuse liikme tasu makstakse juhatuse liikme kohustuste täitmise eest. Tasu on fikseeritud juhatuse liikmega sõlmitud lepingus ja seda saab muuta ainult poolte kokkuleppel. Lähtudes riigivaraseaduse piirangutest ja kontserni tulemustest makstakse juhatuse liikmele ka tulemustasu.

Juhatuse liikmete täiendava tasu ja lahkumishüvitise piirmäärad on sätestatud riigivaraseaduse §-s 86, millest tulenevalt ei või juhatuse liikmele makstava täiendava tasu suurus kokku ületada juhatuse liikme neljakordset keskmist kuutasu eelmisel majandusaastal. Täiendava tasu määramine peab

olema põhjendatud ja arvestama kontserni eesmärkide täitmist, loodud lisandväärtust ja turupositsiooni. Lahkumishüvitist võib maksta üksnes juhul, kui nõukogu kutsub juhatuse liikme tagasi oma algatusel enne tema volituste tähtaja möödumist, ning selle suurus ei või ületada juhatuse liikme kolme kuu tasu. Tasustamiskomiteed Eesti Energias moodustatud ei ole, lähtutakse Eesti tavadest ja õigusaktidega seatud piirangutest.

Tehingud seotud osapooltega

Seotud osapooltena käsitame a) üksusi, kus Eesti Energia aktsionäriks kuulub oluline osalus (>50%), b) Eesti Energia sidusettevõtjaid ja c) juhatuse- ja nõukogu liikmeid ning nendega seotud ettevõtjaid.

Ülevaade 2010. majandusaastal tehtud tehingutest seotud osapooltega on esitatud raamatupidamise aruandes lk 163.

Kontsernis on juurutatud majanduslike huvide aruandluse süsteem, mille kohaselt töötajad, kes tööülesandeid täites võivad sattuda huvide konflikti, esitavad oma majandushuvide ning kinnitavad korrapäraste enesehindamisega oma sõltumatust.

Informatsioon

Siseteabe käsitlemine

Eesti Energia kehtivad siseteabe käsitlemise nõuded tulenevalt kontserni poolt emiteeritud ja Londoni Börsil noteeritud eurovõlakirjadest. Siseteabe nõuetekohane käsitlemine on oluline, et kaitsta võlakirjainvestorite huve ning tagada võlakirjade aus ja õiglane kauplemine.

Kõigile võlakirjaomanikele ja potentsiaalsetele investoritele peab olema õigeaegselt, järjepidevalt ja võrdsetel tingimustel (samas mahus, samal ajal ja ning samal viisil) kättesaadav oluline informatsioon Eesti Energia ja tema tütarettevõtjate kohta.

Eesti Energiaga seotud isikutel on oma ametikohast tulenevalt teatud aegadel ja juhtudel vältimatult rohkem teavet kontserni kohta, kui seda on investoritel ja avalikkusel. Sellise info väärkasutuse vältimiseks oleme loonud siseteabe kaitse korra.

Meile teadaolevalt ei esinenud 2010. majandusaastal ühtegi siseteabe väärkasutamise tunnustega juhtumit.

Informatsiooni jagamine

Eesti Energia jagab avatult olulist informatsiooni meedia ja eurovõlakirja investoritega.

Ettevõtte tegevust puudutavat ja eurovõlakirja hinda potentsiaalselt mõjutavat informatsiooni jagame Londoni Börsi reeglite kohaselt ja esmalt nende infosüsteemi kaudu. Eurovõlakirja hinda eeldatavalt mitte mõjutava info avaldame ettevõtte siseveebis ja siseriiklike meediakanalite vahendusel. Mõlemal juhul järgime informatsiooni avaldamise eel kontsernis kehtivaid siseteabe käsitlemise reegleid.

2010. majandusaastal edastasime Londoni Börsi infosüsteemi kaudu 23 börsiteadet, millest 6 olid regulaarsed teated (majandustulemused) ja 17 erakorralised.

 2011. tulemused
ehk kontserni konsolideeritud
vahearuaanded avalikustame
järgmiselt:

I kvartal – 28. aprill 2011

II kvartal – 29. juuli 2011

III kvartal – 28. oktoober 2011

2011. majandusaasta auditeeritud terviktulemused avalikustame 27. veebruaril 2012.

Kindlus ja järelevalve

Finantsaudit

Lähtudes Eesti Energia põhikirjast kuulub finantsaudiitori määramine üldkoosoleku pädevusse. Valikuprotsess toimub auditikomitee eestvedamisel ja selle tulemused esitatakse üldkoosolekule kinnitamiseks.

Eesti Energia finantsaudiitor on audiitorühing PwC, kes teostab majandusaasta aruande auditit kõikides kontserni kuuluvates ettevõtjates. Sõltuvalt ettevõtja asukohamaast on allkirjaõiguslik audiitor erinev. Konsolideeritud auditit aruande eest vastutab vannutatud audiitor Ago Vilu.

Ainuaktsionär otsustas 7. detsembril 2010 ühitada Eesti Energia kontserni majandusaasta kalendriaastaga. Andmete parema võrreldavuse tagamiseks on andmed ümber arvestatud nii, nagu 2010. ja 2009. majandusaasta oleks kestnud 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini. Sellest tulenevalt viidi läbi täiendavalt 2009. kalendriaasta aruande audit. Muudes osades toimus audit lähtudes tavapärasest praktikast ja rahvusvahelistest auditeerimisstandarditest.

Vaheauditi tulemusi tutvustas finantsaudiitor auditikomitee koosolekul 17. detsembril

2010. Järeldusotsus majandusaasta aruandele on esitatud käesoleva aruande lk 170.

Eesti Energiale on oluline omalt poolt kaasa aidata finantsauditi teostaja sõltumatusel ja vältida huvide konflikti tekkimist. Selleks on auditikomitee kehtestanud põhimõtted, mida tuleb järgida, kui finantsauditi teostaja soovib pakkuda kontserni kuuluvatele ettevõtjatele täiendavaid teenuseid.

2010. majandusaastal ei osutanud PwC Eesti Energiale teenuseid, mis oleks võinud kahjustada audiitori sõltumatust.

Finantsaudiitoriga samasse ettevõtjate võrgustikku kuuluv PwC Advisors osutas kõnealusel perioodil Eesti Energia kontsernile järgmisi teenuseid: kontserni IT-projektide portfelli juhtimise juurutamine, finantsaruandluse protsessi hindamine ja tütarettevõtja väärtuse hindamine. Enne nimetatud teenuste osutamist hindas auditikomitee olukorda ja leidis, et nende osutamine ei kahjusta finantsaudiitori sõltumatust.

Siseaudit

Eesti Energias on loodud siseauditi funktsioon, mis katab kogu kontserni tegevust. Siseauditi

eest vastutab riskijuhtimise ja siseauditi teenistuse koosseisu kuuluv siseauditi osakond.

Osakonna aruandluskohustus on auditikomitee ees ning tegevusplaane ja tegevusaruandeid hindab ja kiidab heaks ka Eesti Energia nõukogu. Siseauditi osakonnal on ülesanne kaasa aidata sisekontrollikeskkonna, riskide juhtimise ning ärijuhtimise kultuuri parandamisele. Siseauditi osakonna esindajatele on tagatud sõltumatus ja juurdepääs kõikidele vajalikele andmetele.

2010. majandusaastal töötas siseauditi osakonnas viis siseaudiitorit ning kaks kontrolööri.

Siseauditi osakonna tegevusaruanded esitati 2010. majandusaastal auditikomiteele kahel korral. 2009. kalendriaasta koondaruanne esitati Eesti Energia nõukogule 27. jaanuaril 2010 ning 2010. kalendriaasta tegevusaruanne 27. jaanuaril 2011. Siseauditi aruanded on tehtud kättesaadavaks ka finantsaudiitorile.

Kontsernis on tagatud juhtkonna kohene teavitamine kõikidest kõrge olulisusega riskidest ja nende riskide kajastamine kontserni riskiprofiilis. Juhatuse on kõnealusel perioodil taganud riskide maandamise mõistliku aja jooksul.

Riskide juhtimine

Eesti Energia riskijuhtimise aluseks on kontserni ühtsed riskijuhtimise põhimõtted. Protessi koordineerib riskijuhtimise ja siseauditi teenistusse kuuluv riskijuhtimise osakond.

Iga kontserni ettevõtja peab tagama, et lähtuvalt talle seatud eesmärkidest on riskid jooksvalt juhitud ning et need ei ohusta eesmärkide saavutamist. Riskide võtmine on äritegevuse normaalne osa, kuid seejuures tuleb olla veendunud, et riski realiseerumisel oleks endiselt tagatud üksuse eesmärgipärane ja jätkusuutlik tegevus. Teisisõnu ei tohi kontsern kanda oma riskitaluvuse piire ületavaid kahjusid.

Kontserni riskide konsolideerimise, analüüsi ja kõrvutamise tulemusena koostab riskijuhtimise osakond nii kontserni kui ka ärivaldkondade lõikes kaks korda aastas riskiaruanded. Aruanded esitatakse ärivaldkondade juhtrühmadele, kontserni juhatusele ja auditikomiteele. Vastavalt vajadusele tutvustatakse kontserni riskiaruannet ka Eesti Energia nõukogule. Riskiaruanne on oluline sisend siseauditi tegevuste planeerimisel.

2010. majandusaastal ei toimunud kontserni riskijuhtimise korralduses olulisi või erakorralisi muudatusi.

Huvide konflikti vältimine ja pettuste ennetamine

Eesti Energia kontsernis kehtiva pettuse riski juhtimise strateegia ja sellest tuleneva tegevusplaani rakendamise eest vastutab riskijuhtimise- ja siseauditi teenistuse koosseisu kuuluv sisekontrolliosakond.

Strateegia keskendub pettuste ennetamisele ja avastamisele ning võimalike pettuste realiseerumisest tekkivate mõjude vähendamisele. Oodatava tulemusena näeme, et ennetus- ja avastamistegevused aitavad ära hoida tulude ja kasumi kaotust, maine kahjustamist, klientide rahulolematust ja kaotust, ärisaladuste ja siseinfo või varade vargusi ning informatsiooni manipuleerimist.

2010. majandusaastal jätkasime tööd seoses töötajate võimalike huvide konfliktide vältimisel.

Teadaolevalt ei ole kontserni juhatusel ega tütarfirmade juhtidel tekkinud 2010. majandusaastal huvide konflikte.

Regulaatorid

Eesti Energia eri tegevusalade tõttu kehtib meie suhtes mitmesuguseid regulatsioone. Riikliku järelevalve teostajatena on meie peamised

partnerid Konkurentsiamet, Tehnilise Järelevalve Amet ja Keskonnainspeksioon.

Peamiste õigusaktide hulka, mis meie tegevust reguleerivad ja mõjutavad, kuuluvad muu hulgas maapõueseadus, kaevandamiseseadus, vedelkütuse seadus, kemikaaliseadus, elektrituruseadus, võrgueeskiri (kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega), elektriohutuseseadus, mõõteseadus, kaugkütteseadus, konkurentsiseadus, veeseadus ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus.

2010. majandusaastal tehti ülalnimetatud õigusaktidesse mitmeid meie jaoks olulisi muudatusi, mille tõttu korraldasime ümber ka kontserni tegevust.

Elektrituruseadusega kehtestati lõppenud majandusaastal järgmised meid mõjutavad muudatused:

- keeld vabatarbijatel osta elektrienergiat Konkurentsiameti kehtestatud piirhindade alusel,
- elektribörsi loomine ja tegevusloa kaotamine elektrienergia impordiks,
- taastuvenergia eest toetuse saamisel kaotati 6. juulil 2009 kehtestatud piirang, mille kohaselt ei saanud toetust tootmiseseadmed, mille netovõimsus ületab 100 MW. Samas alates 1. juulist 2010. aasta kehtib biomassist elektrienergia tootmise toetuse

piirang – biomassist tootes saab muudatuse kohaselt toetust ainult koostootmise režiimil. Selle toetuse tingimused kehtestas Vabariigi Valitsus oma määrusega.

Veeseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmine tõi kaasa regulatsiooni, mis võimaldab rajada avalikesse veekogudesse tuulegeneraatoreid.

Euroopa Liidu elektri siseturu kolmanda direktiiviga tehti liikmesriikidele kohustuslikuks põhivõrguettevõtjate eraldamine suurtest energiakontsernidest. Eesti Energiast eraldati põhivõrguettevõtja Elering OÜ koos põhivõrguga täielikult 2010. aasta alguses.

2009. majandusaastal tegi Konkurentsiamet väärteomenetluses otsuse Eesti Energia

Narva Elektriijaamade suhtes turgu valitseva seisundi kuritarvitamise eest, kui viimane keeldus määratud tarne korras elektrienergia müügist Kulon ASile ja Sagro Elekter OÜ-le. Narva Elektriijaamad esitasid Konkurentsiameti otsuse peale kaebuse, mille kohus rahuldas 2010. majandusaasta lõpu seisuga ei ole menetlus veel lõppenud.

Juhatus kinnitus

Eesti Energia juhatus on 2010. majandusaastal täitnud nõuetekohaselt juhatuse liikmete kohustusi ning juhtinud Eesti Energia kontserni seatud eesmärkide suunas. Juhatus on regulaarselt andnud aru nõukogule, on lähtunud oma volitustest ja esitanud kõik vajaliku nõukogule otsustamiseks.

Juhatus teadvustab ja kinnitab käesolevaga oma vastutust majandusaasta aruande ettevalmistuse ning selles sisalduvate andmete eest.

Auditikomitee kinnitus

2010. majandusaasta kestel tegutses auditikomitee lähtudes kehtivast põhimäärusest ning selle alusel fikseeritud tegevusplaanist. Meie tegevusele ei ole seatud mingeid piiranguid ja kontserni esindajad on meile teinud kättesaadavaks vajaliku hulga informatsiooni. Juurutatud on kindlad aruandlusliinid, mis toetavad samuti vajaliku informatsiooni korrapärasest jõudmist meieni. Töö tulemusena kujunenud seisukohtadest ja nendega seotud ettepanekutest oleme andnud jooksvalt teada kontserni juhatuse esindajatele ning vajadusel ka tütarettevõtjate juhtidele.

Kontserni majandusaasta muutmisel korrigeerisime oma tegevusi nii, et see ei piiraks meie tegevuse ulatust ning et oleksime endiselt võimelised andma hinnanguid, mida Eesti Energia nõukogu ja omanik vajavad ning mis on meile kohustuseks seatud regulatiivsete normidega.

2010. majandusaasta kohta oleme kujundanud oma hinnangud järgmiste kontserni tegevuste suhtes:

- juhindumine raamatupidamise põhimõtetest,
- finantseelarve ja -aruannete koostamine ja kinnitamisprotsesside toimimine,
- välisauditi piisavuse ja tõhususe korraldamine ning sõltumatuse tagamine,
- sisekontrollisüsteemi arendamine ja toimimine,
- ettevõtte tegevuse seaduslikkuse jälgimine ning
- siseauditi funktsiooni korraldamine.

Auditikomitee kui kindlustloova ahela ja järelevalve eest vastutaja leiab, et Eesti Energia kontserni tegevuses ei esine selliseid puudusi, millest juhtkond ei oleks teadlik ja/või mis võiksid avaldada materiaalselt mõju kontserni 2010. majandusaasta aruandele.

Jüri Käo
Auditikomitee esimees

21. aprill 2011

Vastavus hea ühingujuhtimise põhimõtetele

Oleme kontserni juhtimise ülesehitust ning toimimist hinnanud Ühendkuningriigi Finantsaruandluse Nõukogu poolt väljatöötatud koondtava *The Combined Code on Corporate Governance* alusel. Eelnenud peatükkides kirjeldasime ühingujuhtimise seisukohalt olulisi komponente.

Olles hinnanud kontserni juhtimissüsteemi ülesehituse ja tegeliku toimimise vastavust, leiame, et meie korraldus ja tegevus on olulises osas koondtavaga kooskõlas. Samuti on meie tegevus kooskõlas Eesti seadustega, mis mitmeid koondtavas esitatud põhimõtteid üksikasjalikumalt reguleerivad.

2010. majandusaastal esinesid koondtava ja meie tegevuse vahel järgmised, õiguslikust regulatsioonist tulenevad mittevastavused:

- ei ole moodustatud ametisse määramise komiteed (tulenevalt riigivaraseaduse §-dest 80 ja 81 toimub nõukogu liikmete ametisse määramine vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri ning rahandusministri otsustele),
- erineb nõukogu liikmete tagasivalimise regulaarsus ja reeglistik (tulenevalt riigivaraseaduse §-dest 80 ja 81 toimub nõukogu liikmete ametisse määramine vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri ning rahandusministri otsustele),
- juhatuse liikmete valimine ja juhatuse esimehe määramine toimub nõukogu otsusega,

- ei ole moodustatud tasustamise komiteed (riigivaraseaduse §-dega 85 ja 86 on reguleeritud riigile kuuluva äriühingu juhtorganite liikmete tasustamise põhimõtted),
- erineb nõukogu tegevuse enesehindamine (riigivaraseaduse § 84 lõike 1 kohaselt on nõukogu liige kohustatud aru andma teda valinud ministrile),
- Eesti Energia kui riigile kuuluva äriühingu suhtes ei kohaldu koondtava peatükid D (dialoog institutsionaalsete aktsionäridega) ja E (dialoog ettevõtjatega).

Seoses tegevjuhtkonda ning aruandlust ja auditeerimist käsitlevate soovitustega on Eesti Energia valitsemine kooskõlas Baltikumi tavaga.

Elektrienergia hind Eesti kodu- ja äritarbijatele on Euroopa Liidus jätkuvalt madalaimate hulgas. Meist madalam on hind ainult Bulgaarias. Elektrituru avamine Eestis on äritarbijatele hinda suurendanud.

TEGEVUSKESKKOND

Peamised globaalse tegevuskeskkonna mõjurid

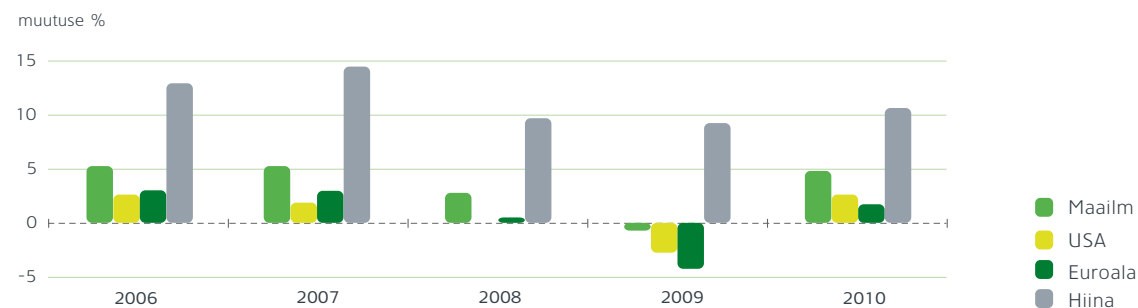
Majandus

Majandusolukord maailmas 2010. aastal paranes pärast 2008. aastal alanud finantskriisi. Taastumise kiirus oli piirkonniti erinev – arenenud riikides jäi kasv tagasihoidlikumaks peamiselt nõrga tööturuolukorra tõttu, samal ajal kui arenevates riikides jätkus kasv endise hooga, suurendades ka inflatsioonisurveid.

Euroopas hakkas majanduskasv 2010. aastal taastuma peamiselt ekspordi toel. Suur tööpuudus ja piirangud krediidi kättesaadavusel hoidsid sisenõudluse nõrgana. Positiivne mõju majanduse elavdamisel oli Euroopa riikides ellu viidud fiskaalpakettidel. Samas kerkisid 2010. aastal teravalt esile eurotsooni kuuluvate riikide fiskaalprobleemid, peamiselt riikide kõrge võlatase, mis tõi kaasa ka mõne riigi võlakirjade riskitaseme järsu tõusu.

 Globaalset tegevuskeskkonda iseloomustasid 2010. aastal maailmamajanduse taastumine ja peamiste energiakandjate maailmaturuhindade kasv.

SISEMAJANDUSE KOGUPRODUKTI MUUTUS MAAILMAS JA SUUREMATES PIIRKONDADES

Allikas: IMF

Vedelkütuste turg

Majandusolukorra paranemine oli üheks teguriks, mis suurendas nafta maailmaturuhindu. 2010. aasta keskmiseks Brenti toornafta hinnaks maailmaturul kujunes 60 €/barrel (80 \$/barrel), mis on 37,1% (29,5%) kõrgem võrreldes 2009. aastaga. Hinnamuutusi dikteerisid peamiselt maailma kahe suurima energiatarbija, USA ja Hiina makromajandusandmed, mis enamikul juhtudel olid oodatust paremad ning suurendasid ootusi naftasaaduste

tarbimise suhtes tulevikus. Suurim negatiivne hinnamõju tulenes Euroopa fiskaalkriisist, mis oli üheks põhjuseks hinna langemisel mai alguse 65 €/barrelilt mai lõpuks 54 €/barrelini. Kütteõli aasta keskmiseks maailmaturu hinnaks kujunes 344 €/t (456 \$/t). Hinna liikumise trend oli sarnane nafta maailmaturu hinnale. Toornafta hinna kasv ei ole siiski naftasaaduste tarbimise kasvu vähendanud. Naftat Eksportivate Riikide (OPEC) andmetel kujunes 2010. aastal nõudluseks 86,3 miljonit barrelit päevas ehk 2,1% rohkem kui 2009. aastal, olles enamike turuosaliste ootustest oluliselt kiirem. Sarnaselt eelmistele aastatele andis suurima panuse nõudluse kasvu Hiina, kus tarbimine

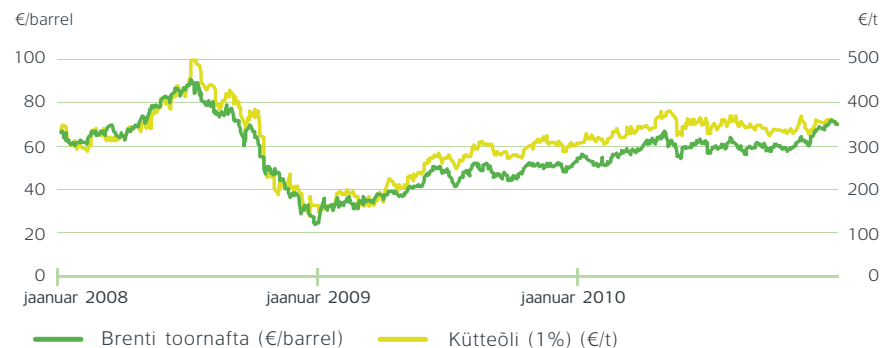
kasvas 8,4%. Põhja-Ameerikas oli nõudluse muutus +2,3% ja Lääne-Euroopas -0,7%.

Lähitulevikus on oodata nii toornafta kui ka kütteõlide hinna ja tarbimise kasvu jätkumist. Brenti toornafta 2011. aasta tuleviku-tehingutega¹ kaubeldi 2010. aastal keskmiselt tasemel 64 €/barrel (84 \$/barrel) ja kütteõli 2011. aasta tuleviku-tehingutega tasemel 379 €/t (501 \$/t). OPEC prognoosib toornafta tarbimise kasvuks maailmas 2011. aastal 1,6%.

Kui lühiajalises plaanis on maailma kasvava nõudluse rahuldamiseks olemas piisavalt toornafta varusid, mille tootmiskulud ei

kujune oluliselt kõrgemaks olemasolevast tasemest, siis pikas perspektiivis ei pruugi see trend jätkuda. Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) prognoosi² järgi kasvab nõudlus toornaftast rafineeritud toodete järele 2035. aastaks 99,0 miljoni barrelini päevas, mis on võrreldes 2009. aastaga 17,9% enam. Toornafta tootmine kasvab aga 2020. aastaks 68,5 miljoni barrelini päevas ehk 0,9% võrreldes 2009. aastaga ning püsib sel tasemel kuni 2035. aastani. Pessimistlikumate prognooside kohaselt saabub aga aastatel 2020–2030 naftatipp ehk periood, mil nafta tootmine hakkab langema.

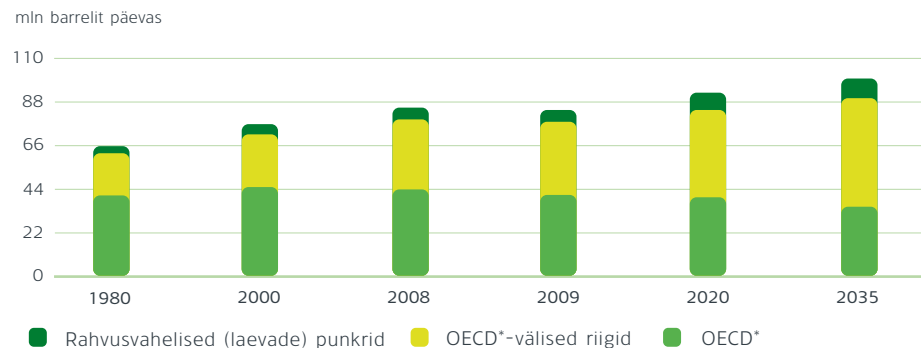
VEDELKÜTUSTE HINNAD*

Allikas: Reuters

* päevalõpu sulgemishinnad

NÕUDLUS TOORNAFTA JÄRELE

Allikas: World Energy Outlook 2010

* Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon

¹ Allikas: Reuters 3000extra

² World Energy Outlook 2010

Peamised alternatiivsed allikad toornaftast vedelkütuste tootmise asendamiseks on raske toorõli, õliliiivad ja põlevkivi ehk mittetavapärased ressursid. Seni on nendest ressursidest vedelkütuste kasumlikku tootmist pärssinud madal hind, efektiivse ja keskkonnasõbraliku tehnoloogia puudumine. Vajadus alternatiivsete allikate järele ja ootused nafta maailmaturu hinna püsimiseks piisavalt kõrgel tasemel on aga suurendanud huvi ja investeeringuid tehnoloogia arendamiseks. Kuna Eesti Energia on välja töötatud hetkel maailma parimaks hinnatav põlevkivist vedelkütuste tootmise tehnoloogia Enefit, oleme ka huvitatud maailma põlevkivivarudest. Lisaks võimaldab põlevkivi kasutamine tagada riigi energiasõltumatuse.

Tänapäeval toodetakse põlevkiviõli tööstuslikult ainult kolmes riigis maailmas – Eestis, Brasiilias ja Hiinas. Kokku on maailmas üle 600 põlevkivimaardla, kus olevatest põlevkivivarudest on võimalik toota rohkem kui 2800 mld barrelit põlevkiviõli. Eri allikate põhjal ületavad maailma põlevkiviõlivarud isegi 3–9-kordselt tõestatud naftavarusid.

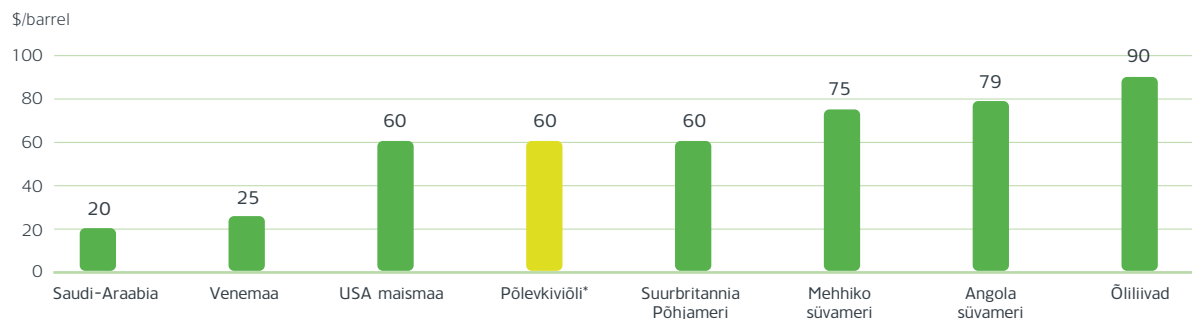
Suurimad teadaolevad põlevkivivarud asuvad Ameerika Ühendriikides. Suurem osa põlevkivivarudest paikneb USAs kahes piirkonnas. Kõrgema kalorsusega varud paiknevad USA lääne pool – Colorado, Utah' ja Wyomingu piirkonnas. Idapoolsetest varudest asub suurem osa Kentucky, Ohio, Tennessee ja Indiana piirkonnas. Sealse piirkonna põlevkivi on aga

väiksema kalorsusega. Pikemas perspektiivis võib põlevkivivarude kasutuselevõtmine USAs, mis on maailma suurim vedelkütuste tarbija ja importija, kujuneda oluliseks võimaluseks riigi energiasõltumatuse suurendamisel. Põlevkivi kui ressursi olulisust rõhutab ka Maailma Energeetikanõukogu kava lähiajal uuendada põlevkivivarusid käsitlev ülevaade ning välja anda põlevkivi kasutamise tehnoloogiaid puudutav uurimus.

Elektrienergia

Üks olulisemaid elektrienergia sektorit mõjutavaid tegureid on soov piirata inimtegevuse mõju keskkonnale. 2010. aastal toimus ÜRO kliimamuutuste konverents, mis aga riikidele siduvaid kohustusi kaasa ei toonud. Konverentsil ei jõutud kokkuleppeni, kuidas edasi minna pärast Kyoto protokollis esimest kohustusteperioodi, mis seab arenenud riikidest osapooltele kindlad siduvad kohustused seoses kasvuhoonegaaside heite vähendamisega. Ehkki Euroopa Liit on võtnud eesmärgiks liidu piires heidet vähendada, ei ole seda teinud maailma suurimad kasvuhoonegaaside emiteerijad Hiina ja USA, kelle koguheide moodustab ligikaudu 40% üleilmsest heitest. Olulisemateks vastu võetud otsusteks olid piirata planeedi kliima soojenemist kuni 2 kraadi Celsiuse võrra, vähendada rikkamate liikmesriikide kasvuhoonegaase Kopenhaageni

PÕLEVKIVIÕLI JA TOORNAFTA TOOTMISKULUD

Allikad: Cambridge Energy Research Associates, Eesti Energia

* Eesti Energia hinnang

lõppdokumendis sätestatud koguse võrra ja luua nn roheline fond („Green Climate”), mis aitaks rahastada kasvuhoonegaaside heite piiramist vaesemate riikides.

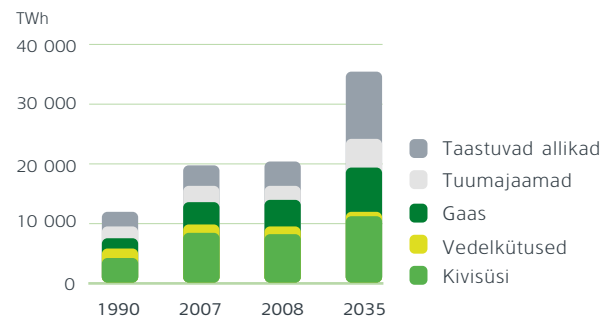
Peamiseks elektrienergia tootmise allikaks on viimastel andmetel maailmas ja ka Euroopa Liidus jätkuvalt kivisüsi. 2008. aastal toodeti maailmas kokku 20 183 TWh elektrienergiat (+2,2% võrreldes 2007. aastaga), sellest Euroopa Liidus 3339 TWh (+0,4%). Kui maailmas on kivisöest toodetud elektrienergia osatähtsus võrreldes 1990. aastaga kasvanud, siis Euroopa Liidus on toimunud viimasel kahel kümnendil oluline muutus – kivisüsi on jätkuvalt peamine allikas, kuid selle osatähtsus on langenud 1990. aasta 41%-lt 28%-le. Samal ajal on kasvanud maagaasi osatähtsus 7%-lt 24%-le. Taastuvate allikate osatähtsus energiakasutuses on maailmas alates 1990. aastast püsinud ligikaudu 20% tasemel, Euroopa Liidus aga suurenenud 12%-lt 17%-le. Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) pikaajaliste prognooside järgi muutub nii maailmas kui ka Euroopa Liidus tootmisallikate struktuur mitmekesisemaks, eelkõige suureneb maagaasi ja taastuvate allikate osatähtsus. Viimane peamiselt tuuleenergia tootmisvõimsuste suurenemise tõttu.

Taastuvatest allikatest toodetud elektrienergia tootmismahtude kasvu peamine mootor Euroopa Liidus on liidu seatud eesmärk katta

2020. aastaks vähemalt 20% kogu energia tarbimisest taastuvatest allikatest toodetud energiaga. Suurima panuse selle eesmärgi saavutamiseks on seni andnud tuuleenergia,

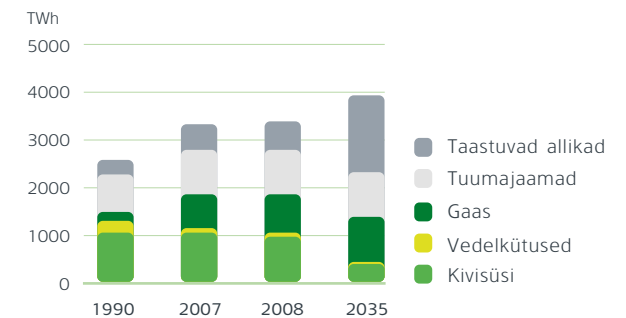
mille osatähtsuse reaalne kasv peegeldub ka Euroopa Liidu tootmisvõimsuste netomuutuses³. Aastatel 2000–2009 tulenes üle 50% tootmisvõimsuste netomuutusest tuuleenergiast.

ELEKTRI TOOTMISE ALLIKAD MAAILMAS

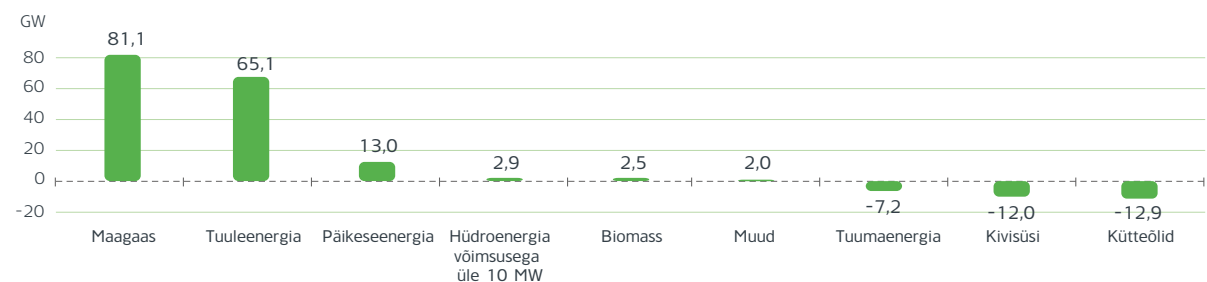

Allikas: World Energy Outlook 2010

ELEKTRI TOOTMISE ALLIKAD EUROOPA LIIDUS

EUROOPA LIIDU TOOTMISVÕIMSUSTE MUUTUS* AASTATEL 2000-2009

Allikas: Wind in Power, 2009 European Statistics, EWEA

* juurde ehitatud tootmisvõimsused, millest on lahutatud mahakantud võimsused

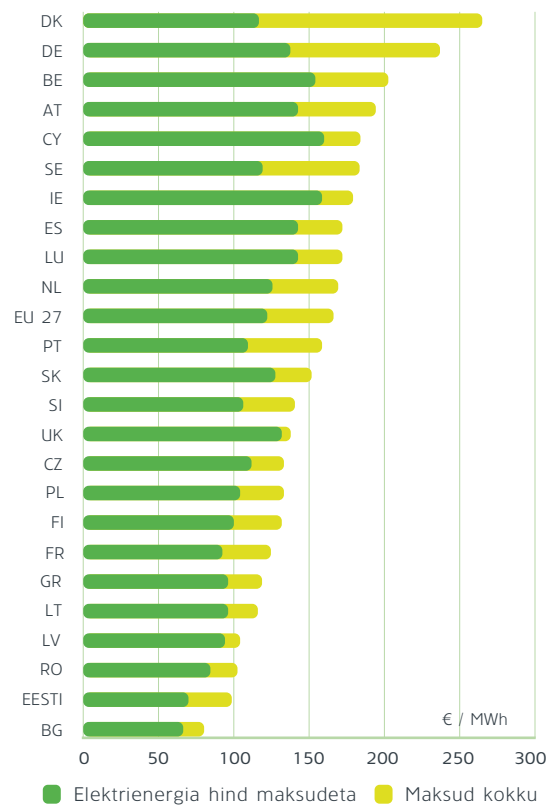
³ Juurde ehitatud tootmisvõimsused, millest on lahutatud maha kantud võimsused.

2009. aastal lisandus Euroopa Liidus uusi tootmisvõimsusi kokku 26 GW, millest 16 GW moodustas taastuvenergia, sealhulgas tuuleenergia 10 GW.

Elektri hinnad lõpptarbijatele Euroopa Liidus olid Eurostati andmetel 2010. aasta esimesel poolaastal kodutarbijatele 2,0% kõrgemad ja äriklientidele 2,7% madalamad kui 2009. aasta esimesel poolaastal. Elektrienergia hind Eesti kodu- ja äritarbijatele on aga jätkuvalt Euroopa Liidus madalaimate hulgas. 2010. aasta esimesel poolaastal oli elektri hind koos maksudega madalam ainult Bulgaarias. Elektrituru avamine Eestis on hinda äritarbijatele suurendanud. 2010. aasta esimesel poolaastal oli elektri hind ilma maksudeta võrreldes 2009. aasta sama perioodiga äritarbijatele 7,7% kõrgem.

ELEKTRIENERGIA KESKMISED HINNAD EUROOPA LIIDU KODUTARBIJATELE

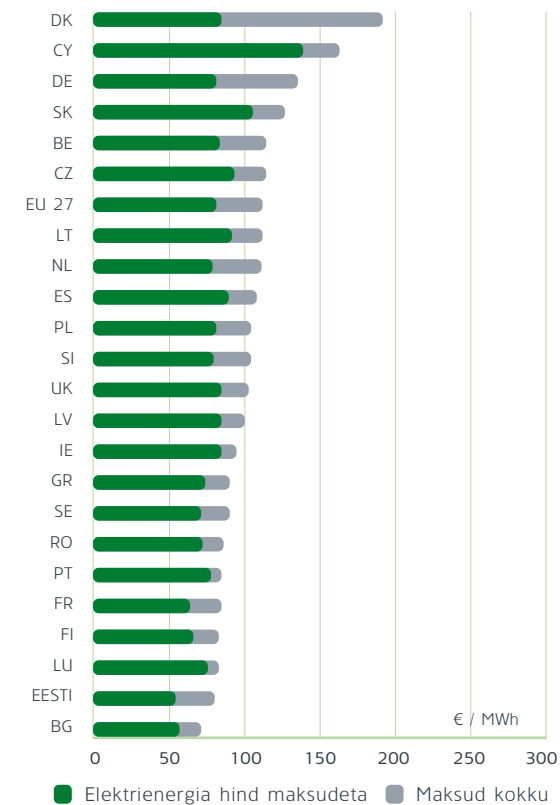
Aastase tarbimisega 2500–5000 kWh, perioodil jaanuar–juuni 2010

Allikas: Eurostat

ELEKTRIENERGIA KESKMISED HINNAD EUROOPA LIIDU TÖÖSTUSTARBIJATELE

Aastase tarbimisega 2–20 GWh, perioodil jaanuar–juuni 2010

Allikas: Eurostat

Peamised regionaalse tegevuskeskkonna mõjurid

Majandus

Sarnaselt muu maailmaga paraneb majanduslik olukord ka Balti riikides ja Soomes. Sisemajanduse koguprodukti (SKP) muutus oli 2010. aastal Balti riikides ja Soomes pärast kriisi algust 2007. aasta lõpus ja 2008. aasta alguses taas positiivne. Taastumine on olnud kiirem Eestis ja Soomes, kus SKP muutus oli 2010. aastal esialgsel andmetel mõlemas riigis vastavalt 3,1%.

Majanduskasvu Eestis toetas 2010. aastal eksport, mis kasvas 35%. Samal ajal on sisenõudlus püsinud nõrgana, langedes 2010. aastal 4%. Eratarbimist mõjutavad kõrge

tööpuudus ja elanike sissetulekute püsimine ligikaudu eelmise aasta tasemel. Valitsus-sektori tarbimist mõjutavad kulude vähendamine riigirahanduse positsiooni Maastrichti kriteeriumi piires hoidmiseks, kapitali kogumatusi aga tagasihoidlik sisetarbimine.

Olukord Eesti töajöuturul 2010. aastal oluliselt ei paranenud, kuna üldiselt reageerib töajöuturg muutustele majanduses viitajaga. Eesti keskmine brutopalk hakkas kvartaalses arvestuses langema 2009. aasta I kvartalis, SKP aga 2008. aasta I kvartalis. 2010. aastal püsis riigi keskmine brutopalk ligikaudu 2009. aasta tasemel, kasvades 0,9%. Tööpuudus saavutas haripunkti 2010. aasta I kvartalis,

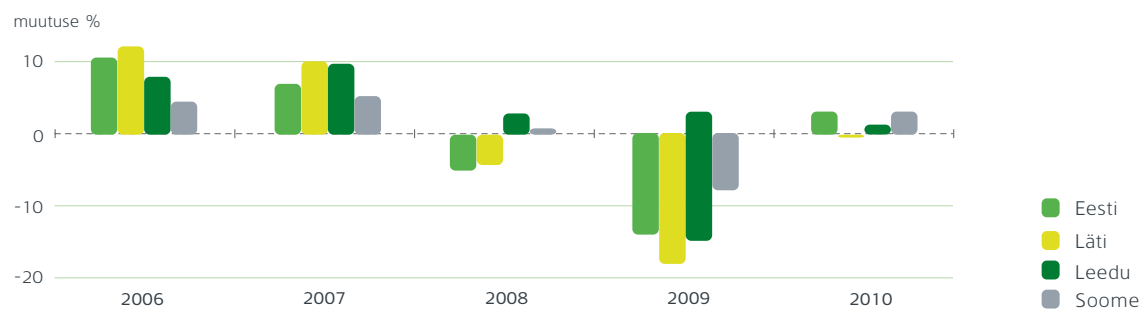
 Majanduskasvu taastumine regionis ning elektriturgude avamine ja elektribörside käivitumine Eestis ja Leedus iseloomustasid 2010. aasta regionaalset tegevuskeskkonda.

ulatudes 19,8%ni. Aasta keskmine tööpuudus oli 2010. aastal 16,9%, mis on 3,1 protsendipunkti rohkem võrreldes 2009. aastaga.

Energia- ja toiduainete hindade kasv maailmaturul ja riigi eelarvepositsiooni parandamiseks tehtud maksumuudatused tõid kaasa tarbijahindade kasvu kiirenemise 2010. aastal 3,0%ni. Aasta esimeste kuude deflatsiooniline keskkond muutus järgnevatel kuudel peamiselt väliste tegurite mõjul inflatsiooniliseks, tuues kaasa kuulise inflatsiooni kiirenemise 2010. aasta detsembriks 5,3%ni. Võrdlust 2009. aastaga mõjutas ka madal võrdlusbaas.

Ekspordivõimaluste laienemine ja suurem eksport toetasid tööstustoodangu mahu

SISEMAJANDUSE KOGUPRODUKTI MUUTUS BALTI RIIKIDES JA SOOMES

Allikas: Eurostat

kasvu, mis ulatus 2010. aastal 22,7%ni. Eelkõige tulenes see töötleva tööstuse konkurentsivõime kasvust ning kasvanud nõudlustest välisurgudel.

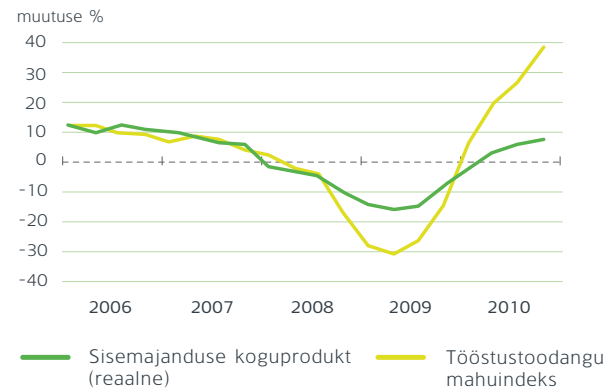
Euroopa Komisjoni 2010. aasta sügisprognoosi järgi peaks majanduskasv Balti riikides ja Soomes kiirenema. 2011. aastaks prognoositakse kasvuks neis riikides ligikaudu 3–4%.

Elektrienergia

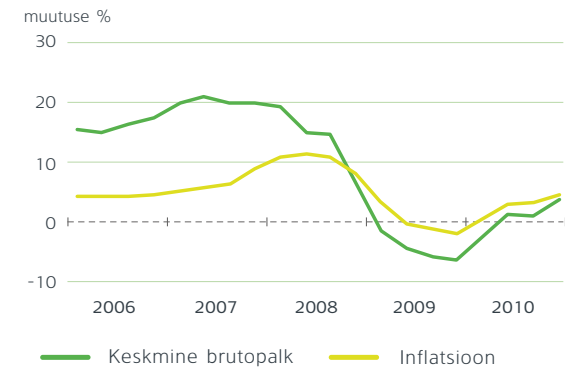
Elektrienergia hulgiturg

Balti riikide regionaalse elektrituru arengu seisukohalt on olulisim 2009. aastal sõlmitud Balti elektriühenduste kavas kokkulepitud meetmete ellurakendamine. Suurimad samumud 2010. aastal olid päev-ette elektribörsi käivitamine Eestis 1. aprillil 2010 ja selle sidumine Soome elektribörsiga (esialgu Estlinki hinnapiirkonna nime all, alates 2010. aasta 1. oktoobrist Eesti nime all), Eesti ja Soome piirkonna päevasiseste elektriturude ühendamine 2010. aasta oktoobris, 1. jaanuaril 2010 Nord-Pooli arvutusarvutime kasutava elektribörsi BaltPool käivitamine, Eesti ja Leedu valitsuste soov 35% elektri tarbimisest viia vabaturule (tulenevalt majanduslangusest jäi tegelik avatud turu osatähtsus väiksemaks), merekaabli Estlink 1 omanike otsused anda kaabli kasutamise otsustamine Nord Pool Spoti elektribörsi

MAJANDUSKESKKOND EESTIS

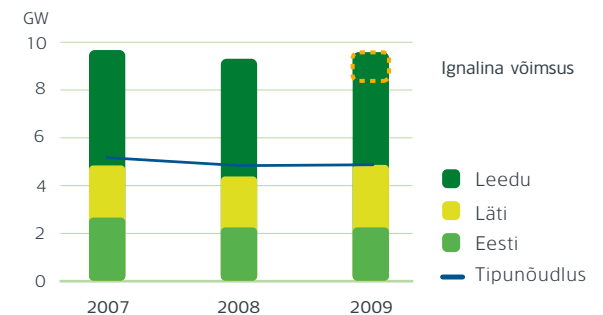
Allikas: Eesti Statistikaamet

kätte ning Estlink 2 investeerimis- ja ehitusotsuste tegemine Eesti ja Soome süsteemihaldurite poolt 2010. aastal.

Ignalina tuumajaama sulgemine 2009. aasta lõpus vähendas Balti riikide tootmisvõimsusi 1183 MW võrra, kuid ei toonud kaasa võimsuste puudujääki. 2009. aasta seisuga oli Balti riikides installeeritud netovõimsusi 9339 MW ja tipunõudlus 4741 MW. Samuti on Leedus piisavalt tootmisvõimsusi kodumaise nõudluse katmiseks (elektrienergia maksimaalne aastane tootangu maht ligi 12 TWh ja nõudlus 9 TWh). Tuumajaama sulgemine vähendas aga märkimisväärselt madala muutuvkuluga ja CO₂-vaba tootmisvõimsuste mahtu.

ELEKTRIENERGIA TOOTMISVÕIMSUSED JA TIPUNÕUDLUS BALTI RIIKIDES

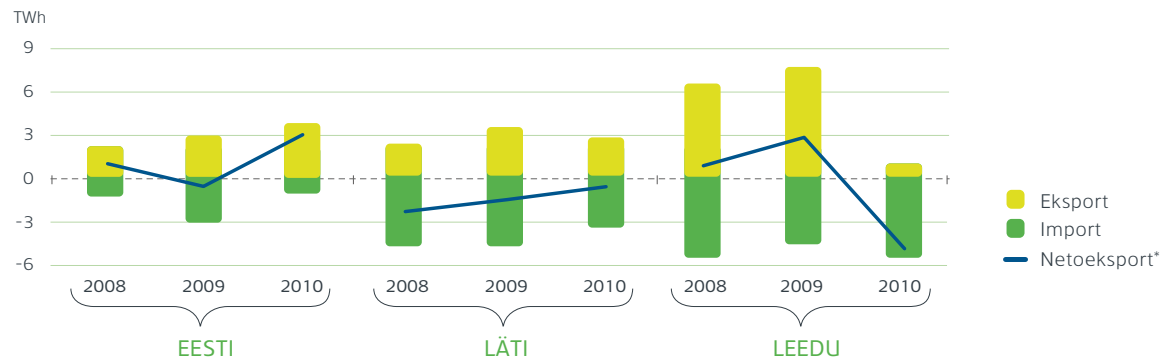
Allikas: BALTSO

Suurimaks muutuseks Balti riikide energia-kaubanduses 2010. aastal oli Leedu muutumine netoimportijaks tulenevalt Ignalina tuumajaama sulgemisest. Ignalina sulgemine vähendas oluliselt Eesti importi Leedust, samas suurenes Eesti eksport nii Estlinki merekaabli kaudu Soome kui ka teistesse Balti riikidesse.

Alates 2010. aasta 1. aprillist käivitunud Nord Pooli Eesti piirkonna keskmine hind oli 2010. aastal 46,3 €/MWh. Hinna kujunemine Eesti piirkonnas on otseselt seotud hindadega Nord Pooli Põhjamaade hinnapiirkondades, kuid Eesti piirkonna hinda ei kasutata veel Nord Pooli süsteemihinna määramisel. Tõenäoliselt hakatakse Eesti piirkonna hinda kasutama süsteemihinna leidmisel pärast Läti ja Leedu hinnapiirkondade käivitumist.

Kuna Eesti piirkond on seotud välisühenduste kaudu naaberriikidega, mõjutavad Eesti piirkonna hinda regionaalne tootmisvõimekus, piirangud ülekandevõimsustes ja väljastpoolt Euroopa Liitu imporditud elektrienergia. Teiselt poolt mõjutavad Eesti piirkonna elektri hinda ka lokaalsed tegurid nagu majandusaktiivsus ja välistemperatuur ning elektrienergia pakkumine Eestis. Kokku osteti 2010. aastal Nord Pooli Eesti hinnapiirkonnast 2,8 TWh elektrienergiat. Sellest 1,8 TWh osteti Eesti sisetarbimise katmiseks, mis moodustas perioodi 2010 aprill–detsember kogutarbimisest ligikaudu kolmandiku.

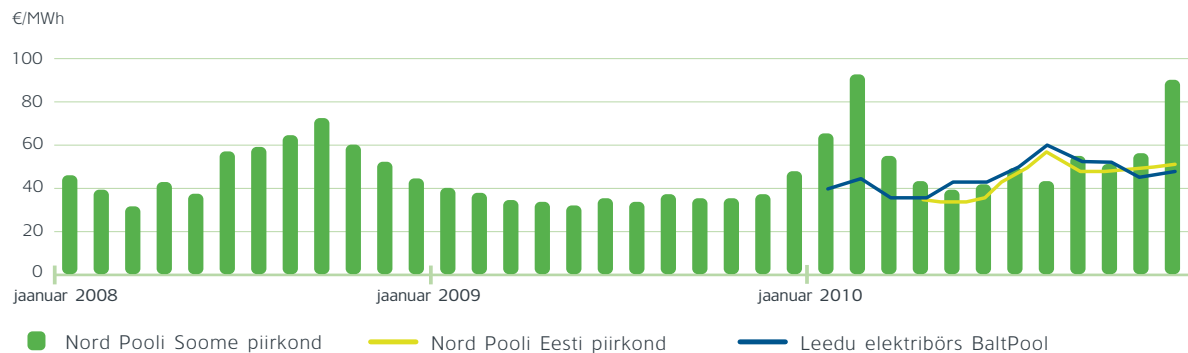
ENERGIKAUBANDUS BALTI RIIKIDES

Allikad: Eesti, Läti ja Leedu statistikaametid

* eksport miinus import

ELEKTRIENERGIA KUU KESKMINE HIND

Allikas: Nord Pool, BaltPool

Päeva keskmine hind oli Eesti piirkonnas 91% ajast vahemikus 31–60 €/MWh ning vaid kahel päeval oli turul erakordselt kõrged päeva keskmised hinnad – 13. juulil oli hind 122 €/MWh ja 24. augustil 462 €/MWh.

24. augusti hinnatipu põhjus oli piiramata hinnaga ostuhuvi Lätist ja Leedust, mille katmiseks olid kasutada tootmisvõimsused Eestis ja vabad ülekandevõimsused Estlinki merekaablis. Samal ajal oli kasutamata tipuhinnast

oluliselt madalama omahinnaga tootmisvõimsusi Lätis üle 100 MW ja Leedus ligikaudu 1000 MW, millest oleks piisanud hinnatippude vältimiseks. Kuna aga Läti ja Leedu tootjatel ei ole kohustust müügipakkumisi börsile teha, tõi see kaasa elektri tootmisvõimsuste mitteturupõhise kasutamise nendes riikides. Hinnatipu põhjuseks oli tõenäoliselt turuosaliste kogenematus ning väljastpoolt Eestit pärit nõudluse kerge ligipääs elektribörsile, mille tõttu lühiajaliselt ületas iga hinnaga ostetav nõudlus pakkumise elektribörsile.

Nord Pooli Soome hinnapiirkonna aasta keskmine hind oli 53,5% kõrgem võrreldes eelmise aastaga ning ulatus 56,6 €/MWh-ni. Hinnad olid Soome piirkonnas keskmisest oluliselt kõrgemad veebruaris ja detsembris, kui kuu keskmine hind oli üle 90 €/MWh.

Madala välistemperatuuriga kaasnenud kõrge nõudlus ja pakkumise vähenemine tulenevalt hooldustöödest Rootsi tuumajaamades ning madal hüdroreservuaaride tase tõid nimetatud kuudel kaasa hindade kasvu.

Eesti ja Soome piirkonna tunnihinnad olid 2010. aastal võrdsed 48% ajast ehk 3209 tunnil. Hindade konvergens kulges tõusvas joones kuni 2010. aasta augustini, kui hinnad olid võrdsed 82% ajast. Pärast augustit hakkasid Soomes hinnad kasvama kiiremini kui Eesti piirkonnas ning tunnihindade erinevus suurenes märkimisväärselt. Tiputundidel (päevasisene periood kell 8–20) oli Eesti ja Soome hind võrdne 55% ajast ja mittetiputundidel 42%.

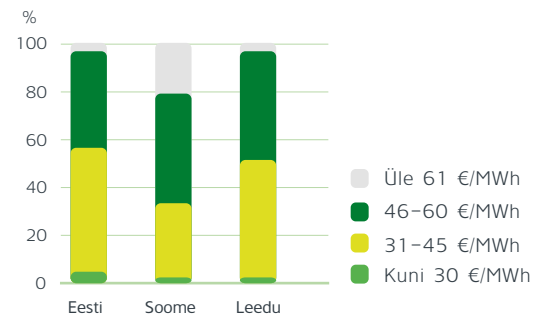
2010. aasta lõpus tehtud tulevikutehingud Soome piirkonna 2011. aasta hinnale olid

küllaltki kõrged ning ulatusid 55–60 €/MWh tasemele. Keskmine 2010. aastal tehtud 2011. aasta tulevikutehingute hind oli ligikaudu 47 €/MWh.

Leedus oli 2010. aasta keskmine elektrienergia hind 46,4 €/MWh. BaltPoolis kaubeldi esimesel aastal 8,1 TWh elektriga. Leedusse saab Lätist ja Valgevenest importida elektrienergiat vaid elektribörsi kaudu. Samas käsitletakse Venemaa Kaliningradi oblastit Leedu elektrituru osana ning Leedu ja Kaliningradi vahelised elektritarneid ei pea tegema elektribörsi vahendusel.

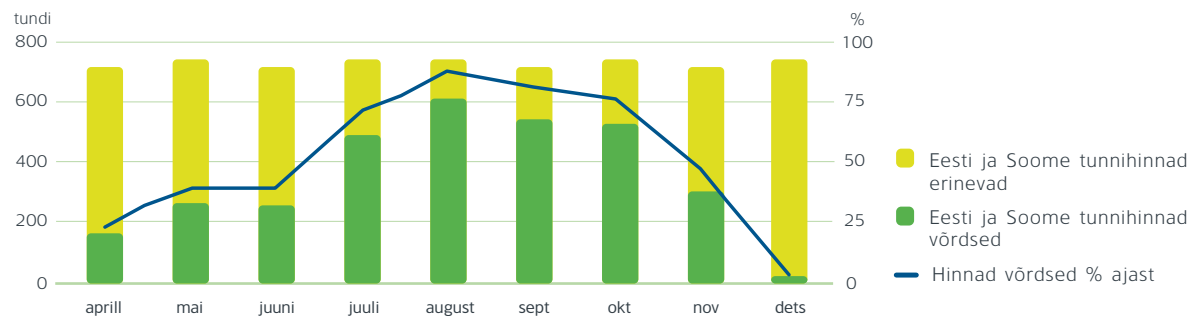
Nord Pooli Eesti hinnapiirkonna ja BaltPooli elektribörsi kohta puudub veel otsene adekvaatne tulevikuhindade referents.

PÄEVA KESKMISED HINNAD ELEKTRIBÖRSIDEL 2010. AASTAL

Allikad: Nord Pool, BaltPool

EESTI JA SOOME TUNNIHINNAD 2010. AASTAL

Allikas: Nord Pool

Tugev tootmisportfell ja võime pakkuda fikseeritud hindu eristasid Eesti Energiat konkurentidest ning on taganud ettevõttele avatud turul 87%-lise turuosa.

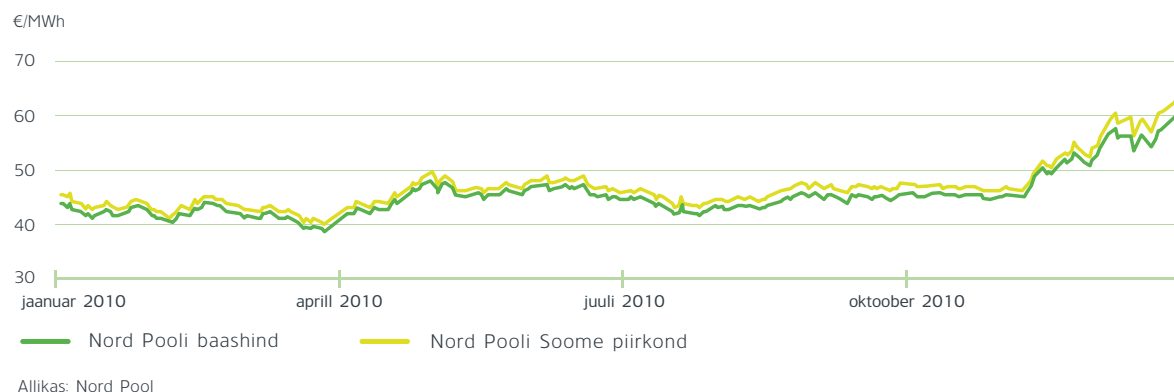
Elektrienergia jaeturg

Eesti. Avatud turg hakkas Eestis realselt toimima 2010. aasta 1. aprillist. Ehkki 2010. aasta 1. aprillini oli elektriturg suurarbijatele formaalselt avatud, võimaldas elektrituruseadus tarbijatel osta elektrit reguleeritud hinnaga, mis seadis ülempiiri avatud turu hinnale ning välistas sisuliselt avatud turu toimimise. 1. aprillist aga kohustab elektrituruseadus kõiki ühe liitumispunkti kaudu üle 2 GWh tarbivaid kliente ostma elektrienergiat avatud turult.

Elektrituru reaalse avamise 1. aprillil 2010 sätestasid elektrituruseaduse muudatused, mis jõustusid 27. veebruaril 2010. Hoolimata lühikesest perioodist seadusandliku baasi loomise ja turu reaalse avamise vahel kulges turu avanemine sujuvalt. Väiksemaid probleeme esines seaduse tõlgendamisel mitme tarbimiskohaga ja elektrit edasi müüvate klientide osas ning ilma kehtiva elektrilepinguta vabatarbijate puhul. Tekkinud probleemid lahendati Eesti vastavate ametiasutuste ja võrguettevõtjate poolt operatiivselt.

Elektrituru avanedes käivitus Eestis ka elektribörs. Nord Pooli Eesti hinnapiirkonnas kujunenud hinnatase oli adekvaatseks referentsiks avatud turu hinnatasemele. Eesti Energia hinnangul eelistasid kliendid turu avanedes pigem fikseeritud hindu ja lihtsamaid hinnastruktuure.

NORD POOLI BAASHINNA JA SOOME PIIRKONNA 2011. AASTA TEHINGUD

Aja jooksul aga suurenes klientide usaldus turuhinna suhtes, mis peegeldus eelistuse liikumises turupõhiste toodete suunas.

Eesti Energia keskmine turuosa oli meie hinnangul 2010. aastal perioodil aprill–detsember avatud turul ligikaudu 87%. Tugev tootmisportfell ja võime pakkuda fikseeritud hindu eristasid Eesti Energiat konkurentidest. Kokku pakub elektrienergia müügiteenust Eesti avatud turul neli-viis ettevõtet.

Läti. Alates elektrituru avamisest Lätis 2008. aasta mais on turul aktiivsed kaks suuremat elektrimüüjat. Enefit (Eesti Energia kaubamärk väljaspool Eestit) on suuruselt teine müüja, omades 2010. aastal avatud turul ligi 10%-list turuosa.

Lätis avati elektri jaeturg konkurentsile 2008. aasta mais, kui hakkas kehtima seadusemuudatus, mille kohaselt peavad üle 50 töötajaga või üle 156 mln kroonise käibega ettevõtted ostma elektrienergiat avatud turult. Sisuliselt tähendas see elektrituru avamist 35% ulatuses ning otsus puudutas ligikaudu 1400 tarbijat. Ülejäänud tarbijatel on õigus kasutada regulaatori kinnitatud tariife universaalteenuse põhimõttel. Kõigil tarbijatel on õigus vahetada elektrimüüjat.

Turu edasise arengu seisukohast on oluline konkurentsi suurendamine elektripakkujate vahel. Selle saavutamisele aitaksid kaasa elektribörsi käivitamine Lätis ja elektri infrastruktuuri ettevõtete reaalse eraldamine elektrimüügist ja tootmisest. Konkurentsi

edendaks ka riigi suurimale elektrimüüjale kogu Lätis toodetud elektri ostmisel seadusega kehtestatud eeliste kaotamine ja bilansienergia ostu-müügi elektrimüüja kontrolli alt vabastamine.

Leedu. Leedus avati elektriturg 2010. aasta 1. jaanuarist, kui üle 400 kW liitumispunkti võimsusega tarbijad, kelle tarbimine moodustas prognooside järgi 35% kogutarbimisest, pidid hakkama elektrienergiat ostma avatud turult. Seaduse järgi oli avatud turu tarbijatele 2010. aasta 1. jaanuarist kuni 30. juunini kehtestatud üleminekuperiood, mille jooksul pidid nad endale valima sõltumatu tarnija poolte vahel kokkulepitud hindade alusel. Üleminekuperiood pärssis oluliselt turu käivitumist, kuna paljud avatud turu tarbijad

otsustasid osta elektrit edasi varasemalt tarnijalt hinnaga, mis oli lähedane reguleeritud elektrienergia hinnale 44,9 €/MWh. Elektri hinna kasv Leedu elektribörsil aasta teises pooles ei suurendanud tarbijate huvi tarnijat vahetada. Sarnane trend on ka turu täiendaval avanemisel alates 2011. aastast, kui paljud tarbijad ootavad 2011. aasta jaanuarini, et langetada otsus avatud turul osalemise kohta alles siis, kui reguleeritud hinnaga tarnijad on oma hinna avalikustanud.

2010. aastal puudus selge meetodika, millise hinnaga peaksid riiklikud tarnijad⁴ elektrit müüma avatud turu tarbijatele, kellel pole lepingut sõltumatu tarnijaga. Kinnitatud hinnavalemi järgi kujunes hind jaotusvõrgu poolt ostetud tegeliku elektri hinna põhjal.

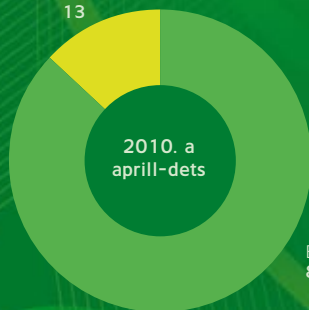
See meetodika polnud aga läbipaistev, kuna erinevus börsihinna ja riiklike tarnijate poolt müüdava hinna vahel oli küllaltki suur. Uue elektrituruseaduse eelnõu, mille vastuvõtmine on planeeritud 2011. aasta märtsi, sisaldab selget valemit, mida hakatakse kasutama tarnija valimata jätnud vabatarbijatele – 2011. aastal on hind elektri avatud turul 20% kõrgem kui reguleeritud hind ning järgnevatel aastatel kujundab hinna avalik pakkumine. Seaduse vastuvõtmisel võib oodata huvi kasvu avatud turule suundumise vastu, kuna 2011. aasta alguses kujuneks reguleeritud hinnaga tarnijate müügihinnaks 55,7 €/MWh.

Leedu elektrituru avanemine on kulgenud aktiivse konkurentsi tingimustes. Leedus tegutses aktiivselt kümme ettevõtet, kes müüvad

TURUOSAD AVATUD ELEKTRITURUL (%)

Eesti

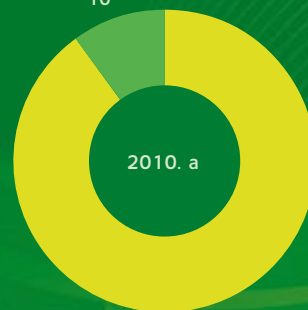
Teised turuosalised
13

Eesti Energia
87

Läti

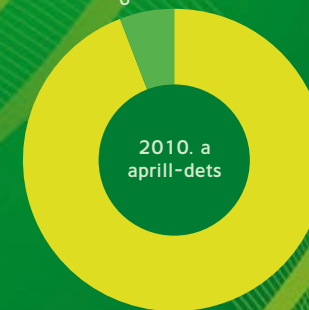
Enefit*
10

Teised turuosalised
90

Leedu

Enefit*
6

Teised turuosalised
94

* Eesti Energia kaubamärk väljaspool Eestit

⁴ Riiklik tarnija on Leedu jaotusvõrgu ettevõtte LESTO.

elektrienergiat avatud turu tarbijatele. Nendest neljal on pakkumiste tegemisel võimalik toetuda oma tootmisvõimsutele, sh Enefitil, kelle müügi-mahud avatud turul vastasid 6% turuosale.

2011. aastal hakkavad elektrienergiat avatud turult ostma üle 100 kW liitumispunkti võimsusega tarbijad ja 2012. aastal üle 30 kW võimsusega liitumispunktide omanikud. 2013. aastast kehtivad suletud turu reguleeritud hinnad ainult kodumajapidamistele ning alates 2015. aastast on turg avatud kõigile tarbijatele.

Elektri tootmine Eestis

Esialgsedel andmetel toodeti Eestis 2010. aastal 11,5 TWh elektrienergiat, millest põlevkivist toodetud elektri osatähtsus oli ligi 89%

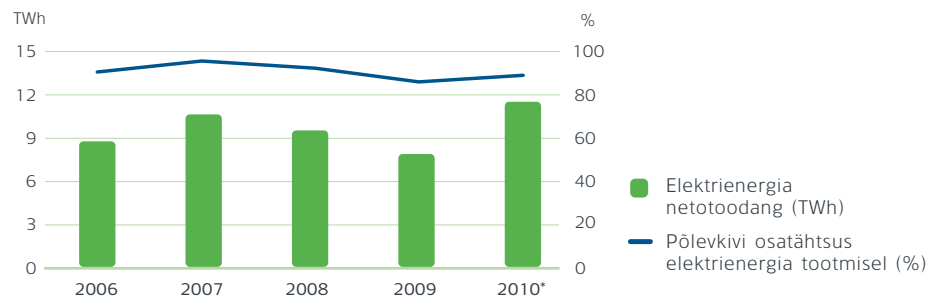
ning taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia osatähtsus 8%. Põlevkivi kasutamine peamise kütusena on Eestil võimaldanud seni tagada elektri varustuskindluse ning elektri hinna sõltumatuse energiakandjate maailmaturuhindade liikumisest.

Eestis on taastuvatest allikatest elektri tootmine viimastel aastatel oluliselt suurenenud. Sellele on kaasa aidanud nii uute tuuleparkide rajamine kui ka biomassi kasutamine energiaallikana. 2010. aastal toodeti taastuvatest allikatest elektrit, mille toomisel maksti taastuvenergia toetusi 862 GWh, mis on 69,6% rohkem kui eelneval aastal. Olulise osa kasvust moodustas hakkpuidust elektrienergia tootmine Narva lähistel asuvates Eesti ja Balti elektrijaamades.

Ehkki nii tänapäeval kui ka lähitulevikus on Eestis elektrienergia tootmisel peamiseks allikaks jätkuvalt kivisöega sarnase keskkonnamõjuga põlevkivi, kasvab Euroopa Liidu seatud eesmärkide saavutamiseks riiklike toetuste toel jõudsalt ka taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia osatähtsus. Eesti energiapoliitika ei soodusta maagaasi suuremahulist kasutamist: kuna maagaasi tarned pärinevad ühest riigist, on problemaatiline tarnekindlus ja maagaasi hinnakujunduse läbipaistvus. Poliitika võib muutuda, kui lange-tatakse otsus Eesti enda või Balti riikide ühise LNG-terminali ehitamiseks koos regionaalse maagaasituru käivitamisega.

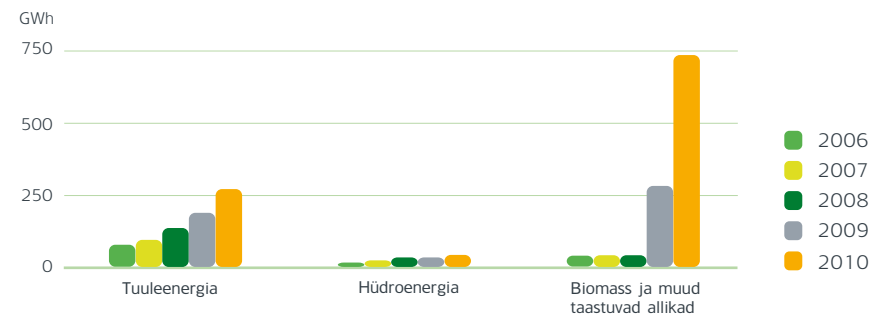
Peamine põlevkivienergeetikat mõjutav tegur on keskkonnanõuete karmistumine

ELEKTRIENERGIA NETOTOODANG EESTIS

Allikad: Eesti Statistikaamet, Elering, Eesti Energia * Esialgsed andmed

TAASTUVENERGIA TOODANG EESTIS

Allikad: Eesti Statistikaamet, Elering

ja Euroopa Liidu eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heidet. Euroopa Liidu keskkonnamõju vähendamise eesmärkide saavutamiseks on uute tootmisvõimsuste rajamisel suurem rõhk soojuse ja elektri koostootmispotentsiaali kasutamisel ning biomassi ja tuuleenergia laialdasel kasutuselevõtul. Balti riikidesse on võimalik importida väljastpoolt Euroopa Liitu kuni 80% tarbitavast elektrist. Sellises turupiirkonnas on oluline luua seadusandlikud mehhanismid, mis motiveerivad elektritootjaid investeerima ka varustuskindlust tagavatesse tootmisüksustesse.

Vastavalt Eesti elektrituruseadusele saab väljaspool Euroopa Liitu toodetud elektritarnida Eestisse tarnida piiranguteta, müües elektri Eestis tegutsevale elektribörsile või taotledes eraldi loa elektrienergia impordiks. Lätis ei ole piiranguid elektrienergia impordiks ning Leedusse saab elektrienergia importida, kui see müüakse elektribörsile.

Läänemere-äärsete riikide juhid leppisid Balti energiaühenduste kava kinnitamisel 2009. aasta juunis kokku, et Balti riigid ja Soome koostavad ühised põhimõtted elektrikaubandusel Euroopa Liidu väliste riikidega. Rahvusvaheline kokkulepe võimaldab tuleviku elektriturul prognoosida praegusest õiglasemat konkurentsiolekorda. Eesti, Läti ja Leedu

peaminister on kokku leppinud, et riigid ühtlustavad kolmandatest riikidest elektri importimist käsitlevad reeglid 2011. aastal.

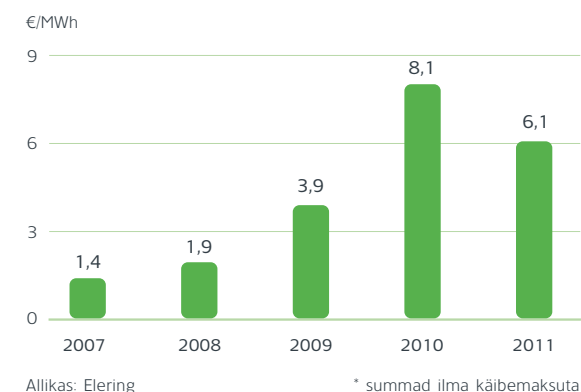
Euroopa Ülemkogu pani 2011. aasta 4. veebruaril Euroopa Komisjonile ülesande tagada Euroopa Liidu piirialade elektritootjatele võrdsed konkurentsitingimused, et konkureerida väljaspool Euroopa liitu toodetud elektri importijatega.

Taastuvatest energiaallikatest elektritootmise edasist kasvu mõjutavad diskussioon taastuvenergia tasude määra üle ja võimalike administratiivsete piirangute seadmine. Eestis praegu kehtiv ühetaoline toetusmäär on võimaldanud tulla turule uutel tootmisvõimsustel ja toetab efektiivsemate taastuvenergiatehnoloogiate rakendamist. Samas võimaldab ühetaoline toetuskeem turuhinna kasvades teenida prognoositust kõrgemat investeeringutootlust. Muret tekitavad aga märgid taastuvaid energiaallikaid kasutavate elektrijaamade rajamisele seatavatest administratiivsetest piirangutest, nagu kohalike omavalitsuste soovimatus algatada planeeringuid, tuuleelektrijaamade ja elamu-alade vahele ebamõistliku puhverala määramine, konkurentsioiguse mitterakendamine ja puudulik järelevalve kaugküttevõrkudele juurdepääsu üle.

Taastuvenergia toetusmehhanismid Balti riikides

Riikide kehtestatud toetusmehhanismid on uute taastuvenergia tootmisvõimsuste rajamise peamiseks eelduseks kogu Euroopas. Balti regionaalse elektrituruloomisel on oluline väljakutse Eesti, Läti ja Leedu toetusmehhanismide ühtlustamine.

TAASTUVENERGIA TASU* EESTIS

Eestis kaotati alates 27. veebruarist 2010 taastuvenergia toetamine fikseeritud ostutariifide (*fixed-price feed-in tariffs*) abil. Edaspidi kasutatakse toetamisel turuhinnale lisanduvat fikseeritud toetust (*premium price feed-in payment*). Toetust makstakse 12 aastat alates uue tootmisvõimsuse käivitamisest. Vastavalt elektrituruseadusele makstakse taastuvenergiast

toodetud elektri eest toetust 53,7 €/MWh. Biomassist toodetud elektrienergiale makstakse alates 1. juulist 2010 toetust vaid siis, kui see on toodetud koostootmisrežiimil. Koostootmisrežiimil jäätmetest, turbast ja põlevkivitöötlemise uttegaasist toodetud elektrile ning alla 10 MW elektrilise võimsusega tootmiseadmega toodetud elektrile makstakse toetust 32,0 €/MWh.

Taastuvenergia toetamist rahastatakse vastavalt tarbitud võrguteenuse mahule. Põhivõrguettevõtja OÜ Elering optimistliku prognoosi tõttu sätestati taastuvenergia tasuks 2010. aastal 8,1 €/MWh, mis langeb 2011. aastaks 6,1 €/MWh-ni (2010. aastal enamkogutud taastuvenergia tasust tasaarveldatakse osaliselt 2011. aasta taastuvenergia tasu määr).

Lätis kasutatakse tootjate toetamisel kogusel põhinevad meetmeid ja fikseeritud ostutariife (*fixed-price feed-in tariffs*). Taastuvenergia tootjatele on tagatud elektrienergia ostmine riigi poolt määratud tootmismahus. Ostutariifi suurus sõltub nii taastuvenergia liigist kui ka installeeritud võimsusest. Soojuse ja elektrienergia koostootmisele makstav ostutariif sõltub maagaasi hinnast, mida korrigeeritakse eri teguritega. Üle 1 MW võimsusega biomassi ja biogaasi elektri jaamades (kui elektri jaam on töötanud aastas üle 8000 tunni) toodetud taastuvenergiale makstakse fikseeritud ostutariifi ka riikliku tootmiskvoodi ületamisel.

Üle 20 MW võimsusega koostootmisjaamades toodetud taastuvenergiale kehtib ostutariif kogu toodangu ulatuses. Ostutariifi arvutamisel lähtutakse samuti tootmisjaama võimsusest. Toetussumma ostutariifi leidmisel kasutatakse valemit, mis põhineb maagaasi hinnal. Ostutariifi makstakse vaid elektri eest, mis on müüdnud Lätis avaliku elektritarnija litsentsi omavale ettevõttele (kelleks saab olla vaid suurim elektrimüüja). Tootjatele makstava ostutariifiga tekkinud lisakulud finantseeritakse kõigi tarbijate elektriarvele lisatud tasu (nn *public service obligation fee*) kaudu, mis 2010. aasta lõpus oli 16,36 €/MWh. Ostutariifi maksmine ainult suurima elektrimüüja vahendusel on viinud ühe turuosalise kontrolli alla kogu Lätis toodetud elektrienergia ja andnud talle olulise turueelise elektrimüüjana kogu Balti regionaalsel elektriturul.

Leedus on kasutusel fikseeritud ostutariifide (*fixed-price feed-in tariffs*) süsteem. Hüdroenergiast toodetud elektrienergia ostetakse 75,3 €/MWh, tuuleenergiast ja biomassist elektrienergia ostetakse hinnaga 87,0 €/MWh ning päikesest toodetud elektrienergia olenevalt tootmiseadme võimsusest hinnaga 437–472 €/MWh. Ostutariif on tootjatele garanteeritud aastani 2020. Ostutariif kehtib vaid elektri eest, mis on müüdnud jaotusvõrguettevõtjale. Lisaks soodustatakse taastuvenergia tootmist täiendavate meetmega, nagu madalam elektrivõrguga liitumise kulu, soodsatel

tingimustel laenu andmine Leedu Keskkonna-investeeringute Keskusest ja saastetasudest vabastamine biokütuste kasutamisel.

Balti energiaühenduste kavas on kokku lepitud, et Lätis ja Leedus tuleb muuta taastuvenergia eest toetuse maksmise põhimõtteid ning võimaldada kindlatele ostjatele müümisel rakenduvate ostutariifide kõrval kasutada ka toetusi, mida makstakse elektri müügil vabaturule.

Õlitootmine

Vedelkütuste tarbimine on majanduskriisi ajal Eestis langenud. Enim tarbitakse diislikütust, mille osatähtsus tõusis 2005. aasta 44%-lt 2009. aastaks 48%-le. Põlevkiviõli tarbimine on vähenenud alates 2005. aastast ning langenud 2004. aasta 130 000 tonnilt 2009. aastaks 70 000 tonnile. Languse peamine põhjus on üleminek gaasi ja biokütuste kasutamisele.

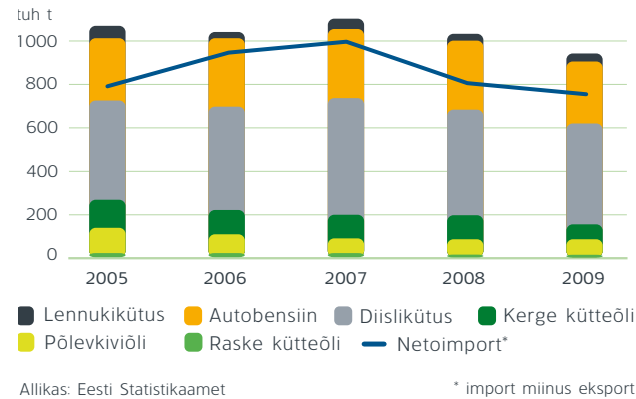
Vedelkütuste import on peamine Eesti energia-sõltuvuse allikas. Eestis tarbitavatest vedelkütustest imporditakse umbes 80%, sest praegu ei vasta siin toodetud vedelkütused keemiliste näitajate poolest laiatarbekütuste nõuetele. Vedelkütuste tarbimine moodustab võrreldes teiste energialiikidega suurima osa Eesti energiatarbimisest, samas on aga nende kodumaine tootmine kõige väiksem. Eesti energeetiline sõltumatus imporditud energiast on Euroopa Liidu keskmisest suurem.

Energeetilise sõltumatuse edasise suurendamise potentsiaal peitub põlevkiviõlist ja kohalikust biomassist vedelkütuste tootmises.

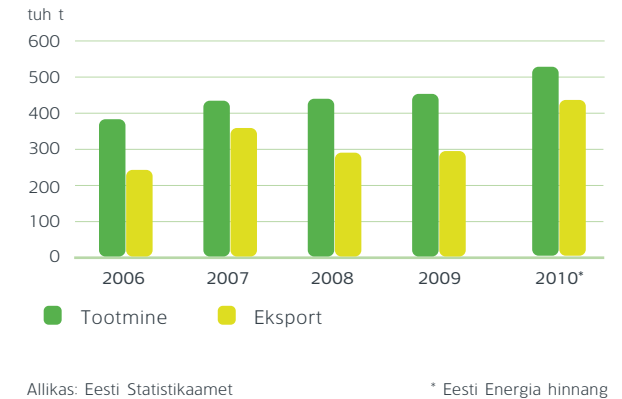
Vedelkütuste tootmismahu kasv Eestis jätkub – esialgsel andmel 2010. aastal tootmismahult sarnaselt 2009. aastale ligikaudu 10% ning ulatus 530 000 tonnini. Peamiselt tuleb tootmismahude suurenemine olemasolevate tootmisseadmete suuremast töökindlusest. Eesti Energia osatähtsus tootmisest on aastate jooksul pidevalt suurenenud ja moodustab 2010. aastaks orienteeruvalt 40%.

Lähitulevikus on Eestis oodata vedelkütuste tootmise kasvu kiirenemist, kuna kütusetootjad, sh Eesti Energia, plaanivad tootmisvõimsusi suurendada. 2009. aastal alustas Eesti Energia esimese Enefit-280 seadme ehitamist, 2010. aasta lõpuks olid valminud tootmishoone

VEDELKÜTUSTE TARBIMINE EESTIS

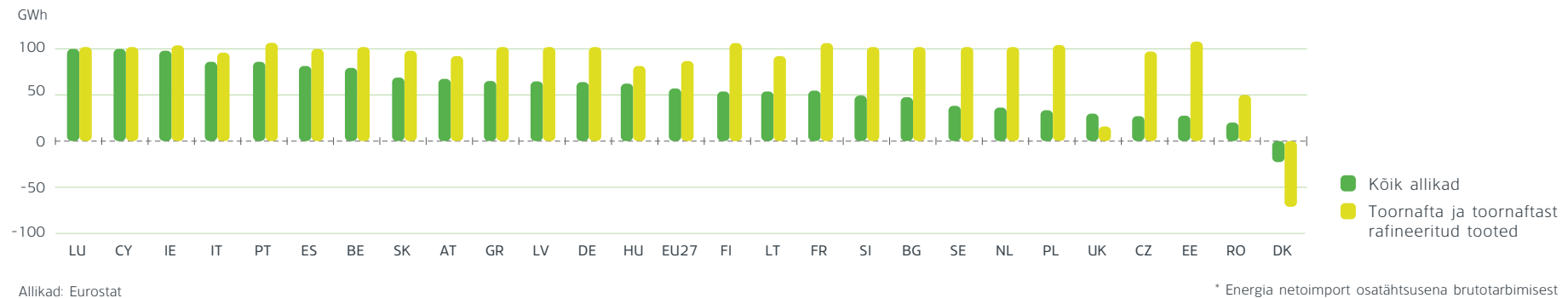
VEDELKÜTUSTE TOOTMINE EESTIS JA EKSPORT

üldkonstruktsioonid ning kohale paigutatud retort. Uue õlitechase ehitus on Eesti Energia oluline samm kvaliteetsete vedelkütuste tootmise tööstuse loomisel Eestisse.

Eesti Energia kavandatava järeltööstehase eesmärk on anda põlevkivile ja põlevkiviõlile maksimaalselt lisandväärtust ja samal ajal arvestada üha nõudlikumaks muutuva turuga.

ENERGEETILINE SÕLTUVUS* 2009. AASTAL EUROOPA LIIDUS

Vajadus alternatiivste allikate järele ja ootused nafta maailmaturuhinna püsimiseks piisavalt kõrgel tasemel on suurendanud huvi meie Enefit tehnoloogia vastu, mis on hetkel põlevkivist vedelkütuste tootmiseks maailmas parim lahendus.

Peamised Eesti reguleeritud tegevuskeskkonna mõjurid

Põlevkivi kaevandamine

Kaubapõlevkivi⁵ tootmiskaht Eestis kasvas 2010. aastal ligikaudu 20% ja ulatus 18 mln tonnini, mis on viimase 18 aasta suurim kogus. Eelneval kahel aastal vähenenud tootmiskaht pöördus taas tõusule tulenevalt elektrienergia toodangu suurenemisest Eestis. Toodetud põlevkivist ligikaudu 88% kasutatakse elektri ja soojuse tootmiseks, ülejäänud vedelkütuste ja vähesel määral ka tsemendi tootmiseks. Tulevikus moodustab vedelkütuste tootmiseks kasutatav põlevkivi üha suurema osa. Eesti Energia kaevandab ligikaudu 94% kogu Eestis toodetud põlevkivist.

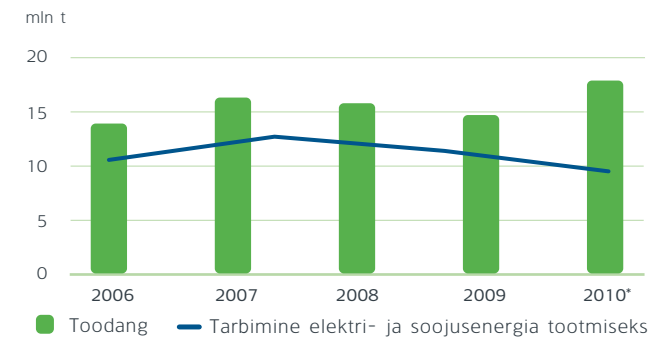
Lähitulevikus üks olulisemaid põlevkivi kaevandamiskahte puudutavaid küsimusi on riiklikult lubatud kaevandamiskahtu piirmäär ülevaatamine. Vastavalt maapõueseadusele on Eestis aastaseks põlevkivi kaevandamise mahuks lubatud 20 mln tonni, sealhulgas Eesti Energiale ligikaudu 15 mln tonni. Eesti põlevkivi kasutamise riiklikus arengukavas aastateks 2008–2015 on seatud eesmärk leida võimalusi põlevkivi kaevandamiskahtude vähendamiseks 15 mln tonnile aastas hiljemalt aastaks 2015. Energiamaajanduse riiklikus arengukavas aastani 2020 on seatud eesmärgiks 15 mln

tonni ülempiiri rakendamine hiljemalt 2020. aastal. Oluline oleks ühtlustada eri arengukavade eesmärgid ja luua paindlikud reeglid, mis võimaldavad realselt tagada uute energiablokkide kütusega varustamise vastavalt vajadusele ja üles ehitada õlitööstus Eestis ning seeläbi suurendada Eesti energiasõltumatust vedelkütuste osas.

Eesti Energia kaevandamisega kaetud kaubapõlevkivivaru on 2011. aasta alguse seisuga 299 mln tonni. Tagamaks põlevkiviga varustatuse ka tulevikus, soovime kasutusse võtta Uus-Kiviõli kaevanduse, mille potentsiaalne põlevkivivaru on ligikaudu 160 mln tonni.

Elektrituruseaduse kohaselt peab Eestis põlevkivi kaevandav ettevõtja müüma Eestis asuvaid vähemalt 500 MW netovõimsusega elektritootmiseadmeid valdavale tootjale põlevkivi hinnaga, mis ei ületa Konkurentsiametiga kooskõlastatud piirmäär. Sisuliselt vastab sellele kriteeriumile ainult Eesti Energia Narva Elektri jaam, kes toodab põlevkivist elektri- ja soojusenergiat ning on suurim põlevkivitarbija Eestis. Eesti Energia Õlitööstusele ja kontsernivälisestele klientidele müüdava põlevkivi hind vastab reguleeritud hinnale, erinedes ainult põlevkivi kütteväärtuse poolest.

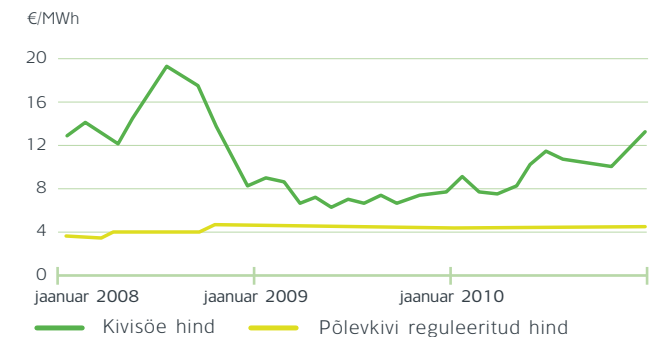
KAUBAPÕLEVKIVI TOODANG JA TARBIMINE ELEKTRI- JA SOOJUSENERGIA TOOTMISEKS EESTIS

Allikas: Eesti Statistikaamet, Eesti Energia

* Eesti Energia hinnang

PÕLEVKIVI JA KIVISÖE HIND*

Allikas: Eesti Energia, Reuters

* põlevkivi kütteväärtusega 2,33 MWh/kg, kivisöe kütteväärtusega 7,0 MWh/kg (Rotterdamis sadamas kaubeldav)

⁵ Kaubapõlevkivi (müüdav põlevkivi) sisaldab lisaks kaevandatud puhtale põlevkivile lubjakivi ja niiskust (vett), mistõttu võib kaubapõlevkivi maht olla suurem kaevandamisest.

Alates 2011. aastast võetakse müügihinna kujundamisel arvesse ka täiendavaid põlevkivi tootmisega seotud kulusid, mis viivad hinnakujunduse rohkem vastavusse tege- like tootmiskuludega. 2010. majandusaastal põlevkivi reguleeritud hind ei muutunud. Reguleerimine kaotab kehtivuse alates 2013. aasta 1. jaanuarist.

Elektrienergia müük

Elektrienergia turg Eestis jaguneb kaheks – elektri müük reguleeritud hinnaga (suletud turg) ja müük turutingimustes kujunenud hin- naga (avatud turg). Reaalselt hakkas turg sel kujul toimima alates 2010. aasta 1. aprillist, kui üle 2 GWh ühe liitumispunkti kaudu tar- bivatel klientidel kadus võimalus osta elektrit reguleeritud hinnaga ning tekkis kohustus osta elektrit avatud turult.

Suletud turu elektrimüügil nõuab seadus elektrienergia kaalutud keskmise hinna piir- määra kooskõlastamist. See piirmäär muutus 2010. aasta 1. juunil, kui uueks elektrienergia kaalutud keskmise hinna piirmääraks kinnitati 30,7 €/MWh. Elektrienergia piirmäära muutus oli seotud vabaturu tarbimismahtude eral- damisega suletud turu piirmäära arvutustest, kuna vabaturu tarbijad hakkasid elektrit ostma turuhinna alusel. Suletud turu piir- määra korrigeeriti vastavalt suletud turule

jäävatele tarbimismahtudele ja kliendipõhis- tele kuludele.

Suletud turu elektrienergia hinnade kooskõlastamisel arvestab Konkurentsiamet kuludega, mida on vaja, et ettevõtte saaks täita õigusaktidest ja tegevusloa tingimustest tulenevaid kohustusi, ning mis tagavad investeeritud kapitali põh- jendatud tulukuse. Põhjendatud tootluse määraks on ettevõtte kaalutud keskmine kapitali hind (WACC). Hindade kooskõlasta- mise meetodika on avaldatud Konkurentsia- meti kodulehel. Suletud turu elektrienergia reguleerimine kaotab kehtivuse 2013. aasta 1. jaanuarist.

Võrguteenuse müük Eestis

Eestis on jaotusvõrkude äritegevus riigi tasandil ulatuslikult reguleeritud. Eesti Energia koos- kõlastab Konkurentsiametiga jaotusvõrgu luba- tud müügitulu, põhjendatud kulud ja investee- ringute mahu, mille alusel arvutatakse võrguta- sude ühtse meetodika alusel võrgutasude hind.

Alates 2008. aasta 1. märtsist hakkas kehtima võrgutasude kolmeaastane reguleerimisperiood. Võrgutasusid korrigeeritakse perioodi sees üks kord aastas, alates ühe aasta möödumisest reguleerimisperioodi algusest vastavalt Konkurentsiametiga kooskõlastatud võrgu- tasude korrigeerimise valemile. Võrgutasud

võivad muutuda aga ka sagedamini kui üks kord aastas: need võivad muutuda ka selliste mittekontrollitavate kulude muutumisel, nagu teistele võrguettevõtjatele makstava võrgutasu hind või elektrikadude kompenseerimiseks ostetava elektrienergia maksumus.

Võrgutasude korrigeerimise aluseks on vas- tava reguleerimisperioodi aasta lubatud müügi- tulu ja võrguteenuse müügihinna jagatise muutus võrreldes eelmise perioodiga.

2010. majandusaastal muutusid võrgutasud kahel korral. 2010. aasta 1. märtsil kasvas keskmine võrgutasu 1,5% tulenevalt võrgu- tasude iga-aastasest korralisest korrigeerimi- sest. 1. juunil tõusis keskmine võrguteenuse maksumus 6,0% tulenevalt ülekandeettevõtte Elering võrgutasu ligikaudu 19%-lisest suure- nemisest.

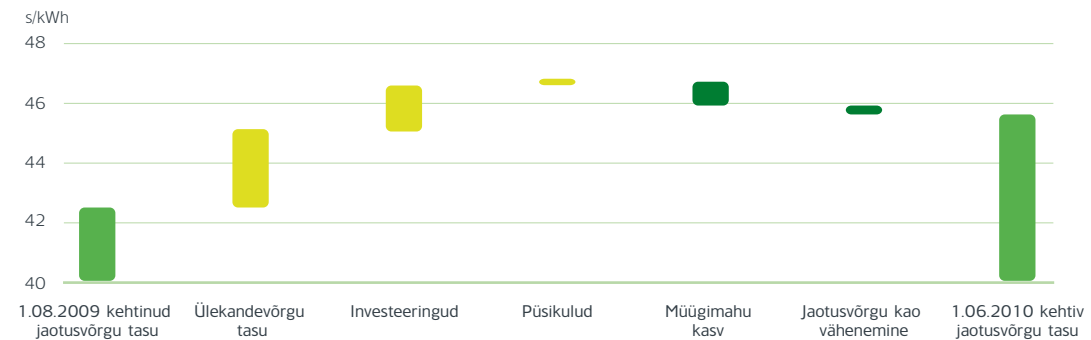
Külm ja lumerohke talv 2010. aasta alguses ja lõpus ning augustikuu kaks järjestikust äikesetormi suurendasid elektrikatkestuste arvu kliendi kohta 2010. majandusaastal 2,8ni. Seda on 0,8 katkestust rohkem võr- reldes 2009. majandusaastaga (Euroopa Liidus oli 2009. aastal keskmiselt 1,5 katkes- tust kliendi kohta aastas). Katkestuste tihedus sõltub eelkõige ilmastikuoludest, kuna Eesti Energia jaotusvõrgust ligikaudu 78% moo- dustavad õhuliinid, millest omakorda üle 35%

läbib metsi. Peamine abinõu katkestuste arvu vähendamiseks on elektrivõrgu uuendamine ja õhuliinide asendamine maakaabliga. Eesti Energia keskendub elektrivõrgu ehitamisel maakaabli paigaldamisele eelkõige keskpinge elektrivõrgus. Keskpinge toob suurtest alajaamadest elektrienergia väiksematesse valla- või külakeskuste alajaamadesse, mistõttu rikkekindluse kasv keskpingel parandab võrguteenuse kvaliteeti kõige suuremal hulgal klientidest. Maa-alust elektriliini ei mõjuta tugevate tuulte või raske lume tõttu liinidele murduvad puud ja oksad, samuti talviti vahelduva sulailma ja külma tulemusel tekkiv jääde.

Suur osa jaotusvõrgust on üle 40 aasta vana, mistõttu suurenevad igal aastal järk-järgult investeeringute maht ning hooldus- ja remondikulud. Ligi 60 000-kilomeetrise jaotusvõrgu töökindluse hoidmiseks peaks igal aastal uuendama ligi 2,5% kogu võrgu mahust. Võrgu töökindluse tõstmiseks peaks aastane uuendamise määr ületama aga 3% piiri.

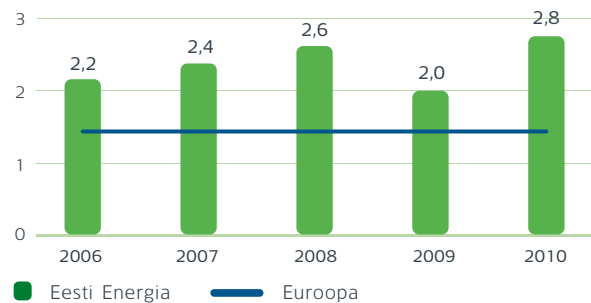
Eesti jaotusvõrku iseloomustab võrreldes teiste Euroopa Liidu riikidega suhteliselt kõrge ülalpidamiskulu. Kui arvestada müüdü MWh elektrivõrgu kilomeetri kohta, on Eesti Euroopas tagareas. See tähendab, et Eestis on keskmiselt mahukam elektrivõrk, mis vastab

EESTI ENERGIA JAOTUSVÕRGU TASUDE MUUTUSTE PÕHJUSED 2010. AASTAL

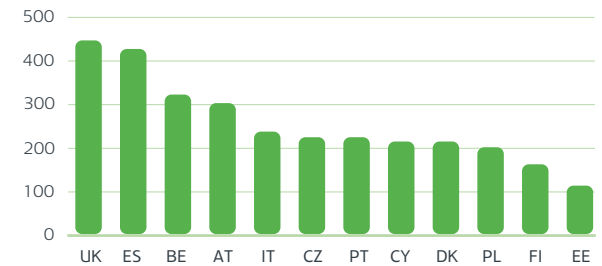
Allikas: Eesti Energia

KLIENDIKATKESTUSTE ARV KLIENDI KOHTA EESTI ENERGIA JAOTUSVÕRGUS JA EUROOPAS KESKMISELT

Allikad: Eesti Energia, CEER 2008, Eurelectric 2009

VÕRGUTEENUSTE OSUTAMINE MWh ELEKTRIVÕRGU ÜHE KILOMEETRI KOHTA

Allikad: Eesti Energia, CEER 2008, Eurelectric 2009

hajaasustuse laiale levikule ning elektrifitseeritud hoonete suurele osatähtsusele Eestis. Negatiivse kaasmõjuna on aga ühe tarbitud MWh elektrienergia kohta vaja üleval pidada oluliselt suuremat elektrivõrku kui teistes Euroopa Liidu riikides, mis tekitab tõsist survet jaotustariifide kasvuks Eestis.

Eesti Energia Jaotusvõrgu turuosa jaotusteenuse osutamisel Eestis on 87%. Jaotusteenust osutatakse ühtses müügipiirkonnas, kasutades sama hinnakujundust ja müügitingimusi.

Soojusenergia tootmine ja müük Eestis

Eestis müüdava soojusenergia hind on reguleeritud ja selle kooskõlastab Konkurentsiamet. Soojuse piirhinna kujundamisel tagatakse ettevõtjale vajalike tegevuskulude katmine, investeeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks, keskkonna-, kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine ning põhjendatud tulukus.

Soojusenergia tootangu maht Eestis kasvas esialgsetel andmetel 2010. aastal esimest korda pärast viis aastat kestnud vähenemist. Kasv oli ligikaudu 6%. Viimastel aastatel tulenes tootangu mahu vähenemine ühelt poolt suurenenud energiasäästust ja aasta keskmise välistemperatuuri suurenemisest, teiselt poolt mõjutas tootmismahutusi majanduslangus.

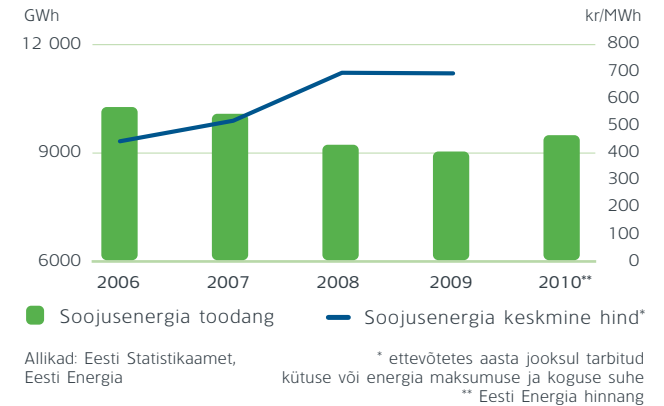
2010. aastal oli peamiseks kasvu toetavaks teguriks madal välistemperatuur.

Elektrijaamades ja katlamajades toodetava soojusenergia osatähtsus kogutoodangust on aastate jooksul püsinud ligikaudu muutu-matuna – natukene üle kolmandiku toodetakse elektrijaamades ning ülejäänud katlamajades. Ligikaudu pool katlamajades toodetud soojusest baseerub maagaasil ning neljandik puidul. See jaotus ei ole viimastel aastatel oluliselt muutunud. Suurim muutus aga on toimunud elektrijaamades toodetud soojusenergia osas – 2009. aastal kasvas taastuvatest allikates toodetud soojusenergia osatähtsus 21%ni 2008. aasta 8%-lt.

Soojusenergia tootmisvõimsusi on viimastel aastatel suurendanud elektri ja soojuse koostootmisjaamade ehitamine. Koostootmisjaamade eeliseks on kõrge efektiivsus ja väiksem CO₂ heide toodetud energia kohta. Elektri ja soojuse koostootmise tehnoloogiad on viimastel aastakümnetel märkimisväärselt arenenud ja seda eriti väikeste ühikvõimsusega jaamade juures. Väikese ühikvõimsustega koostootmis-seadmed võimaldavad kasutada koostootmist ka väiksema soojuskoormusega soojusvõrkudes (sisuliselt kõik Eesti väikelinnad ja tööstused).

2010. aastal Kohtla-Järve Soojuse ja Narva Soojusvõrgu poolt müüdava soojusenergia hind võrreldes 2009. aastaga ei muutunud.

SOOJUSENERGIA TOODANG JA KESKMINE HIND EESTIS

Iru elektrijaama soojusenergia tootmisel on peamine omahinda mõjutav komponent maagaasi kulu, mis moodustab üle 85% tootmishinnast. Maagaasi hinna arvutamisel kasutatakse vastavalt Konkurentsiametiga kooskõlastatud meetodikale eri kütteõlide viimase kuue kuu maailmaturuhindasid, mistõttu muutub maagaasi hind iga kuu, tuues kaasa ka Tallinna Küttele müüdava soojusenergia müügihinna muutumise. 2010. majandusaasta keskmine Iru elektrijaama soojusenergia tootmishind oli võrreldes eelmise aastaga kõrgem, sest maagaasi hind kasvas 4%.

MAJANDUSTULEMUSED

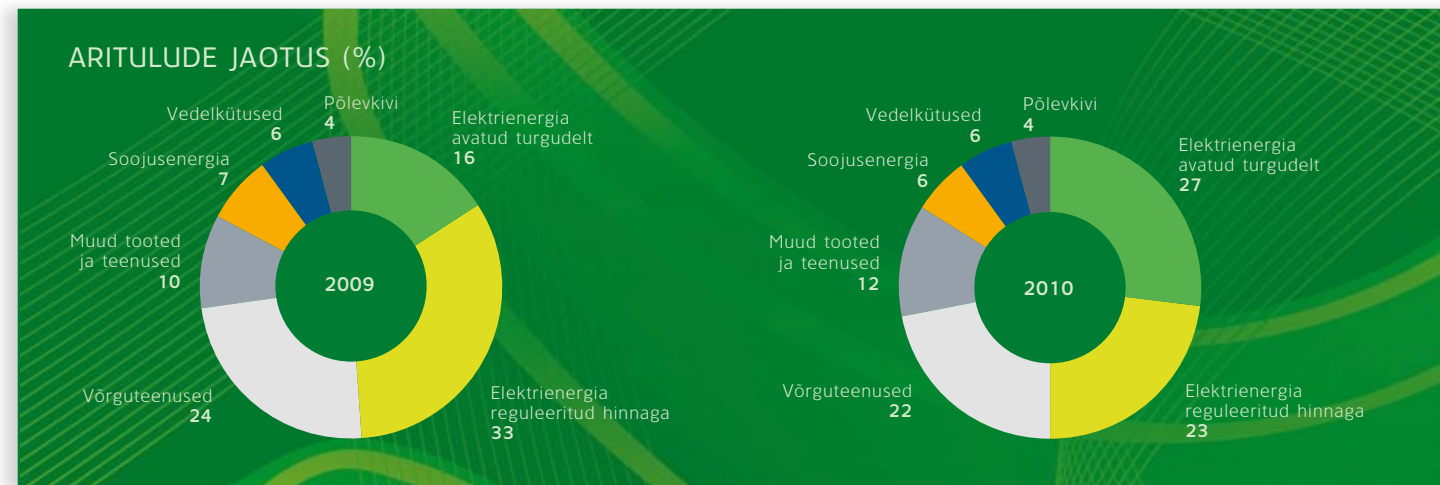
Eesti Energia kontserni 2010. majandusaasta äritulud⁶ olid 12,5 mld krooni (+20,1% võrreldes eelneva majandusaastaga), ärikasum 2,3 mld krooni (+45,0%) ja puhaskasum jätkuvatest tegevusvaldkondadest 1,8 mld krooni (+31,6%). Kasumi kasvu tagasid paindlik ja

turu võimalusi kasutatav elektri- ja põlevkivi-õlitootmine, kontserni toodete ja teenuste konkurentsivõime vabal turul, efektiivne organisatsioon ning paranev majanduskeskkond. Lõpetatud tegevusvaldkonnad suurendasid 2010. majandusaasta puhaskasumit 428 mln krooni.

Eesti Energia kontserni 2010. majandusaasta äritulud kasvasid 20,1% võrreldes eelneva majandusaastaga.

Äritulud

Kontserni 2010. majandusaasta äritulud kasvasid võrreldes eelneva majandusaastaga 20,1% ja ulatusid 12,5 mld kroonini. Ärituludest moodustasid tulud reguleeritud hinnaga turgudelt⁷ 55% (eelneval majandusaastal 69%) ja avatud turgudelt 45% (31%). Äritulude struktuuri muutus tulenes elektrienergia müügi mahu suurenemisest pärast elektriturgude osalist avamist ja elektribörside käivitumist Eestis ja Leedus.

⁶ Andmed jätkuvate tegevusvaldkondade kohta, kui ei ole mainitud teisiti.

⁷ Reguleeritud hinnaga elektrienergia müük Eestis era- ja äriklientidele ning võrguettevõtjatele, võrguteenuste müük ja põlevkivi müük.

Kontsernivälised müügi mahud

	Ühik	2010	2009	Muutus %
Elektrienergia, sh	GWh	10 714	9 541	12,3
reguleeritud hinnaga	GWh	6 084	7 074	-14,0
avatud turgudel	GWh	4 630	2 466	87,7
Võrguteenuste müük	GWh	6 311	5 964	5,8
Soojusenergia müük	GWh	1 428	1 381	3,4
Põlevkivi müük	mln tonni	2,0	1,7	16,4
Vedelkütuste müük	tuh tonni	181	154	17,7

Edukas tegutsemine Eesti elektrienergia avatud turul, kliendibaasi ning müügi mahuga kasv Leedu ja turul ning elektrienergia tarbimise kasv Eesti jaotusvõrgus olid peamised jaeäri valdkonna tulused mõjutanud tegurid. Valdkonna äritulud kasvasid 2010. majandusaastal 10,9% ja ulatusid 7441 mln kroonini, millest elektrienergia müügitulu moodustas 4181 mln krooni (kasvades eelmise aastaga võrreldes 13,4%) ja võrguteenuste müügitulu 2807 mln krooni (+9,0%).

Jaeäri müüs 2010. majandusaastal kokku 7,7 TWh elektrienergiat (+5,8%). Eelnevatel aastatel müüdi elektrienergiat Eestis 100% ulatuses reguleeritud hinnaga, kuid alates 2010. aasta 1. aprillist on elektriturg realselt avatud ühe liitumispunkti kaudu üle 2 GWh tarbivatele klientidele. See muudatus oli ka peamine põhjus, miks reguleeritud hinnaga müügi maht 2010. aastal 16,9% vähenes. Ehkki reguleeritud hinnaga müük vähenes,

aitasid müügilangust pidurdada võrreldes eelneva aastaga 1,0 kraadi madalam temperatuur ja suurem majandusaktiivsus. Aktiivne müügitöö tagas 2010. aastal Eesti avatud turul ligikaudu 87% turuosa ja müügi mahuga 1,0 TWh. Rohelise Energia toodet, mis tagab klientidele ainult taastuvatest allikatest toodetud elektrienergia, hakkas ostma 2432 uut klienti. Majandusaasta lõpuks oli Rohelise Energia klientide arv kasvanud 3700ni. Kokku tarbisid Rohelise Energia kliendid majandusaastal 34 GWh elektrienergiat.

Aasta keskmine elektrienergia reguleeritud müügihind Eestis oli 2010. majandusaastal 30,7 €/MWh. Müügihind muutus majandusaastal kahel korral – 1. aprillil, kui korrigeeriti hinnapakette, langesid enam kasutatud pakettides hinnad ligikaudu 3%, ja 1. juunil, kui hakkas kehtima uus elektrienergia piirmäär 30,7 €/MWh, mis oli ligikaudu 1% kõrgem kui eelnevalt kehtinud piirmäär.

Elektrienergia avatud turul Lätis säilitati varasem klientide arv (suurenemine kuue kliendi võrra 116ni). Samas vähenes konkurentsi survele müügi maht 4,5% võrra suurema tarbimisega klientide arvelt. Lätis müüsi lõpp-ettevõtjatele 341 GWh elektrienergiat.

Elektrienergia avatud turul Leedus kasvasid klientide arv ja müügi maht 2010. majandusaastal märgatavalt. Eelnevatel aastal oli Eesti

Energia teostanud Leedus ühele kliendile testmüüki aastase müügi mahuga alla 1 GWh. 2010. aasta lõpuks suurenes klientide arv 83ni ja aastane müügi maht lõppklientidele oli 223 GWh⁸.

Jaeäri valdkonna elektrienergia müük

GWh	2010	2009	Muutus %
Elektri müük reguleeritud hinnaga, sh	5 663	6 812	-16,9
kontsernivälise müük	5 589	6 557	-14,8
Elektri müük reguleerimata hinnaga, sh	2 073	490	323,5
Eesti avatud turul	976	-	-
Läti avatud turul	341	354	-3,6
Leedu avatud turul	485	-	-
kontsernisisene müük	272	136	99,7
Elektri müük kokku	7 737	7 302	6,0

Madalam välistemperatuur ja majandusaktiivsuse suurenemine Eestis olid peamised tegurid jaotusvõrguteenuste müügi mahuga 6,0% kasvu taga 2010. majandusaastal. Eraklientidele müüdü võrguteenuste maht kasvas seejuures 8,3%, müük äriklientidele ja võrguettevõtjatele kasvas 5,1%. Kokku müüsi jaotusvõrguteenust Eestis 6,6 TWh.

Eesti Energia Jaotusvõrgu võrguteenuste müük

GWh	2010	2009	Muutus %
Jaotusvõrgus edastatud elektrienergia, sh	6 552	6 184	6,0
kontsernivälise müük	6 311	5 964	5,8

⁸ Tulenevalt Leedus kehtestatud seadustest müüakse avatud turule imporditud elektrienergia kõigepealt Leedu elektribörsile, ostetakse sealt tagasi ning müüakse seejärel lõppklientidele.

Korraline jaotusvõrgu tasude korrigeerimine 2010. aasta 1. märtsil ja ülekandevõrguettevõtja Elering tasude ligikaudu 19% kasv 2010. aasta 1. juulil suurendasid keskmise võrgutasu 2010. majandusaastal 26,7 €/MWh-ni, mis on 3,0% enam võrreldes eelneva majandusaastaga.

Eelmisel majandusaastal lisas jaeäri oma müügiportfelli kaks energiasäästuga seotud toodet, energiaauditi ja energiamärgise. 2010. majandusaastal kasvas klientide huvi energiasäästuteenuste vastu. Eriti märkimisväärselt kasvas turuosa energiamärgiste väljastamisel – saavutasime esimese täisaastaga 42%lise turuosa. Ka elektritööde arv kasvas, tegime elektritöid 2300 kliendile, kuid müügiimaht langes 1,4 miljoni krooni võrra.

Sideteenuste müügitulu oli majandusaastal 202 mln krooni, kasvades 3,5% (+7 mln krooni). 2010. aasta lõpus oli Kõu mobiilsel internetiteenusel ligikaudu 25 000 aktiivset klienti.

Edukas kauplemine elektribörsidel tagas elektri ja soojuse tootmise valdkonna äritulude 20,2% suurenemise 7881 mln kroonini. Tuludest 6627 mln krooni teeniti elektrienergia müügist (+18,4% võrreldes 2009. aastaga) ja 761 mln krooni soojusenergia müügist (+5,8%).

Valdkonna elektrienergia müük oli 2010. majandusaastal 11,3 TWh, mis on 7,4% rohkem võrreldes eelneva majandusaastaga. Elektrituru avanedes vähenes reguleeritud hinnaga müügi osatähtsus portfellis ning asendus müügiga avatud turgudele. Enamik müüki avatud turgudele teostati Nord Pooli elektribörsi Eesti hinnapiirkonda, 2010. majandusaastal kokku 2,4 TWh. Nord Pooli Soome hinnapiirkonda müüsimise majandusaasta I kvartalis 0,3 TWh. Pärast Eesti hinnapiirkonna käivitumist ei müü Eesti Energia enam elektrit Nord Pooli Soome hinnapiirkonda. Leetu müüsimise 2010. majandusaastal kahepoolsete lepingute alusel ja Leedu elektribörsile kokku 0,9 TWh elektrienergia.

Keskmine müügihind oli 2010. majandusaastal 15,3% kõrgem võrreldes eelneva majandusaastaga. Müügihinna kasv peegeldab kõrgema hinnatasemega avatud turu osatähtsuse suurenemist müügiportfellis ning elektri hinna kasvu regionaalsel hulgiturul.

Elektrienergia müük elektri ja soojuse tootmise valdkonnas

GWh	2010	2009	Muutus %
Elektri müük reguleeritud hinnaga, sh	6 599	7 917	-16,6
kontserniväline müük	491	518	-5,2
Elektri müük reguleerimata hinnaga, sh	4 721	2 565	84,0
kontserniväline müük	3 922	2 113	46,1
Elektri müük kokku	11 320	10 482	7,4

Taastuvatest allikatest tootsime 2010. majandusaastal 304 GWh elektrienergia, mis on 112,8% rohkem kui eelmisel aastal. Tootangu mahu kasv tulenes esiteks suuremast biokütuste kasutamisest Narva elektrijaamas ja teiseks suuremast tootangust Aulepa tuuleelektrijaamas, mille jaoks 2010. aasta oli esimene täistööaasta. Toetusi taastuvatest allikatest elektri tootmisele maksti kontsernile 257 mln krooni (+135,9%, +148 mln krooni). Eesti Energia tootis 2010. aastal 35,6% kogu Eestis toodetud taastuvenergiast.

Soojusenergia müügiimaht kasvas 2010. majandusaastal pärast kolm aastat toimunud langemist ja ulatus 1,5 TWh-ni. Oluliseks müügiimahu kasvu mõjutanud teguriks oli madal välistemperatuur kütteperioodidel – 2010. aasta I kvartali välistemperatuur -7,3 kraadi oli viimase kahekümne kahe aasta madalaim ja IV kvartali -0,3 kraadi viimase kaheksa aasta madalaim. Reguleeritud soojusenergia keskmine müügihind kasvas peamiselt maagaasi kõrgema sisseostuhinna tõttu 2,3% ja ulatus 31,5 €/MWh-ni.

Elektri ja soojuse valdkonna soojusenergia müük

GWh	2010	2009	Muutus %
Soojusenergia müük, sh	1 545	1 493	3,5
kontserniväline müük	1 428	1 381	3,4

Jaeäri müügiportfelli lisandusid kaks energiasäästuga seotud toodet – energiaaudit ja energiamärgis, mille müügis õnnestus esimese tegevusaastaga saavutada 42%-line turuosa.

Nord Pooli elektribörsi käivitumisel andis kontsern oma osa Estlinki merekaablist börsi käsutusse, teenides vastutasuks Eesti ja Soome piirkonna hinnaerinevuselt renditulu. 2010. majandusaastal ulatus rendi netotulu 212 mln kroonini.

Suuremad põlevkivi ja vedelkütuste müügi- mahud ning nafta hinna toel kasvanud vedelkütuste müügihind olid peamised kütuste valdkonna tulu mõjutanud tegurid. Valdkonna äritulud ulatusid 4331 mln kroonini (+38,6%), millest põlevkivi müügitulu moodustas 2817 mln krooni (+41,0%) ja vedelkütuste müügitulu 871 mln krooni (+27,6%).

Kontserni elektrienergia toodangu märkimisväärt kasvu ja vedelkütuste tootmise suurenemine kasvatasid põlevkivi müügi- mahtu 17,9 mln tonnini. Müük kontserniväliste klientidele kasvas samuti, kuna suurem põlevkivitoodang võimaldab rohkem toota

Ärikuulud ja ärikasum

Kontserni kulumieelseks ärikasumiks kujunes 2010. majandusaastal 3791 mln krooni (+551 mln krooni, +17,0%) ja ärikasumiks 2330 mln krooni (+723 mln krooni, +45,0%). Reguleeritud hinnaga turgude ärikasum moodustas 36% ja avatud turgude oma 64%.

ka kontserniväliselt müüdavat põlevkivikontsentraati. Samuti lisandus alates 2010. aasta septembrist uus põlevkivi ostev klient. Põlevkivi keskmine müügihind oli 2010. majandusaastal 0,6% madalam kui eelneval majandusaastal, kuna müügiportfellis suurenes elektri ja soojuse tootmiseks müüdava madalama müügihinnaga põlevkivi osatähtsus.

Eesti Energia Kaevandused põlevkivi müük

Mln t	2010	2009	Muutus %
Põlevkivi kontsernisene müük (elektri ja soojuse tootmiseks)	14,2	9,7	46,4
Põlevkivi kontsernisene müük (õli tootmiseks)	1,7	1,5	12,3
Põlevkivi kontserniväline müük	2,0	1,7	16,4
Põlevkivi müük kokku	17,9	12,9	38,4

Vedelkütuste müügi- maht kasvas õlithase paranenud töökindluse tõttu ning ulatus 197 317 tonnini. Vedelkütuste müügi- hinna 11,1% kasvu põhjustas peamiselt kütteõli

maailmaturu hinna tõus. Hinnariski maandamiseks oli 2010. majandusaastaks sõlmitud tulevikutehinguid 63 000 tonnile, keskmise hinnaga 314 €/t.

Eesti Energia Õlitööstuse vedelkütuste müük

tuh t	2010	2009	Muutus %
Vedelkütuste müük, sh	197	173	14,4
kontserniväline müük	181	154	17,7

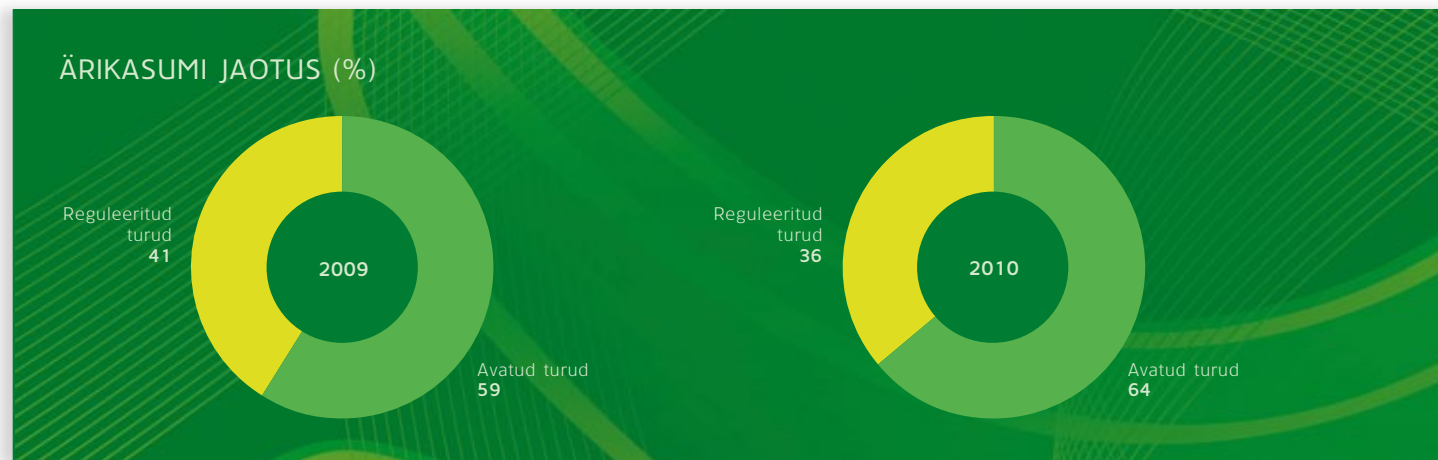
Valdkonna muude kaupade ja toodete müügitulu oli 2010. majandusaastal 421 mln krooni (+39,1%, +118 mln krooni). Nõrk nõudluskeskkond vähendas energeetika- seadmete ekspordi 29,9%, samas ehitas Eesti Energia Tehnoloogiatööstus uuele Enefit-280 õlithasele retordi. Uttegaasi müügitulu ulatus 2010. majandusaastal 66 mln kroonini (+1,3%, +1 mln kroon). Ehitusturu jätkuva madalseisu tõttu vähenes killustiku müügitulu 11 mln kroonini (-20,0%, -3 mln krooni).

oli piiratud börsidelt edasimüügiks ostetud elektrienergia kõrgema hinna tõttu. Läti avatud turul tõi müügi- mahu vähenemine kaasa ka müügi- marginaalide vähenemise. Kokku mõjutasid elektrienergia müügi ja kasum- likkuse kasv Balti riikide avatud turgudel

valdkonna ärikasumit +8 mln krooni. Kasumlikkus suurenes tänu klientide paranenud maksekäitumisele (mõju valdkonna ärikasumile oli +31 mln krooni) ja elektritööde ja võrguehituse teenuste kasumisse jõudmisele (+31 mln krooni). Jaotusvõrgu kasumlikkus suurenes peamiselt müügi mahu kasvu (+70 mln krooni) ja müügi marginaali paranemise tõttu (+11 mln krooni). Erakorraliste tormikahjustuste likvideerimise kulud summas 41 mln krooni samas vähendasid kasumlikkust.

Elektri ja soojuse tootmise valdkonna ärikasumiks kujunes 1208 mln krooni (+56,9%). Elektribörside käivitamine (mõju valdkonna ärikasumile oli +269 mln krooni), reguleeritud hinnaga müügi kohustuse vähenemisest tõusnud müügi hind (+138 mln krooni), suurenenud müügi maht (+144 mln krooni), toetust saava taastuenergia koguse kasv (+78 mln krooni) ja ühekordne tulu (+53 mln krooni) olid peamised kasumlikkust suurendanud tegurid. Võrreldes eelmise majandusaastaga oli suurim negatiivne mõju (-293 mln krooni) soodsa elektrienergia ostulepingute lõppemisel.

Kütuste valdkonna ärikasum oli 607 mln krooni (+41,2%), sh Eesti Energia Kaevanduste ärikasum 304 mln krooni (+24,0%).

Põlevkivi müügi kasumlikkust suurendas müüdü pölevkivi mahu märkimisväärne kasv (mõju valdkonna ärikasumile oli +330 mln krooni), samas vähendasid kasumlikkust keskkonnatasude kasv, ostetud elektri kulu (kokku -164 mln krooni), eraldiste kulu (-78 mln krooni) ning kulumi suurenemine (-27 mln krooni). Nafta hinna toel kasvanud vedelkütuste müügi hind (+98 mln krooni), keskkonnamaksude vähenemine tuha ladestamisel ja ostetud elektri kulu vähenemine suurendasid vedelkütuste müügi kasumlikkust. Valdkonna kasumi suurenemist mõjutas ka energeetikaseadmete müügi lepingute sõlmimine (+23 mln krooni).

Ärikasum (mln kr)	2010	2009	Muutus	(%)
Jaeäri, sh	616	554	63	11,4
Eesti Energia Jaotusvõrk	497	471	28	5,9
Elektri ja soojuse tootmine	1 208	770	438	56,9
Kütused, sh	607	430	177	41,2
Eesti Energia Kaevandused	304	245	59	24,1
Muud, sh elimineerimised	-100	-147	44	-29,9
Konsolideeritud ärikasum	2 330	1 607	723	45,0

Puhaskasum

Eesti Energia 2010. majandusaasta puhaskasum oli 1830 mln krooni, see on võrreldes eelneva aastaga kasvanud 31,6%.

Kontserni finantstulud olid 2010. majandusaastal 118 mln krooni. Suurema osa tuludest moodustasid intressitulud pangadeposiitidelt, mis ulatusid 2010. majandusaastal 114 mln kroonini. Deposiitide maht kasvas 2010. majandusaastal oluliselt seoses ülekandetegevõtte Elering müügiga 2010. aasta jaanuaris. Keskmine teenitud intressimäär aga oli majandusaastal madalam kui eelneval aastal tänu euroala madalale intressikeskkonnale ja Eesti krooni intresside konvergensile euroalaga. Finantskulud ulatusid 2010. majandusaastal 201 mln kroonini, vähenedes eelneva

aastaga 14 mln krooni. Suurima osa intressikuludest moodustab kontserni emiteeritud võlakirjade intressimaksete tasumine 2010. majandusaastal summas 223 mln krooni. Eelmisel aastal rakendus kontserni suhtes intressikulude kapitaliseerimise nõue alates 2009. aasta 1. aprillist soetatud varale. 2010. majandusaastal suurenes kapitaliseeritud intressi maht 14 mln krooni võrra 79 mln kroonile tulenevalt investeeringute mahu suurenemisest peamiselt õlitehase rajamiseks ja uute taastuenergia tootmisvõimsustesse ehitamiseks.

Tulumaksukulu ulatus 2010. majandusaastal 451 mln kroonini, suurenedes väljamakstud dividendide mahu kasvu tõttu.

Puhaskasum (mln kr)	2010	2009	Muutus	(%)
Ärikasum	2 330	1 607	723	45,0
Intressikulud võlakohustustelt	254	253	1	0,2
Intressikulud eraldistelt ja muudelt kohustustelt	26	26	-	-
Muud netofinantstulud	197	268	-71	-26,5
Kasum investeeringutelt sidusettevõtjatesse	33	24	9	35,7
Tulumaks	451	230	221	96,1
Puhaskasum	1 830	1 391	439	31,6
Puhaskasum lõpetatavast tegevusvaldkonnast	428	172	256	148,8

Majanduslik lisandväärtus

Kontsern kasutab äriüksuste juhtimisel tasakaalustatud tulemuskaardi süsteemi. Finantsmöödikutest on olulisim majanduslik lisandväärtus (EVA⁹), mis võrdleb ettevõtte ärikasumit ettevõttesse investeeritud kapitali mahu ja hinnaga. Eesmärk on saavutada kontserni lõikes positiivne EVA.

Kontserni EVA oli 2010. majandusaastal positiivne ja ulatus 520 mln kroonini. Investeeritud kapitali maht vähenes 2010. majandusaastal investeeringute suurenedes 8,7%, ärikasum kasvas 45,0%. Kontserni kaalutud keskmise kapitali hinna arvutamise aluseks olevad sisendid vaatame üldjuhul üle aastapõhiselt, kui aga kontserni bilansistruktuuris toimub olulisi muutusi, siis tihedamini.

EVA (mln kr)	2010	2009	Muutus
Jaeäri, sh	-102	-130	28
Eesti Energia Jaotusvõrk	-143	-143	-
Elektri ja soojuste tootmine	451	120	331
Kütused, sh	307	195	112
Eesti Energia Kaevandused	137	87	50
Muud, sh elimineerimised	-136	-354	218
Kontsern	520	-170	690

⁹ EVA = ärikasum - aasta keskmine investeeritud kapital * kapitali kaalutud keskmine hind

Suurim EVA kasv oli elektri ja soojuse tootmise valdkonnas, see tulenes suuremast müügi kogusest ja kõrgemast müügi hinnast. Samas lõppesid 2010. aastal soodsad

elektrienergia ostulepingud. Kütuste valdkonnas tulenes EVA kasv nii põlevkivi tootmise kui ka vedelkütuste müügi kasumlikkuse suurenemisest. Jaeäri valdkonna EVA-le oli

suurim mõju võrguteenuste müügi mahu kasvul ja elektrienergia turu avanemisel Eestis ja Leedus.

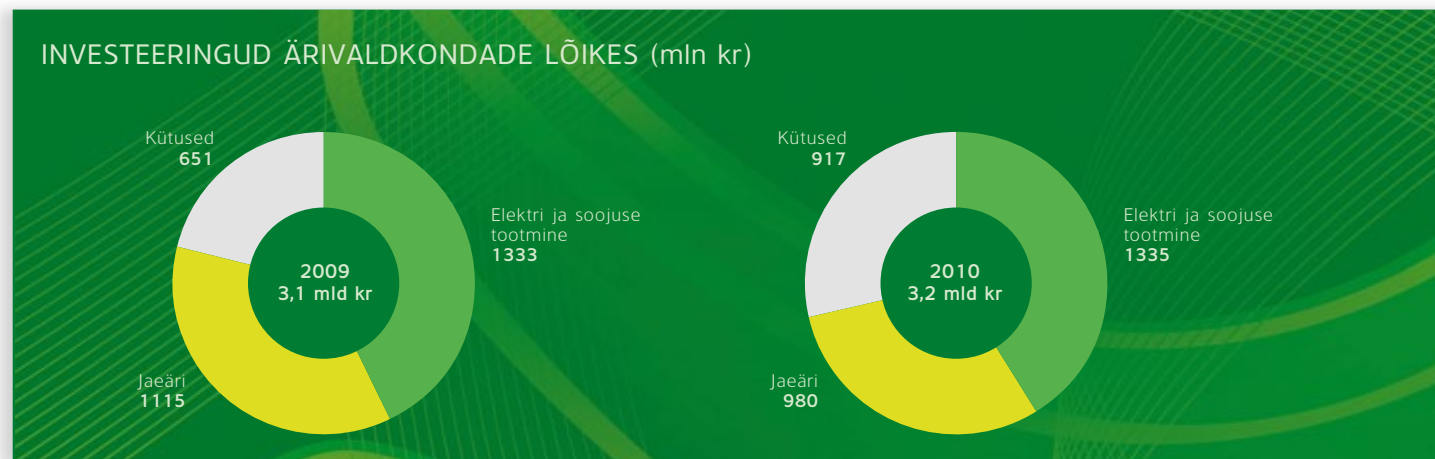
Investeeringud

Kontsern investeeris 2010. majandusaastal 3419 mln krooni, mis on 4,9% rohkem kui eelneval aastal. Investeeringud suunasime jaotusvõrgu uuendamiseks, uute elektritootmisvõimsuste rajamiseks ja olemasolevate keskonnasõbralikumaks muutmiseks ning uue õlitehase ehitamiseks.

Jaotusvõrk investeeris elektrivõrkudesse 943 mln krooni. Sellest 188 mln krooni kasutati võrguliitumiste väljaehitamiseks ning 755 mln krooni elektrivõrgu töökindluse ja kvaliteedi parandamiseks. 2010. majandusaastal ehitasime kokku 579 uut alajaama ning 791 kilomeetrit elektriliine, millest 571 kilomeetrit moodustab maakaabel. Keskpinge õhuliine, mis varustavad elektriga suuremat tarbijate hulka ja kulgevad peamiselt metsastel aladel, ehitasime ümber maakaabliteks 303 kilomeetrit. Madalpinge õhuliine viisime maa alla 268 kilomeetri ulatuses. 2010. majandusaastal uuendasime elektri jaotusvõrgust ligi 1,3%.

Elektri ja soojuse tootmise valdkonnas investeeriti 720 mln krooni väevlipuhastusseadmete paigaldamiseks Narvas asuva Eesti elektrijaama energiablokkidele ja 159 mln krooni kütusena jäätmeid kasutava energiabloki rajamiseks. Aulepa tuulepargi laiendamise investeeriti 140 mln krooni.

Kütuste valdkonna majandusaasta suurim investeering oli uue Enefit-tehnoloogial töötava õlitehase ehituse alustamine, millesse investeeriti 494 mln krooni. Põlevkivi kaevandamise seadmete ja rajatiste rekonstrueerimiseks ning uute ehitamiseks suunati 351 mln krooni.

Suuremate investeerimisprojektide seis 2010. majandusaasta lõpuks:

- uue kuni 600 MW võimsusega põlevkivielektrijaama rajamine Narva – 2011. aasta jaanuaris sõlmisime nn võtmed käte ehituslepingu Alstomiga. Enne ehitustöödega alustamist on vajalik Euroopa Komisjoni kinnitus, et plokkide rajamiseks kehtestatud toetus on kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktidega. Kokku on investeering kahe ploki ehitamiseks 14,9 mld krooni, elektrijaama esimene 300 MW võimsusega plokk käivitub eeldatavalt 2015. aastal.
- uue Enefit-280 õlithese ehitamine Auveres – kokku oleme 2010. majandusaasta lõpuks projekti investeerinud 0,8 mld krooni. 2010. aasta jooksul valmisid kaks uut 10 000 m³ vedelkütuste mahutit, renoveeriti autotee mahutiparki, rajati retordihoone vundament ja retordi platvorm ning tõsteti paika Eesti Energia Tehnoloogiatööstuse poolt ehitatud retort. Planeerime projekti investeerida kokku 3,0 mld krooni ning tehase käivitada 2012. aasta kevadel.
- Iru jäätmeenergiaploki rajamine – kokku oleme projekti investeerinud 0,2 mld krooni. 2010. aasta lõpuks on jäätmeenergiaploki rajamisel koostatud eelprojekt, hangitud ehitusluba ja alustatud ehitustöödega. Ehituse alla jäävad kommuniatsioonid on ümber tõstetud ja tehtud on vundamentide ja jäätmete ning tuhapunkrite jaoks vajalikud kaevetööd. Kokku planeerime projekti investeerida ligikaudu 1,6 mld krooni ning jäätmeenergiaplokk hakkab kavakohaselt tööle 2013. aastal.
- vävli puhastusseadmete paigaldamine Narva elektrijaamadesse – kokku oleme projekti investeerinud 1,0 mld krooni. 2010. aasta lõpuks olid 3. plokil paigaldamistööd tehtud ja algasid esimesed käivitamisproovid. 6. plokk seisati majandusaasta lõpus ja alustati seadmete paigaldamisega. 5. ja 4. plokil hakatakse seadmeid paigaldama 2011. aastal. Kokku planeerime projekti investeerida ligikaudu 1,6 mld krooni ning seadmed peaks praeguste plaanide järgi olema paigaldatud 2012. aastaks.
- Narva tuhaväljale 39 MW võimsusega tuulepargi rajamine – kokku oleme projekti investeerinud 0,1 mld krooni. Majandusaasta jooksul alustati tuulepargi teede ja kraanaplatside ehitamisega. Tuulikud hakkavad plaanide järgi tuhaväljal tööle 2012. aasta jooksul. Investeeringud kokku ulatuvad 0,9 mld kroonini.
- Aulepa tuuleelektrijaama laiendamine kolme tuulikuga (lisanduv võimsus 9 MW) – kokku oleme projekti investeerinud 0,1 mld krooni. 2010. aasta lõpuks olid kõik teed, platsid ja betoontornid valmis ehitatud ja üks kolmest tuulikust püstitatud. Kokku planeerime projekti investeerida 0,2 mld krooni ja tuulikud käiku anda 2011. aastal.

Rahavood

Kontserni puhas rahavoog oli 2010. majandusaastal 296 mln krooni, suurenedes võrreldes 2009. majandusaastaga 1022 mln krooni võrra.

Kontserni äritegevuse rahavood olid 2010. majandusaastal 2360 mln krooni, kahanedes 370 mln krooni (-13,5%) võrreldes eelneva majandusaastaga. Kontserni tulemus äritegevusest oli parem kui eelneval aastal, korri-geeritud puhaskasum kasvas 381 mln krooni 3488 mln kroonile. Äritegevuse rahavoogusid vähendas nõuete suurenemine klientide vastu 526 mln krooni võrra, mis tulenes kasvanud müügimahust ja millest suurema osa moodustasid nõuded, mille tähtaeg polnud veel saabunud. Aasta jooksul klientide maksekäitumine paranes, mida peegeldab ka ebatõenäoliseks hinnatud arvete bilansilise mahu vähenemine 47 mln krooni võrra 67 mln kroonile. Kontserni võlgnevus hankijatele oli majandusaasta lõpus 429 mln krooni võrra suurem kui eelneva aasta lõpus. 2010. aasta lõpus olid üleval peamiselt võlgnevused põhivara soetamisest, mille maksetähtaeg ei olnud veel saabunud. Varude realiseerimine suurendas rahavoogu 151 mln krooni. Rahajääki

vähendas 616 mln krooni võrra suurem tulevikutehingute maht, mis suurendas ka tehingute tagatiseks oleva raha mahtu. Võrreldes eelmise aastaga vähendasid äritegevuse rahavoogusid suurematest dividendidest tulenenud tulumaksukulu 220 mln kroonine kasv ja 128 mln krooni võrra väiksem intressitulu, kuna eelmisel aastal sisaldasid intressitulus ka sel ajal kontserni kuulunud Eleringi poolt tasutud intressid.

Põhivara soetamisel tasutud summad kasvasid majandusaastal 0,8% ja ulatusid 3205 mln kroonini. Uute liitumiste arv püsis majandusaastal jätkuvalt madalana, liitumis- ja muud teenustasud vähenesid 24,6% ehk 147 mln kroonini. Üle 3-kuuliste deposiitide maht suurenes 2010. majandusaastal seoses likviidsete vahendite suurenemisega ülekandete võtte Elering müümisel 2010. aasta jaanuaris. Kontserni arvelduskrediidi muutus tulenes Eleringile antud arvelduskrediidi tagastamisest, lõpetatavasse tegevusvaldkonda investeeritud rahavoogude suurenemine Eleringi müügist saadud tulust.

mln kr	2010	2009	Muutus mln kr
Äritegevuse rahavood kokku	2 360	2 729	-369
Tasutud põhivara soetamisel	-3 205	-3 179	-26
Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutus	-2 758	313	-3 071
Arvelduskrediidi muutus	2 936	-517	3 453
Dividendimaksud	-1 708	-1 360	-348
Pangalaenu võtmine	40	642	-602
Pangalaenu tagasimaksmine	-55	-141	86
Lõpetatud tegevusvaldkonna rahavood	2 700	480	2 220
Muud korrigeerimised	-13	306	-319
Puhas rahavoog	296	-726	1 022

Olulisi kontserni finantseerimist puudutavaid tehinguid 2010. majandusaastal ei toimunud. Võlakohustuste rahavoogude netomuutus oli -14 mln krooni. Dividende maksti 2010. majandusaastal 1708 mln krooni ehk 348 mln krooni rohkem kui eelmisel majandusaastal.

Krediidireitingud

Eesti Energia krediidireitingud majandusaasta lõpus on Moody'se kinnitatud stabiilse välja-vaatega A3 ja Standard & Poor'si kinnitatud stabiilse väljavaatega BBB+. Moody's alandas 2010. aasta 14. juulil pikaajaliste võlakohustuste reitingut seoses Eesti valitsuse

toe eeldatava vähenemisega, mille üheks näiteks on ülekandeteetvõtja Eleringi eraldamine. Standard ja Poor's muutis Eesti Energia reitingut 2010. aasta 8. juulil, põhjustena Eleringi eraldamine ja eeldatav võlakohustuste kasv seoses suuremahulise investeeringukavaga.

Krediidireitingu alandamisel pole olulist mõju Eesti Energia finantssuutlikkusele ega laenuvõimele ning olemasolev reitingutase tagab ettevõttele piisava finantspaindlikkuse.

Finantseerimine

Eesti Energia omakapitali nominaalväärtus oli 31. detsembri 2010 seisuga 17 322 mln krooni ja selle moodustasid 471 645 750 lihtaktsiat. Võõrkapital koosnes kaasatud pangalaenudest ja emiteeritud eurovõlakirjadest nominaalväärtusega kokku 5775 mln krooni.

Kontserni suurim pikaajaline võlakohustus on Londoni börsil emiteeritud eurovõlakirjad mahus 4,7 mld krooni, intressimääraga 4,5% ja lunastamistähtajaga 2020. aastal. Pikaajaliste väljavõetud pangalaenude jääk oli 2010. majandusaasta lõpu seisuga 1081 mln krooni. Põhjamaade Investeeringuspanga laenude jääk oli 900 mln krooni ja Euroopa Investeeringuspanga laenu jääk oli 181 mln krooni.

Võlakohustuste kaalutud keskmine intressimäär oli 2010. aasta detsembri lõpu seisuga 4,16%, kasvades majandusaastaga 0,1 protsendipunkti. Võlakohustuste portfellis moodustasid fikseeritud intressimääraga võlakohustused 81% ning ujuva intressimääraga kohustused 19%. Fikseeritud võlakohustuse kaalutud keskmiseks intressimääraks kujunes 4,50% ning ujuva intressimääraga võlakohustuste korral 1,53%, millele lisandub viimase kuue kuu Euribor. Kõigi võlakohustuste alusvaluutaks on euro.

Kontserni netovõlg oli 31. detsember 2010. aasta seisuga 2,0 mld krooni (-3,1 mld krooni). 2010. aasta alguses muutsid Eleringi müügist saadud vahendid netovõla saldo negatiivseks. Aasta jooksul on aga netovõlg suurenenud,

Võõrkapital seisuga 31. detsember 2010	Nominaalväärtus (mln EEK)
Pangalaenu	1 081, sh NIB 900 mln EIB 181 mln
Eurovõlakirjad	4 694
Kokku	5 775

kuna kontserni investeeringud kasvavad ning ületavad äritegevuse rahavoo. Kontserni võime katta intressikulusid äritegevusest saadud vahenditega on viimastel aastatel suurenenud, kuna ärikasum on kasvanud ja võlakohustused püsinud ligikaudu samal tasemel. Intressi kattekordaja oli 2010. majandusaastal 13,9, kasvades võrreldes eelneva majandusaastaga 2,2 protsendipunkti.

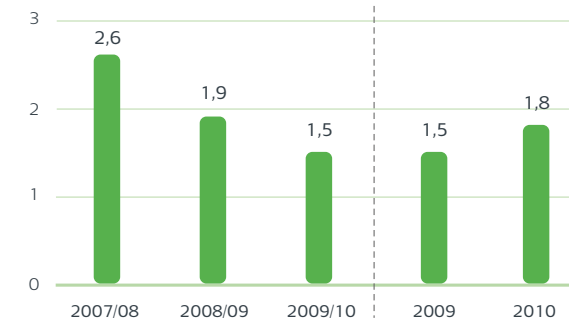
Viimastel aastatel on kontserni investeeringute maht püsinud natukene kõrgemal tasemest, mida suudaksime finantseerida omavahenditest. Seda iseloomustab ka äritegevuse rahavoo (välja arvatud äritegevusega seotud käibevarade ja kohustuste netomuutuse) suhe investeeringutesse, mis 2010. majandusaastal oli 85,3%, kahanedes 1,8 protsendipunkti võrreldes 2009. majandusaastaga.

Kontserni bilansistruktuur on püsinud konservatiivsena, kuna võlakohustuste maht on olnud stabiilne. 2010. majandusaasta lõpus oli finantsvõimendus 24,6%, vähenedes võrreldes 2009. aastaga 0,1 protsendipunkti.

NETOVÕLG

VÕLAKOHUSTUSED / KULUMIEELNE ÄRIKASUM

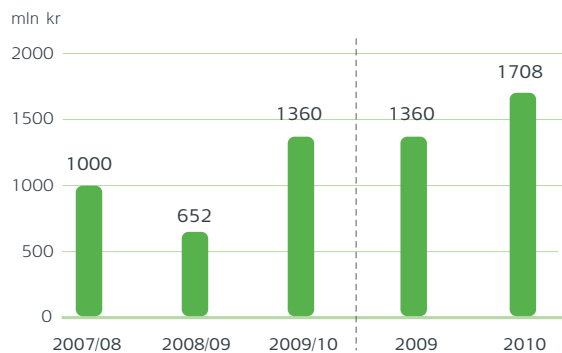

Dividendid

Kontsern maksis omanikule 2010. majandusaastal dividende 1,7 mld krooni ehk 2009/10. majandusaasta puhaskasumi ulatuses. Dividendid maksti välja 2010. aasta juulis.

2010. majandusaasta tulemuste eest on Eesti Vabariigi Valitsus väljendanud soovi saada netodividende 0,9 mld krooni.

DIVIDENDID

* Majandusaastatel väljamakstud dividendid

Investeeringute väljavaade

Kontserni investeeringuteks prognoosime 2011. majandusaastal 8,6 mld krooni, mis on 151,8% rohkem võrreldes eelneva majandusaastaga.

Investeeringutest planeerime suunata 2011. majandusaastal 2,1 mld krooni ehk 24% olemasolevate seadmete parendamisse. Sellest 1,2 mld krooni moodustavad investeeringud jaeäri valdkonnas peamiselt elektrivõrkude töökindluse ja kvaliteedi parandamiseks,

0,5 mld krooni kütuste valdkonnas eelkõige põlevkivi kaevandamisega seotud seadmetesse ja ehitistesse ning 0,3 mld krooni elektri ja soojuse tootmise valdkonnas.

Lisaks olemasolevate seadmete parendamiseks on meil 2011. majandusaastal kavas investeerida 6,2 mld krooni äritegevuse laiendamisse. Kütuste valdkonnas planeerime investeerida 2,6 mld krooni ulatuses Enefit-280 seadme valmisenhitamiseks aastaks

2012. Elektri ja soojuse valdkonnas on kavas investeerida 3,7 mld krooni, sealhulgas tuulepargi rajamiseks Narva suletud tuhaväljale ja Paldiskisse, Iru jäätme põletusel põhineva elektrijaama rajamiseks, Narvas elektrijaamade väävlipüügiseadmete paigaldamiseks ja uute põlevkiviplokkidele toetust võimaldava riigiabilo otsuse korral ka uue elektrijaama ehitamiseks Narva.

TÖÖTAJA

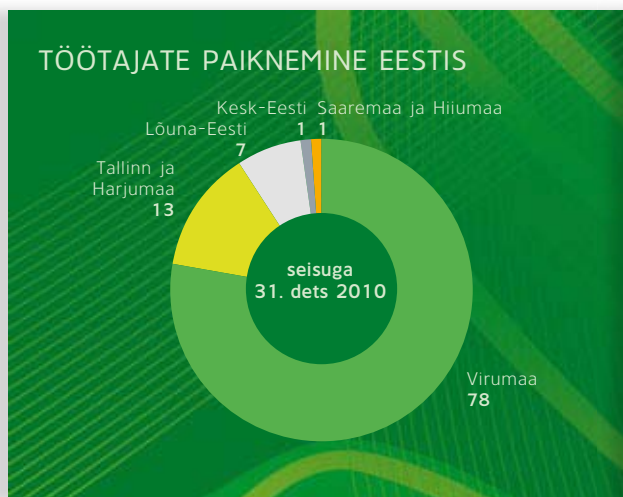
Töösuhted

2010. aastal suurenes töötajate arv pisut kõigis ärivaldkondades, välja arvatud elektri ja soojuse tootmise valdkonnas. Selleks et olla efektiivsem ja vältida dubleerivaid tegevusi kontserni ettevõtetes, on möödunud aastal toimunud mitmeid kontsernisisesid töötajate ümberpaiknemisi ja -paigutamisi. Töötajate arv on kasvanud neis valdkondades, kus on käimas aktiivne arendustegevus, näiteks vedelkütuste tootmise valdkonnas.

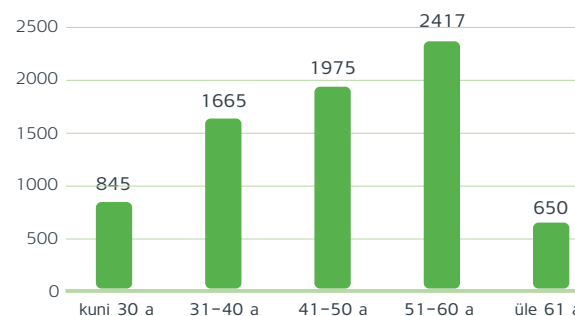
2010. aastal algatasime kaks suurt arendusprojekti:

- töötaja planeerimise ja arvestamise tarkvara juurutamine, mille eesmärk on töötaja efektiivsem haldamine. Nimetatud tarkvara abil pareneb oluliselt meie tööjõu planeerimise kvaliteet;
- elektrooniline dokumendihaldus, mille eesmärk on tõhustada ülekontsernilist töösuhete haldamist.

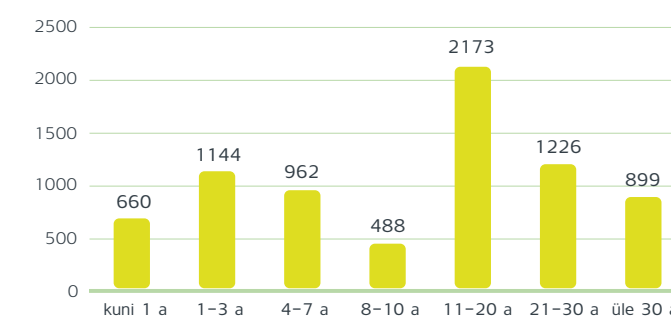
Majandusaasta lõpu seisuga töötas kontsernis kokku 7552 inimest, neist väljaspool Eestit 22. Töötajate keskmine vanus ulatus 48 aastani ja tööstaaž 15 aastani. Mehed moodustasid kõigist töötajatest 80% ja naised 20%. Eesti Energia töötajaskonnast on 31% kõrgharidusega, 43% kutseharidusega, 22% keskkaridusega ja 4% põhiharidusega.

TÖÖTAJATE JAOTUS VANUSE ALUSEL, seisuga 31. detsember 2010

TÖÖTAJATE JAOTUS TÖÖSTAAŽI ALUSEL, seisuga 31. detsember 2010

Personali planeerimine

Eesti Energia konkurentsivõime ja jätkusuutlikkuse tagamiseks pöörame olulist tähelepanu personali planeerimisele ja järelkasvu reservi loomisele. Planeerime personali lähtuvalt strateegiast, väliskeskonna mõjudest ning praeguse töötajaskonna kompetentsist ja vanusest. Kaardistame äristrateegiast tulevane inimressursi vajaduse, mis peegeldub nii vajamineva kompetentsi kui ka töötajaskonna koguarvu planeerimises.

Personali planeerimise pikaajalise meetodika väljatöötamine ja protsessile ühtse raamistiku loomine oli üks 2010. majandusaasta keskseid teemasid. Pilootprojektina koostati ärivaldkondade ja ettevõtete lõikes pikaajaline personalivajaduse prognoos, silmas pidades muutusi töötajate arvus ja vajaminevas pädevuses. Prognoosi koostamise käigus tuvastati lähiaastatel eesseeisvad suurimad mehitamise projektid ning sellest tulenev sisemine ja väline järelkasvuvajadus.

Järelkasvu seisukohalt on Eesti Energias kõige kriitilisemad valdkonnad kaevandamine ja vedelkütuste tootmine. Vedelkütuste tootmise

laiendamiseks vajame oma äristrateegiast tulenevalt oluliselt rohkem töötajaid juba 2011. aastal. Kaevandustes nõuab järelkasvu töötajate kõrge keskmine vanus. Üks põlvkond, kes on andnud suure panuse ettevõtte edusse, on jõudmas pensioniikka. Eesseeisvat põlvkonnavahetust võib täheldada ka meie teistes ettevõtetes. Kontserni 7552 töötajast (töötajate arv 31. detsember 2010 seisuga) oleks 855 inimest aastaks 2013 vanemad kui 61 eluaastat. Noorte spetsialistide õigeaegne ettevõttesse toomine ning neile erialase kogemuse edasiandmine on olulise tähtsusega nii kaevanduste kui ka teiste Eesti Energia kontserni ettevõtete jaoks.

Teiseks meie ettevõtteid ühendavaks väljakutseks on inseneride ja teiste tippspetsialistide nappus Ida-Virumaal.

Eesseeisvate väljakutsetega toimetulekuks koostame konkreetseid tegevuskavasid, kavandame stsenaariume ja planeerime süsteemselt inimeste liikumist kontserni ettevõtete vahel.

- **Järelkasvu seisukohalt on Eesti Energias kõige kriitilisemad valdkonnad kaevandamine ja vedelkütuste tootmine.**
- **Noorte spetsialistide õigeaegne ettevõttesse toomine ning neile erialase kogemuse edasiandmine on olulise tähtsusega nii kaevanduste kui ka teiste Eesti Energia kontserni ettevõtete jaoks.**

Eesti Energia konkurentsivõime ja jätkusuutlikkuse tagamiseks pöörame olulist tähelepanu personali planeerimisele ja järelkasvureservi loomisele.

Töö järelkasvuga

2010. majandusaastal toetasime 19 noore õpinguid stipendiumidega nii kutsehariduse, rakenduskõrghariduse, magistriõppe kui ka doktoriõppe tasandil kokku 340 000 krooni ulatuses. Meie olulisim partner stipendiumide maksmisel oli Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) Arengufond. Lõppenud majandusaastal käivitasime kaks uut stipendiumiprogrammi. Välisstipendiumide programmi eesmärk on koolitada maailma parimates ülikoolides välja tippspetsialiste meie kiirelt areneva vedelkütuste tootmise jaoks. Noorõppejõu stipendiumi eesmärk on toetada kõrgelt kvalifitseeritud ja motiveeritud noori tegijaid, kes soovivad alustada õppejõu karjääri energeetikavaldkonnas.

Lisaks stipendiumide andmisele püüame järelkasvu innustamiseks ennekõike tõsta energeetikaga seotud karjäärivõimaluste

atraktiivsust noorte hulgas, luua koostöövõimalusi energeetikaharidust omandavatele noortele ja sõlmida partnerlusi õppeasutustega energeetikahariduse arendamisel.

Õppe mitmekesistamiseks pakkusime möödunud aastal ligikaudu 170 parimale energeetikavaldkonna kutse- ja üliõpilasele praktikavõimalust Eesti Energia ettevõtetes üle Eesti. Samuti pakume energeetikat õppivatele noortele võimalusi õppekäikudeks meie objektidele ja koostööd ühiste uurimistöde tegemisel.

Õppetegevust toetavad meie juhtide ja spetsialistide loengud koolides – kolmandat aastat loevad meie inimesed TTÜs õppeainet „Energiasüsteemi strateegiline arendamine“. Samuti oleme partneriks kõrgkoolidele energeetikaerialade õppekavade loomisel – Tartu

Ülikoolile ja TTÜ-le tuumaenergeetika ühis-
magistri-õppekavade loomisel; TTÜ Virumaa
Kolledžile kütuste keemia ja tehnoloogia
magistriõppekava ning TTÜ elektroenergeetika
instituudis taastuvatel energiaallikatel põhineva
hajaenergeetika magistriõppekava väljatöötamisel.

Koos Ida-Virumaa haridusasutuste, ettevõtete ja kohalike omavalitsustega tegutseme aktiivselt Kohtla-Järvele TTÜ Virumaa Kolledži juurde Põlevkivivaldkonna Kompetentsikeskuse rajamisel. Projekti eesmärk on rahvusvaheliselt konkurentsivõimelise põlevkivialase teadus-arendustegevuse ning oskusteabe edendamine alates põlevkivi kaevandamisest ja töötlemisest kuni põlevkivienergeetika ja -keemia valdkondadeni tervikuna.

Juhtimise ja juhtide arendamine

Ka aastal 2010 hindasime ja arendasime oma juhte ning spetsialiste. Käivitasime äri- ja arenguvajadustest lähtuvalt mitu pikemat juhtide arenguprogrammi. Viisime neid läbi jaeäri ettevõtetes, Narva elektriijaamades ja kaevandustes, igas valdkonna eripäradest lähtuvalt. Ülejäänud ettevõtetes toimuvad pikemad juhtide arenguprogrammid alates 2011. aastast. Lisaks toimus ka mitmeid lähemaid konkreetsete juhtimiskompetentside arendamise koolitusi.

Meie eesmärk oli ja on luua juhtidele võimalus ja keskkond arenemiseks, oma kogemuste jagamiseks ja diskuteerimiseks. Õppematerjalidena kasutame filme, ärikoolides kirja pandud ja ka osalejate enda koostatud juhtumeid. Tulemusena kujunevad meie ettevõtetes ühtsed väärtused ja organisatsioonikultuur. Juhtide jaoks ühtlustub juhtimisstandard ja tekib ühine „keel“, mida juhtimisest rääkides kasutame. Lisaks teadvustavad juhid paremini iseenda kui juhi rolli organisatsioonis ning teavad, mida on vaja teha juhina eesmärkide saavutamiseks.

Juhtide arenguprogrammides kasutame koolitajatena meie oma juhte, aga kaasame ka väliseid partnereid.

Möödunud majandusaasta kinnitas valitud kursi õigsust. Me panustame organisatsiooni suutlikkuse ja efektiivsuse tõstmisesse tulemusjuhtimise juurutamise kaudu. See tähendab selget eesmärgistamist, toetavat igapäevast juhtimist, hindamist ja tagasisidet ning tulemustest lähtuvaid diferentseeritud tagajärgi arendamise ja tasustamise näol.

Katsime sel perioodil tulemusjuhtimisega pea kõik juhtimistasandid, osaliselt liikusime ka edasi spetsialistide tasandile. Eesti Energia juhtimise arendamisel näib olevat ka selge positiivne seos töötajate pühendumise ja tööandja maine kujunemisega. 2010. aasta sügisel viisime läbi töötajate pühendumuse uuringu. Selle tulemused lubavad meil öelda, et vaatamata raskematele aegadele majanduses on meie töötajate ratsionaalne ja emotsionaalne seotus ettevõttega suurenenud. Ka kuulutati meid uuringufirma EMOR andmetel möödunud aastal Eesti eelistatuimaks tööandjaks.

Meie töötajate pühendumuse kasv on seotud ka sellega, et majanduslanguse ajal seisime oma töötajate huvide eest – erinevalt turul tavapärasest käitumisest meie oma töötajate tasusid ei vähendanud. Ühtlasi tagasime äri

 Viisime läbi töötajate pühendumuse uuringu. Selle tulemused lubavad meil öelda, et vaatamata raskematele aegadele majanduses on meie töötajate ratsionaalne ja emotsionaalne seotus ettevõttega suurenenud. Ka kuulutati meid uuringufirma EMOR andmetel möödunud aastal Eesti eelistatuimaks tööandjaks.

jätksuutlikkuse ja töötajate töö ka tulevikus. Palgakärbetest „pääsemist“ on meie töötajad ilmselt osanud hinnata, andes uuringus kõrgemaid hinnanguid töötasu õiglusele. Tasustamise tajutud õiglusega on tihedalt seotud ka väärtustatuse tunne, mis on suurenenud. Väärtustamise märgiks võivad töötajad lugeda ka seda, et nende töökoht on raskete aegade ja muutuste kiuste säilinud.

Majanduslanguse ajal seisime oma töötajate huvide eest – erinevalt turul tavapärasest käitumisest meie oma töötajate tasusid ei vähendanud.

Tasustamine

Tööandjana maksame oma töötajatele konkurentsivõimelist töötasu. Ühtlustatud tasustamise põhimõtted kontsernis on olnud heaks lähtekohaks ettevõtete tasusüsteemide arendamisel suurema läbipaistvuse, lihtsuse ja selguse poole. Suurendasime eelmisel majandusaastal oluliselt tasuteemalist kommunikatsiooni, selgitasime töötajatele kontserni tasustamise põhimõtteid ja palgaturul toimuvaid muutusi.

Pöörasime möödunud majandusaastal suurt tähelepanu eri töötajagruppidele sobivate tulemustasusüsteemide väljatöötamisele ja rakendamisele. Aastapõhise tulemustasusüsteemi juurutamine juhtidele ja spetsialistidele on tõstnud nende huvi äritulemuse saavutamise vastu. Tulemustasu maksame vaid heade ja väga heade töötulemuste eest. Lühiajaliste tulemustasusüsteemide rakendamise tulemusena on oskustöölise hulgas otseselt tootmisega seotud ametikohtadel tulud järjest kasvanud.

Mitte ühelgi ettevõttel ei ole võimalik hoida töösuhteid ja turuolukorda lahus, mistõttu on

tulemustest sõltuv tasustamine parim, mida saame teha töötajate ja ettevõtte huvide tasakaalustamiseks. Loodame leida selles küsimuses ka ametiühingu selge toetuse.

Töötasime eelmisel majandusaastal välja kontserni väärtusi toetava ühtse motivatsioonipaketi. Soovime pakkuda oma töötajatele soodustusi ja hüvesid, mis väärtustavad tulemuslikkust, väärtuspõhist käitumist, õppimist ja arenemist, töö ja isikliku elu tasakaalu ning tervislikke eluviise. Ühtse motivatsioonipaketi rakendamiseks kõikides kontserni ettevõtetes jätkame läbirääkimisi ametiühingutega.

Nagu varasematel aastatel, nii osalesime ka 2010. aastal Fontese palgaturu-uuringus. Meie eesmärk on olla kursis turul toimuvate muutustega ja reageerida vajadusel muutustele paindlikult ja kiiresti.

Uuringu tulemuste analüüs andis meile kindlustunde, et oleme suutnud säilitada töötasude konkurentsivõime.

 Ühelgi ettevõttel ei ole võimalik hoida töösuhteid ja turuolukorda lahus, mistõttu on tulemustest sõltuv tasustamine parim, mida saame teha töötajate ja ettevõtte huvide tasakaalustamiseks.

Ametiühing

Eesti Energias on ametiühingutega sõlmitud kokku kaheksa kollektiivlepingut. Kollektiivlepingute paljusus ja neis sisalduvad tingimused teevad läbirääkimised keerukaks. Soovime jätkuvalt kõigi kontserniga seotud ametiühingute allorganisatsioonidega sisse seada ühtsed koostööpõhimõtted ja ühise kollektiivlepingu, mis arvestab nii eri ettevõtete tööspetsiifikat kui ka turul toimuvat. Alustasime möödunud majandusaastal kõikide partneritega

läbirääkimisi kontserni ühtse kollektiivlepingu sõlmimiseks ja töötasime koostöös välja raamlepingu projekti.

2010. majandusaastal korraldasime ametiühingutele kvartaalseid infopäevi ja selgitasime ettevõttes, Eesti energeetikas ja Eesti majanduses aset leidvate muutuste tagamaid. Tegime ametiühingutega koostööd töökeskkonna riskide hindamisel, tööohutusreeglite

täitmise jälgimisel, tasusüsteemide juurutamisel ja ürituste korraldamisel.

Äriliistest vajadustest tuleneval tööde ümberkorraldamisel ja tõhustamisel otsime vabanevatele töötajatele alati rakendust mõnes muus kontserni ettevõttes. Töötajate mobiilsus ettevõtete vahel sõltub olulisel määral meie koostööst ametiühingutega.

Töötaja tervis ja ohutus

Eesti Energia tegevusprofiilid (kaevandused, elektrijaamad, võrguettevõtted, tehnoloogia-tööstus, õlitööstus, elektrimüük jne) ja nendega seotud ametikohad (tervistikahjustavad, ohtlikud või rasked töötingimused, kontoritöö) on väga erinevad. Paljud meie töötajad puutuvad kokku nii füüsiliste, keemiliste, bioloogiliste, füsioloogiliste kui ka psühholoogiliste ohuteguritega.

Meie eesmärk on tagada töötajatele võimalikult ohutu töökeskkond, mis võimaldaks neil töötada ilma tööõnnetuste ja kutsehaigestumisteta. Pidev töötervishoiu- ja tööohutusala koolitus ja täiendõpe on osa meie personali-

poliitikast. Koolitamine tagab teadmised ja oskused ohtude ennetamiseks, analüüsimiseks ning kõige sobivamate tehniliste ja majanduslike lahenduste leidmiseks ning seeläbi kindlasti ka tööülesannete nõuetekohaseks täitmiseks.

Meie riskianalüüside kohaselt on kõige enam tervist kahjustavad töötingimused kaevandustes, karjäärides ja põlevkivielektrijaamades – kaevandustes on ohuteguriteks raske füüsiline töö, niiskus, madal temperatuur, tõmbetuul, tolm ja plahvatusoht; elektrijaamades on põhilisteks ohuteguriteks õhu tolmusisaldus, müra, vibratsioon, kemikaalid, temperatuur,

tõmbetuul ja niiskus, samuti ohustab töötajaid elektrijaamades põlevkivi-, põlevkivituhaja ja asbestitollm.

Elektrivõrkude teenindamise ja remondiga seotud töötajate töötingimused on rasked seoses töötamisega välitingimustes (ilmastik, töö kõrgustes, töötamine eri liiki mehhanismidega, puugioht jne) ja elektrilöögiõhuga.

Töötajaid kahjustada võivate ohtude vähendamiseks järgime ja täidame tähelepanelikult kõiki õigusnõudeid, investeerime ohutumatesse töötingimustesse ning seadmetesse ja vähendame järk-järgult kogu kontsernis

asbesti sisaldavate isolatsioonimaterjalide osatähtsust. Eesti elektrienergia energiaplokkide uuendamisel eemaldati ja utiliseeriti 2010. majandusaastal elektrienergia üle 80 tonni tervisele kahjulikke asbestisisaldusega isolatsioonimaterjale.

2010. majandusaastal juurutati Eesti Energia Tehnoloogiatööstuses OHSAS 18001 standardile vastav töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteem, mis varasemast on olemas Eesti Energia Kaevandustes, Eesti Energia Jaotusvõrgus, Eesti Energia Võrguehituses ja Iru elektrienergiaasemas.

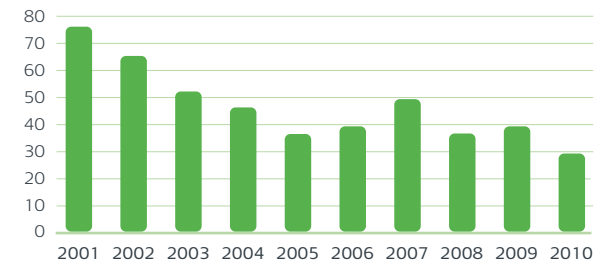
Inimõigused

Eesti Vabariik on liitunud enamiku rahvusvaheliste ja regionaalsete inimõiguste konventsioonidega ning juhindub Euroopa Liidu nõuetest. Eesti Energiale on oluline, et meie tegevus vastaks täielikult rahvusvahelise ja siseriikliku õiguse normidele ning headele tavadele.

2010. majandusaastal alustas Eesti Energia Õlitööstus uuel Enefit-tehnoloogial töötava õlitechase Enefit-280 ehitamist. Suuremahulise ja mitmete ehitusorganisatsioonide koostöös teostatava projekti tervislike töötingimuste ja ohutu töö korraldajaks on Eesti Energia Õlitööstus.

Viimasel kümnendil aset leidnud tööõnnetuste arv näitab selget vähenemise trendi, mis on aga osalt seotud sellega, et ostame teatud tehnilisi teenuseid partnerite käest. 2010. majandusaastal kontsernis töötaja surmaga lõppenud tööõnnetusi ei olnud, eelmiste aastatega võrreldes vähenes tööõnnetuste arv oluliselt.

TÖÖÕNNETUSTE ARV

Pöörame eelkõige tähelepanu järgmistele õiguste kaitsele:

- töötajate võrdne kohtlemine – lubamatu on diskrimineerimine soo, rassi, emakeele, poliitiliste veendumuste või vanuse alusel,
- laste õiguste kaitse – lubamatu on alaealiste kasutamine tööjõuna, kui see ei ole kooskõlas seadustega.

Sisejuhenditega tagame selliste õiguste kaitse. Eesti Energia juhtkond, tütarettevõtjate juhatused ja järelevalvet teostavad osakonnad teadvustavad selliseid riske ning reageerivad nende ilmnemisel viivitamatult.

2010. majandusaastal ei esinenud kontsernis ühtegi juhtumit, mida oleks võimalik klassifitseerida inimõiguste rikkumisena.

ÜHISKONDLIKU VASTUTUSE ARUANNE

Eesti Energia on suur ettevõte – töötajaid üle seitsme tuhande, kliente pool miljonit, kohal kõikjal Eestis. Märkamatult mõjutame paljude eestimaalaste igapäevast elu, tootes elektrit, viies seda klientideni ja arendades energia- tootmist. See tähendab vastutust oma otsuste ja tegude mõju eest nii oma töötajate, klientide ja partnerite kui ka kohalike kogukondade, keskkonna ja ühiskonna ees tervikuna.

2010. majandusaastal pälvis Eesti Energia Äripäeva, Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi, EBSi Eetikakeskuse ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eestvedamisel läbiviidud vastutustundliku ettevõtluse uuringus kolmanda koha. Meile omistati kvaliteedimärgis „Vastutustundlik ettevõte 2010“.

Suurbritannia organisatsioon Business in the Community tunnustas meid Euroopa vabatahtlike konkursi Eesti vooru võitjana ning rahvusvahelisel konkursil valiti meid viie parima hulka. Kokku 22 Euroopa riiki hõlmas konkursil hinnati ettevõtteid, kelle töötajate vabatahtlik tegevus aitab tõsta mõne

ühiskonnagrupi tööoskusi ja konkurentsivõimet tööturul. Eesti Energiale tõi auhinna oma töötajate kaasabil Ida-Virumaa noorte ettevõtlikkuse suurendamiseks käivitatud programm Entrum. Samuti paistsid silma meie töötajate loengud ja praktikajuhendamisid järelkasvu tagamiseks kutse- ja ülikoolides ning kaasatus heategevuslikesse ettevõtmistesse.

Oma toetustegevuses lähtume kindlatest põhimõtetest, eelistame pikaajalisi toetusprojekte energeetika ja keskkonna vallas, kuid lööme kaasa ka ühiskonna arengule laiemalt kasuks tulevates algatustes, nagu näiteks noorte ettevõtlikkuse arendamine. Toetame ettevõtmisi, mis toovad kasu võimalikult paljudele eestimaalastele. Kokku toetasime 2010. majandusaastal mitmesuguseid ettevõtmisi 5,38 miljoni krooniga. Toetusprojektide valikul lähtume juhatuse poolt kinnitatud toetuste maksmise korrast, toetustaotlused vaatab läbi selleks kokku kutsutud sponsorluskomitee. Täpse ülevaate toetatud projektidest leiab alati meie veebisaidilt.

➤ 2010. majandusaastal pälvis Eesti Energia Äripäeva, Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi, EBSi Eetikakeskuse ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eestvedamisel läbiviidud vastutustundliku ettevõtluse uuringus kolmanda koha. Meile omistati kvaliteedimärgis „Vastutustundlik ettevõte 2010“.

vastutustundlik
ettevõte 2010

Suurbritannia organisatsioon Business in the Community tunnistas meid Euroopa vabatahtlike konkursil Eesti vooru võitjaks ning 22 Euroopa riigi konkurentsist valiti meid viie parema hulka. Konkursil hinnati ettevõtteid, kelle töötajate vabatahtlik tegevus aitab tõsta mõne ühiskonnagrupi tööoskusi ja konkurentsivõimet tööturul. Eesti Energiale tõi auhinna Entrumi programm, mis aitab suurendada Ida-Virumaa noorte ettevõtlikkust.

Panustame kogukonna arengusse

Olles kohal kõikjal Eestis väärtustame meie ärist mõjutatud kogukondade heaolu. Kaasame kohalikke elanikke diskussioonidesse, osaleme piirkondlikes algatustes ning aitame oma teadmisi, oskusi ning võimalusi kasutades lahendada kogukonna ees seisvaid probleeme ja panustada kohaliku elukeskkonna arengusse.

Edendame noorte ettevõtlikkust

2010. aastal algatasime noorte ettevõtlikkuse arendamiseks programmi Entrum. Programm toetab Kaubandus-Tööstuskoja ettevõtlusõppe mõttekoja veendumust, et ühiskond kestab ja areneb tänu inimestele, kes julgevad unistada ning tahavad ja suudavad oma ideid tegudeks muuta.

Entrumi raames õpetavad praeguseks juba edu saavutanud inimesed noortele aktiivses ja kaasahaaravas vormis seda, kuidas olla elus ettevõtlik ja aktiivne. Programm keskendub noorte koolivälise aja sisukale ja loovat ettevõtlikkust tõstvale täitmisele, propageerib aktiivset ellusuhtumist ja karjääri planeerimist. Entrum annab tuleviku tegijatele praktilisi teadmisi ideede teostamiseks ning eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks. Eesti Energia

töötajad panustavad programmi vabatahtlikul alusel, osaledes nii mentoritena kui ka korraldusmeeskonna töös.

Alustasime programmiga Ida-Virumaal, kus elab ja töötab üle 70% Eesti Energia töötajatest. Esimesel aastal olid kaasatud ligi pooled Ida-Virumaa kohalikud omavalitsused ja osalema registreerus üle 600 sealse noore vanuses 15–17 aastat. Programmi raames plaanitakse ellu viia 68 projekti oma kogukonnas elu paremaks muutmiseks.

2011. aastal on plaanis programmi laiendada, et pakkuda eelkõige vähemate võimalustega ja puuetega noortele rohkem võimalusi enda arendamiseks.

Teavitame elektriohutusest

2010. aasta kevadel viisime läbi üle-eestilise elektriohutuse kampaania, et tõsta laste ja lapsevanemate teadlikkust elektriohutusest ning õpetada, kuidas talitada elektrilöögiohu korral. Suurem teadlikkus võimaldab vähendada elektriga seonduvate või selle väärkasutusest tulenevate õnnetuste ja surmajuhtude arvu. Lisaks teavituskampaaniale meedias pidasid Eesti Energia töötajad ligi 20 koolis

Aitame oma teadmisi, oskusi ning võimalusi kasutades lahendada kogukonna ees seisvaid probleeme ja panustada kohaliku elukeskkonna arengusse.

elektriohutuse loenguid, avalikel üritustel õpetas lapsi Elektrijänes ja lastepäraseid elektriohutuse materjale jagasime nii koolidele kui ka lasteaedadele. Kampaania sõnumit edastasid ka Tallinna rahvarohketes kohtades asuvatele alajaamadele värvitud teavitusmaterjalid.

Arutleme energeetika võtmeteemadel

Ühiskonnas energiateemalise mõttevahetuse tekitamiseks korraldame avalikke foorumeid, kus käsitletakse energiasektori tulevikuga seotud aktuaalseid küsimusi, arutletakse

energeetika arengutsenaariumide üle ning tutvustatakse innovaatilisi lahendusi, mis aitavad muuta energeetikat tõhusamaks ja keskkonnasõbralikumaks.

Kevadel 2010 toimunud energiafoorumil arutlesid arvamusiidrid selle üle, milline on energiatootmise jälg ja kuidas innovatsiooni abil keskkonnamõjusid vähendada. Sügisel 2010 toimunud foorumil diskuteeriti esimeste elektri vabaturu kogemuste üle Eestis. Ida-Virumaal Maidlas korraldasime järjekorras juba üheksanda põlevkivipäeva, kus 160 valdkonnaga seotud inimest arutlesid Eesti põlevkivitööstuse arengusuundade ning võimaluste üle.

Aasta jooksul panime õla alla mitmele energeetikat edendavale konverentsile, nagu näiteks SOMPi mäeprofessorite konverents, Eesti Mäeseltsi korraldatud mäekonverents või TTÜ Virumaa Kolledži korraldatud innovaatiliste lahenduste konverents. Toetasime ürituse korraldamist ja sisu omapoolsete esinejatega.

Peame oluliseks sidusrühmade kaasamist oma tegevustesse. Regulaarselt toimuvad suurklientide infoüritused ning kohtumised kohalike omavalitsustega ja meie äritegevuse mõjualas elavate inimestega, et ühiselt välja selgitada koostöövõimalusi ning saada tagasisidet oma arendusplaanidele. Meie ühine huvi on tagada kohalike elanike elukeskkonna säilimine ja

paranemine. Oleme näiteks sõlminud koostöölepingu Maidla vallaga, mille elukeskkonda ja kogukonda mõjutab meie kaevandamis-tegevus. Lepinguga tagame arengut soodustavate tingimuste jätkumise ka pärast Aidu karjääri sulgemist ja enne Uus-Kiviõli kaevanduse avamist.

Arendame energeetika valdkonda

Eesti Energias hinnatud praktiline inseneriharidus, reaalteaduslik maailmavaade ja innovaatiline mõtlemine on vajalik tervele Eestile. Seetõttu oleme võtnud sihiks tekitada inimestes huvi energiavaldkonna vastu ja aidata kaasa energeetikateadmiste levikule kogu ühiskonnas.

Peame oluliseks energeetikahariduse edendamist ja valdkonna populariseerimist eelkõige noorte hulgas. Selleks et tagada ettevõttele hea ettevalmistusega järelkasv, anname oma panuse meile oluliste erialade õppuritele nüüdisaegse ja mitmekesise õppe võimaldamiseks. Muu hulgas pakume tudengitele võimalusi näha ja tunnetada õpingute vältel oma erialavaldkonna nn reaalset elu. Loe järelkasvutegevustest täpsemalt „Töötaja” osast lk 68.

Oleme nii lastele kui ka täiskasvanud teadushuvilistele suunatud energiateemalisi näitusi korraldava Energia Avastuskeskuse

üks asutajatest. Sel aastal viisime Energia Avastuskeskuse arendamiseks läbi arhitektuurikonkursi ja valmis maja renoveerimise ja uuendamise projekt. Tuleviku Energia Avastuskeskus annab huvilistele riiklikel reaalteaduste õppekavadel põhinevaid teadmisi ja muudab koolis õpitu käegakatsutavate näidete toel põnevamaks ja kergemini mõistetavaks.

Meie abil viidi läbi ka MTÜ Teadusteave korraldatav suvekool „Energiliselt energiast” ja Best-Estonia tudengiorganisatsioonil aitasisime insenerivõistluse jaoks ette valmistada võistlusülesandeid noortele keemikutele.

Toetame energeetika ajaloo süstematiseerimist, arhiveerimist ja väljaandmist, väärtustades selle kaudu energeetika ajalugu. Toetame

Sel aastal viisime Energia Avastuskeskuse arendamiseks läbi arhitektuurikonkursi ja valmis maja renoveerimise ja uuendamise projekt.

Eesti Soojustehnikainseneride Seltsi tegemisi, aitasime välja anda brošüüri „Kohtla kaevanduse ajalugu” ja meie kauaaegse töötaja Hilja Alaku poolt koostatud Eesti Energia pikaajalise juhi Leonid Ingari elulooraamatu.

Edendame tervislikke eluviise ja elukeskkonda

Andes kogu oma energia inimese heaks, arendame eestimaalaste seas tervislikke eluviise ja tulevikku suunatud mõttelaadi. See toob parema homse nii ühiskonnale kui ka meile ettevõttena, sest tugeva ühiskonna toel saame kergemini soovitud eesmärkideni jõuda.

Eestimaalastele hea enesetunde pakkumiseks osaleme koos Swedbanki ja Merkoga juba kuuendat aastat Eesti Terviseradade projektis, tuues valguse seni hämaratele või valgustamata looduslikele terviseradadele. Ettevõtmise eesmärgiks on arendada välja Eesti liikumis- ja spordirajad, mis propageerivad regulaarset liikumisharrastust ning kindlustavad kõigile huvilistele looduses aastaringse ja tasuta võimaluse aktiivseks liikumiseks. 2010. aasta lõpuks on projekti raames tehtud korda üle 70 terviseraja üle Eesti.

Terviseradade kasutamise innustamiseks oleme ellu kutsunud kõigile jõukohased tervisespordisarjad. Lisaks juba traditsiooniks kujunenud

Eesti Energia Tervisekõnnile võtsime 2010. aasta kevadest oma egiidi alla ka tervisejooksjatele mõeldud Eesti Energia Tervisejooksu. Kevadest sügiseni igal nädalal toimunud etappidel sportisid kaunitel terviseradadel üle 2000 tervisesportlase.

Oma töötajate seas tervislike eluviiside arendamiseks oleme moodustanud spordiklubid, mis pakuvad aktiivse füüsilise tegevuse võimalusi ning aitavad tõsta töötajate teadlikkust tervislikest eluviisidest. Erinevate Eesti Energia spordiklubidega on liitunud üle 1300 inimese. Klubides saavad inimesed tegelda erinevate spordialadega, samuti korraldatakse spordivõistlusi ja koolitusi. Näiteks osales Eesti Energia Spordiklubi 2010. sügisel Terve Eesti sihtasutuse HIV-teemalises sotsiaalkampanias, mille raames Tallinnas ja Narvas oma töötajatele tehtud koolitused keskendusid nii enda kui ka laste kaitsmisele HIV eest. Väga populaarseks on töötajate seas osutunud tervislikku toitumist ja liikumisharrastusi käsitlevad loengud.

Eestimaalaste elukeskkonna kaunimaks muutmiseks viisime koostöös Eesti Kunstiakadeemia tootedisaini eriala tudengitega ja Tallinna linna läbi konkursi alajaamadele nüüdisaegsete ja graffitikindlate disainlahenduste leidmiseks. 2010. aasta lõpuks valmis kuus esimest disainalajaama Tallinnas ja selle lähiümbruses.

Toetame kohalikke algatusi Ida-Virumaal

Kuna valdav osa Eesti Energia töötajatest ja tootmistegevusest paikneb Ida-Virumaal, oleme oma põhitähelepanu suunanud sealse piirkonna arendamisele.

Koostöös kultuuriministeeriumi, olümpiakomitee, sõudeliidu ja Maidla vallaga plaanime peatselt suletava Aidu põlevkivikarjääri aladele rajada sõudekanaliga veespordikeskuse. Tahame karjääriala arendada välja viisil, mis tooks olulist lisaväärtust Maidla valla sotsiaalmajanduslikule keskkonnale. Uuenduste teemaplaneering on algatatud ning plaanide realiseerumisel valmib keskus koos rahvusvahelistele nõuetele vastava sõudekanali ja külastajatele atraktiivse alaga 2013. aastaks.

Koos Kohtla-Nõmme kaevandusmuuseumiga loome Euroopa Liidu struktuurifondide abiga Ida-Virumaale nüüdisaegse energeetikat tutvustava külustuskeskuse. Tahame Euroopa Liidu ainsast põlevkivienergeetikat tutvustavast muuseumist kujundada nii põlevkivi kaevandamist ja kasutamist kui ka energiateemasid laiemalt käsitleva teemapargi. Aitame välja töötada ja keskusesse üles seada Eesti põlevkivienergeetika ajalugu ja tänapäeva tutvustava interaktiivse püsiekspositsiooni. 2010. majandusaastal lõpetati uuendatud

külastuskeskuse projekteerimine, kuulutati välja allmaosa tööde ehitushange ning valmistati ette ekspertide kaasamine ekspositsiooni väljatöötamisse.

Piirkondlike ettevõtmiste hulgas toetasime 2010. majandusaastal suvist Purtse jõe festivali „Kuidas elad Purtse jõgi?“, et tõmata tähelepanu ning selgitada kohaliku

kogukonna esindajatele Purtse jõe reostus- ja keskkonnaprobleeme. Koostöös Entrumi noorteprogrammiga toetasime Jõhvi haridusfestivali ning selle raames toimunud ettevõtlikkus- ja keskkonnahariduse konverentsi.

Ka meie töötajad teevad vabatahtlikku tööd Ida-Virumaa elukeskkonna paremaks muutmiseks. 2010. aasta suvel tegid Eesti

Energia töötajad ühisel talgupäeval korda Toila Oru pargi pingid. Igal kevadel toimuvad meie töötajate metsaistutamistalgud, 2010. aasta kevadel istutasime ühiselt metsa Vanaküla karjääri. „Teeme ära“ talgute raames tegid Eesti Energia vabatahtlikud puhtaks Ida-Virumaal Kukrusel asuva endise kaevanduse stollisuudme.

Hoiame loodust

Tahame anda tulevastele põlvedele Eestimaa üle heas korras. Saame seda teha meie kasutusse usaldatud loodusressursse vastutustundlikult tarbides, oma tegevuse keskkonnamõjusid vähendades ja keskkonnast hoolimist mõtteviisina propageerides. Keskkonnasuunliste tegevuste põhjalikum ülevaade on keskkonnanaruandes lk 81.

Lõppenud majandusaasta novembris osalesime üleuroopalisel jäätmetekke vähendamise nädalal. Vahendasime oma töötajatele ideid, mida iga inimene saab jäätmete vähendamiseks ära teha, milliseid lihtsaid põhimõtteid järgides tekib vähem jäätmeid kontorist ja kuidas äriotsustes keskkonnamõjudega igapäevaselt arvestada. Ühtlasi korraldasime koostöös Uuskasutuskeskusega taaskasutuse

ideoloogiat tutvustava kampaania, mille raames tõid töötajad kodudest kaasa igapäevast kasutusest kõrvale jäänud, kuid endiselt terveid ja kasutuskõlblikke esemeid. Meie töötajate annetused tõid rõõmu ligi tuhandele vähekindlustatud perele üle Eesti.

Majandusaasta lõpus alustasime koostööd Looduse Omnibussiga, et üheskoos muuta looduses käimine ja looduse tundmaõppimine eestimaalaste elulaadi loomulikuks osaks. Looduse Omnibuss on juba 10 aastat süstinud inimestesse loodusearmastuse pisikut, viinud iganädalaselt inimesi loodusretkedele parimate loodusetundjate käe all, korraldanud iganädalasi loodusõhtuid, kus parimad looduse populariseerijad esinevad koos heade muusikutega, viinud läbi iga-aastast loodus-

 Alustasime koostööd Looduse Omnibussiga, et üheskoos muuta looduses käimine ja looduse tundmaõppimine eestimaalaste elulaadi loomulikuks osaks.

foto konkursi ja andnud välja loodusfoto aastaraamatut. Aitame Looduse Omnibussil laiendada oma tegevust, et veelgi rohkem inimesi saaks osa Eesti looduse heast energiast.

Väärtustame oma inimesi

Eesti suurima tööandjana panustame oma töötajatele innustava ja turvalise töökeskkonna pakkumisse. Loomme võimalusi pädevuse hoidmiseks ja isiksuse arendamiseks. Rakendame tulemusjuhtimist, mille tulemusena on töötajal selged ja mõõdetavad eesmärgid ning heade ja väga heade tulemuste korral võimalus tulemustest lähtuvat tasu teenida. Peame oluliseks töötajate arvamust ja kaasamist arutellusse. Töötajatel on võimalus anda tagasisidet mitmel viisil, nt pühendumuse uuringuga, mis toimub iga teisel aastal, siseveebis teemasid kommenteerides ja küsimustele vastates ning arenguestlustel.

Sel aastal oluliselt edasiarendatud eetikakoodeks aitab kaasa sellele, et meie töötajad järgiksid ettevõtte väärtusi ning käitumisi oma tegevuses seadusekuulekalt ning eetilistest tõekspidamistest lähtuvalt.

Aasta jooksul korraldame töötajatele mitmesuguseid üritusi. Näiteks Toila Oru pargis augustis toimunud suvepäevale olid töötajad oodatud kogu perega. Peame oluliseks tulemuslikkust ja väärtuspõhist käitumist. Tunnustame oma ala parimaid aasta tegija tiitliga, kandidaate saavad töötajad ise siseveebi kaudu välja pakkuda.

Vaba töökoha tekkimisel otsime sobivat kandidaati ennekõike oma ettevõtte seest. Töösuhte lõpetamisel aitame inimesel pöörduda tagasi tööturule. Oleme näiteks pakkunud koondatutele CV-kirjutamise koolitusi ja karjäärinõustamist koostöös piirkonna Tööhõiveameti jt partneritega.

Loe täpsemalt aastaaruande „Töötaja” osast lk 65.

 Peame oluliseks tulemuslikkust ja väärtuspõhist käitumist. Tunnustame oma ala parimaid aasta tegija tiitliga.

KESKKONNARUANNE

Hoolimata riikide ja ettevõtete suurtest jõupingutustest taastuvate energiaressursside kasutussevõtmisel põhineb tänapäeva energeetika jätkuvalt suurel määral fossiilsetel primaarenergia allikatel. Meie poolt tarbitavad elekter, soojus ja vedelkütused mõjutavad keskkonda väga erinevatel viisidel, millest peamised on maa- ja ressursikasutus, jäämete teke, õhu- ja veereostus ning kindlasti ka nende kõigi koondmõju, mis väljendub kliimamuutustena.

Kahjuks ei erine ka Eesti olukord üldisest olukorrast maailmas. Oma keskkonnamõtete vähendamiseks teeb Eesti Energia igal aastal olulisi märkimisväärsete kulutustega seotud samme, mis suurendavad taastuvate energiaressursside kasutamist, aitavad vähendada keskkonnamõju ning võimaldavad kasutada loodusressursse efektiivsemalt. Oluline on ka samaaegselt meie klientide keskkonnamõju vähendamise tõstmine.

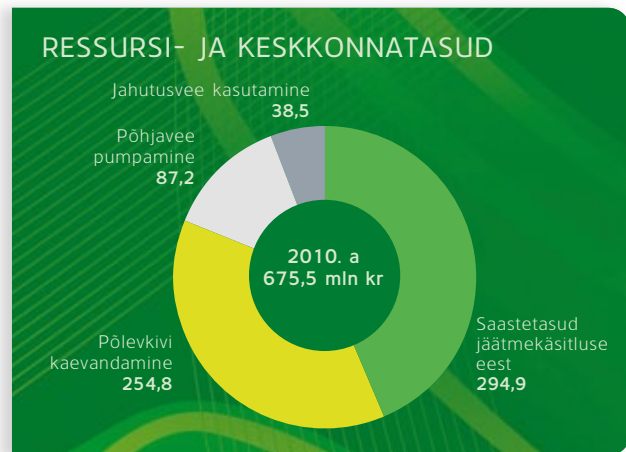
Eesti Energia süstemaatilise keskkonnategevuse aluseks on ühtsed põhimõtted, mis on koondatud kontserni ühtseks keskkonnapoliitikaks:

- Kasutame rahvusvahelistele standarditele ISO 14001 ja EMAS vastavat keskkonnajuhtimissüsteemi.
- Järgime kõiki kohalduvaid Eesti, Euroopa Liidu ja rahvusvahelisi keskkonnamõju alaseid õigusakte, konventsioone ja lepinguid.
- Analüüsime eelnevalt oma tegevuse keskkonnamõju ning vähendame seda nii tehnoloogiliste lahenduste ja innovatsiooni abil kui ka efektiivsuse tõstmise ja materjalide taaskasutamise teel.
- Vähendame klientideni jõudva energia CO₂-mahukust. Selleks mitmekesistame oma tootmisportfelli ja rakendame taastuvenergiaallikaid parimat võimalikku tehnikat kasutades tehnoloogiliselt ja majanduslikult otstarbekas mahus.
- Oleme avatud uutele lahendustele, teeme oma keskkonnamõju alaste saavutamiseks koostööd nii Eesti kui ka rahvusvaheliste teadus- ja uurimisasutuste ning konsultatsioonifirmadega.
- Eelistame hankekonkurssidel muude võrdsete tingimuste puhul sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteemiga tarnijaid, kes kasutavad keskkonda säästvaid tehnoloogiad ja materjale.

Inimeste tegevus mõjutab alati ühel või teisel viisil keskkonda. Parim, mida me mõjude leevendamiseks teha saame, on oma tegevuse pidev ja teadlik analüüsimine ning võimalikult vähese keskkonnamõjuga tegevuste rakendamine.

Lõppenud majandusaastal maksime keskkonna- ja ressursikasutuse tasusid kokku 675,5 mln krooni. 2010. majandusaasta suurimaks keskkonnakaitseliseks investeeringuks suurusjärgus 720 mln krooni oli õhusaaste vähendamisele suunatud DeSOx puhastusseadmete paigaldamine Narva elektrijaamades. Ettevalmistamisel on mitu suuremat investeerimisprojekti jäätmekäitluse keskkonnoahutuse ja jäätmete taaskasutuse suurendamiseks.

Eesti Energia elektri, soojuse ja vedelkütuste tootmine toimub peamiselt fossiilsest taastumatust energiaallikast põlevkivist. Eesti kohaliku primaarenergia allika kaevandamine pakub küll suurt tarnekindlust ja on mõistliku omahinnaga, kuid tekitab spetsiifilisi keskkonnaprobleeme, mida ei ole primaarenergiat importivates riikides. Neile lisanduvad

fossiilkütuste põletamise üldlevinud järelmõjud. Lokaalsed mõjud on seotud ressursikasutuse, õhusaaste ning jäätmemajandusega. Globaalsemas mastaabis lisandub kindlasti ühe peamise kasvuhoonegaasina tuntud CO₂ suur heide ning selle võimalik mõju kliimamuutustele. Oleme seadnud pikaajaliseks ülesandeks olulisel määral vähendada tootmis-tegevusest tulenevate kasvuhoonegaaside heidet. Eesmärgiks on vähendada 2015. aastaks CO₂ heite osatähtsust toodetava elektri MWh kohta 30% võrreldes 2007. aastaga. Selle eesmärgi saavutamiseks oleme põlevkivi osaliselt asendanud biomassiga ja tegelnud pidevalt sellisuunalise arendustööga, laiendanud tuuleenergia tootmist jätkusuutlikul viisil, suurendanud elektri ja soojuse koostootmise osatähtsust ning astunud muid samme oma tootmisportfelli mitmekesistamiseks.

Meie toodetud elektrienergia tarbijani viimiseks kasutatakse elektriliine, mille kogupikkusest piisab ligikaudu 1,5 ringi tegemiseks ümber maakera. Elektrienergia tõrgeteta jaotuse tagamiseks on liinidealusele maale seadud kasutuspiirangud. Puud ja põõsad liinide all ei tohi liiga kõrgeks kasvada. Liinialuste maade hooldamiseks tehakse igal aastal märkimisväärses mahus raietöid. Elektri jaotamine on seotud ka õli sisaldavate seadmete kasutamisega. 2010. aastal jätkasime oma suuremate õli sisaldavate seadmete turvabasseinide rekonstrueerimist, et vähendada

 Meie toodetud elektrienergia tarbijani viimiseks kasutatakse elektriliine, mille kogupikkusest piisab ligikaudu 1,5 ringi tegemiseks ümber maakera.

lekete korral võimalikku reostusohu. Möödunud aastal likvideerisime ka viimased Eesti Energia kasutuses olnud keskkonnoahtlikku ainet PCBd sisaldavad seadmed ning andsime need üle nende käitlemiseks pädevatele jäätmekäitlusfirmadele. Jätkuvalt tegeleme ka jäätmekäitluse keskkonnamõjude vähendamisega ning tekkivate jäätmete taaskasutamise osatähtsuse suurendamisega.

Eesti Energia tootmisportfelli mitmekesistamisel on oluline roll taastuvate energiaallikate kasutuselevõtul. Kuid ka uute taastuvenergia arenduste puhul tuleb mõelda sellele, et need ei halvendaks keskkonnaseisundit. Huvi kasvuga taastuvenergia projektide arendamise vastu on muutunud ka inimeste suhtumine uutesse projektidesse. Igasugused arendused muutuvad keerulisemaks, sest inimeste hulgas

juurdub üha enam nn mitte-minu-naabrusesse-sündroom. Inimeste suhtumine vähendab potentsiaalseid arenduskohti ning tõstab ka arenduste maksumust.

Keskonnakoormuse oluliseks vähendamiseks peavad energia tootmise ja tarbimise pool tegema koostööd. Meie klientidel tuleks mõista energia kasutamise kaasnevaid

keskkonnamõjusid ning aidata säästliku tarbimisega kaasa energeetika jätkusuutlikkuse kasvule. Oleme laiendanud energiaauditi ja termograafia teenuste pakkumist klientidele ning väljastame energiamärgiseid energiasäästu toetamiseks. Oma eduka Rohelise Energia tootega propageerime oma klientide hulgas taastuvate energiaallikate laiemat kasutamist. 2010. aastal suurenes spetsiaalselt

Rohelist Energiat ostvate klientide arv Eestis 3700-ni, kes üheskoos tarbisid aasta jooksul 34 GWh eraldi ostetud taastuvenergiat. Keskonnateadlikkuse tõstmiseks toetame jätkuvalt Tallinnas asuvat Energia Avastuskeskust ning 2010. aasta lõpus hakkasime toetama Looduse Omnibussi tegevust.

Maa- ja ressursikasutus

Eesti Energia nagu iga teise energiaettevõtte tegevus on seotud mitmesuguste ressurside märkimisväärse kasutamisega. Elektri, soojuse ja vedelkütuste tootmiseks kasutab Eesti Energia praegu peamiselt põlevkivi. Energiaportfelli mitmekesistamiseks suureneb pidevalt ka teiste energiaallikate, nagu tuule, biomassi, uttegaasi jne osatähtsus. Eesti Energia kui kõiki energeetika etappe hõlmava ettevõtte puhul on möödapääsmatu vee ja maa kasutamine.

Energiaallikate kasutus

Ka möödunud aastal oli Eesti Energia jätkuvalt Eesti suurim energeetikaettevõtte ning põlevkivi peamine Eestis kasutatav primaarenergia allikas elektri, soojuse ja vedelkütuste

tootmiseks. Lõppenud majandusaastal kasutasime oma majandustegevuses 14,2 mln tonni põlevkivi, 267 652 tonni biokütuseid, 123,6 mln m³ maagaasi ja 59,8 mln m³ uttegaasi. Nimetatud energiaallikatest tootsime kokku 11 823 GWh elektrienergiat, 1676 GWh soojusenergiat ja 190 448 tonni põlevkiviõli. Biokütuste osatähtsus moodustas kogu tarbitud kütusest ca 2%.

On rõõm tõdeda, et hoolimata mitmesuguste eeskirjade ja toetusmehhanismide muutustest oleme suutnud säilitada biomassi senise osatähtsuse meie energiaportfellis. Soovime seda tendentsi majanduslikult mõistlikul viisil jätkata ning teeme selleks vajalikke investeeringuid. Taastuvatest energiaallikatest kasutame praegu elektri tootmiseks tuult ja vähesel

Elektri, soojuse ja vedelkütuste tootmiseks kasutab Eesti Energia praegu peamiselt põlevkivi. Energiaportfelli mitmekesistamiseks suureneb pidevalt ka teiste energiaallikate, nagu tuule, biomassi, uttegaasi jne osatähtsus.

määral ka vett. Elektri ja soojuse koostootmiseks võtame juba alates 2013. aastast lisaks biomassile kasutusele mitmesugused olme- ja tööstusjäätmed, vähendades nii ka üldise jäätmekäitluse keskkonnamõju Eestis.

Põlevkivi

Eesti Energia peamine energeetiline ressurss on endiselt põlevkivi. Elektri, soojuse ja vedelkütuse tootmiseks vajaliku põlevkivi kaevandame ise karjääridest ja maa-alustest kaevandustest. Lisaks omatarbele müüme põlevkivi ka teistele Eesti vedelkütuste ja ehitusmaterjalide tootjatele.

Lõppenud majandusaastal kaevandasime kokku 14,0 mln tonni põlevkivi (geoloogiline varu),

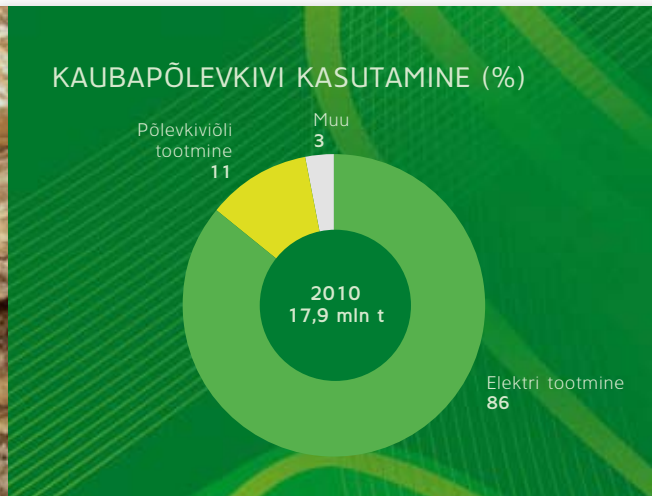
millest peale töötlemist jõudis tarbijateni kokku 17,9 mln tonni kaubapõlevkivi. Põhiline osa ehk 14,2 mln tonni põlevkivi kasutati Narvas ja Ahtmes asuvates elektrijaamades soojuse ja elektri tootmiseks. Õlitehas tarbis möödunud majandusaastal 1,7 mln tonni põlevkivi vedelkütuste tootmiseks. Väljaspool kontserni asuvatele tarbijatele osas müüsimise 1,8 mln tonni vedelkütuste tootmiseks ning 88 tuhat tonni ehitusmaterjalide tööstusesse.

Biomass

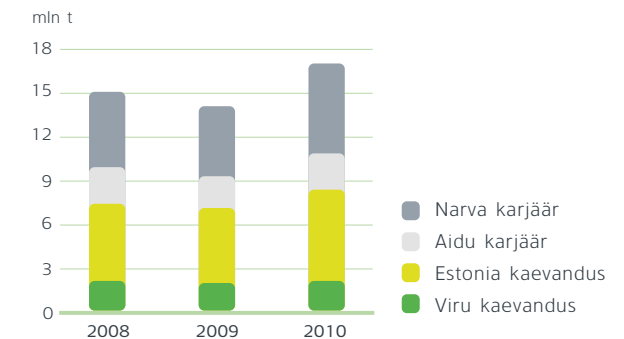
Üheks Eesti Energia keskkonnanäesmärgiks on tootmisportfelli mitmekesistamine ning seeläbi ka keskkonnamõjude vähendamine. Varustuskindluse ja kättesaadavuse seisukohalt on üks paremaid lahendusi biomassi kasutamine.

Tänapäevased põletustehnoloogiad on muutunud paindlikeks ning võimaldavad eri kütuste samaaegset kasutamist suurtes katlaseadmetes. Narva lähistel asuvates Balti ja Eesti elektrijaamas on olemas kaks keevkihttehnoloogial põhinevat energiablokki, mis võimaldavad kütuste kasutamisel just sellist paindlikkust ning põlevkivi osalist asendamist biomassiga. Biomassi põhjalikumal ettevalmistamisel saab seda vähesemal määral põletada ka tolmpõletuse tehnoloogial põhinevates kateldes.

Tingituna alates 1. juulist 2010 kehtima hakanud uuest taastuvaenergia toetuskeemist vähenesid möödunud majandusaastal biomassi koospõletamiseks kasutatavad tootmisvõimsused poole võrra. Kui veel 2010. aasta

TOODETUD KAUBAPÕLEVKIVI

alguses põletasime biomassi nii Balti kui ka Eesti elektrijaama keevkihtkateldes ja tegime ettevalmistusi ka tolmpõletuskateldes kütuse osaliseks vahetamiseks, siis alates sügistest piirdusime vaid koostootmisrežiimis töötavate Balti elektrijaama keevkihtkateldegaga. Samas oleme algatanud täiendavad investeeringud Balti elektrijaamas senisest suuremas mahus biomassi põletamiseks. Ka lähimas tulevikus Narva rajatavad uued keevkihtkatlad võimaldavad biomassi koospõletust.

Lõppenud majandusaastal toodeti biomassist Eesti elektrijaamas 110 539 MWh ja Balti elektrijaamas 118 553 MWh elektrienergiat. Jätkuvalt on peamiseks biomassiks puiduhake, mille kasutamine on praegu nii majanduslikult kui ka tehniliselt kõige otstarbekam

ning vajab kõige vähem tehnoloogia ümberkorraldusi. Biomassi suuremahulisel kasutamisel on oluline stabiilse ja kvaliteetse kütuse tarnevõrgustiku loomine. Meie suurimaks biomassi tarnijaks oli ka möödunud majandusaastal Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK), kuid on tekkinud ka püsivam võrgustik teistest väiksematest tarnijatest. Kindlasti plaanime järgnevatel aastatel uurida ja arendada ka meie enda territooriumil oleva potentsiaalse biomassi kasutamise võimalusi.

Meie elektrijaamades saab põlevkiviga koos põletada puiduhaket, puidugraanuleid ehk pelleteid, puitbriketti, saepuru, puidulaaste ja muid ohtlikke aineid mittesisaldavaid puidujäätmeid. Võimalik on ka teiste biomassi liikide kasutamine, kuid sellealaseid suuremahulisi

katseid pole seni veel tehtud. Väga oluline on kasutatava biomassi kvaliteedi pidev jälgimine.

Teatud mõttes võib biomassi eeliseks põlevkivi ees lugeda esimese kõrgemat kütteväärtust (9,98 MJ/kg, energeetilise põlevkivi kütteväärtus on ca 8,4 MJ/kg) ning oluliselt madalamat tuhasust (ca 1–2%, võrreldes põlevkivi 45%ga). Keskkonna seisukohalt on kindlasti oluline biomassi põletamisega kaasnev oluliselt väiksem SO₂ heide.

Biomassi loetakse taastuvaks energiaallikaks ning seetõttu ei arvestata selle põletamisel tekkivat CO₂ heidet. Seega aitab põlevkivi suuremahuline asendamine biomassiga vähendada meie poolt toodetava elektri CO₂ sisaldust.

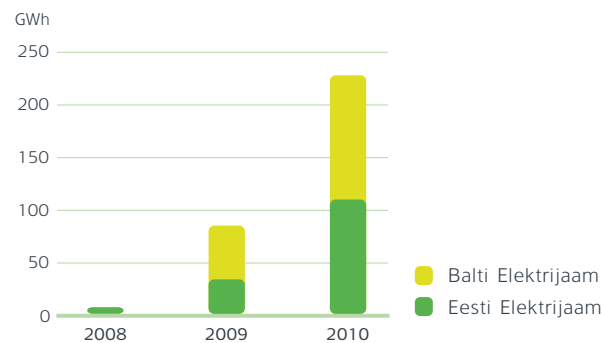
Muud kütused

Lisaks põlevkivile ja biomassile kasutame elektri ja soojuse tootmiseks ka maa- ja uttegaasi, vedelkütuseid ning tuult ja vett. Alates 2013. aastast lisanduvad ka mitmesugused tootmis- ja olmejäätmed, mida plaanime hakata kasutama soojuse ja elektri koostootmisel.

Eesti Energia ilmselt kõige väiksema keskkonnamõjuga fossiilkütustel põhinevas Iru elektrijaamas kasutasime elektri ja soojuse tootmiseks lõppenud majandusaastal

BIOMASSI KASUTAMINE ELEKTRI TOOTMISEKS

115,5 mln m³ maagaasi. Maagaas on peamine kütus ka Narvas Balti elektrijaamas asuvas reservkatlamajas, mida kasutatakse Narva soojavarustuse tagamiseks. Narva lähisel asuva Eesti elektrijaama kateldes põletati koos põlevkiviga 59,8 mln m³ suure kütteväärtusega uttegaasi, mis tekib vedelkütuste tootmisel.

Vedelkütuseid kasutatakse Eesti Energia tootmistegevuses peamiselt reservkütusena, katelde sissekütmiseks. Peamiselt kasutame selleks põlevkivi- ja kütteõli. Ahtme elektrijaamas kasutame suveperioodil, kui soojuskoormus on madal, soojuse tootmiseks põlevkivi asemel vedelkütust. Kokku kulus meil eelmisel aastal selleks 13 448 tonni vedelkütuseid.

Energiaallikate mitmekesistamise raames oleme senisest enam pööranud tähelepanu põlevkiviga võrdse või isegi kõrgema kütteväärtusega olme- ja tööstusjätmetele. Arvestuslikult paigutatakse jätkuvalt igal aastal prügilasse ca 300 000 tonni olmejätmeid ning lisaks ka mitmesuguseid tööstusjätmeid, mis oma energiasalduselt rahuldaks vähemalt ühe ca 50 MW soojusvõimsusega elektrijaama aastase kütusevaru vajaduse. Kui vahepealne majanduslangus kajastus ka jätmetekke vähenemises, siis eelmisel aastal võis taas tõdeda majanduse taastumise ja jätmetekke seotust. Lisaks aktiivsemale

taaskasutusele tuleb jäätmete ladestamise vähendamiseks kindlasti rakendada jäätmete energeetilist kasutamist.

Vastavalt oma energeetilise mitmekesisuse arendamise ning CO₂ heite vähendamise plaanile kavandab Eesti Energia ehitada Iru elektrijaama lisaks senistele maagaasil töötavatele energiablokkidele sorteerimata olme- ja tööstusjätmeid kasutava uue 17 MW elektrilise ning 50 MW soojusvõimsusega energiabloki. Ehituseping sõlmiti Prantsuse ettevõttega Constructions Industrielles De La Mediterranee 2010. aasta märtsis. Kuna tegemist on esimese sellise energiablokiga Eestis ja ühtlasi ka Balti riikides, siis on ettevalmistusaeg pisut pikem ning uus tootmisüksus valmib 2013. aastal.

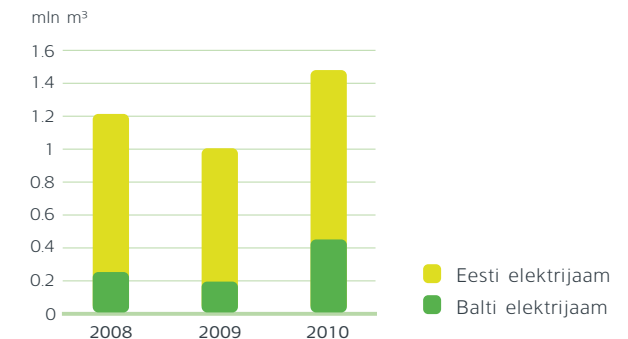

Veekasutus energia tootmisel

Eesti Energia on Eesti suurim veekasutaja. Meie veekasutus on peamiselt seotud kae- vandamisel väljapumbatava veega ja elektrijaamades kasutatava jahutusveega. Vähese- mal määral kasutavad vett Eesti Energia kaks töötavat hüdroelektrijaama, Linnamäe 1,2 MW ja Keila-Joa 365 kW hüdroelektrijaam, ning renoveeritav hüdroelektrijaam Põltsamaal.

Elektrijaamades kasutatav jahutus- ja tehnoloogilise vee hulk sõltub otseselt tootmiskahtudest. Narva lähisel asuvate Eesti ja Balti elektrijaamade tööks vajaliku vee võtame Narva jõest, Ahtme elektrijaama puhul Konsu järvest ja Iru elektrijaama puhul Pirita jõest. Osaliselt on võimalik vähendada loodusest võetavat

JAHUTUSVEE KASUTAMINE ELEKTRI TOOTMISEL

jahutusvee hulka. Iru elektrijaamas rakedame kondensatsioonirežiimis veetarbe vähendamiseks jahutusvee ringlemist gradiiri ehk jahutustorni abil. Ahtme elektrijaamas ja rajatavas tipukatlamajas oleme uurinud võimalust senise pinnavee asemel kasutada suletud maa-alustesse kaevandustesse kogunenud ja seni kasutusesta veevarusid.

Lõppenud majandusaastal kasutasime oma elektrijaamades jahutusveena kokku 1,6 mln m³ ja muudeks tootmisvajadusteks 162 520 m³ vett.

Pinnavee kasutamisel jahutus- või tehnoloogilise veena või ka hüdroelektrijaamades energiaallikana on oluline küsimus vee paisutamine, selle keskkonnamõju vähendamine ja üldise ohutuse suurendamine. Põltsamaa hüdroelektrijaama renoveerimisprojekti hõlmab ka kalapääsu rekonstrueerimist. Samad teemad on päevakorral ka Linnamäe hüdroelektrijaama puhul. Möödunud majandusaastal valmis Pirita jõel oleva Nehatu tammi rekonstrueerimise kava. Rekonstrueerimine suurendab Iru elektrijaama veevarustuse jaoks vajaliku tammi üldist turvalisust ning tagab kalade läbipääsu. Projekti rahastatakse peamiselt ELi fondidest.

Maakasutus

Maakasutuse seisukohast on olulised Eesti Energia elektrijaotusega seotud tegevused, aga ka karjääriviisiline kaevandamine ja tuuleparkide rajamine.

Elektriliinid

Eesti Energia viib elektrienergia klientideni peaaegu kogu Eestis. Suurem osa meie jaotusliinidest on õhuliinid ja väiksem osa maa-alused kaabelliinid, vastavalt 47 336 ja 13 239 km. Kuna eelistame elektriliinide viimist maa-alustesse kaabelliinidesse, kasvab ka maa-aluste liinide osatähtsus. Kaitsevöönd on õhuliinidel laiem kui maa-alustel kaabelliinidel. Õhuliinide puhul sõltub see vastavalt elektri ohutuseseadusele liini pingest. Näiteks 35 kV õhuliini maa-kasutuspiirangutega ala ulatub 50 meetrini, kaabelliini korral on see ala vaid 2 meetrit. Kaabelliinide eeliseks on ka suurem töökindlus ja muude keskkonnamõjude puudumine.

Õhuliinide koridore tuleb regulaarselt puudest ja võsast puhastada. Aastas puhastame ca 3000 km elektriliinide aluseid maid. Raie-tööd kooskõlastame maaomanikega ja võtame arvesse kõiki keskkonnakaitselisi piiranguid.

Regulaarsel liinikoridoride puhastamisel kasutame nii käsivahendeid (saed, võsattrimmerid) kui ka suuremaid mehhanisme (võsalõikajad, harvesterid). Raiutud puud ja võsa kuuluvad maaomanikule. Tööde käigus tekkinud metsamaterjali järkame maaomanikuga kokkulepitud sortimenti ja selle edasine väljavedu jääb maaomaniku korraldada. Järjest enam huvituvad maaomanikud ka raiejätmete (oksad, ladvad, võsa) kokkukogumisest, et neid biomassina kasutada. Kui maaomanik raiejätmeid ei vaja, siis jätame need puhastatud liinikoridori serva vaalu.

Karjäärid

Karjääriviisiline kaevandamise tulemusena muutub maastik oluliselt. Seetõttu tegeleme pidevalt kaevandatud alade rekultiveerimise ja taastamisega, mille tulemusena võib taastatud maa saada senisest tunduvalt väärtuslikumaks. Lisaks metsa istutamisele rekultiveeritud karjäärialadele oleme loonud ka tehisjärvi ja isegi põllumaad. Rekultiveeritud karjäärialasid kasutab Eesti Kaitseväge oma polügoonidena. Aidu karjääri kavandatud sulgemisel on aga tekkimas suur taastatud ala, kus on sõude-spondikeskus, puhkeala, võimalik tuulepark jne. Kindlasti tuleks kaaluda ka biomassi tootmist rekultiveeritud ja metsastatud karjäärialadel.

Praegu toimuvad Eestis suuremad tuuleparkide arendused maismaal ning esimeste meretuuleparkide valmimine on jätkuvalt tuleviku teema.

Tuulepargid

Praegu toimuvad Eestis suuremad tuuleparkide arendused maismaal ning esimeste meretuuleparkide valmimine on jätkuvalt tuleviku teema. Maismaal tuulest elektri tootmiseks on üldjuhul vaja üsna palju maad, sest tuulegeneraatorite mõõtmed on suured ning nad ei saa olla üksteisele väga lähedal. Tuuleparke rajataksegi enamasti tühjadele põllumaadele vms aladele. Euroopa riikide (nt Taani) kogemuste kohaselt on võimalik tuuleparkide alasid kasutada ka hiljem nt põllumajanduslikel eesmärkidel. Peamisteks tuuleparkide rajamise piiranguks on aga pigem mürast ja visuaalsetest häiringutest tingitud mõju inimesele. Eesti Energia tuuleparkide rajamisel on kõiki piiranguid rangelt järgitud.

Ressursikasutuse tõhustamine

Väärtustame senisest enam põlevkivi

- Uute põlevkivikaevanduste projekteerimisel ja rajamisel analüüsime senisest enam põlevkivi rikastamise võimalusi, tellides uuringuid Eesti teadusasutustelt.

- Püüame senisest enam panna rõhku põlevkivi väärtustamisele vedelkütuste tootmise kaudu. Uue Enefit-280 seadme kasutuselevõtuga vähendame oluliselt protsessi mõju keskkonnale ning tõstame ressursi kasutamise efektiivsust. Ka kasvuhoonegaaside heitmete seisukohalt on põlevkivist vedelkütuste tootmine elektri tootmisest eelistatum, kuna selles protsessis läheb suurem osa põlevkivis olevast süsinikust vedelkütuste koostisse ega paisku CO₂-na õhku.

Keskkonna taastamine

- Kaevandamise suure keskkonnamõju leevendamiseks taastame igal aastal kaevandamisega võrdväärses mahus karjäärialasid. Pinnasevormid kujundame ja ennistame kohaliku omavalitsuse soove arvestades. Oleme RMK kõrval üks suuremaid metsa-istutajaid Eestis.
- Peale korrastamistöde lõppu anname endiste karjäärade korrastatud maa-alad üle kohalikule omavalitsusele. Juba enne karjäärade sulgemist teeme aktiivset koostööd eri huvirühmadega, tagamaks endiste tööstusmaastike maksimaalse väärtustamise.

- Valmistame ette Aidu karjääri sulgemist, et pärast kaevandustööde lõppu saaks sellest kas Eesti esimene rahvusvahelistele nõuetele vastav sõudebaas, tuulepark või Kaitseliidu lasketiir. Aidu karjäärialala edukas korrastamine kummutab kindlasti müüdi kaevandamise tõttu lõplikult rikutud maa-aladest.
- Taastatud karjäärade alad võivad tulevikus kujuneda olulisteks biomassi tootmise aladeks.

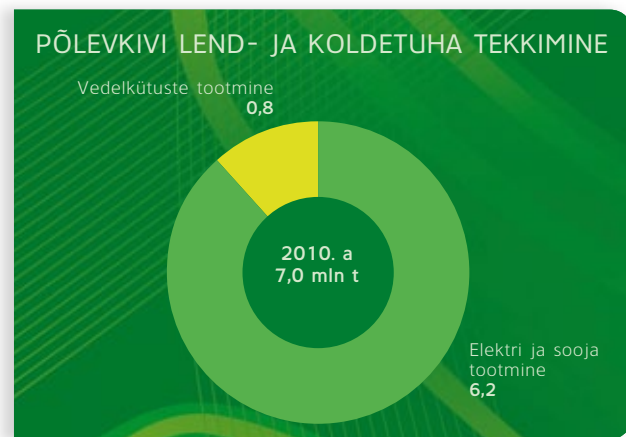
Elektriliinidealuse maa kasutus

- Eesti Energia poolt kasutatav õhuliinidealune maa on väga suure potentsiaaliga ala biomassi kasvatamiseks.
- Selle maa kasutuselevõttu on seni piiranud raske ligipääsetavus materjalile ja kõrge transpordikulu tarbimiskohani.
- Biomassi väiketarbijate lisandumine ja üldine biomassi tarbimise suurenemine tõstab tulevikus kindlasti liinialuste maade kasutusvõimalusi.

Jäätmekäitlus

Eesti Energia peamise energiaallika, põlevkivi, kasutamist iseloomustab suur jäätmeteke nii kaevandamisel kui ka põlevkivi kasutamisel. Vähendame oma jäätmekäitluse keskkonnamõju ja otsime tootmisel tekkivatele jäätmetele uusi taaskasutusvõimalusi.

Energeetiliselt kasutatav põlevkivi sisaldab kuni pool oma massist mineraalset materjali. Seega tekib elektri või vedelkütuste tootmisel iga töödeldud põlevkivi tonni kohta kuni pool tonni mineraalset jäädet, tuhka, mida lades-tame peamiselt tuhaväljadel. Narva lähistel asuvate Balti ja Eesti elektrijaamade tuhaväljad on Eesti suurimad jäätmekäitluskohad, mis hõlmavad kokku 13 km² suuruse maa-ala. Oma tegevuse tulemusena ladestasime

möödunud majandusaastal Narvas asuvatele tuhaväljadele kokku 7,0 mln tonni põlevkivi lend- ja koldetuhka. Ahtme elektrijaama tuhavälja sulgemistööde käigus taaskasutasime 82 290 tonni elektri ja soojuse tootmisel tekkinud põlevkivi lend- ja koldetuhka.

Põlevkivi ei asu maa-all puhtal kujul, vaid segamini paekiviga. Seega tekib jäätmeid kaevandatud mäemassi rikastamise käigus. Rikastamisel eemaldatakse nõutava kvaliteediga põlevkivi saamiseks kaevandatud mäemassi mahust kuni 40% paekivi. Karjäärides viiakse rikastusjääk tagasi kaevealale ja kasutatakse selle rekultiveerimiseks. Sel juhul ei toimu jäätmete teket. Allmaakaevanduste puhul ladestatakse rikastamisjääk ehk aheraine puistangutesse ning see tegevus liigitatakse jäätmete ladestamiseks. Lõppenud majandusaastal paigutasime puistangutesse kokku 3,4 mln tonni põlevkivi rikastamisel tekkinud aherainet.

Põlevkivituha ja aheraine kõrval tekib meie tegevuse käigus ka teisi olme- ja ohtlikke jäätmeid. Näiteks jaotusvõrgu liinide uuendamisel eemaldame kasutusest immutatud puitposte, mida käitlevad meie eest vastava litsentsiga jäätmekäitluste ettevõtted. Suurte tootmiseseadmete hoolduse käigus tekkiva

Vähendame oma jäätmekäitluse keskkonnamõju ja otsime tootmisel tekkivatele jäätmetele uusi taaskasutusvõimalusi.

asbesti ja inertsed tööstusjäätmed ladestame oma tööstusjäätmete prügilasse või kasutame jäätmekäitlejate teenust. Möödunud majandusaastal eemaldasime kasutusest ning ladestasime kokku 250 tonni asbesti sisaldavaid jäätmeid. Meie tegevuses tekkivate ohtlike jäätmete käitlemiseks kasutame litsentseeritud ettevõtete teenuseid.

Jäätmekäitluse keskkonnamõju vähendamine

Eesti suurima jäätmetekitaja staatus nõuab Eesti Energialt suuri jõupingutusi jäätmetekkest ja -käitlusest tingitud keskkonnamõjude vähendamiseks. Kogu maailmas tunnustatud jäätmekäitlusprintsipi aluseks võttes töötame

jäätmetekke vähendamise kõrval veel kahel suunal – tekkinud jäätmete maksimaalne taaskasutus suunamine ja kasutatavate tehnoloogiate keskkonnamõju vähendamine.

Kahtlemata on keskkonnale parim kõikide jäätmete suunamine taaskasutusse. See vähendab ühelt poolt uute loodusressursside kasutuselevõttu ning teiselt poolt ka jäätmete ladestamisest tekkivat negatiivset keskkonnamõju. Tänapäevane reaalsus ei võimalda siiski täielikku taaskasutust ja seega kasutame oma jäätmekäitluse keskkonnasõbralikkuse suurendamiseks väikseima võimaliku keskkonnamõjuga tehnoloogiaid.

Põlevkivituha ladestamise keskkonnamõju vähendamine

Põlevkivi lend- ja koldetuha ladestamise keskkonnohutamise suurendamisega tegeleme nii Narvas kui ka Ahtmes. Mõlema projekti elluviimiseks taotleme ka Euroopa Liidult kaasrahastust.

Möödunud majandusaastal lõpetasime ettevalmistustööd Narvas olevate põlevkivituha ladestuspaikade keskkonnaturvalisuse suurendamiseks. Juba 2009. aastal olime jõudnud kõiki osapooli rahuldava lahenduseni, kus kõige töökindlamaks ja majanduslikult põhjendatumaks osutus jätkuvalt hüdrotranspordi tehnoloogia kasutamine. Selle tehnoloogia

puhul segatakse elektriijaamade kateldes tekkiv lend- ja koldetuht veega ning transportitakse pulbrina tuhavälja peal asuvasse töötlemistsooni. Seal toimub tahke materjali settimine pulbist raskusjõu mõjul ning transportiks kasutatud vesi juhitakse läbi vahetiigi tagasi kinnisesse transpordisüsteemi. Lisaks transpordikeskkonnaks olemisele toimib vesi antud süsteemis ka jahutava agendina ning ladestatava materjali stabiliseerijana.

Tuhaarastuse keskkonnamõjude vähendamine on peamiselt seotud ärastussüsteemi isoleerimisega keskkonnast ehk tugevalt aluselise transpordivee keskkonda sattumise vältimisega. Vajaliku tulemuse saavutamiseks ümbritsetakse tuhavälja all olev transpordivee puhverbassein ja tuhavälja ümbritsevad tagasivoolukanalid kuni veekindla savikihini ulatuvate vaheseintega. Seoses tootmismahtude vähenemisega ja seetõttu ka vähenevate tuhakogustega ehitatakse Balti elektriijaamas ringleva transpordivee koguse optimeerimiseks väiksemaks tuhavälja kõrval olevat puhverbasseini. Kuna transpordiprotsessi käigus muutuvad transpordivee keemilised omadused, siis ei tohi seda mitte mingil juhul otse keskkonda juhtida. Süsteemi stabiilsuse tagamiseks eemaldatav transpordivesi neutraliseeritakse enne keskkonda juhtimist. Keskkonnamõjude vähendamiseks oleme senised neutraliseerimiseks kasutatud tugevad happed asendanud suuremas osas CO₂-ga.

Ahtme elektriijaama põlevkivituha ladestuspaik on alates 2009. aasta suvest aktiivsest kasutusest välja arvatud. Tuhapulbi eeltöötlemise tulemusena saadud materjali abil anname tuhaväljale enne selle lõplikku sulgemist vajaliku pinnakuju ning seega toimub mitte materjali ladestamine, vaid selle taaskasutamine. Praeguste plaanide kohaselt tuleb Ahtme tuhavälja lõplikult sulgeda 2013. aasta suvel ning vajalike ettevalmistusöödega on juba alustatud.

Ladestamise asemel taaskasutus

Eesti Energia on oma peamiseks eesmärgiks jäätmekäitluse arendamisel seadnud jääkide ja jäätmete taaskasutamise suurendamise. Meie suuremahulised jäätmevood, mida me praegu suuname ladestamisele, kujutavad endast väärtuslikku toorainet. Nende senisest laiem kasutuselevõtt vähendab ladestamise negatiivseid keskkonnamõjusid. Samas väheneb ka uute toorainekarjäärade rajamise vajadus, mis muudab taastumatute ressursside kasutamise efektiivsemaks ning vähendab sellest tulenevat keskkonnamõju.

Aheraine kui väärtuslik tooraine

Põlevkivi rikastamisel tekkiv aheraine koosneb peamiselt üsna laialdaste kasutusvõimalustega paekivist. Karjäärides tekkivaid rikastusjääke kasutame kaevandusalade rekultiveerimiseks

ja pinnasevormide kujundamiseks. Allmaa-kaevanduste puistangutesse ladestatavat aherainet saab kasutada ehituses täitematerjalina. Suurima kasutusala moodunud aastal oli ELi kaasfinantseeritud Jõhvi ümbersõidu suuremahulised rekonstrueerimistööd. Kokku müüsi eelmisel aastal 389 775 tonni põlevkivi aherainet ning 46 493 tonni kaevanduste katendist eemaldatud liiva. Kuna meie tarnitud materjali kvaliteet nimetatud tee ehituseks sobis, annab see lootust kasutada aherainet teedeehituses ka edaspidi.

Aherainest toote, s.o erineva kvaliteediga killustiku saamiseks on Aidu karjääris ning Estonia kaevanduses killustikutootmise sõlmed. Kokku suudavad need toota aastas kuni 1,5 mln tonni killustikku, mis oma kvaliteedilt ületab aheraine omadusi ning laiendab tooraine kasutusvõimalusi. Loodame jätkuvalt, et ehitussektori taaselavnemine, Tallinna ümbruses asuvate paekivimaardlate ammendumine ja uute kaevanduste avamise keerukus ranngete keskkonnanõuete tõttu loob võimalusi nõudluse taastamiseks ning edasiseks kasvuks.

Paralleelselt aheraine ümbertöötlemisega suuname protsessist ülejääva aheraine projekteeritud puistangutesse, mida on võimalik võtta hiljem kasutusele mootorispori keskustena või muude vaba aja veetmise kohtadena. Esimene sedalaadi projekt on meil alanud

Estonia kaevanduse juures, kus kaevandamisel ülejääv aheraine taaskasutatakse motopargi rajamiseks.

Põlevkivituhk toorainena

Põlevkivituha omadused ja keemiline koostis annab talle toorainena väga suure kasutuspotsentsiaali mitmel kasutusalaal. Praegu kasutame elektrijaamades tekkivat põlevkivi lend- ja koldetuha tsemendi tootmiseks vaid mõne protsendi ulatuses kogu tekkivast kogusest. Meie peamiseks partneriks selles vallas on Kunda Nordic Tsement, kelle tehastes toodetakse meie tuhandeid spetsiaalset portland-tsementi. Aktiivse tegevuse tulemusena on siiski esimesed väiksemad saadetised põlevkivituha toorainena liikunud ka väljaspool Eestit asuvatele tarbijatele.

Peamiseks põlevkivituha kasutamist pärssivaks teguriks on vastavate standardite ja kasutuskogemuste puudumine. Probleemi lahendamiseks oleme alustanud uurimis- ja arendusprojekte, mille tulemusena peab põlevkivituha taaskasutamine mitmekordistuma. Näiteks viisime lõppenud majandusaastal lõpule laboratoorsed katsed põlevkivituha ja aheraine segu kasutamiseks allmaakaevanduste täitmisel ja alustasime pooltööstuslikke katsete ettevalmistamisega reaalsetes maa-alustes tingimustes. Kui projekti esimeses etapis on

eesmärk maa-aluste kaevanduskambrite täitmine ja seeläbi maapinna stabiilsuse suurendamine, siis kaugem eesmärk on kadudeta ja maapinna stabiilsuse säilimist tagava kaevandustehnoloogia väljatöötamine ja ellurakendamine.

Möödunud majandusaastal saime koos partneritega ettevalmistatud põlevkivituha taaskasutusprojektile Euroopa Liidu LIFE+ programmi toetuse (17,9 mln krooni). Selle projekti käigus katsetame erinevate põlevkivituha segude kasutamist tee-ehituses ning töötame välja vastavad standardid. Läänemere ümbruse riike ühendava SMOCS projekti raames otsime võimalusi põlevkivituha kasutamiseks sadamate süvendamisel tekkivate keskkonnanõuete stabiliseerimiseks. Seegi võib kujuneda põlevkivituha oluliseks kasutusalaaks. Koostöös Eesti teadusasutustega uurime ka põlevkivituha kasutusvõimalusi põllumajanduses happeliste pinnaste neutraliseerimiseks ja pinnasesse mikroelementide lisamiseks ning veel mitmes teises vallas.

Meie pikem eesmärk on suurendada põlevkivituha taaskasutamist võrreldes tänase tasemega kuni 10 korda. Lisaks eespool nimetatud uuringutele peame täiendavalt investeerima ka oma võimekusse eraldada põlevkivituha kiuvalt ning seda enne taaskasutusse suunamist vajalikul määral ladustada ja töödelda.

Õhusaaste

Meie elektri, soojuse ja vedelkütuste tootmine on seotud kütuste põletamisega. Seega mõjutame oluliselt oma tootmisüksuste piirkonna õhu kvaliteeti, paisates õhku SO_2 , NO_x tahkeid osakesi ja CO_2 . Väiksemates kogustes paiskame oma heitgaasidega õhku ka raskmetalle, CO-d ja põlevkivist elektrienergia ja vedelkütuste tootmisel tekkivaid lenduvaid orgaanilisi ühendeid. Lisaks mõjutavad lokaalselt õhu kvaliteeti kaevandamise käigus toimuvad lõhkamised ning transpordivahendite heitgaasid.

Õhusaaste vähendamine

Puhtama elukeskkonna nimel on üldine suund välisõhku juhitavatele suitsugaasidele

esitatavate nõudmiste karmistamisele. Nii on ka Eesti Energia sooviks ja suurimaks ülesandeks lähiaastatel vähendada oluliselt õhusaastet toodetud elektri, soojuse ja vedelkütuse ühiku kohta. Rakendatavad meetmed ja investeeringud võimaldavad meil säilitada elektri- ja soojuse tootmisvõimekust praeguses või sellele ligilähedases mahus.

Esimene tõsisem piirang on alates 2012. aastast rakenduv nõue, mille alusel ei tohi meie põlevkivi kasutavad tootmisseedmed aastas paisata õhku üle 25 000 tonni SO_2 . See tähendab praeguste heitmete vähendamist vähemalt poole võrra.

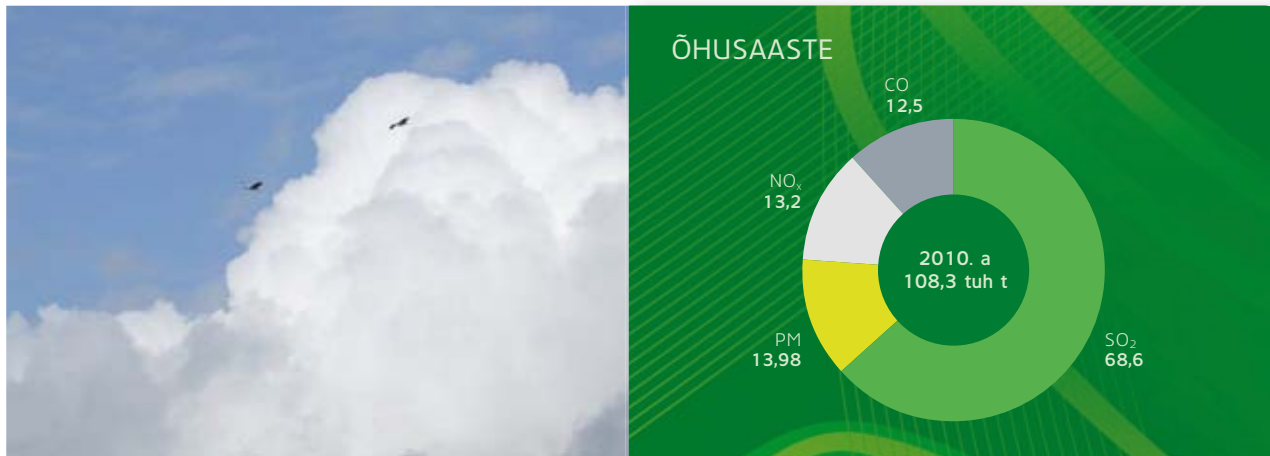
Alates 2016. aastast peavad meie tootmisvõimsused vastama täis mahus Euroopa Liidu tööstusheitmete direktiivi nõuetele, millega piiratakse SO_2 , NO_x ja tahkete osakeste sisaldust keskkonda juhitavates suitsugaasides ning mis kohustab meid praegust heidet oluliselt vähendama.

Narva Elektrijaamad

SO_2 heite vähendamine

SO_2 heite olulise vähendamise saavutamiseks samaaegselt tootmisvõimsuste säilitamisega paigaldame Narvas Eesti elektrijaama neljale 200 MW võimsusega energiaplokkile väevli-puhastuse (DeSO_x) seadmed. Puhastusseadmete kasutamine võimaldab meil vähendada nendest energiaplokkidest õhku paisatavate suitsugaaside SO_2 sisaldust kuni kuus korda. Lisaks sellele väheneb ka tahkete osakeste sisaldus gaasides ning ühtlasi suureneb energiaplokkide tööiga.

Võttes arvesse elektrijaamade konstruktsiooni ning põlevkivi põletamise eripära, valisime SO_2 eemaldamiseks firma Alstomi poolt pakutava poolkuiva NID-tehnoloogia (Novel Intergrated Desulphurization), mis töötab gaasis endas sisalduva lenduha abil ega vaja

täiendavat SO₂ siduvat ainet. Seadmete projekteerimise ja paigaldamisega tagame nõutava efektiivsuse ja töökindluse järgneva 15 aasta jooksul. Majandusaasta lõpuks valmisid esimese energiaploki väävlipuhastusseadmed ning algas nende tööstuslik testimine. Kõik neli planeeritavat seadet peavad olema valmis hiljemalt 2012. aastal.

Lisaks väävlipuhastusseadmete paigaldamisele otsime ka teisi majanduslikult optimaalseid lahendusi ülejäänud energiaplokkide suitsugaasides sisalduva SO₂ heite vähendamiseks ning ühtlasi nende tööea pikendamiseks.

NO_x heite vähendamine

Alates 2016. aastast lõpevad Eestile ELiga ühinemisel antud leevendused ning rakenduvad Eesti Energia Narva elektrijaamade tootmiseseadmetele ka senisest rangemad piirangud NO_x sisalduse osas suitsugaasides.

Oleme katsetanud ja analüüsinud mitmeid lahendusi, mille puhul saab NO_x sisaldust suitsugaasides kas koos või ilma katalüsaatori juuresolekuta keemilisel teel alandada. Samuti on võimalik kateldes toimuvat põlemisprotsessi optimeerides vältida kõrgetemperatuuriliste NO_x ühendite teket.

Kõik seni katsetatud tehnoloogiad võimaldavad nõutava NO_x heite taseme saavutada.

Lõpliku valiku tegemisel lähtume tehnoloogia töökindlusest ja majanduslikest näitajatest. Vajalikud seadmed paigaldame hiljemalt 2015. aasta lõpuks.

Ahtme elektrijaam

Alates 2011. aastast peab Ahtme elektrijaam vastama kõikidele Euroopa Liidu suurte põletusseadmete keskkonnanõuetele. Kuni vana jaam nõudeid täita ei suuda, saab ta töötada vaid piiratud tööajaga.

Möödunud majandusaasta lõpus valmis Ahtmes uus maagaasil ja vedelkütusel töötav 100 MW võimsusega reserv- ja tipukatlamaja, mis vastab kõikidele Euroopa Liidu nõuetele. 1. märtsil 2011 avatuks kuulutatud katlamaja hakkab piirkonna elanikele pakkuma senisest keskkonnasõbralikumalt soojust.

Tarbijatele stabiilse hinnaga soojusenergia tagamiseks kasutatakse alates 2011. aastast Ahtme elektrijaama osalisel võimsusel ehk alla 50 MW. Vastavad tehnilised lahendused realiseeriti möödunud majandusaastal ja need tagavad ka piirkonna õhukvaliteedi paraneamise, sest elektrijaama tööst tulenevad õuheitmed vähenevad märgatavalt. 2011. aasta märtsis sõlmitud müügitehingu kohaselt müüs Eesti Energia oma osaluse Kohtla-Järve Soojuses Viru Keemia Grupile, kellest sai sellega soojusettevõtte ainuomanik. Sellest tulenevalt

tegeleb Ahtme elektrijaama edasise arendamisega alates märtsist 2011 Viru Keemia Grupp.

Iru elektrijaam

Tallinna piiril asuv Iru elektrijaam, mis kasutab peakütusena maagaasi, peab juba täna vastama kõikidele Euroopa Liidu keskkonnanõuetele. Lisaks maagaasile saab Iru elektrit ja soojust koostotev elektrijaam avariolukordades kasutada ka vedelkütuseid. Iru elektrijaam on praegu Eesti Energia kõige väiksemate keskkonnaheitmetega fossiilseid kütuseid kasutav elektrijaam.

Nõutava NO_x taseme saavutamiseks keskkonda juhitavates suitsugaasides oleme vahetanud Iru elektrijaamas välja teise energiaploki põletid, uuendanud tootmiseseadmete automaatika ja heiteseire seadmed. Uute põletite paigaldamisega vähendasime NO_x sisaldust suitsugaasides enam kui 1,5 korda ja muutsime elektrijaama töö senisest optimaalsemaks. Iru elektrijaama esimene energiaplokk töötab täna tööaja piirangutega ning peamiselt kasutatakse seda võimsuste puudumise korral.

Põlevkivist vedelkütuste tootmine

Eesti Energial on pikaajaline kogemus põlevkivist vedelkütuste tootmisel. Pideva arendustöö tulemusena oleme suurendanud oma Enefit-140 seadmete tootmiskahtusid ja

stabiilsust. Keskonna seisukohalt on oluline, et samaaegselt tootmismahtude suurendamisega oleme suutnud vähendada keskkonda paisatavaid heitmeid.

Meie pideva arendustöö tulemusena valmib 2012. aastal senisest kaks korda võimsam uus keevkihtpõletuse tehnoloogiat kasutav Enefit-280 seade. See vedelkütuste tootmise seadme edasiarendus võimaldab oluliselt vähendada SO₂ ja NO_x heitmeid ning eemaldab

suitsugaasidest täielikult mitmed senise seadme kasutamisel tekkivad saasteained. Sellise tehnoloogia kasutuselevõtt võimaldab oluliselt suurendada vedelkütuste tootmise mahtu halvendamata sealjuures piirkonna õhukvaliteeti.

Põlevkivi senisest veelgi efektiivsemaks kasutamiseks ning tootmisprotsessi energeetilise kasuteguri tõstmiseks rakendatakse uues seadmes tekkivat soojust maksimaalselt ning seda

kasutatakse nii õli tootmiseks kui ka 35 MW auruturbiinis täiendavaks elektri tootmiseks.

Suurt rõhku paneme ka toodetud vedelkütuste ladustamise, laadimise ja transpordi keskkonnamõjude vähendamiseks erinevate tehniliste lahenduste abil. Oluliseks sammuks on vedelkütuste laadimise sõlme rekonstrueerimine, mille tulemusena väheneb süsi-vesinike heide ning ühtlasi ka ebameeldiv lõhn.

Mõju veekeskkonnale

Vastavalt eespool kirjeldatule vajab Eesti Energia oma tegevuseks palju vett. Suuremahulisel veekasutusel tekkib alati oht, et see võib mõjutada vee kvaliteeti ja keskkonna seisundit. Negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks teeme nii praegu kui ka tulevikus aktiivselt tööd oma tegevusega kaasnevate mõjude ärahoidmiseks või vähendamiseks.

Vee pumpamine kaevandamisel

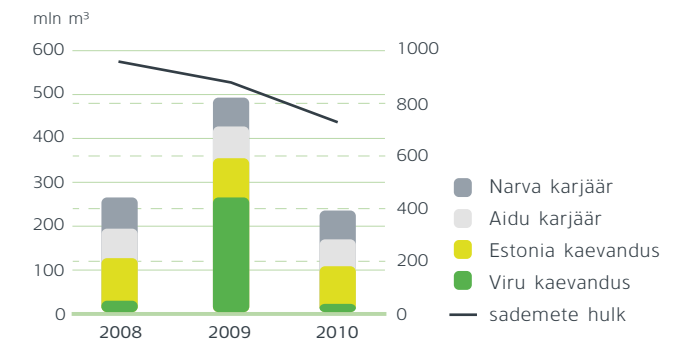
Kaevandustest ja karjääridest pumbatakse vett välja, et alandada põhjavee tasapinda ja saavutada kaevandamiseks kuivad tingimused. Alandamise määr ehk väljapumbatava vee kogus on põhjavee kiirusest ja nende paiknemisest. Tegemist on eeskätt

kuivendustöödega, mille käigus puutub eemaldatav vesi siiski kokku põlevkiviga ning selles tulenevalt muutuvad ka selle omadused.

Kaevandustest ja karjääridest väljapumbatavat vett iseloomustab looduslikust foonist kõrgem sulfaatide ja heljumi sisaldus. Happelist

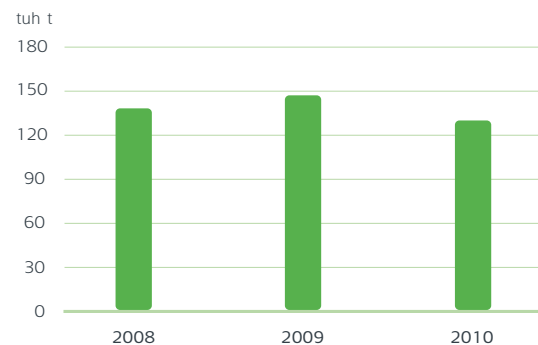
VÄLJAPUMBATAV VESI JA SADEMETE HULK

ja kõrge raskmetalli sisaldusega heitvett Eesti kaevandustes ei teki, sest selle hoiab ära kõrge lubjakivisisaldus põlevkivis ning sellest tulenev neutraalne keskkond. Kaevandusala-delt välja pumbatud vee juhime kraavide ja jõgede kaudu keskkonda tagasi. Suurem osa veest jõuab Soome lahte ning väiksem osa Peipsi järve. Väljapumbatava vee kogused on raskesti mõjutatavad, sest sõltuvad peamiselt ilmastikuoludest: sademete hulk, lumikatte paksus, temperatuur, maapinna külmumine jne. Lõppenud majandusaastal pumpasime oma kaevandustest ja karjääridest välja kokku 232 mln m³ vett.

Kaevandustest ja karjääridest väljapumbatava vee keemiline koostis keskkonda ja inimest ei ohusta. Näiteks oleme kaevandustest välja

KESKKONDA JÕUDNUD SULFAADID

pumbatud vees edukalt kasvatanud keskkonnakvaliteedi osas väga tundlike vikerforelle. Meie tellitud uuringud tunnistasid kõik kaevandusvete keskkonnatingimused koos sobiva veetemperatuuri ja hapnikusisaldusega vikerforellide kasvatamiseks soodsaks ja kalade tervisliku seisundi heaks.

Lõppenud majandusaastal jõudis kaevandustegevuse tulemusena keskkonda ligi 1557 tonni sulfaate ja 129 702 tonni heljumit. Et vältida väga suurte heljumikoguste sattumist keskkonda, eemaldame enne väljapumbatava vee keskkonda juhtimist sellest heljumi vastavalt meile kehtestatud normidele. Heljumi eemaldamiseks ei kasutata kemikaale, vaid keskkonnasõbralikke vee voolukiirust alandavaid settebasseine, kus tahked osakesed veest ise välja settivad. Sulfaatide veest eraldamiseks vajadus puudub. Suletud kaevandustesse kogunenud vee kvaliteedi jälgimisel võib täheldada sulfaatide sisalduse iseeneslikku vähenemist vees juba mõne aasta jooksul.

Looduskaitsealade läheduses paiknevates kaevandustes ei saa tavalise pumpamise teel veetaset alandada, sest see seaks ohtu märgalade või veekogude seisundi. Vahetult Kurtna maastikukaitseala kõrval asuvas Narva karjääri Viivikonna jaoskonnas pumbatakse vett mäetööde eriprojekti alusel, et et mõju naabruses asuval kaitsealale oleks minimaalne. Peamiselt rakendatakse seal tehnoloogilise

lahendusena lühikest tööt ja filtratsiooni-tõket koos infiltratsioonibasseinidega, mis võimaldab kaevandada kaitseala piiril olevad põlevkivivarusid ilma põhjavee taset mõjutamata.

Koos oma koostööpartneritega teeme uurin-guid selleks, et määrata kindlaks võimalused ning tehnilised lahendused kaevandamiseks märgalade alt. See teema muutub lähitulevi-kus aina aktuaalsemaks, sest kaevandusala-d jõuavad sinna juba lähitulevikus. Samas on selge, et sellistel aladel saame kaevandada vaid siis, kui me ei halvenda märgalade loo-duslikku seisundit ega muuda sealset veere-žiimi.

Jahutusvee mõju keskkonnale

Vee kasutamine jahutusveena elektriijaamades ei muuda selle keemilist koostist. Normaalingimustel ei lisandu jahutusprotsessi käigus veele mingeid saasteaineid. Küll aga on keskkonda tagasi juhitud vesi keskkonnast võetud veest keskmiselt 7-8 °C võrra soojem.

Narva jõe suure vooluhulga tõttu on sealsete elektriijaamade nn soojusreostuse mõju lokaalse ja piiratud iseloomuga, jäädes eelkõige jahutusvee kanali väljalaske piirkonda. Jahutusvee äravoolukanalites ei ole normaaltingimustes negatiivset keskkonnamõju täheldatud. Näiteks kasvatatakse Eesti

elektrijaama kanalis edukalt soojalembesid tuurasid. Probleemid võivad tekkida vaid siis, kui erakorraliste ilmastikutingimuste tulemusena toimub üldine märkimisväärne pinnavee soojenemine.

Põlevkivi lend- ja koldetuha ladestamine

Põlevkivi lend- ja koldetuha ladestamiseks kasutame stabiilseimaks osutunud hüdrotransporti. Hüdrotransporti käigus muutuvad süsteemis ringleva vee keemilised omadused

ja transportivee pH-tase tõuseb põlevkivi kõrge lubjakivisisalduse tõttu kuni 13-ni. Lisaks sellele sisaldab tuhaarastuse süsteemis ringlev vesi ka erinevaid keemilisi ühendeid (K, Na, SO_4^{2-} , Cl^- jne), mis aga ei ole keskkonnale otseselt ohtlikud.

Tuha kinnine transporti- ja ladestussüsteem tähendab, et transportivesi ringleb selles ilma keskkonda jõudmata. Stabiilse süsteemi tagamiseks tuleb tulenevalt tootmismahtude muutustest ja sademete kogusest aeg-ajalt süsteemist liigset transportivett eemaldada, kuid

eemaldatud vett ei juhita otse keskkonda. Enne keskkonda juhtimist neutraliseeritakse vesi vähemalt pH-tasemele 9, mis on looduses keskkonnale sobilik. Transportivee neutraliseerimise keskkonnamõju vähendamiseks oleme tugevate hapete asemel võtnud kasutusele CO_2 . See vähendab aine üledoseerimisel liiga madalate pH-väärtuste teket, neutraliseerimisel tekkivad karbonaadid avaldavad keskkonnale vähem mõju kui tugevate hapete kasutamise korral tekkivad soolad ning ühtlasi muutub ka kogu protsess ohutumaks.

Kliimamuutuste leevendamine

Tänapäeva energeetika põhineb endiselt suures mahus fossiilsete kütuste põletamisel, ja just see mõjutab viimaste arusaamade kohaselt maakera kliimat. Ka Eesti Energia tegevuse käigus eraldub keskkonda märkimisväärne kogus kasvuhoonegaasi CO_2 – lõppenud majandusaastal kokku 12,5 miljonit tonni.

Selleks et leevendada kasvuhoonegaaside poolt tekitatavate kliimamuutuste mõju, on Euroopa Liit seadnud eesmärgiks vähendada CO_2 heidet 2020. aastaks vähemalt 20% võrra. Selle poliitika ellurakendamiseks kasutatakse üleeuroopaline kvootide kauplemise

süsteem avaldab suurt mõju ka meie tegevusele. Selleks et säilitada oma pikaajaline konkurentsivõime võrreldes teiste piirkonna energeetikafirmadega, oleme seadnud endale eesmärgiks vähendada CO_2 heidet toodetud elektri MWh kohta 2015. aastaks 30% ja 2025. aastaks 70% võrreldes praeguse tasemega. Selle eesmärgi saavutamiseks ei ole ühte ja lihtsat lahendust. Eesti Energia poolt püstitatud eesmärk tuleb saavutada erinevate lahenduste kombineerimise teel.

Üks võimalus CO_2 heite vähendamiseks on biomassi ja põlevkivi koospõletamine.

Biomassi laiulatuslikum kasutuselevõtt nõuab nii tehnilist ettevalmistust kui ka biomassi allikate arendamist. Praegu tegeleme mõlema suunaga, võttes arvesse majanduslikke tingimusi ja kehtivat toetussüsteemi.

Teine võimalik lahendus on põlemisprotsessi muutmise või keevkihttehnoloogia rakendamise kaudu kolde temperatuuri alandamine. Kolde temperatuuride alandamisega vähendame põlevkivis oleva paekivi lagunemist ja täiendava karbonaatse CO_2 tekkimist. Kindlasti annab olulist efekti tootmise kasuteguri tõstmine kui toota sama kütuse hulga ja

ka sama CO₂ heitmete koguse korral rohkem elektrit.

Eesti Energia CO₂ heite vähendamiseks oleme käivitanud uuringud CO₂ osaliseks püüdmiseks põlevkivituha ja aluselise tuha transpordivee abil. Erinevate tehnoloogiate rakendamisel on võimalik praegu passiivselt tuhaväljadel

ja transpordivee puhverbasseinides neelduvaid CO₂ koguseid oluliselt suurendada, mis vähendaks vajadust täiendavaks ja erinõuetele vastavaks CO₂ ladustamiseks. Efektiivsuselt ei ole see meetod võrreldav teiste maailmas aktiivselt arendatavate CO₂ püügitehnoloogiatega, kuid samas on tegemist siiski ühe võimaliku viisiga alandada elektritootmise CO₂-sisaldust.

Kasvuhoonegaaside heidet aitab oluliselt vähendada ka meie energiaportfelli mitmekesistamine CO₂-vabade tootmisviiside ja lahendustega. Ühelt poolt arendame mitmesugused taastuveneergetika võimalusi, mis kasutavad allikana tuuleenergiat, biomassi ja jäätmeid. Teiselt poolt aga mõtleme tuumaenergeetika keskkonnasäästlikule ja ohutule kasutuselevõtule.

Energiasäästu toetamine

Lisaks CO₂ heite vähendamisega on Euroopa Liit seadnud eesmärgiks vähendada energiatarbimist 2020. aastaks 20% võrra. See on kõrge eesmärk, mis puudutab nii elektri tootmist, jaotamist kui ka tarbimist. See on ühtlasi ka kõige keskkonnasõbralikum lahendus, sest igas mõttes on kõige puhtam ja keskkonnasõbralikum mittetarbitud energia. Eestis on energiasäästu potentsiaal väga suur. Hinnanguliselt võiks majanduslikult äratasuvaks potentsiaaliks olla vähemalt 20–30% praegusest tarbimisest.

Omapoolse panuse andmiseks energiasäästu on Eesti Energia seadnud endale kolm eesmärki:

- säästame energiat ise, kaardistades oma hoonete energiakasutust, kutsudes töötajaid

üles energia säästmisele kontorites, rakedades energiasäästlikke transpordiviise jne,

- tutvustame energiasäästu võimalusi oma klientidele, kasutades selleks näiteks energiasäästu portaali kokkuhoid.energia.ee, üleriiklikke kampaaniaid, erinevaid sidekanaleid jne,
- arendame klientidele lisaväärtust pakkuvaid ja raha säästvaid teenuseid, näiteks teostame energiaauditeid, teeme soojakadude hindamiseks vajalikke mõõtmisi ja väljastame energiamärgiseid.

Möödunud majandusaastal lõppes Tuleviku Energia Sihtkapitali raames passiivmaja kontseptsiooni arendamise projekt, mida toetas Eesti Energia ja viis läbi Tartu Ülikooli

Energiatõhususe Tuumiklabor. Selle käigus töötati välja Eesti jaoks sobiliku ühiskondliku passiivmaja projekt ning infomaterjal madala energiatarbega hoonete ja vastavate energia- lahenduste kohta. Seda infot saame tulevikus hakata oma klientidele jagama kui olulist teavet ehituste projekteerimisel ja planeerimisel. Projekti üldisemaks eesmärgiks oli tutvustada passiivmaja kontseptsiooni arhitektidele ja teistele hoonete projekteerimisega seotud inimestele. Loodame, et nende teadmiste alusel on võimalik tulevikus vältida energikulukate hoonete ehitamist Eestis.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Konsolideeritud kasumiaruanne

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember		Lisa
	2010	2009	
Jätkuvad tegevusvaldkonnad			
Müügitulu	12 269,0	10 181,5	5, 26
Muud äritulud	184,5	195,4	27
Sihtfinantseerimine	5,4	1,1	24
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	-145,9	181,0	
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-5 445,6	-4 185,0	28
Tööjõukulud	-2 041,2	-1 971,8	29
Põhivara kulum, amortisatsioon ja väärtuse langus	-1 460,7	-1 632,5	5, 6, 8, 33
Muud tegevuskulud	-1 035,1	-1 162,4	30
ÄRIKASUM	2 330,4	1 607,3	5
Finantstulud	118,1	203,3	31
Finantskulud	-200,6	-214,5	31
Neto finantstulud (-kulud)	-82,5	-11,2	31
Kasum kapitaliosaluse meetodil investeringutelt sidusettevõtjatesse	33,1	24,4	5, 9, 33

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember		Lisa
	2010	2009	
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST	2 281,0	1 620,5	
Tulumaksukulu	-450,8	-229,6	32
KASUM JÄTKUVATEST TEGEVUSVALDKONDADEST	1 830,2	1 390,9	
KASUM LÕPETATUD TEGEVUSVALDKONNAST	428,0	171,6	36
ARUANDEAASTA KASUM	2 258,2	1 562,5	
sh emaettevõtja omaniku osa kasumist	2 257,0	1 562,9	
mittekontrolliva osaluse osa kasumist/kahjumist	1,2	-0,4	
Tavapuhaskasum aktsia kohta (kroonides)	30,58	21,17	37
Lahustunud puhaskasum aktsia kohta (kroonides)	30,58	21,17	37

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember		Lisa
	2010	2009	
ARUANDEAASTA KASUM	2 258,2	1 562,5	
Muu koondkasum			
Riskimaandamisinstrumentide ümberhindlus	-492,1	-359,8	21
Välismaiste tütarettevõtjate ümberarvestusel tekkinud valuutakursivahed	-0,5	-	
Majandusaasta muu koondkasum	-492,6	-359,8	
MAJANDUSAASTA KOONDKASUM KOKKU	1 765,6	1 202,7	
sh emaettevõtja omaniku osa koondkasumist/-kahjumist	1 764,4	1 203,1	
vähemusomanike osa koondkasumist/-kahjumist	1,2	-0,4	

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar	Lisa
	2010	2009	2009	
VARAD				
Põhivara				
Materiaalne põhivara	20 240,9	18 637,9	22 373,7	5, 6
Immateriaalne põhivara	364,0	238,5	146,8	5, 8
Investeeringud sidustettvõtjatesse	185,1	190,0	183,6	5, 9
Tuletisinstrumentid	5,0	3,8	84,0	13
Pikaajalised nõuded	5,5	38,1	1,4	12
Kokku põhivara	20 800,5	19 108,3	22 789,5	
Käibevara				
Varud	455,3	610,4	483,3	10
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud	707,0	-	403,4	8
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	2 657,6	1 453,4	1 516,0	12
Tuletisinstrumentid	6,6	42,4	243,3	13
Müügiootel finantsvarad	156,8	-	-	15
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	50,1	6,7	15,5	16
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	2 838,1	79,7	392,7	17
Raha ja raha ekvivalendid	857,5	566,6	1 293,0	18
Kokku käibevara	7 729,0	2 759,2	4 347,2	
Müügiks hoitavad varad	324,1	5 679,0	-	35, 36
Kokku varad	28 853,6	27 546,5	27 136,7	

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar	Lisa
	2010	2009	2009	
OMAKAPITAL				
Emaettevõtja omanikule kuuluv kapital ja reservid				
Aksiakapital	7 379,7	7 379,7	7 382,3	19
Ülekurss	4 065,5	4 065,5	4 065,5	
Kohustuslik reservkapital	738,2	738,2	738,2	19
Riskimaandamise reserv	-541,2	-49,1	310,7	21
Realiseerimata kursivahed	-0,5	-	-	
Jaotamata kasum	5 636,8	5 087,8	4 884,3	19
Kokku emaettevõtja omanikule kuuluv kapital ja reservid	17 278,5	17 222,1	17 381,0	
Mittekontrolliv osalus	43,5	42,3	42,7	
Kokku omakapital	17 322,0	17 264,4	17 423,7	
KOHUSTUSED				
Pikaajalised kohustused				
Võlakohustused	5 193,5	5 615,6	5 040,5	22
Muud võlad	4,6	1,3	2,8	23
Tuletisinstrumentid	76,9	60,6	-	13
Tulevaste perioodide tulud	1 855,7	1 828,6	1 917,2	24
Eraldised	447,4	412,0	314,5	25
Kokku pikaajalised kohustused	7 578,1	7 918,1	7 275,0	
Lühiajalised kohustused				
Võlakohustused	419,4	54,8	134,6	22
Võlad hankijatele ja muud võlad	2 075,6	1 748,7	1 743,4	23
Tuletisinstrumentid	497,7	32,6	-	13
Tulevaste perioodide tulud	7,7	3,4	3,4	24
Eraldised	780,3	53,1	556,6	25
Kokku lühiajalised kohustused	3 780,7	1 892,6	2 438,0	
Müügiks hoitavate varadega seotud kohustused	172,8	471,4	-	35, 36
Kokku kohustused	11 531,6	10 282,1	9 713,0	
Kokku kohustused ja omakapital	28 853,6	27 546,5	27 136,7	

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember		Lisa
	2010	2009	
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST			
Jätkuvate tegevusvaldkondade äritegevuse rahavood			
Äritegevusest saadud raha	2 969,9	2 994,9	33
Makstud intressid ja laenukulud	-241,2	-244,3	
Saadud intressid	81,8	209,4	
Makstud tulumaks	-451,0	-230,9	
Kokku jätkuvate tegevusvaldkondade äritegevuse rahavood	2 359,5	2 729,1	
Lõpetatud tegevusvaldkonna äritegevuse rahavood	52,7	416,7	
Kokku rahavood äritegevusest	2 412,2	3 145,8	
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST			
Jätkuvate tegevusvaldkondade rahavood investeerimisest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-3 204,8	-3 178,7	
Laekunud liitumis- ja muud teenustasud	147,2	195,3	24
Laekunud materiaalse põhivara müügist	20,4	82,9	
Laekunud materiaalse põhivara sihtfinantseerimine	0,6	-	
Sidusettevõtjatelt saadud dividendid	18,3	18,0	9
Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutus pankades	-2 758,4	313,0	17
Tasutud lühiajaliste finantsvarade soetamisel	-585,1	-317,7	15, 16
Laekunud lühiajaliste finantsvarade müügist ja lunastamisest	385,4	327,8	15, 16
Lõpetatud tegevusvaldkonnale antud arvelduskrediidi muutus	2 935,6	-502,9	
Kokku jätkuvate tegevusvaldkondade rahavood investeerimisest	-3 040,8	-3 062,3	
Lõpetatud tegevusvaldkonna rahavood investeerimisest	-51,2	-439,7	
Lõpetatud tegevusvaldkonnalt saadud dividendid	-	480,1	
Laekunud lõpetatud äritegevuse müügist	2 596,9	-	36
Kokku rahavood investeerimisest	-495,1	-3 021,9	
Rahavood finantseerimisest			
Jätkuvate tegevusvaldkondade rahavood finantseerimisest			
Saadud pangalaenu	36,7	641,8	
Saadud muud laenu	3,4	-	
Tagasi makstud pangalaenu	-54,8	-140,8	
Arvelduskrediidi muutus	-	-14,3	
Makstud dividendid	-1 708,0	-1 360,0	20
Kokku jätkuvate tegevusvaldkondade rahavood finantseerimisest	-1 722,7	-873,3	
Lõpetatud tegevusvaldkonna rahavood finantseerimisest	101,6	23,0	
Kokku rahavood finantseerimisest	-1 621,1	-850,3	
PUHAS RAHAVOOG	296,0	-726,4	
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul	566,6	1 293,0	18
Müügiototel varaks klassifitseeritud raha ja raha ekvivalendid	-5,1	-	35
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul	857,5	566,6	18
Kokku raha ja raha ekvivalentide muutus	296,0	-726,4	

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

miljonites kroonides	Emaettevõtja omanikule kuuluv omakapital						Mittekontrolliv osalus	Kokku omakapital	Lisa
	Aksiakapital	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku			
Omakapital seisuga 31. detsember 2008	7 382,3	4 065,5	738,2	310,7	4 884,3	17 381,0	42,7	17 423,7	
Majandusaasta koondkasum	-	-	-	-359,8	1 562,9	1 203,1	-0,4	1 202,7	
Tehingud omanikuga									
Aksiakapitali vähendamine (Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008 korraldus nr 502) (lisa 19)	-2,6	-	-	-	0,6	-2,0		-2,0	
Makstud dividendid	-	-	-	-	-1 360,0	-1 360,0		-1 360,0	20
Kokku tehingud omanikega	-2,6	-	-	-	-1 359,4	-1 362,0	-	-1 362,0	
Omakapital seisuga 31. detsember 2009	7 379,7	4 065,5	738,2	-49,1	5 087,8	17 222,1	42,3	17 264,4	
Majandusaasta koondkasum	-	-	-	-492,6	2 257,0	1 764,4	1,2	1 765,6	
Tehingud omanikuga									
Makstud dividendid	-	-	-	-	-1 708,0	-1 708,0		-1 708,0	20
Kokku tehingud omanikega	-	-	-	-	-1 708,0	-1 708,0	-	-1 708,0	
Omakapital seisuga 31. detsember 2010	7 379,7	4 065,5	738,2	-541,7	5 636,8	17 278,5	43,5	17 322,0	

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

1. Üldine informatsioon

Eesti Energia kontserni 31. detsembril 2010 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab Eesti Energia ASi (emaettevõtja, õiguslikult vormilt aktsiaselts) ja tema tütarettevõtjaid (edaspidi „kontsern”) ning kontserni osalemist sidusettevõtjates.

Eesti Energia kontsern tegeleb energia ja vedelkütuste tootmisega, samuti elektri- ja soojusenergia müügi ning ko haletoimetamisega tarbijatele. Kontsern omab põlevkivikaevandusi, millest kaevandatav põlevkivi on põhiliseks energiatootmise tooraineks. Samuti tegeleb kontsern energiasüsteemide rajamise ja hooldusega. Kontserni äritegevus toimub valdavalt Eestis, kuid elektrienergiat ning mõningaid muid kaupu ja teenuseid müüakse ka väljapoole Eestit. Elektrienergiat turustatakse lisaks Eestile Põhjamaadesse, Läti ja Leetu.

Emaettevõtja registreeritud aadress on Laki 24, Tallinn 12915, Eesti Vabariik. Eesti Energia ASi ainuaktsionär on Eesti Vabariik. Eesti Energia ASi võlakirjad on noteeritud Londoni Börsil.

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande on juhatus kinnitanud 18. aprillil 2011. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule peab majandusaasta aruande täiendavalt heaks kiitma emaettevõtja nõukogu ja kinnitama aktsionäride üldkoosolek.

2. Kokkuvõtte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest

Alljärgnevalt on esitatud kokkuvõtte konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest. Nimetatud arvestus- ja aruandluspõhimõtteid on kasutatud järjepidevalt kõikidel aruandeperioodidel, v.a juhtudel, mille kohta on eraldi avaldatud info.

2.1 Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas **rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS)** ja Rahvusvaheliste Finantsaruandlusstandardite Tõlgendamise Komitee (IFRIC) tõlgendustega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Raamatupidamise aastaaruandes esitatud finantsnäitajad tuginevad põhiliselt ajaloolisele

soetusmaksumusele, välja arvatud müügi- ootel ning õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused (sh tuletisinstrumendid).

Finantsaruannete koostamine kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nõuab teatud raamatupidamishinnangute kasutamist. Samuti nõuab see juhtkonnalt mitmete otsuste tegemist arvestus- ja aruandluspõhimõtete rakendamise kohta. Need valdkonnad, kus raamatupidamishinnangutel ja arvestatud eeldustel on oluline mõju raamatupidamise aastaaruandes kajastatud informatsioonile, on avalikustatud eraldi lisas 4.

2010. aastal otsustas kontserni juhtkond muuta kontserni majandusaastat. Varasemalt kestis kontserni majandusaasta 1. aprillist 31. märtsini, uus majandusaasta vastab kalendriaastale. Kontserni 31. märtsil 2010 lõppenud majandusaasta aruandes olid esitatud majandustulemused perioodide 1. aprill 2008 - 31. märts 2009 ja 1. aprill 2009 - 31. märts 2010 kohta. Käesolevas aruandes on esitatud majandustulemused perioodide 1. jaanuar 2009 - 31. detsember 2009 ja 1. jaanuar 2010 - 31. detsember 2010 kohta, et tagada majandusaastate finantsnäitajate paremat võrreldavust.

2.2 Arvestuspõhimõtete muutused

a. Uus standard, mis on rakendatud enne-tähtaegselt alates 1. jaanuarist 2010

- IAS 24 „Seotud osapooli käsitleva teabe avalikustamine” muudatus, välja antud novembris 2009. Muudetud standard vähendab avalikustamise nõudeid riigiettevõtetele ja selgitab seotud osapoole mõistet. Kontsern on avalikustanud info seotud osapooltega tehtud tehingute kohta vastavalt muudetud standardi nõuetele.

b. Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2010:

- IAS 27 „Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded”, muudetud jaanuaris 2008. Muudetud standard nõuab koondkasumi jagamist emaettevõtja omanike ja mittekontrolliva osaluse vahel, isegi siis, kui selle tulemuseks on mittekontrolliva osaluse negatiivne saldo (varasem standard nõudis enamikel juhtudel omakapitali ületava kahjumi jaotamist emaettevõtja omanikele). Muudetud standard täpsustab, et tehingud, mille tulemusena emaettevõtja osalus tütarettevõtjas muutub, kuid kontroll säilib, tuleb kajastada otse omakapitalis.

Lisaks täpsustab standard, kuidas mõõta kasumit või kahjumit juhul, kui kontroll tütarettevõtja üle lõpeb: kontrolli lõppemisel tuleb endises tütarettevõtjas järelejääd osalus kajastada tema õiglasest väärtusest. Kontsern on alates 1. jaanuarist 2010 muutnud oma arvestuspõhimõtet mittekontrolliva osaluse negatiivse saldo kajastamisel nii, et omakapitali ületav kahjum on jaotatud vastavalt osalustele emaettevõtja omanike ja mittekontrolliva osaluse vahel. Muude tehingute osas ei olnud muudetud standardil mõju käesolevale finantsaruandele, kuna aruandeperioodil ei ole toimunud tehinguid, kus osalus investeringuobjektis on säilinud pärast kontrolli kaotamist, ning tehinguid mittekontrolliva osalusega.

- IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine” (muudatus) – Riskimaandamisnõuetele vastavad instrumendid. Muudatus selgitab, kuidas teatud situatsioonides rakendada reegleid, et otsustada, kas maandatud risk või osa rahavoogudest vastab riskimaandamisnõuetele. Muudatus ei mõjutanud finantsaruandeid.
- IFRS 3 „Äriühendused”, muudetud jaanuaris 2008. Muudetud standard annab valikuvõimaluse kajastada mittekontrollivaid osalusi kas varem kehtinud IFRS 3 põhimõtte (proportsionaalselt nende osalusele omandatud ettevõtja netovaras) kohaselt või õiglasest väärtusest. Muudetud IFRS 3

annab detailsemad juhised ostumeetodi rakendamiseks äriühendustes. Etapiviisiliste soetuste puhul on kaotatud nõue mõõta kõikide varade ja kohustuste õiglasi väärtusi, et välja selgitada täiendavat tekkivat firmaväärtust. Selle asemel peab omandaja etapiviisilise soetuse puhul varasema osaluse investimisobjektis hindama ümber õiglasest väärtusest soetuskuupäeval ning kajastama tekkinud tulu või kulu kasumiaruandes. Soetusega seotud kulusid kajastatakse eraldi äriühendusest ning seega kajastatakse kuluna, mitte firmaväärtusena. Omandaja peab ostukuupäeval kajastama kohustuse lisatingimustest sõltuva tasu osas. Muudatuses selles kohustuses kajastatakse kooskõlas vastavate IFRS-idega, mitte firmaväärtuse korrigeerimisena. Muudetud IFRS 3 laieneb ka ühisomanduses majandusüksustele (ingl k *mutual entities*) ja äriühendustele, milles üksused ühendatakse ainult lepinguga. Kontsern on muudetud standardit rakendanud edasiulatuvalt tehingutele, mis toimusid alates 1. jaanuarist 2010. Aruandeperioodil ei toimunud kontsernis omandamisi, seega muudatus ei mõjutanud finantsaruandeid.

- IFRS 5 „Müügiks hoitavad põhivarad ja lõpetatud tegevusvaldkonnad” muudatus (ja kaasnevad muudatused IFRS 1-s). See IFRS 5 muudatus on tehtud IASB iga-aastase muudatuste projektiga, mis anti välja

- mais 2008. a. Muudatus selgitab, et juhul, kui ettevõtja on seotud müügiplaaniga, mille tulemusena kontroll tütarettevõtja üle kaob, siis tuleb tütarettevõtja varad ja kohustused klassifitseerida müügiks hoiatavate varade ja kohustustena. Muudetud juhendit tuleb rakendada edasiulatuvalt kuupäevast, mil kontsern esmakordselt rakendas standardit IFRS 5. Kontsern lähtub eeltoodud põhimõtetest müügiks hoiatavate varade ja kohustuste kajastamisel.
- *IFRIC 18 „Klientide poolt üleantavad varad“*. Tõlgendus selgitab klientide poolt üleantud varade kajastamist: asjaolusid, mille esinemisel on täidetud vastavus vara definitsioonile; vara arvele võtmist ning selle soetusmaksumuse mõõtmist; eraldi identifitseeritavate teenuste tuvastamist (üks või rohkem teenuseid üleantud vara eest); tulu ning klientidelt saadud raha kajastamist. Kontsern hindas IFRIC 18 mõju liitumistasude kajastamisele ning leidis, et senine arvestusmeetod (liitumistasud amortiseeritakse tulusse eeldatava kliendisuhete kestvuse jooksul) vastab IFRIC 18 põhimõtetele, mistõttu see tõlgendus ei mõjutanud finantsaruannet.
- c. Uued või muudetud standardid ja tõlgendused, mis on kontsernile muutunud kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2010, kuid ei oma tähtsust kontserni äritegevuse seisukohalt (aga võivad mõjutada tulevikus asetleidvaid tehinguid ja sündmusi):

- Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2010, kuid ei oma tähtsust kontserni äritegevuse seisukohalt:
- *IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite esmakordne kasutuselevõtt“, muudetud detsembris 2008.*
 - *IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite esmakordne kasutuselevõtt“ (muudatused) – Täiendavad erandid esmarakendajatele.*
 - *IFRS 2 „Aktsiapõhine makse“ (muudatused) – Rahas arveldatavad kontserni aktsiapõhised tehingud.*
 - *IFRIC 9 „Varjatud tuletisinstrumentide ümberhindamine“ ja IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine“ (muudatused) – Varjatud tuletisinstrumendid, välja antud märtsis 2009.*
 - *IFRIC 12 „Teenuste kontsessioonikokkulepped“.*
 - *IFRIC 15 „Kinnisvara ehituslepingud“.*
 - *IFRIC 16 „Välismaise üksuse netoinvesteeringu riskimaandamine“.*
 - *IFRIC 17 „Mitterahaliste varade üleandmine omanikele“.*
 - *Muudatused IFRSdes, välja antud aprillis 2009.*
- d. Uued või muudetud standardid ja tõlgendused, mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt

- Järgmisi uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis on välja antud ja muutuvad kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2011 või hilisematel perioodidel, ei ole kontsern ennetähtaegselt rakendanud:
- *IFRS 9 „Finantsinstrumendid osa 1: klassifitseerimine ja mõõtmine“*. Standard muutub kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2013. IFRS 9 asendab IAS 39 need osad, mis käsitlevad finantsvarade klassifitseerimist ja mõõtmist. IFRS 9-t täiendati oktoobris 2010, et käsitleda finantskohustuste klassifitseerimist ja mõõtmist. Peamised reeglid on järgmised:
 1. Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kahest mõõtmiskategooriast – varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses, ja varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Otsus tehakse vara esmasel arvelevõtmisel. Klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelilist finantsinstrumentide haldamisel ning instrumendi lepinguliste rahavoogude omadustest.
 2. Instrumenti kajastatakse pärast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses ainult juhul, kui on tegemist võlainstrumendiga ja a) ettevõtte ärimudeli eesmärk on hoida vara, et saada temast tulenevaid lepingulisi rahavoogusid, ning b) vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid, s.t tal on „laenu baasomadused“. Kõik muud

võlainstrumendid kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

3. Kõik omakapitaliinstrumendid tuleb pärast arvelevõtmist kajastada õiglasest väärtuses. Omakapitaliinstrumendid, mida hoitakse kauplemiseesmärgil, kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Kõikide muude omakapitaliinstrumentide puhul võib arvelevõtmise hetkel teha mittetühistatava valiku kajastada realiseerimata ja realiseeritud kasumid ja kahjumid õiglasest väärtuse muutustest kasumiaruande asemel läbi muu koondkasumiaruande. Õiglasest väärtuse muutusi ei hakata ümberklassifitseerima läbi kasumiaruande. Selle valiku võib teha instrumendipõhiselt. Dividendid kajastatakse läbi kasumiaruande, tingimusel et need kujutavad endast investeringult saadavat tulu.
4. Enamik IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamine muudatus on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglasest väärtuse muutused kajastama muus koondkasumis.

Standardi rakendamine võib avaldada mõju finantsvarade kajastamisele.

Käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kinnitamise kuupäeva seisuga ei olnud Euroopa Liit seda standardit veel heaks kiitnud.

e. Uued või muudetud standardid ja tõlgendused, mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt

Uued või muudetud standardid ja tõlgendused, mis veel ei kehti ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt ning millel eeldatavasti ei ole olulist mõju kontserni finantsaruannetele (muudatused, mis ei ole veel heaks kiidetud Euroopa Liidu poolt, on märgistatud tärniga *):

- IAS 12 „Edasilükkunud tulumaks” (muudatus) – *alusvarade maksumuse katmine**.
- IAS 32 „Finantsinstrumendid: esitamine” (muudatus) – *Märkimisõiguse emissioonide klassifitseerimine, välja antud oktoobris 2009.*
- IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite esmakordne kasutuselevõtt” (muudatus) – *Piiratud vabastus esmakordsetele IFRS 7 võrdlusandmete avalikustamisel.*
- IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite esmakordne kasutuselevõtt” (muudatus) – *Ränk hüperinflatsioon ja fikseeritud kuupäevade eemaldamine esmakordsete jaoks**.

- IFRS 7 „Finantsinstrumendid: avalikustatav teave” (muudatus) – *finantsvarade ülekandmised**.
- IFRIC 14 „Kindlaksmääratud hüvitise vara piirang, minimaalse rahastamise nõuded ja nende koostoime” (muudatus) – *Minimaalse rahastamismõõde ettemaksed.*
- IFRIC 19 „Finantskohustuste kustutamine omakapitali instrumentidega”.
- „Muudatused IFRSdes”, välja antud mais 2010*.

2.3 Konsolideeritud aruannete koostamine

a. Tütarettevõtjad

Tütarettevõtjad on kontserni poolt kontrollitavad ettevõtjad. Kontroll eksisteerib, kui emaettevõtja omab mõjuvõimu määrata investeeringuobjekti finants- ja tegevuspõhimõtteid, millega kaasneb reeglina enam kui pool hääleõigustest tütarettevõtjas. Kontrolli olemasolu hindamisel võetakse arvesse hetkel kasutatavate või konverteeritavate potentsiaalsete hääleõiguste olemasolu ja võimalikku mõju. Tütarettevõtjad konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Äriühenduste arvestamisel rakendatakse omandamismeetodit. Tütarettevõtja oman-

damisel üleantud tasu mõõdetakse üleantud varade, tekkinud või üle võetud kohustuste ja omandaja poolt omandamise eesmärgil emiteeritud omakapitaliinstrumentide õiglaste väärtuste summana. Üleantud tasu hõlmab tingimusliku tasu kokkuleppest tulenevate varade ja kohustuste õiglast väärtust. Omandamisega otseselt seotud väljaminekud kajastatakse nende tekkimise hetkel kuludena. Omandatud eristatavad varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused kajastatakse omandamise kuupäeval nende õiglastes väärtuses. Mittekontrolliv osalus omandatavas tütarettevõtjas mõõdetakse kas õiglastes väärtuses või mittekontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatavast eristatavast netovarast.

Kui üleantud tasu, omandatavas ettevõtjas oleva mittekontrolliva osaluse ja omandajale eelnevalt omandatavas ettevõtjas kuulunud omakapitaliosaluse õiglase väärtuse (omandamise kuupäeva seisuga) summa ületab kontserni osalust omandatud eristatavates varades ja ülevõetud kohustustes, kajastatakse vahe firmaväärtusena (lisa 2.8). Kui eelnimetatud summa soodusostu puhul on väiksem kui omandatud tütarettevõtja netovara õiglane väärtus soodusostu puhul, kajastatakse negatiivne vahe kohe kasumiaruandes.

Ema- ja tütarettevõtjate finantsnäitajad on kontserni raamatupidamise aastaaruandes konsolideeritud rida-realt. Ema- ja tütar-

ettevõtjate vaheliste tehingute tulemusena tekkinud nõuded, kohustused, tulud, kulud ning realiseerimata kasumid ja kahjumid on elimineeritud. Vajadusel on tütarettevõtjate arvestuspõhimõtteid muudetud, et viia need kooskõlla kontserni arvestuspõhimõtetega.

Emaettevõtja konsolideerimata aruannetes kajastatakse investeeringuid tütarettevõtjatesse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud vara väärtuse langusest tulenevad akumulieeritud allahindlused. Soetusmaksumust korrigeeritakse, et peegeldada muudatusi seoses muutustega tingimuslikus tasus.

b. Tehingud mittekontrolliva osalusega

Alates 1. jaanuarist 2010 käsitleb kontsern tehinguid mittekontrolliva osalusega kui tehinguid teiste osalejatega kontserni omakapitalis. Kui mittekontrollivalt osaluselt ostetud osalus tütarettevõtja netovarade bilansilises väärtuses erineb ostuhinnast, kajastatakse vahe omakapitalis. Mittekontrollivale osalusele müükidelt tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse samuti omakapitalis. Kuni 31. detsembrini 2009 käsitati tehinguid mittekontrollivat osa omavate aktsionäride või osanikega sarnaselt tehingutega kolmandate osapooltega. Mittekontrolliva osa võõrandamisel tekkinud kasumid ja kahjumid kajastati kontserni kasumiaruandes. Mittekontrolliva osa soetamisel kajastati ostuhinna ja soetatud

osalusele vastavate netovarade bilansilise väärtuse erinevus firmaväärtusena.

Kui kontsern kaotab kontrolli või olulise mõju, hinnatakse järelejäänud osalus selle õiglastesse väärtusesse ning bilansilise maksumuse muutusest tulenev vahe kajastatakse kasumiaruandes. Lisaks arvestatakse kõiki muus koondkasumis kajastatud summasid selle tütarettevõtja suhtes samal alusel, nagu siis, kui kontsern oleks seotud varad või kohustused otse võõrandanud. See võib tähendada, et summad, mis olid eelnevalt kajastatud muus koondkasumis tuleb ümber liigitada kasumiaruandesse.

Kui investori osalust sidusettevõtjas vähendatakse, kuid investeeringut kajastatakse endiselt sidusettevõtjana, liigitatakse kasumiaruandesse ümber ainult eelnevalt muus koondkasumis kajastatud kasumi või kahjumi proportsionaalne summa.

c. Sidusettevõtjad

Sidusettevõtjad on kõik ettevõtjad, mille üle kontsern omab olulist mõjuvõimu, kuid mitte kontrolli, ja millega kaasneb reeglina 20–50% hääleõigustest. Investeeringuid sidusettevõtjatesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil ning võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses.

Kontserni osa sidusettevõtjate omandamisjärgetes kasumites ja kahjumites kajastatakse kasumiaruandes ja kontserni osa omandamisjärgetes muutustes sidusettevõtjate muus koondkasumis. Kumulatiivsete omandamisjärgete muutuste võrra korrigeeritakse investeeringu bilansilist maksumust. Kui kontserni osa sidusettevõtja kahjumites on võrdne või ületab tema osalust sidusettevõtjas, kaasa arvatud pikaajalised nõuded ja laenud, mis oma olemuselt moodustavad osa netoinvesteeringust sidusettevõtjasse, ei kajasta kontsern edasisi kahjumeid, välja arvatud juhul, kui ta on kohustatud täitma sidusettevõtja kohustusi või on sooritanud makseid sidusettevõtja nimel.

Realiseerimata kasumeid kontserni ja sidusettevõtjate vahel elimineeritakse lähtudes kontserni osalusest sidusettevõtjas. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus. Vajadusel on sidusettevõtjate arvestuspõhimõtteid muudetud, et viia need kooskõlla kontserni arvestuspõhimõtetega.

2.4 Segmendiaruandlus

Ärisegmentid on segmendiaruandluse tarbeks määratletud ning informatsioon ärisegmentide kohta avaldatud nii, nagu aruandeid koostatakse kontsernisiseselt kõrgeimale äriotsuste langetajale juhtimisotsuste tegemiseks ja

tulemuste analüüsimiseks. Kõrgeim äriotsuste langetaja, kes võtab vastu otsuseid segmendile eraldatavate vahendite kohta ning hindab segmendi tegevuse tulemusi, on emaettevõtja juhatus.

2.5 Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

a. Arvestus- ja esitusvaluuta

Kontserni ettevõtjad kasutavad arvestuses oma põhilise majanduskeskkonna valuutat, mis on nende arvestusvaluutaks. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Eesti kroonides, mis on emaettevõtja arvestusvaluuta ja kontserni esitusvaluuta. Eesti kroon on fikseeritud euro suhtes kursiga 15,6466 krooni euro kohta. Aruanded on ümardatud lähima miljonini, v.a juhul, kui sellele on viidatud teisiti.

b. Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused

Välisvaluutas toimunud tehingud on ümber arvestatud esitusvaluutasse, kasutades tehingupäeval kehtinud Eesti Panga vastava valuuta ametlikku noteeringut. Kui Eesti Pank vastavat valuutat ei noteeri, võetakse aluseks valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametlik noteering euro suhtes. Raha ülekandmise ja tehingu-

päeva kursside erinevuse korral tekkivad kursivahed kajastatakse kasumiaruandes. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused on ümber hinnatud aruandeperioodi lõpu seisuga kehtinud Eesti Panga ametliku noteeringu või, kui Eesti Pank vastavat valuutat ei noteeri, valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametliku noteeringu alusel euro suhtes. Ümberhindamisest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes, välja arvatud efektiivse riskimaandajana kajastatavate rahavoo riskimaandamisinstrumentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid, mida kajastatakse muus koondkasumis. Võlakohustuste ning raha ja raha ekvivalentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes finantstulude- ja kuludena; muud valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid aga muude äritulude või tegevuskuludena.

c. Välismaal asuvate tütaretevõtjate konsolideerimine

Kui tütaretevõtja arvestusvaluuta ei lange kokku kontserni esitusvaluutaga, kasutatakse tütaretevõtja välisvaluutas koostatud aruannete ümberarvestusel järgmisi valuutakursse:

- vara ja kohustuste kirjed hinnatakse ümber aruandeperioodi lõpu kursi alusel;
- tulud ja kulud hinnatakse ümber perioodi keskmise kursiga (v.a juhul, kui seda

keskmist ei saa lugeda tulude ja kulude tekkimise päeva kursside kumulatiivse mõju mõistlikuks ümardamiseks; sel juhul tulud ja kulud hinnatakse ümber nende tekkimise päeva kursiga); ja

- ümberhindluse vahe kajastatakse omakapitalis eraldi kirjel „Realiseerimata kursivahed”.

Tütarettevõtja omandamisel tekkinud firmaväärtust ning selle omandamisega seotud varade ja kohustuste bilansiliste maksumuste õiglase väärtuse korrigeerimisi käsitatakse tütar-ettevõtja varade ja kohustustena ning hinnatakse ümber aruandeperioodi lõpu kursi alusel.

Ükski kontserni kuuluvatest tütar-ettevõtjatest ei tegutse hüperinflatiivses majanduskeskkonnas.

2.6 Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on finantsseisundi aruandes jaotatud lühi- ja pikaajalisteks. Lühi-ajalisteks loetakse varad, mis eeldatavasti realiseeritakse järgmisel majandusaastal või kontserni tavapärase äritsükli käigus. Lühi-ajaliste kohustustena on näidatud kohustused, mille maksetähtaeg saabub järgmise majandusaasta jooksul või mis tõenäoliselt tasutakse järgmisel majandusaastal või kontserni tavapärase äritsükli käigus. Kõik ülejäänud varad ja kohustused on näidatud pikaajalistena.

2.7 Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana käsitatakse materiaalselt vara, mida kasutatakse äritegevuses ning mille eeldatav kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalselt põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes jääkväärtuses, mis on saadud vara ajaloolise soetusmaksimumuse vähendamisel akumulieeritud kulumi ja väärtuse languse võrra. Vara ajalooline soetusmaksimumus sisaldab kulutusi, mis on otseselt seotud vara omandamisega. Ostetud põhivara soetusmaksimumus sisaldab lisaks ostuhinnale ka kulutusi transpordile ja paigaldamisele ning muid soetuse ja kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekuid. Omavalmistatud põhivara soetusmaksimumus koosneb valmistamisel ja kasutuselevõtul tehtud kulutustest materjalidele, teenustele ning tööjõule.

Kui materiaalne põhivara koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga koostisosadest, võetakse osad arvele iseseisvate põhivara-objektidena.

Alates 1. jaanuarist 2009, kui materiaalse põhivara objekti valmistamine vältab pikema perioodi ning seda finantseeritakse laenu või mõne muu võlainstrumendiga, kapitaliseeritakse sellega seotud laenukasutuse kulutused (intressid) valmistatava objekti soetusmaksimumusse. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimist alustatakse hetkest, kui on tekkinud

laenukasutuse kulutusi ja varaga seotud kulutusi ning vara valmistamist on alustatud. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkest, mil vara on valmis või selle kasutamine on pikemaks ajaks peatatud. Kuni 31. detsembrini 2008 kajastati laenukasutuse kulutused kuludena.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hili- semad kulutused lisatakse vara soetusmaksimumusele või võetakse arvele eraldi varana ainult juhul, kui on tõenäoline, et kontsern saab tulevikus varaobjektist majanduslikku kasu ja varaobjekti soetusmaksimumust saab usaldusväärselt mõõta. Asendatud komponent või proportsionaalne osa asendatud põhivara-objektist kantakse finantsseisundi aruandest maha. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena.

Maad ei amortiseerita. Muu põhivara kulumit arvestatakse soetusmaksimumuselt lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

Hooned	25-40 aastat
Rajatised, sh elektriliinid	20-50 aastat
muud rajatised	10-30 aastat
Masinad ja seadmed, sh elektriülekaneseadmed	7-40 aastat
elektrijaamade seadmed	7-20 aastat
muud masinad ja seadmed	3-20 aastat
Muu põhivara	3-8 aastat

Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga inventeeritakse aastainventuuri käigus, hilisemate kulutuste arvelevõtmisel ja oluliste muutuste korral arenguplaanides. Kui vara hinnanguline kasulik eluiga erineb oluliselt eelnevalt kehtestatust, kajastatakse see raamatupidamisliku hinnangu muutusena, muutes vara järelejäänud kasulikku eluiga, mille tulemusena muutub järgmistel perioodidel varale arvestatav kulum.

Varad hinnatakse alla nende kaetavale väärtusele juhul, kui varade kaetav väärtus on väiksem bilansilisest jääkväärtusest (lisa 2.9).

Põhivara müügist saadud kasumite ja kahjumite leidmiseks lahutatakse müügitulust müüdüd varade jääkväärtus. Vastavad kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes kirjel „Muud äritulud“ või „Muud tegevuskulud“.

2.8 Immateriaalne vara

Immateriaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- varaobjekt on kontserni poolt kontrollitav;
- on tõenäoline, et kontsern saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalset põhivara (v.a firmaväärtus) amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul.

Immateriaalse põhivara väärtuse langust hinnatakse juhul, kui eksisteerib sellele viitavaid asjaolusid, samamoodi materiaalse põhivara väärtuse languse hindamisega (v.a firmaväärtus). Määramata tähtajaga immateriaalse põhivara ning kasutusele võtmata immateriaalse põhivara kaetavat väärtust kontrollitakse kord aastas, võrreldes nende kaetavat väärtust bilansilise jääkväärtusega.

a. Firmaväärtus

Kui üleantud tasu, omandatavas ettevõtjas oleva mittekontrolliva osaluse ja omandajale eelnevalt omandatavas ettevõtjas kuulunud omakapitaliosaluse õiglase väärtuse (omandamise kuupäeva seisuga) summa ületab kontserni osalust omandatud eristatavates varades ja ülevõetud kohustustes, kajastatakse vahe firmaväärtusena. Äriühenduses omandatud firmaväärtus kajastatakse finantsseisundi aruandes immateriaalse varana (lisa 2.3). Sidusettevõtjate omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse investeeringu soetusmaksumuses ja seda hinnatakse koos investeeringu hindamisega.

Äriühenduses omandatud firmaväärtust ei amortiseerita, selle asemel jagatakse firmaväärtus väärtuse languse kontrollimiseks raha teenivatele üksustele ning viiakse iga aruandeperioodi lõpul (või tihemini, kui mõni sündmus või asjaolude muutus sellele viitab)

läbi raha teeniva üksuse väärtuse test. Firmaväärtus jagatakse raha teenivatele üksustele, mis eeldatavasti saavad firmaväärtuse tekitanud äriühenduse sünergiast kasu. Firmaväärtus jagatakse raha teenivale üksusele või üksuste grupile, mis ei või olla suurem kui ärisegment. Firmaväärtus hinnatakse alla tema kaetavale väärtusele juhul, kui see on väiksem bilansilisest jääkmaksumusest. Firmaväärtuse allahindlust ei tühistata. Finantsseisundi aruandes kajastatakse firmaväärtust jääkmaksumuses (soetusmaksumus miinus väärtuse langus) (lisa 2.9). Tütarettevõtja müügist saadud kasumi või kahjumi arvestamisel arvestatakse firmaväärtuse jääkmaksumus müüdüd tütarettevõtja vara jääkmaksumuse hulka.

b. Arendustegevusega seotud kulutused

Arendustegevusega seotud kulutused on tekkinud uurimistulemuste rakendamisel uute toodete ja protsesside väljatöötamiseks. Arendustegevusega seotud kulutused kapitaliseeritakse juhul, kui on täidetud kõik IAS 38 kriteeriumid. Kapitaliseeritud arendustegevusega seotud kulutused amortiseeritakse perioodi jooksul, mil eeldatavasti uued tooted on kasutusel. Uue majandusüksuse asutamisega seotud väljaminekuid, uue teadusliku või tehnilise informatsiooni kogumise eesmärgil läbiviidud uuringutega seotud kulutusi ning koolituskulusid ei kapitaliseerita.

c. Lepingulised õigused

Äriühenduste käigus omandatud lepingulised õigused kajastatakse soetamise hetkel õiglasest väärtuses ning pärast algset arvelevõtmist soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuliseeritud kulum. Lepingulised õigused amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil eeldatava lepingulise õiguse kehtivuse perioodi jooksul.

d. Tarkvara

Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kuludena nende tekkimise hetkel. Immateriaalse varana kajastatakse ostetud arvutitarkvara, mis ei ole seonduva riistvara lahutamatu osa. Arvutitarkvara arenduskulud, mis on otseselt seotud selliste eristatavate tarkvaraobjektide arendamisega, mis on kontserni poolt kontrollitavad, kajastatakse immateriaalse varana, kui on täidetud järgmised tingimused:

- tarkvara kasutuskõlblikuks muutmine on tehniliselt võimalik;
- juhatus kavatseb tarkvara valmis saada ja seda kasutada;
- tarkvara on võimalik kasutada;
- on võimalik näidata, kuidas tarkvara loob tõenäolist tulevast majanduslikku kasu;
- tarkvara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid;

- tarkvara arendustegevusega seotud kulusi saab usaldusväärselt mõõta.

Kapitalizeeritavad arvutitarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukulusid ning muid arendamisega otseselt seotud kulusid. Arenduskulud, mis ei vasta eeltoodud tingimustele, kajastatakse kuludena. Tarkvaraga seotud kulusid, mis on algselt kajastatud kuludena, ei kajastata hilisemal perioodil immateriaalse varana. Arvutitarkvara kulud amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on kuni 3 aastat.

e. Maakasutusõigused

Immateriaalse varana kajastatakse kontserni kasuks seotud hoonestusõiguste ja servitute eest tasutud väljamaksed, mis vastavad immateriaalse põhivarana kajastamise kriteeriumidele. Maakasutusõiguste kulud amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil lepinguperioodil jooksul, mille pikkus võib olla kuni 99 aastat.

f. Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud

Kontserni poolt kontrollitavaid kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikuid kajastatakse immateriaalse käibevarana või põhivarana sõltuvalt eeldatavast realiseerimisest

perioodist. Riigilt tasuta saadud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikuid kajastatakse nullmaksumuses. Juurde ostetud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikuid kajastatakse ostuhinnas. Kui emiteeritud kasvuhoonegaaside kogus ületab riigilt tasuta saadud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hulka, moodustatakse puudujääva koguse ulatuses eraldi aruandeperioodi lõpu turuhinna või tulevikutehingutega fikseeritud ostuhinna alusel.

g. Maavarade uuringu ja hindamise varad

Maavarade uuringu ja hindamise varadena kajastatakse väljaminekuid, mis on seotud uuringuks õiguse omandamisega, topograafiliste, geoloogiliste, geokeemiliste ja geofüüsikaliste uuringutega, uurimusliku puurimisega, proovide võtmise ja maavarade kaevandamise tehnilise teostatavuse ja majandusliku tasuvuse hindamisega.

Varad võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Sõltuvalt varade olemusest liigitatakse maavarade uuringu ja hindamise varad kas immateriaalseteks või materiaalseteks varadeks. Infrastruktuuri rajatiste ehitamise, paigaldamise ja komplekteerimise kulud võetakse arvele materiaalse põhivara objektidena. Pärast algset arvelevõtmist kajastatakse maavarade uuringu ja hindamise varasid soetusmaksumuse mudeli alusel.

Maavarade uuringu ja hindamise varade väärtuse langust hinnatakse (lisa 2.9), kui on ilmnenud üks või mitu alljärgnevat asjaolu:

- periood, mil kontsernil on õigus teha uuringuid teatud piirkonnas, on lõppenud või lõpeb lähitulevikus ja selle pikendamist ei eeldata;
- olulisi väljaminekuid maavarade edaspidiseks uuringuks ja hindamiseks teatud piirkonnas ei ole eelarvestatud ega planeeritud;
- maavarade uuringu ja hindamise tulemusena teatud piirkonnas ei ole avastatud maavarade majanduslikult tasuvaid koguseid ja kontsern on otsustanud lõpetada sellise tegevuse antud piirkonnas;
- on olemas piisavaid andmeid, mis viitavad sellele, et kuigi arendustegevus teatud piirkonnas tõenäoliselt jätkub, on vähetõenäoline, et uuringu ja hindamise varade bilansiline maksumus kaetakse täielikult eduka arendustegevuse või müügi teel.

h. Kaevandamisõigused

Kaevandamisõigusi kajastatakse finantsseisundi aruandes immateriaalse käibevarana või põhivarana sõltuvalt eeldatavast realiseerimise perioodist. Riigilt tasuta saadud kaevandamisõigusi kajastatakse nullmaksumuses. Kaevandamisõiguste tasu, mida makstakse kaevandatud maavara koguse alusel, kajastatakse kuludena nende tekkimise hetkel (lisa 2.19).

2.9 Mittefinantsvarade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga varasid ei amortiseerita, vaid kontrollitakse kord aastas nende väärtuse langust. Amortiseeritavate varade ja maa puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist, kui teatud sündmused või asjaolude muutused viitavad sellele, et bilansiline maksumus ei ole kaetav. Varad hinnatakse alla nende kaetavale väärtusele juhul, kui varade kaetav väärtus on väiksem bilansilisest jääkväärtusest. Vara kaetav väärtus on kõrgem kahest järgnevast näitajast:

- vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused;
- vara kasutusväärtus.

Kui vara õiglast väärtust, millest on maha lahutatud müügikulutused, pole võimalik määrata, loetakse vara kaetavaks väärtuseks selle kasutusväärtus. Varade kasutusväärtus leitakse varade abil tulevikus genereeritavate hinnanguliste rahavoogude nüüdisväärtusena. Varade väärtuse langust hinnatakse juhul, kui sellele viitavad võimalikud järgmised asjaolud:

- sarnaste varade turuväärtus on langenud;
- üldine majanduskeskkond ja turusituatsioon on halvenenud, mistõttu on tõenäoline, et varadest genereeritav tulu väheneb;
- turu intressimäärad on tõusnud;
- varade füüsiline seisund on järsult halvenenud;

- varadest saadavad tulud on väiksemad planeeritust;
- mõningate tegevusvaldkondade tulemused on oodatust halvemad;
- teatava raha teeniva üksuse tegevus kavatakse lõpetada.

Samuti kontrollitakse väärtuse langust, kui kontsern tuvastab teisi vara väärtuse langusele viitavaid asjaolusid.

Varade väärtuse langust võidakse hinnata kas üksiku vara või varade grupi (raha teeniva üksuse) kohta. Raha teenivaks üksuseks loetakse väikseim eraldi identifitseeritav varade grupp, millest genereeritavad rahavood on olulises osas prognoositavad sõltumatult ülejäänud varade poolt genereeritavatest rahavoogudest. Kahjum väärtuse langusest kajastatakse kohe kasumiaruandes kuluna.

Iga aruandeperioodi lõpu seisuga hinnatakse, kas esineb asjaolusid, mis viitavad sellele, et eelmistel aastatel vara, v.a firmaväärtuse, kohta kajastatud kahjumit väärtuse langusest enam ei eksisteeri või see on vähenenud. Iga sellise asjaolu esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust uuesti. Vastavalt testi tulemustele võidakse allahindlus kas osaliselt või täielikult tühistada. Firmaväärtuse väärtuse langusest kajastatud kahjumit järgmisel perioodil ei tühistata.

2.10 Lõpetatavad tegevusvaldkonnad ja põhivarade (või müügigruppide) liigitamine müügiks hoitavaks

Lõpetatav tegevusvaldkond on kontserni komponent, mis on kas müüdnud või liigitatud müügiks hoitavaks ja a) esindab eraldi olulist äritegevusvaldkonda või äritegevuse geograafilist piirkonda; b) on osa eraldiseisvast koordineeritud plaanist realiseerida üksik oluline äritegevusvaldkond või äritegevuse geograafiline piirkond; või c) on tüdarettevõtja, mis on soetatud üksnes edasimüügi eesmärgil. Lõpetatava tegevusvaldkonna tulud ja rahavood näidatakse eraldi jätkuvate tegevusvaldkondade tuludest ja rahavoogudest ning vastavalt korrigeeritakse ka võrdlusandmeid.

Põhivara või müügigrupp liigitatakse müügiks hoitavaks, kui selle bilansiline jääkmaksumus kaetakse peamiselt müügitehinguga, mitte jätkuva kasutusega, ja müük on väga tõenäoline. Varasid hinnatakse bilansilises jääkmaksumuses või õiglasel väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused, sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

Grupisesed tehingud lõpetatava ja jätkuvate tegevusvaldkondade vahel elimineeritakse vastavalt sellele, kas tehingud jätkuvate ja lõpetatava tegevusvaldkonna vahel jätkuvad ka pärast müügitehingut. Lõpetatava tegevusvaldkonna

tulemused hõlmavad ainult neid kulusid ja tulusid, mis elimineeritakse pärast müügitehingu toimumist.

2.11 Finantsvarad

2.11.1 Klassifitseerimine

Kontsernile kuuluvad finantsvarad on klassifitseeritud järgmistesse kategooriatesse: õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad, müügiootel finantsvarad ning laenud ja nõuded. Finantsvarade klassifitseerimise aluseks on finantsvarade soetamise eesmärk. Finantsvara kategooria määrab juhatus finantsvara esmasel kajastamisel.

a. Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad

Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad on kauplemise eesmärgil hoitavad finantsvarad, mis on soetatud edasimüügiks lähitulevikus. Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse ka tuletisinstrumente, v.a juhul, kui need on määratletud ja efektiivsed riskimaandamisinstrumendid. Finantsseisundi aruandes kajastatakse kõiki sellesse kategooriasse kuuluvaid varasid käibevaradena.

b. Müügiootel finantsvarad

Müügiootel finantsvarad on tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis on määratletud müügiootel olevateks või ei ole klassifitseeritud teistesse kategooriatesse. Müügiootel finantsvarasid kajastatakse pikaajaliste finantsinvesteeringutena, välja arvatud juhul, kui finantsvara aegub või kontsern kavatseb selle müüa 12 kuu jooksul aruandeperioodi lõpust.

c. Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenusid ja nõudeid kajastatakse käibevaradena, välja arvatud juhul, kui laenu või nõude tähtaeg on aruandeperioodi lõpu seisuga üle 12 kuu. Sellisel juhul kajastatakse neid põhivaradena. Laenude ja nõuete kategoorias on kajastatud järgmised finantsvarad: „Raha ja raha ekvivalendid”, „Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades”, „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded”.

2.11.2 Kajastamine ja mõõtmine

Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse või nende kajastamine lõpetatakse, kasutades väärtuspäevapõhist arvestust. Finantsvarad,

mida ei kajastata õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses, millele liidetakse tehingukulud. Finantsvarad, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses ja omandamisega seotud tehingukulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena. Kontsern lõpetab finantsvara kajastamise, kui lepingujärgsed õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõpevad või on üle antud ja üle on läinud ka oluline osa finantsvara omandiga seotud riskidest ja hüvedest. Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaid finantsvarasid ning müügiotool finantsvarasid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist õiglasest väärtuses. Laenusid ja nõudeid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Kasumeid ja kahjumeid õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade ümberhindlusest kajastatakse kasumiaruande real „Finantstulud või -kulud” nende tekkimise perioodil (lisa 31). Intressitulu müügiotool finantsvaradelt ning laenuidelt ja nõuetelt kajastatakse kasumiaruande finantstulude real (lisa 31). Kontsern ei ole saanud aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil intressitulu ega dividenditulu õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavatelt finantsvaradelt.

Kasum/kahjum müügiotool finantsvarade õiglasest väärtuses muutusest kajastatakse muus koondkasumi summades.

Börsil noteeritud finantsvarade õiglasest väärtuse aluseks võetakse aruandeperioodi lõpul kehtinud pakkumishind. Börsil noteerimata finantsvarade õiglasest väärtuse leidmiseks kasutatakse erinevaid hindamistehnikaid. Sõltuvalt finantsvara liigist võetakse aluseks sarnaste finantsvarade noteeritud turuhinnad, vahendajate noteeringud või hinnangulised diskonteeritud rahavood. Kontsern kasutab mitmeid erinevaid meetodeid ja teeb oletusi, mis põhinevad iga aruandeperioodi lõpu turutingimustel. Tuletisinstrumentide õiglasest väärtus leitakse hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtusena.

Iga aruandeperioodi lõpu seisuga hinnatakse, kas esineb finantsvarade võimaliku väärtuse langusele viitavaid asjaolusid. Ostjate vastu nõuete väärtuse languse hindamist on kirjeldatud lisa 2.14.

2.12 Tuletisinstrumentid ja riskimaandamine

Tuletisinstrumente kajastatakse nende esmasel arvelevõtmisel õiglasest väärtuses tuletisinstrumenti lepingu sõlmimise kuupäeval. Peale esmast kajastamist hinnatakse neid iga aruandeperioodi lõpul ümber nende õiglasest

hetkeväärtusele. Väärtuse muutusest tekkinud kasumi või kahjumi kajastamise meetod sõltub sellest, kas tuletisinstrument on määratletud riskimaandamisinstrumendina ja kui on, siis maandatava objekti olemusest. Kontsern kasutab rahavoo riskimaandamisinstrumente, mille eesmärgiks on maandada vedelkütuste ja elektri hinna muutumise riski.

Tehingu sõlmimisel dokumenteerib kontsern riskimaandamisinstrumentide ja maandatavate objektide vahelise suhte, riskimaandamise eesmärgid ja erinevate riskimaandamistehingute sooritamise strateegia. Samuti dokumenteeritakse ja testitakse nii tehingu sõlmimisel kui ka jooksvalt seda, kas riskimaandamistehingutes kasutatavad tuletisinstrumentid on efektiivsed maandatavate objektide rahavoogude muutuste tasandamisel.

Riskimaandamise eesmärgil kasutatavate tuletisinstrumentide õiglasest väärtused on esitatud lisa 13. Omakapitalis kajastatud riskimaandamisreservi liikumised on esitatud lisa 21. Riskimaandamise tuletisinstrumentide kogu õiglast väärtust liigitatakse kas pikaajalise vara või kohustusena, kui maandatava objekti järelejäanud realiseerumise periood on pikem kui 12 kuud, ja lühiajalise vara või kohustusena, kui maandatava objekti järelejäanud realiseerumise periood on lühem kui 12 kuud. Kauplemise eesmärgil soetatud

tuletisinstrumentid klassifitseeritakse lühiajalise vara või kohustusena.

a. Rahavoo riskimaandamine

Rahavoo riskimaandamisena määratletud ja selleks kvalifitseeruvate tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutuse efektiivset osa kajastatakse muus koondkasumis. Ebaefektiivse osaga seotud kasumit või kahjumit kajastatakse koheselt kasumiaruandes saldeeritult muude äritulude või muude tegevuskuludena.

Omakapitalis kajastatud summasid kajastatakse kasumiaruandes nendel perioodidel, mil maandatav objekt mõjutab kasumit või kahjumit (näiteks, kui leiab aset maandatav müük).

Kui riskimaandamisinstrument aegub või müüakse või kui maandamine ei vasta enam riskimaandamisarvestuse kriteeriumidele, jääb omakapitalis sisalduv kumulatiivne kasum või kahjum omakapitali ja kajastatakse kasumiaruandes eeldatava tulevikusündmuse lõplikult kajastamisel. Kui prognoositava tehingu toimumist enam ei eeldata, kajastatakse omakapitalis sisalduv riskimaandamisinstrumenti kasum või kahjum kasumiaruandes koheselt saldeeritult muu äritulu või muu tegevuskuluna.

b. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumente, mida ei ole määratletud riskimaandamisinstrumentina, kajastatakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande. Selliste tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutusest tulenevad kasum ja kahjum kajastatakse kasumiaruandes muu äritulu või muu tegevuskuluna.

2.13 Varud

Varud kajastatakse soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, kui see on varude soetusmaksumusest madalam. Varude kulusse kandmisel kasutatakse kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit. Lõpetamata ja valmistoodangu soetusmaksumusse lülitatakse tooraine kulud, otsesed tööjõukulud ning muud otsesed ja kaudsed kulud (lähtudes tootmisprotsessi normaalkuludest). Varude soetusmaksumusse ei lülitata laenukasutuse kulutusi. Tooraine ja materjali varude soetusmaksumus koosneb ostuhinnast, transpordikuludest ning muudest soetamisega otseselt seotud väljaminekutest.

Neto realiseerimisväärtuseks loetakse eeldatavat müügihinda, mida on vähendatud nende varude müügiga seotud kulutuste võrra.

2.14 Nõuded ostjate vastu

Nõuded ostjate vastu on ostjatelt laekumata arved tavapärase äritegevuse käigus müüdüd kaupade või osutatud teenuste eest.

Nõuded ostjate vastu võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses ja kajastatakse seejärel korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit ning arvestades maha allahindluse. Nõuete allahindlust kajastatakse, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine (makse hilinemine üle 90 päeva maksetähtaegast). Olulisi nõudeid hinnatakse individuaalselt. Ülejäänud nõudeid hinnatakse kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas, mida korrigeeritakse lähtudes olemasolevatest tingimustest. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa on vahe nõuete bilansilise väärtuse ja tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse vahel ning selle arvutamiseks kasutatakse sisemise intressimäära meetodit. Nõuete bilansilist väärtust vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa võrra ning kahjum allahindlusest kajastatakse kasumiaruandes muude tegevuskuludena. Kui nõue loetakse lootusetuks, kantakse nõue ja tema allahindlus finantsseisundi aruandest välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisel vähendatakse kasumiaruande rida „Muud tegevuskulud“.

Nõuded, mille laekumine on ette nähtud kuni ühe aasta jooksul, loetakse lühiajalisteks nõueteks. Ülejäänud nõuded ostjate vastu kajastatakse pikaajaliste nõuetena. Pikaajalised nõuded ostjate vastu kajastatakse tõenäoliselt laekuva nõude nüüdisväärtuses. Tõenäoliselt laekuva nõude nominaalväärtuse ja nüüdisväärtuse vahet kajastatakse nõude laekumistähtajani jäänud perioodi jooksul intressituluna, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

2.15 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse sularaha kassades, arvelduskontosid pankades ja raha teel pankadesse ning lühiajalisi kuni 3-kuulise tähtajaga kõrge likviidsusega investeeringuid pankades.

2.16 Aktsiakapital ja kohustuslik reservkapital

Lihtaktsiad kajastatakse omakapitali koosseisus. Eelisaktsiaid ei ole emiteeritud. Uute aktsiate emiteerimisega seotud omakapitali tehingute tehingukulud kajastatakse omakapitalist mahaarvamisenä eeldusel, et need on käsitatavad omakapitali tehinguga otseselt kaasnevate vältimatute lisakuludena. Üldkoosoleku poolt otsustatud, kuid äriregistris veel registreerimata aktsiad kajastatakse omakapitali real „Registreerimata aktsiakapital“.

Äriseadustiku nõuete kohaselt peab emettevõtja moodustama puhaskasumist kohustusliku reservkapitali, mille miinimumsuurus on 1/10 aktsiakapitalist. Iga-aastase kohustusliku eraldise suurus on 1/20 aruandeaasta puhaskasumist kuni reservkapitali määra täitumiseni. Reservkapitali võib kasutada kahjumite katmiseks, kui seda ei ole võimalik katta vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks.

2.17 Võlad hankijatele

Võlad hankijatele on tavapärase äritegevuse käigus tekkinud kohustused tasuta hankijatele ostetud kaupade või teenuste eest. Võlad, mille tasumine on ette nähtud kuni ühe aasta jooksul, loetakse lühiajalisteks kohustusteks. Ülejäänud võlad hankijatele kajastatakse pikaajaliste kohustustena. Võlad hankijatele võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest ning kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumus, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

2.18 Võlakohustused

Võlakohustused võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest vähendatuna tehingukulude võrra ning kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumus. Soetusmaksumuse ja lunastusmaksumuse vahe kajastatakse kasumiaruandes kuluna

võlakohustuse kehtivuse perioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tingimustele vastavate varade laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse varade soetusmaksumus.

Võlakohustusi kajastatakse lühiajaliste kohustustena, välja arvatud juhul, kui kontsernil on tingimusteta õigus lükata kohustuse täitmist edasi vähemalt 12 kuu võrra peale aruandeperioodi lõppu.

2.19 Maksustamine

a. Dividendi tulumaks Eestis

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtja aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Alates 1. jaanuarist 2008 on dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks 21/79 väljamakstavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja

makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi

vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel.

Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

b. Muud maksuliigid Eestis

Kontserni kulused mõjutavad järgmised maksuliigid:

Maksuliik	Maksumäär
Sotsiaalmaks	33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
Töötuskindlustusmaks	1,4% töötajatele tehtud väljamaksetelt (kuni 2009. aasta 31. maini 0,3%, 2009. aasta 1. juunist kuni 31. juulini 1% töötajatele tehtud väljamaksetelt)
Erisoodustuste tulumaks	21/79 töötajatele tehtud erisoodustustelt
Müügiimaks	1% Tallinna territooriumil füüsilistele isikutele müüdüd kaupade ja teenuste maksumusest (v.a elektri- ja soojusenergia müük ja e-kaubandus)
Saastetasud	Saasteainete tonnimäärade alusel saasteainete viimise eest atmosfääri, veekogudesse, põhjavette ja pinnasesse ning jäätmete keskkonda paigutamise eest
Põlevkivi kaevandamisõiguse tasu	14,4 kr kaevandatud põlevkivi tonni kohta (2009. aastal 12 kr kaevandatud põlevkivi tonni kohta)
Vee erikasutusõiguse tasu	25–1881 kr/1000 m ³ põhjaveekihi võetud vee kohta (2009. aastal 25–1710 kr/1000 m ³ põhjaveekihi võetud vee kohta)
Maamaks	0,1–2,5% maa maksustamishinnast aastas
Raskeveokimaks	50–3640 kr/kvartalis veoauto kohta
Elektrienergia aktsiisimaks	70 kr/MWh elektrienergia kohta (kuni 2010. aasta 1. märtsini 50 kr/MWh elektrienergia kohta)
Maagaasi aktsiisimaks	367 kr/1000 m ³ maagaasi kohta (kuni 2009. aasta 1. juulini 157 kr/1000 m ³ maagaasi kohta)
Põlevkivikütteõli aktsiisimaks	235 kr/1000 kg põlevkivikütteõli kohta
Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	21/79 ettevõtlusega mitteseotuks loetatelt kuludelt (kuni 2008. aasta 1. jaanuarini 22/78 ettevõtlusega mitteseotuks loetatelt kuludelt)

c. Tulumaksumäärad välisriikides, kus toimub kontserni tegevus

Jordaania	Residendist juriidiliste isikute Jordaania teenitud tulu maksustatakse tulumaksumääraga 14–30%
Läti	Residendist juriidiliste isikute tulu maksustatakse maksumääraga 15%
Leedu	Residendist juriidiliste isikute tulu maksustatakse maksumääraga 15%
Soome	Residendist juriidiliste isikute tulu maksustatakse maksumääraga 26%

d. Edasilükkunud tulumaks

Välismaal asuvates tütarettevõtjates kajastatakse edasilükkunud tulumaksuvara ja -kohustust, kui on tekkinud ajutised erinevused konsolideeritud varade ja kohustuste bilansiliste väärtuste ning maksustamisbaasi vahel. Edasilükkunud tulumaksuvara ja -kohustuse kajastamisel kasutatakse bilansilise kohustuse meetodit. Edasilükkunud tulumaksuvara ja -kohustust ei kajastata juhul, kui see tekib varade ja kohustuste esmasel arvelevõtmisel sellise tehingu puhul, mis ei ole äriühendus ja mis ei mõjuta tehingu toimumise ajal ei raamatupidamislikku kasumit ega ka maksustatavat kasumit. Edasilükkunud tulumaksusumma leidmisel kasutatakse maksumäära, mida eeldatavasti rakendatakse arvestuse aluseks oleva vara realiseerimise või kohustuse tasumise perioodil, lähtudes aruandeperioodi lõpul kehtinud tulumaksumääradest ja maksustamist reguleerivatest seadustest.

Kasutamata maksukahjumite ja kasutamata maksukrediitide edasikandmise korral kajastatakse edasilükkunud tulumaksu vara ulatuses, mille suhtes kontsernil on küllaldaselt tõendeid, et tulevikus tekib piisavalt maksustatavat kasumit, mille suhtes saab kasutada tekkinud maksukahjumeid ja -soodustusi.

Kontsern kajastab edasilükkunud tulumaksu kõigisse tütar- ja sidusettevõtjatesse tehtud investeeringutega seotud maksustatavate ajutiste erinevuste puhul, välja arvatud juhul, kui kontsern saab kontrollida ajutise erinevuse tühistumise ajastamist ja on tõenäoline, et ajutine erinevus ei tühistu lähimas tulevikus.

Seisuga 31. detsember 2010, 31. detsember 2009 ja 1. jaanuar 2009 ei olnud kontsernil edasilükkunud tulumaksuvara ega -kohustusi.

2.20 Hüvitised töötajatele

a. Töötajate lühiajalised hüvitised

Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud), kui eeldatakse, et töölepingu ajutine peatumine leiab aset 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi, ning muid hüvitisi, mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi.

Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab kontsern prognoositava hüvitise summa ulatuses kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

b. Töösuhte lõpetamise hüvitised

Töösuhte lõpetamise hüvitised on hüvitised, mida makstakse, kui kontsern otsustab lõpetada töösuhte töötajaga enne tavapärasest pensionilejäämise kuupäeva või kui töötaja otsustab töölt lahkuda vabatahtlikult, saades vastutasuks nimetatud hüvitised. Kontsern kajastab töösuhte lõpetamise hüvitisi kohustusena ja kuluna juhul ja ainult juhul, kui kontsern on selgelt kohustunud lõpetama töösuhte töötaja või töötajate rühmaga enne tavapärasest pensionilejäämise kuupäeva või pakkuma töösuhte lõpetamise hüvitisi, et soodustada vabatahtlikku töölt lahkumist. Restruktureerimiste käigus toimuvate koondamiste puhul moodustatakse koondamiseraldised (lisa 2.21).

c. Muud hüvitised töötajatele

Kollektiivlepingutest ja muudest lepingutest tulenevate endiste töötajate hüvitiste ning tervisekahjustuste hüvitiste katteks on moodustatud eraldised (lisa 2.21).

2.21 Eraldised

Eraldise kajastatakse juhul, kui kontsernil on minevikus aset leidnud sündmustest tulenev seaduslik või faktiline kohustus, kohustuse realiseerumine nõuab ressurssidest loobumist ja

kohustuse suurust on võimalik usaldusväärset mõõta. Eraldisi kajastatakse kohustuse täitmiseks vajalike kulutuste nüüdisväärtuses, kasutades intressimäära, mis kajastab turu hinnanguid raha hetkeväärtusele ja kohustusele iseloomulikele riskidele. Eraldiste suurenemist seoses realiseerumistähtaja lähenemisega kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna.

Eraldiste kajastamisel lähtutakse juhtkonna hinnangust, kasutades vajadusel ekspertide abi. Töötajate koondamisega kaasnevaid kulusi võetakse eraldistes arvele ainult juhul, kui kontsern on avalikustanud restruktureerimiskava, milles on kirjeldatud kavaga kaasnevaid kulusi, mõjutatud äritegevust või äritegevuse osa, peamisi ümberstruktureerimisest mõjutatud asukohti, oma töölepingu lõpetamise eest hüvitist saavate töötajate asukohti, funktsioone ja hinnangulist arvu ning plaani rakendamise ajakava, ning on tekitanud asjaomastes isikutest õigustatud ootuse, et kontsern teostab ümberstruktureerimise, olles kas alustanud kõnealuse kava elluviimist või teavitanud asjaomaseid isikuid kava põhipunktidest. Eraldisi ei moodustata tulevikus aset leidvate tegevuskahjumite katteks.

Mitmete sarnaste kohustuste olemasolu korral määratakse kohustuste täitmiseks vajalike ressursside vähenemise tõenäosus kindlaks, vaadeldes kohustuste klassi kui üht tervikut. Kuigi iga üksiku objekti puhul võib ressursside

vähendamise tõenäosus olla väike, võib kohustuste klassi osas tervikuna ressursside teatav vähenemine osutada tõenäoliseks. Sellisel juhul eraldisi kajastatakse (kui teised kajastamiskriteeriumid on täidetud).

Eraldised vaadatakse üle iga aruandeperioodi lõpul ja korrigeeritakse lähtudes selle hetke parimast hinnangust. Eraldiste moodustamisega seotud kulu kajastatakse kasumiaruandes ärikuludes või põhivara soetusmaksumuses, kui eraldise moodustamine on seotud demonterimise, ümberpaigutamise või taastamiskohustusega, mis on tekkinud varaobjekti soetamise või varaobjekti teatud perioodi jooksul kasutamise tagajärjel.

Eraldisi kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need olid moodustatud.

Kui eeldatakse, et teine osapool hüvitab mõned või kõik eraldise täitmiseks vajalikud kulutused, kajastatakse hüvitis juhul ja ainult juhul, kui hüvitise saamine pärast kohustuse täitmist kontserni poolt on praktiliselt kindel. Hüvitist käsitatakse eraldi varana. Hüvitisena kajastatud summa ei tohi ületada eraldise summat.

a. Kollektiivlepingust tulenevate kohustuste ja tervisekahjustuste hüvitamise eraldised

Kui kontsernil on tekkinud kohustus maksta oma endistele töötajatele töösuhtejärgseid

hüvitisi, moodustatakse nimetatud kulutuste katmiseks vastav eraldis. Eraldiste hindamisel võetakse arvesse võetud kohustustes seatud tingimused ning eeldatav väljamakseid saavate isikute arv.

Tervisekahjustuste hüvitamise eraldised moodustatakse kohtuotsuste alusel väljamõistetud hüvitiste maksmiseks, võttes aluseks eeldatava väljamakse perioodi.

b. Keskonnakaitsetised eraldised

Keskonnakaitsetised eraldised moodustatakse enne aruandeperioodi lõppu toimunud keskkonnakahjustuste suhtes juhul, kui nende kahjustuste likvideerimise nõue tuleneb seadusest või kui kontserni senine keskkonnaalane tegevuspraktika on näidanud, et kontsernil on faktiline kohustus kahjustused vabatahtlikult likvideerida. Eraldiste määramiseks on kasutatud ekspertide hinnanguid ning keskkonnakaitsetiste tööde teostamisel saadud kogemusi.

c. Mäetööde lõpetamise eraldised

Mäetööde lõpetamise eraldised moodustatakse kaevanduste ja karjäärade sulgemisega seotud kulutuste katmiseks, kui kulutuste tegemise nõue tuleneb seadusest. Eraldiste määramiseks on kasutatud ekspertide hinnanguid ning mäetööde lõpetamisega seotud tööde teostamisel saadud kogemusi.

d. Koondamiseraldised

Koondamiseraldised on moodustatud töötajate koondamisega seotud kulutuste katteks, kui kontsern on avalikustanud restruktureerimiskava, milles on kirjeldatud kavaga kaasnevaid kulutusi, mõjutatud äritegevust või äritegevuse osa, peamisi ümberstruktureerimisest mõjutatud asukohti, oma töölepingu lõpetamise eest hüvitist saavate töötajate asukohti, funktsioone ja hinnangulist arvu, plaani rakendamise ajakava, ning on tekitanud asjaomastes isikutes õigustatud ootuse, et kontsern teostab ümberstruktureerimise, olles kas alustanud kõnealuse kava elluviimist või teavitanud asjaomaseid isikuid kava põhipunktidest.

e. Varade demonteerimise kulude eraldised

Varade demontaažikulude eraldised moodustatakse varade tulevase demonteerimisega seotud hinnanguliste kulutuste katteks, kui varade demonteerimise kohustus tuleneb seadusest või kui kontserni senine tegevuspraktika on näidanud, et kontsernil on faktiline kohustus kulutused teha. Varade demontaažikulude nüüdisväärtus kajastatakse põhivara soetusmaksumuses.

f. Kasvuhoonegaaside emissiooni eraldised

Kasvuhoonegaaside emissiooni eraldis moodustatakse kasvuhoonegaaside emissiooniga

seotud seadusest tulenevate kohustuste katmiseks. Kui emiteeritud kasvuhoonegaaside kogus ületab riigilt tasuta saadud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hulka, moodustatakse puudujääva koguse ulatuses eraldis aruandeperioodi lõpu turuhinna või tulevikutehingutega fikseeritud ostuhinna alusel. Kui kontsern loovutab kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud riigile emiteeritud kasvuhoonegaaside katteks, vähendatakse võrdses summas eraldist ja immateriaalset käibevara (lisa 2.8).

g. Eraldis kahjulike lepingute suhtes

Eraldis kahjulike lepingute suhtes moodustatakse, kui kontsern on sõlminud lepingu, mille täitmisega kaasnevad kulutused ületavad lepingust saadavat majanduslikku kasu. Eraldis moodustatakse summas, mis on väiksem kahest järgnevast: lepingu täitmisega kaasnev kahjum (lepingust tulenevad tulud miinus lepingu täitmisega kaasnevad kulud) või lepingu katkestamisega kaasnev leppetrahv.

2.22 Tingimuslikud kohustused

Võimalikud kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks,

on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

2.23 Tulude arvestus

Tuluna kajastatakse tavapärase äritegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadava tasu õiglast väärtust. Tulu arvestatakse ilma käibemaksuta ning vähendatuna allahindluste võrra peale kontsernisestest tehingute elimineerimist. Tulu kajastatakse ainult siis, kui tulu suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta, on tõenäoline, et kontsern saab tehingust tulenevat majanduslikku kasu, olulised omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale ning on täidetud alltoodud täiendavad kriteeriumid. Tulu suurust loetakse usaldusväärselt mõõdetavaks ainult siis, kui kõik tehinguga seotud asjaolud on selged.

a. Elektrienergia müügi arvestus

Müügitulu kajastamise aluseks on klientide arvestite näidud. Kliendid teatavad näidud tegeliku tarbimise alusel või need võetakse kauglugemise teel või prognoositakse tarbimisgraafikute alusel. Lisaks võetakse arvesse ka aruandeperioodi lõpu seisuga teatamata, hilenemisega teatatud ning hinnanguliselt valesti teatatud näidud, mille tulemusena kajastab müügitulu täpsemalt tegelikku elektrienergia tarbimist.

b. Liitumistasude arvestus

Elektrivõrguga liitumisel tasuvad kliendid liitumistasu, mille määramise aluseks on võrguga liitumiseks tehtavad kulutused. Liitumistasud kajastatakse tuluna eeldatava kliendisuhte perioodi jooksul, milleks on loetud 20 aastat. Tuludesse kandmata liitumistasu kajastatakse finantsseisundi aruandes pikaajaliste tulevaste perioodide tuludena.

c. Teenustasu kajastamine valmidusastme meetodil

Lõpetamata ja lõpetatud, kuid tellijatele veel üle andmata teenustelt saadud tulu kajastamisel rakendatakse valmidusastme meetodit. Nimetatud meetodi kohaselt kajastatakse teenuse osutamisest saadav tulu proportsionaalselt ja samades perioodides teenuse osutamisega kaasnevate kuludega. Valmidusastme meetodil arvestatud tulu, mille kohta ei ole tellijale arvet väljastatud, kajastatakse finantsseisundi aruandes viitlaekumisena. Kui aruandeperioodi lõpu seisuga ületab tellijale esitatud vahearvete summa projektile tehtud kulutused ja sellele vastava tuluosa, kajastatakse tellijatel enamlaekunud summa viitvõlana.

d. Intressitulu

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik

usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse, kasutades vara sisemist intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

2.24 Sihtfinantseerimine

Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse selle õiglasel väärtuses, kui eksisteerib piisav kindlus, et kontsern vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset. Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil. Sihtfinantseerimisena ei kajastata valitsusepoolset abi, mille väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (näiteks tasuta konsultatsioonid). Info sellise abi kohta avaldatakse aastaaruande lisades.

Varade sihtfinantseerimisi kajastatakse bruto meetodil, mille kohaselt võetakse sihtfinantseerimise arvel soetatud vara finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses, mitterahalise sihtfinantseerimisena saadud vara aga õiglasel väärtuses. Varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse finantsseisundi aruandes kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

2.25 Rendid

Rendi all mõistetakse kokkulepet, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle varaobjekti kasutusõiguse. Kapitalirendina klassifitseeritakse rent, mille puhul kõik olulised vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved on läinud üle rentnikule. Muud rendid kajastatakse kasutusrendina.

a. Kontserni ettevõtja on rentnik

Kapitalirendi tingimustel renditud vara kajastatakse algselt renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on eelmisest madalam. Iga rendimakse jaotatakse finantskuludeks ning kapitalirendi kohustuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse igale rendiperioodile nii, et kogu rendiperioodi vältel oleks intressimäär kapitalirendi kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirendi kohustust vähendatakse põhiosa tagasimaksetega. Rendimakse finantskulu kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna. Kapitalirendi kohustus (ilma finantskuludeta) kajastatakse finantsseisundi aruandes pika- või lühiajalise võlakohustusena (lisa 2.18). Kapitalirendi tingimustel renditavat materiaalset põhivara amortiseeritakse kas rendiperioodi jooksul või kasuliku tööea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna rendiperioodi jooksul võrdsetes osades vähendatuna rendileandjalt saadud stiimulite võrra.

b. Kontserni ettevõtja on rendileandja

Kontsernis ei ole kapitalirendi tingimustel väljarenditud vara. Kasutusrendi tingimustel väljarenditud varade suhtes kohaldatakse materiaalsele põhivarale kehtestatud arvestusprintsipi. Rendiperioodi jooksul saadavad maksed kajastatakse kasumiaruandes tuluna rendiperioodi jooksul.

2.26 Dividendid

Dividende kajastatakse nende väljakuulutamisel jaotamata kasumi vähendamisenä ning kohustusena aktsionäri ees.

2.27 Tehingud seotud osapooltega

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks sidusettevõtjad, Eesti Energia ASi nõukogu ja juhatuse liikmed ning teised isikud ja ettevõtjad, kes saavad kontrollida või oluliselt mõjutada kontserni finants- ja äriotsuseid. Kuna Eesti Energia ASi aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile, loetakse kontserni seotud osapoolteks ka riigi kontrolli või olulise mõju all olevaid üksusi.

3. Finantsriskide juhtimine

3.1 Finantsriskid

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (mis hõlmab valuutariski, rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära riski ja hinnariski), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimatusele ja üritab minimeerida võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantstegevusele. Kontsern kasutab teatud riskipositsioonide maandamiseks tuletisinstrumente.

Finantsriskide juhtimise eesmärk on finantsriskide maandamine ja finantstulemuste volatiilsuse vähendamine. Riskijuhtimise valdkonda kontsernis juhib juhatuse esimehele alluv riskijuhtimise- ja siseauditi teenistus, kes vastutab kontserni riskijuhtimissüsteemi väljaarendamise, rakendumise ja töökorras hoidmise eest. Kontserni finantsriske juhitakse vastavalt juhatuse poolt heaks kiidetud põhimõtetele kontserni tasandil. Kontserni likviidsus-, intressi- ja valuutariske juhitakse emaettevõtja finantsosakonnas.

a. Tururiskid

1. Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide

õiglase väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Valuutariskivabadeks finantsvaradeks ja -kohustusteks loetakse euros nomineeritud finantsvarasid ja -kohustusi. Eesti kroon on fikseeritud euro suhtes kursiga 15,6466 krooni euro kohta. Valuutariskide vältimiseks sõlmitakse pikaajalised võlakohustused ning elektri ekspordi lepingud eurodes. Valuutariski maandamiseks sõlmitakse alates 2009. majandusaastast ka vedelkütuste müügi tulevikutehingud eurodes.

Kontserni peamine valuutarisk on seotud vedelkütuste müügitehingute selle osaga, mis on tehtud USA dollarites ja mis ei ole maandatud tulevikutehingutega (lisa 13), lisaks on mõned muud üksikud hanke- ja müügilepingud sõlmitud kontserni ettevõtjate arvestusvaluutatst erinevas valuutas või eurodes. Valdava osa sellistest tehingutest moodustavad USA dollarites või eurodes sõlmitud tehingud.

Aruandeperioodi lõpu seisuga olid kontsernil järgmised USA dollarites fikseeritud finantsvarad ja -kohustused.

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 18)	28,6	-	14,0
Positiivse väärtusega tuletisinstrumentid (lisa 13)	-	-	206,7
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	59,6	34,9	15,9
Võlad hankijatele ja muud võlad	2,2	0,1	-

Kui USA dollari vahetuskurss krooni suhtes oleks seisuga 31. detsember 2010 olnud 22% (31. detsember 2009: 21%; 1. jaanuar 2009: 28%) võrra kõrgem või madalam (kõigi muude näitajate samaks jäädes) oleks kontserni aruandeperioodi kasum olnud 18,9 mln kr võrra suurem/väiksem (2009: 7,3 mln kr; 2008: 12,6 mln kr võrra suurem/väiksem) ning riskimaandamise reserv 0 kr (2009: 0 mln kr; 2008: 53,6 mln kr võrra suurem/väiksem) tulenevalt raha ja raha ekvivalentide, positiivsete väärtustega tuletisinstrumentide, ostjate nõuete ja muude nõuete ning hankijatele võlgnevuse ja muude võlgade saldode ümberhindlusest.

Raha ja raha ekvivalentide jaotus valuutade lõikes on avalikustatud lisa 18.

2. Hinnarisk

Hinnarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus muude kui intressimäärariskist või valuutariskist tulenevate turuhindade muutumise tõttu. Hinnariskist on mõjutatud kontserni poolt toodetavate kaupade ja osutatavate teenuste müük vabaturutingimustes, tootmiseks vajalike ressursside ost ning õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad.

2.1 Kaupade ja teenuste hinnarisk

Olulisemad kaupade ja teenuste hinnariskid

on elektrienergia ja vedelkütuste müügi ning kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu hinnarisk. Kaupade ja teenuste müügi ning kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu hinnariski maandamiseks kasutab kontsern erinevaid tuletisinstrumente. Elektrienergia hinna muutumise riski maandamiseks kasutatakse *forward*- ja futuurlepinguid, mis on sõlmitud kindla koguse elektrienergia müügiks igal kauplemistunnil. Elektribörsi Nord Pooli kaudu müüdava elektrienergia tulevikutehingute maht sõltub elektrienergia turuhinna ja kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hinna vahest.

Vedelkütuste hinna muutumise riski maandamiseks kasutatakse *swap*- ja futuurtehinguid. Nende tehingutega kohustub kontsern või tehingupartner maksma fikseeritud hinna ja turuhinna vahe arvestusperioodil. Kontserni riskimaandamise põhimõtete kohaselt on riskimaandamistehingute teostamise eesmärgiks kindlustada etteantud kasum peale muutuvkulusid. Alusvara kogus, mille riske maandatakse, määratakse iga perioodi kohta eraldi. Hinnariski maandamise tehingutele on seatud hinna alampiir, millest alates tehinguid võib sooritada. Tehingute sooritamise maht sõltub alusperioodi ajahorisondist ja pakutavast lepinguhinnast.

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostmise vajadus tekib, kui CO₂ emissioon

ületab riigi poolt tasuta eraldatud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hulka. Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hinna muutuse riski maandamiseks kasutab kontsern *forward*- ja futuurtehinguid (lisa 13). Juhatus on kinnitanud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse kauplemise reeglid, mille kohaselt ostetakse puudujääv kogus hajutatult kogu aasta jooksul, lähtudes eeldatavast kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse puudujäägist.

2.2 Õiglases väärtustes muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade hinnarisk

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade hinnarisk seisneb selles, et intressi- ja rahaturufondide osakute turuväärtus võib muutuda tulenevalt fondi netovarade turuväärtuse muutusest.

Võimalikud muudatused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade õiglases väärtuses ei oleks avaldanud olulist mõju kontserni aruandeaasta kasumile.

3. Rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära risk

Intressimäära risk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus turu intressimäära muutuste tõttu. Seisuga 31. detsember 2010, 2009

ja 1. jaanuar 2009 ei esinenud kontsernil finantsvaradest ja kohustustest tekkivat õiglase väärtuse intressimäära riski, kuna kontsernil puudusid õiglasest väärtusest kajastatavad intressikandvad kohustused.

Rahavoogude intressimäära risk tekib kontserni ujuva intressimääraga võlakohustustest ning seisneb ohus, et finantskulud suurenevad, kui intressimäärad tõusevad. Üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid on sõlmitud fikseeritud intressimääraga ning ei tekita kontsernile rahavoogude intressimäära riski.

Intressimäära riski hindamisel kasutatakse tundlikkuse analüüsi. Kontserni intressimäära riskide maandamisel järgitakse põhimõtet, et fikseeritud intressimääraga võlakohustuste osatähtsus portfellis peab olema üle 50%. Majandusaasta lõpu seisuga oli 81% kontserni võlakohustustest fikseeritud ning 19% ujuva intressiga (31. detsember 2009: fikseeritud 80% ja ujuva intressiga 20%;

1. jaanuar 2009: fikseeritud 87% ja ujuva intressiga 13%).

Kui seisuga 31. detsember 2010 oleks turu intressimäär (6 kuu Euribor) olnud 70 baaspunkti (31. detsember 2009: 70 baaspunkti; 1. jaanuar 2009: 70 baaspunkti) võrra kõrgem/madalam, oleks (kõigi muude näitajate samaks jäädes) kontserni aruandeperioodi kasum olnud 0,6 mln kr võrra väiksem/suurem (2009: 0,6 mln kr väiksem/suurem; 2008: 0,2 mln kr väiksem/suurem) tulenevalt ujuva baasintressimääraga pikaajalistelt võlakohustustelt arvestatud intressikulu suurenemisest/vähennemisest.

b. Krediidirisk

Krediidirisk on risk, et kontsernile tekib rahaline kaotus, mis on põhjustatud finantsinstrumenti teise osapoole poolt, kuna viimane ei suuda oma kohustusi täita. Krediidiriskile on avatud raha pangadeposiitidel, müügiototel

finantsvarad, positiivse väärtusega tuletisinstrumentid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded.

Kontserni riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on kontserni lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada järgmistesse kodu- ja välismaistesse finantsinstrumentidesse:

- krediidasutuste üleöödeposiidid;
- krediidasutuste tähtajalised deposiidid;
- kommertspaberid (riigi kommertspaberid, kohalike omavalitsuste kommertspaberid, ettevõtete kommertspaberid);
- võlakirjad (riigi võlakirjad, kohalike omavalitsuste võlakirjad, ettevõtete võlakirjad);
- intressifondid;
- rahaturufondid.

Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhendatakse järgmistest printsiipidest alltoodud tähtsuse järjekorras:

- likviidsuse tagamine;
- kapitali säilimine;
- tulu teenimine.

Kontserni riskijuhtimise põhimõtete kohaselt võib kontsern paigutada vabu rahalisi vahendeid üksnes finantsinstrumentidesse, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:

Finantsinstrument	Kriteeriumid
Kodumaiste krediidasutuste deposiidid	Kodumaine krediidasutus omab krediidasutuste seadusega kehtestatud tegevusluba ja Moody's reitinguagentuuri krediidireitingut vähemalt Baa3 või selle ekvivalenti
Välismaiste krediidasutuste deposiidid	Välismaine krediidasutus omab Moody's reitinguagentuuri krediidireitingut vähemalt Aa3 või selle ekvivalenti
Kodumaise emitendi kommertspaberid ja võlakirjad	Kodumaine emitent omab Moody's reitinguagentuuri krediidireitingut vähemalt Baa3 või selle ekvivalenti ning võlakirjad on väärtpaberiturul vabalt kaubeldavad
Välismaise emitendi kommertspaberid ja võlakirjad	Välismaine emitent omab Moody's reitinguagentuuri krediidireitingut vähemalt Aa3 või selle ekvivalenti ning võlakirjad on väärtpaberiturul vabalt kaubeldavad
Intressi- ja rahaturufondid	Fondivalitseja omab investeerimisfondide seadusega kehtestatud tegevusluba ja Moody's reitinguagentuuri krediidireitingut vähemalt Baa3 või selle ekvivalenti

Klientide tähtjaks tasumata võlaga tegeldakse selleks moodustatud osakondades. Ostjatele esitatud arvete laekumise tähtjaja ületamise korral kasutatakse automatiseeritud meeldetuletuste ja hoiatuste saatmist, millele võib järgneda väljalülitamine elektrivõrgust. On kehtestatud tingimused, mille korral alustatakse võla sissenõudmist kohtu kaudu või antakse võla sissenõudmine üle inkassofirmale. Erikokkulepete sõlmimine on selleks moodustatud võlakomisjonide pädevuses.

Nõuetest ostjate vastu on maha arvatud nõuete allahindlused. Ehkki nõuete laekumist võivad mõjutada majanduslikud tegurid, on juhtkond seisukohal, et puudub oluline kahjumi risk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat. Ülejäänud nõuete liigid allahinnatud varasid ei sisalda.

Täiendav info krediidiriski kohta on avalikustatud lisades 12 ja 14. Informatsioon finantsgarantii kohta on avalikustatud lisas 34.

c. Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et kontsern ei suuda oma finantskohustusi täita rahavoo puudumise tõttu. Likviidsusrisi maandatakse erinevate finantsinstrumentidega nagu laenud, võlakirjad ja kommertspaberid.

Maksimaalne krediidiriskile avatud summa aruandeperioodi lõpu seisuga oli järgmine:

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Üle 3-kuulise tähtjajaga deposiidid pankades (lisad 11 ja 17)	2 838,1	79,7	392,7
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisad 11 ja 12)*	2 574,2	1 415,6	1 316,5
Arvelduskontod ja alla 3-kuulise tähtjajaga deposiidid pankades (lisa 18)**	857,5	566,6	1 292,7
Müügiootel finantsvarad (lisad 3.3, 11, 14 ja 15)	156,8	-	-
Finantsgarantii nominaalväärtus (lisa 34)	384,6	416,9	445,4
Positiivse väärtusega tuletisinstrumentid (lisad 3.3, 11, 13 ja 14)	11,6	46,2	327,3
Kokku krediidiriskile avatud summa	6 822,8	2 525,0	3 774,6

* Kokku nõuded ostjate vastu ja muud nõuded miinus ettemaksud.

** Kokku raha ja raha ekvivalendid miinus sularaha kassades ja sularaha teel pankadesse.

Kontsern on emiteerinud suurte investeerimismahtude finantseerimiseks 15-aastase tähtjajaga rahvusvahelisi võlakirju mahus 4,7 mld kr (lisa 22) ning võtnud välja laenusid summas 1,1 mld kr (lisa 22). Võlakohustuste intressitaseme alandamiseks on kontsern hankinud krediidiireitingud agentuuridelt Standard&Poor's ning Moody's, seisuga 31. detsember 2010 olid reitingud vastavalt BBB+ stabiilne ning A3 stabiilne. 2005. aasta oktoobris toimunud võlakirjatehingule andis Standard&Poor's reitingu A- ning Moody's reitingu A1.

Seisuga 31. detsember 2010 oli kontsernil väljavõtmata laenusid 2,2 mld kr ulatuses (lisa 22). Majandusaasta lõpu seisuga oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid (raha ja

raha ekvivalendid ja üle 3-kuulise tähtjajaga deposiidid) mahus 3,7 mld kr. Rahavoogude projektsioonid koostatakse 12-kuulise perioodi kohta ja esitatakse kontserni nõukogule kinnitamiseks kord aastas. Kontsernisiseselt kasutatakse tütarettevõtjate likviidsuse juhtimiseks kehtestatud limiite.

Alljärgnevas likviidsusanalüüsis on esitatud kontserni lühi- ja pikaajaliste kohustuste (sh netomaksega tuletisinstrumentide) jaotus kohustuste realiseerumistähtaegade lõikes. Kõik tabelis esitatud summad on lepingute alusel tasumisele kuuluvad diskonteerimata rahavood. Aruandeperioodi lõpust 12 kuu jooksul tasumisele kuuluvate kohustuste summa, v.a võlakohustused, on võrdne nende bilansilise väärtusega.

Kohustuste jaotus maksetähtaegade järgi seisuga 31. detsember 2010 (miljonites kroonides):

	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
Võlakohustused (lisad 3.2, 11 ja 22)*	632,8	1 456,9	5 827,1	7 916,8	5 612,9
Tuletisinstrumendid (lisad 3.3, 11 ja 13)	497,7	76,9	-	574,6	574,6
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisad 11 ja 23)	1 350,3	-	-	1 350,3	1 350,3
Maksuvõlad ja võlad töövõtjatele (lisa 23)	663,9	-	-	663,9	663,9
Potentsiaalsed finantsgarantii kohustused (lisad 11, 23 ja 34)	32,4	352,2	-	384,6	1,2
Kokku	3 177,1	1 886,0	5 827,1	10 890,2	8 202,9

* Intressikulud on prognoositud seisuga 31. detsember 2010 kehtinud intressimäärade alusel.

Kohustuste jaotus maksetähtaegade järgi seisuga 31. detsember 2009 (miljonites kroonides):

	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
Võlakohustused (lisad 3.2, 11 ja 22)*	268,1	1 906,0	6 064,1	8 238,2	5 670,4
Tuletisinstrumendid (lisad 3.3, 11 ja 13)	32,6	60,6	-	93,2	93,2
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisad 11 ja 23)	1 026,4	-	-	1 026,4	1 026,4
Maksuvõlad ja võlad töövõtjatele (lisa 23)	657,3	-	-	657,3	657,3
Potentsiaalsed finantsgarantii kohustused (lisad 11, 23 ja 34)	32,3	384,6	-	416,9	1,3
Kokku	2 016,7	2 351,2	6 064,1	10 432,0	7 448,6

* Intressikulud on prognoositud seisuga 31. detsember 2009 kehtinud intressimäärade alusel.

Kohustuste jaotus maksetähtaegade järgi seisuga 1. jaanuar 2009 (miljonites kroonides):

	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
Võlakohustused (lisad 3.2, 11 ja 22)*	312,1	1 319,2	6 309,7	7 941,0	5 175,1
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisad 11 ja 23)	1 071,4	1,6	-	1 073,0	1 072,8
Maksuvõlad ja võlad töövõtjatele (lisa 23)	668,4	-	-	668,4	668,4
Potentsiaalsed finantsgarantii kohustused (lisad 11, 23 ja 34)	25,8	111,9	307,7	445,4	1,3
Kokku	2 077,7	1 432,7	6 617,4	10 127,8	6 917,6

* Intressikulud on prognoositud seisuga 1. jaanuar 2009 kehtinud intressimäärade alusel.

Informatsioon väljamakstavate dividendide kohta, mis kuulutatakse välja ja kuuluvad maksmisele peale aruandeperioodi lõppu, on avalikustatud lisa 19.

3.2 Kapitaliriski juhtimine

Eesti Energia ASi kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused dividendide jaotamise, aktsiakapitali suurendamise või vähendamise kohta teeb Eesti Vabariik (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu). Igal majandusaastal määratakse Eesti Vabariigi Valitsuse korraldusega Eesti Energia ASi poolt riigieelarvesse makstav dividendisumma (lisad 19 ja 20).

Kontsern järgib strateegiat, mille kohaselt ei tohi netovõlg äriksumit enne kulumit ületada rohkem kui kolm korda ning omakapitali suhe varadesse peab olema üle 50%. Seisuga 31. detsember 2010 ja 31. detsember 2009 oli kontserni netovõla suhe äriksumisse enne kulumit ning omakapitali suhe varadesse järgmine (miljonites kroonides):

	31. detsember	
	2010	2009
Võlakohustused (lisad 3.1, 11 ja 22)	5 612,9	5 670,4
Miinus: raha ja raha ekvivalendid ja üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisad 3.1, 11, 17 ja 18)	3 695,6	646,3
Netovõlg	1 917,3	5 024,1
Omakapital	17 322,0	17 264,4
Äriksum enne kulumit	3 791,1	3 239,8
Varad	28 853,6	30 482,1
Netovõlg/äriksum enne kulumit	0,51	1,55
Omakapital/varad	60%	57%

3.3 Õiglane väärtus

Kontserni hinnangul ei erine finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade ja kohustuste õiglased väärtused oluliselt seisuga 31. detsember 2010, 31. detsember 2009 ja 1. jaanuar 2009 kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatavatest jääkväärtustest, v.a võlakirjad (lisa 22). Kuna valdav osa kontserni pikaajalistest laenukohustustest on ujuva intressimääraga, mis muutub vastavalt muutustele rahaturu intressimäärades, siis nende õiglase väärtus ei erine oluliselt bilansilisest väärtusest. Ostjate vastu suunatud

lühiajaliste nõuete ja tasumata arvete jääkväärtus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdub hinnanguliselt nende õiglase väärtusega. Avalikustamise eesmärgil leitakse finantskohustuste õiglase väärtus tulevaste lepinguliste rahavoogude diskonteerimisel turu intressimääraga, mis on kättesaadav kontserni sarnastele finantsinstrumentidele.

Alljärgnevas tabelis on toodud kontserni varad ja kohustused, mida kajastatakse õiglaselt väärtuses vastavalt õiglase väärtuse hierarhia tasemetele seisuga 31. detsember 2010, 31. detsember 2009 ja 1. jaanuar 2009:

miljonites kroonides	31. detsember 2010		
	Hindamistehnikad turgudel jälgitavate sisenditega (tase 2)	Hindamistehnikad turgudel mittejälgitavate sisenditega (tase 3)	Kokku
Finantsvarad õiglaselt väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisad 11 ja 16)	50,1	-	50,1
Müügiootel finantsvarad (lisad 3.1, 11, 14 ja 15)	-	156,8	156,8
Kauplemisderivatiivid (lisad 13 ja 14)	11,0	-	11,0
Rahavoogude riskimaandamis-instrumendid (lisad 13 ja 14)	0,6	-	0,6
Kokku finantsvarad (lisad 3.1, 11, 13, 14 ja 16)	61,7	156,8	218,5
Kauplemisderivatiivid (lisad 3.1, 11 ja 13)	29,2	-	29,2
Rahavoogude riskimaandamis-instrumendid (lisad 3.1, 11 ja 13)	545,4	-	545,4
Kokku finantskohustused (lisad 3.1, 11 ja 13)	574,6	-	574,6

miljonites kroonides	31. detsember 2009	
	Hindamistehnikad turgudel jälgitavate sisenditega (tase 2)	Kokku
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisad 11 ja 16)	6,7	6,7
Kauplemisderivatiivid (lisad 13 ja 14)	1,1	1,1
Rahavoogude riskimaandamisinstrumendid (lisad 13 ja 14)	45,1	45,1
Kokku finantsvarad (lisad 3.1, 11, 13, 14 ja 16)	52,9	52,9
Rahavoogude riskimaandamisinstrumendid (lisad 3.1, 11 ja 13)	93,2	93,2
Kokku finantskohustused (lisad 3.1, 11 ja 13)	93,2	93,2

miljonites kroonides	1. jaanuar 2009	
	Hindamistehnikad turgudel jälgitavate sisenditega (tase 2)	Kokku
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisad 11 ja 16)	15,5	15,5
Kauplemisderivatiivid (lisad 13 ja 14)	0,6	0,6
Rahavoogude riskimaandamisinstrumendid (lisad 13 ja 14)	326,7	326,7
Kokku finantsvarad (lisad 3.1, 11, 13, 14 ja 16)	342,8	342,8

Aktiivsetel turgudel kaubeldavate finantsinstrumentide õiglase väärtuse aluseks on noteeritud turuhinnad aruandeperioodi lõpu seisuga. Turgu peetakse aktiivseks, kui noteeritud hinnad on lihtsalt ja regulaarselt kättesaadavad börsilt, vahendajalt, maaklerilt, tööstusharu grupilt, hindamisteenistusel või regulatiivselt organilt ja need kujutavad tegelike ja regulaarselt aset leidvate turutingimustel toimuvate tehingute hindasid. Kontserni finantsvarade noteeritud turuhinnaks on nende hetke pakkumishind.

Aktiivsel turul mittekaubeldavate finantsinstrumentide õiglase väärtus määratakse hindamistehnikate abil. Hindamistehnikates kasutatakse nii palju kui võimalik jälgitavaid turuandmeid, kui need on kättesaadavad, ja toetatakse nii vähe kui võimalik kontserni

enda hinnangutele. Instrument liigitatakse tasemel 2, kui kõik olulised sisendandmed, mis on vajalikud õiglase väärtuse määramiseks, on jälgitavad. Kui üks või mitu olulist sisendit ei baseeru jälgitavatel turuandmetel, liigitatakse instrument tasemele 3. Müügiotol finantsvarade õiglase väärtuse määramise aluseks on tuleviku rahavood, mida on diskonteeritud intressimääraga 1,6%.

3.4 Majanduskriisi mõjud kontsernile

Juhtkond on hinnanud globaalse likviidsuskriisi ja sellega kaasnenud üldise majanduskriisi mõjusid kontserni äritegevusele. Juhtkonna hinnangul on majanduskriisi peamiseks mõjudeks seni olnud klientide makseraskuste suurenemine, elektrikao suurenemine ning elektrinõudluse vähenemine.

Juhtkonna hinnangul on jätkuvalt olulisemateks lühi- ja pikaajalisemateks ohtudeks:

- deebitoride võimalikud makseraskused võivad kaasa tuua kontserni nõuete väärtuse languse ning varasemast suuremad allahindluskahjumid;
 - suurenev tööpuudus võib kaasa tuua kuritegevuse kasvu ja elektrikao suurenemise.
- Juhtkonnal ei ole võimalik täieliku usaldusväärsusega ennustada, milline on majanduskriisi mõju kontserni tegevusele ja finantspositsioonile. Juhtkond usub, et on võtnud kasutusele kõik vajalikud meetmed, et tagada kontserni jätkusuutlikkus ja areng praegustes tingimustes.

4. Olulised raamatupidamishinnangud

Raamatupidamishinnangud ja rakendatud eeldused

Aruannete koostamisel on kasutatud mitmeid raamatupidamishinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad aruandes kajastatud varasid ja kohustusi ning lisades avalikustatud bilansi-väliseid varasid ja tingimuslikke kohustusi. Kuigi nimetatud hinnangud on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, ei pruugi need kokku langeda hilisema tegeliku tulemusega. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse muudatuse toimumise perioodi kasumiaruandes.

Alljärgnevad hinnangud omavad suurimat mõju käesolevas raamatupidamise aastaaruandes kajastatud finantsinformatsioonile.

a. Materiaalse põhivara kasuliku eluea hindamine

Materiaalse põhivara kasuliku eluea määramisel lähtutakse juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on mõnikord osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga. Seisuga 31. detsember 2010 oli kontsernil materiaalsel põhivara jääkmaksumuses 20,2

mld kr (31. detsember 2009: 18,6 mld kr; 1. jaanuar 2009: 22,4 mld kr), aruande-perioodi jätkuvate tegevusvaldkondade amortisatsioonikulu oli 1,4 mld kr (2009: 1,4 mld kr) (lisa 5 ja 6). Kui amortisatsioonimäärad muutuksid 10% võrra, muutuks aastane amortisatsioonikulu 140 mln kr võrra (2009: 140 mln kr võrra).

b. Materiaalse põhivara kaetava väärtuse hindamine

Kontsernis on vastavalt vajadusele läbi viidud materiaalse põhivara kaetava väärtuse teste. Põhivara kaetava väärtuse testimisel rakendatakse mitmeid juhtkonna hinnanguid varade kasutamisest ning müügist tulenevate ning varade hoolduseks ja remondiks vajalike rahavoogude, inflatsiooni- ning kasvumäärade kohta. Hinnangute andmisel võetakse aluseks prognoosid üldise majanduskeskkonna, elektrienergia tarbimise ning müügihinna kohta. Kui olukord tulevikus muutub, võib see põhjustada täiendavate allahindluste tegemist või varem tehtud allahindluste osalist või täielikku tühistamist.

Põlevkivi kaevandamise, elektrienergia tootmise ning jaotusteenuse osutamiseks kasutatava põhivara kaetavatväärtust mõjutab Konkurentsiamet, kes määrab nendelt varadelt teenitava tulu põhjendatud tootluse määra. Kui põlevkivi ja elektrienergia müügi ning jaotusteenuse

osutamisega seotud tulud, kulud ja investeeringud jäävad ettenähtud piiridesse, tagab müügist saadav tulu nende varade põhjendatud tootlikkuse. Informatsioon aruande-perioodil ja võrreldaval perioodil arvestatud varade väärtuse languse kohta on avalikustatud lisa 6.

c. Eraldiste moodustamine ja ümberhindamine

Seisuga 31. detsember 2010 oli kontsernis moodustatud keskkonnakaitselisi, mäetööde lõpetamise, töötajatega seotud ning kasvuhoonegaaside emissiooni eraldisi kokku 1,2 mld kr eest (31. detsember 2009: 0,5 mld kr; 1. jaanuar 2009: 0,9 mld kr) (lisa 25). Nimetatud kohustuste realiseerumise aeg ja summa ei ole kindlad.

Eraldiste nüüdisväärtuse määramisel on kasutatud mitmeid juhtkonna hinnanguid ja eeldusi kulutuste suuruse, inflatsioonimäära, väljamaksete perioodi ning aja kohta. Tegelikud kohustused võivad osutada siiski suuremateks või väiksemateks sõltuvalt muudatustest õigusnormides, arengust keskkonnareostuse likvideerimiseks vajalikus tehnoloogias ning kolmandate osapoolte finantseerimisest.

d. Varude hindamine

Varude hindamisel kasutab juhtkond oma parimaid teadmisi, arvestades eelnevat kogemust,

üldist taustinformatsiooni ja tulevikusündmuste võimalikke eeldusi ja tingimusi. Varude väärtuse languse määramisel arvestatakse nii müügipotentsiaali kui ka müügiks ostetud kaupade neto realiseerimisväärtust. Seisuga 31. detsember 2010 oli kontsernil varusid 455 mln kr väärtuses (31. detsember 2009: 610 mln kr; 1. jaanuar 2009: 483 mln kr väärtuses) (lisa 10).

e. Tingimuslikud varad ja kohustused

Tingimuslike varade ja kohustuste hindamisel kasutab juhtkond eelnevat kogemust, üldist informatsiooni majandus- ja sotsiaalkeskonna kohta ning tuleviku sündmuste eeldusi ja tingimusi, mis põhinevad parimatel teadmistel olukorrast. Täiendav info on avaldatud lisa 34.

f. Liitumis- ja muude teenustasude kajastamine

Liitumis- ja muud teenustasud kajastatakse tuluna eeldatava kliendisuhete perioodi jooksul, milleks on loetud 20 aastat. Eeldatava kliendisuhete perioodi määramisel lähtutakse juhtkonna hinnangust. Aruandeperioodil kajastati jätkuvate tegevusvaldkondade tuluna liitumis- ja muid teenustasusid 124 mln kr ulatuses (2009: 113 mln kr ulatuses). Kui eeldatavat kliendisuhete perioodi vähendatakse 10% võrra, suureneks tulu 12,4 mln krooni (2009: 11,3 mln kr) (lisa 24, 26 ja 33).

g. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine

Individuaalselt oluliste nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse iga nõude kohta eraldi. Ülejäänud nõudeid hinnatakse kogumina. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtajast mittekinnipidamine (makse hilinemine üle 90 päeva). Aruandeperioodi lõpu seisuga oli kontsernil üle 500 000 laekumata arve (sh need, mille maksetähtaeg polnud saabunud). Kõik nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, hinnatakse alla täies ulatuses. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summat korrigeeritakse iga aruandeperioodi lõpu seisuga, kasutades varasemale kogemusele tuginevaid andmeid selle kohta, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud aruandeperioodi lõpu seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. 31. detsembril 2009 tehtud korrigeerimistel võeti täiendavalt arvesse majanduskriisist tulenevat tõenäolist laekumata nõuete võimalikku suurenemist. Seisuga 31. detsember 2010 oli kontsernil ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 52 mln kr (31. detsember 2009: 113 mln kr; 31. detsember 2009: 125 mln kr) (lisa 12).

h. Riskimaandamisinstrumentide efektiivsuse hindamine

Kontsernil on olulises mahus tehtud tuleviku-tehinguid elektrienergia ja vedelkütuste hinna muutumise riski maandamiseks, mille suhtes rakendatakse riskimaandamisarvestust, mis tähendab, et efektiivsete riskimaandamisinstrumentide õiglase väärtuse muutusest tulenevat kasumit ja kahjumit kajastatakse muus koondkasumis. Riskimaandamise efektiivsuse hindamine tugineb juhtkonna hinnangutele eeldatavate tulevikus aset leidvate elektrienergia ja vedelkütuste müügitehingute ning muude tingimuste osas. Kui riskimaandamisinstrumentid peaksid osutama ebaefektiivseteks, tuleks kogu kasum/kahjum õiglase väärtuse muutusest kajastada kasumiaruandes. Seisuga 31. detsember 2010 oli riskimaandamise reservi summa -541 mln kr (31. detsember 2009: -49 mln kr; 1. jaanuar 2009: 311 mln kr) (lisa 21).

5. Segmendiaruandlus

Kontserni ärisegmendid on määratletud vastavalt kontserni sisemisele juhtimisstruktuurile, mille alusel on üles ehitatud kontserni aruandlussüsteem ning toimub tulemuste hindamine ja vahendite eraldamine kontserni kõrgeima äritegevust puudutavate otsuste langetaja – emaettevõtja juhatuse – poolt.

Kontserni sisemise juhtimisstruktuuri kohaselt on pakutavate toodete ja klientide alusel kellele nimetatud tooteid pakutakse, eristatud kolm ärivaldkonda:

- jaeäri (hõlmab ettevõtjad ja äriüksusi Energiämüük, Enefit UAB, Enefit SIA, Müük ja Teenindus, Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ, Eesti Energia Elektritööd AS, Eesti Energia Võrguehitus AS, Televõrgu AS);
- elektri ja soojuse tootmine (hõlmab ettevõtjaid ja äriüksusi Eesti Energia Narva Elektriijaamad AS, Taastuenergia, Iru Elektriijaam, Kohtla-Järve Soojus AS, Energiakaubandus, Solidus Oy, AS Narva Soojusvõrk, Eesti Energia Aulepa Tuuleelektriijaam OÜ, Eesti Energia Tabasalu Koostootmisjaam OÜ);
- kütused (hõlmab ettevõtjaid ja äriüksusi Eesti Energia Kaevandused kontsern, Eesti Energia Õlitööstus AS, Eesti Energia Tehnoloogiatööstus kontsern, Jordan Oil Shale Energy Company, Enefit Outotec Technology OÜ).

Lisaks on eraldi esitatud kesksed teenistused, mis hõlmavad kontserni juhtimist ja muid toetavaid teenuseid, aga ei moodusta omaette ärisegmenti.

Jaeäri tegeleb elektrienergia, võrguteenuste, telekommunikatsiooniteenuste, elektritööde ning muude lisateenuste pakkumisega lõppklientidele. Elektrienergiat müüakse nii Eestis, Lätis kui ka Leedus. Elektri ja soojuse tootmise

ärivaldkonna ülesandeks on elektrienergia ja soojuse tootmine erinevates elektri- ja koostootmisjaamades ning energiakaubandus hulgiturul nii Eestis kui ka väljaspool Eestit. Kütuste ärivaldkond tegeleb põlevkivi kaevandamise ja väärtustamisega, põlevkivist vedelkütuste tootmisega ning energeetikaseadmete tootmise ja müügiga.

Aruande kasutajate vajadustest lähtuvalt on avaldatud lisainformatsioon kahe reguleeritud äritegevuse kohta - Jaotusvõrk jaeäris ning Kaevandused kütuste ärivaldkonnas. Kumbki neist äritegevustest ei moodusta juhtimisstruktuuris omaette ärisegmenti.

Käesolevas aastaaruandes on elektri ülekande valdkond loetud lõpetatavaks tegevusvaldkonnaks, kuna Eesti Energia AS müüs 2010 aasta jaanuaris 100% osaluse Elering OÜs, mis moodustas elektri ülekande valdkonna, Vabariigi Valitsusele (lisa 36). Seetõttu ei ole elektri ülekannet segmendiaruandes eraldi ärivaldkonnana kajastatud ning vastavalt on korrigeeritud ka võrdlusandmeid.

Äritulud ja -kulud on jaotatud segmentidele eri äriüksuste poolt koostatud sisearvete alusel. Kasutatud sisehinnad kinnitab Konkurentsiamet või lepatakse kokku vastavalt turutingimustele.

Elektriturseaduse kohaselt kuuluvad Konkurentsiameti poolt kooskõlastamisele

- Narva Elektriijaamadele soojus- ja elektrienergia tootmiseks müüdava põlevkivi piirhind;
- Narva Elektriijaamadest suletud turuosale müüdava elektrienergia hinna piirmäärad;
- müügikohustuse täitmiseks müüdava elektrienergia kaalutud keskmise hinna piirmäär;
- võrgutasud.

Hindade kooskõlastamiseks on Konkurentsiamet kehtestanud hindade arvutamise meetodid. Kõikide eespool nimetatud hindade kooskõlastamisel arvestab Konkurentsiamet kuludega, mis võimaldavad ettevõtetal täita õigusaktidest ja tegevusloa tingimustest tulenevaid kohustusi ning tagavad põhjendatud tulukuse investeeritud kapitalilt. Konkurentsiamet loeb investeeritud kapitaliks üldjuhul ettevõtte aasta keskmist põhivarade jääkväärtust, millele on lisatud 5% kontserni välisest müügitulust. Põhjendatud tulukuse määraks on ettevõtte kaalutud keskmine kapitali hind (WACC).

Segmenti kuuluvate ettevõtjate ja äriüksuste vahelistest tehingutest tulenevad sisekäibed, realiseerimata kasumid/kahjumid ning omavahelised nõuded ja kohustused on elimineeritud.

Ärisegmente ei ole segmendiaruandluse tarbeks summeeritud.

5. Segmentiaruandlus, järg

Andmed ärisegmentide kohta 31. detsembril 2010 lõppenud majandusaastal

miljonites kroonides	Jaeäri		Elektri ja soojuste tootmine	Kütused		Kesksed teenistused	Elimineerimised	Kokku
	Kokku	sh Jaotusvõrk		Kokku	sh Kaevandused			
Müügitulu kokku (lisa 26)	7 405,0	2 955,5	7 752,2	4 303,4	3 258,6	234,9	-7 426,5	12 269,0
Segmentidevaheline müük	-363,7	-61,9	-3 372,7	-2 648,9	-2 749,1	-220,3	6 605,6	-
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt (lisa 26)	7 041,3	2 893,6	4 379,5	1 654,5	509,5	14,6	-820,9	12 269,0
sh elektrienergia eksport	594,7	-	1 025,8	-	-	-	-	1 620,5
elektrienergia müük Eestis	3 307,2	-	2 303,1	0,3	0,1	0,7	-820,9	4 790,4
võrguteenuste müük	2 751,5	2 751,5	254,1	-	-	-	-	3 005,6
soojusenergia müük	-	-	734,1	-	-	0,1	-	734,2
põlevkivi müük	-	-	-	471,5	471,5	-	-	471,5
põlevkiviõli müük	-	-	-	809,7	-	-	-	809,7
muude kaupade ja teenuste müük	387,9	142,1	62,4	373,0	37,9	13,8	-	837,1
Põhivara kulum ja amortisatsioon (lisad 6, 8 ja 33)	-578,9	-538,2	-503,9	-350,6	308,3	-26,9	-0,4	-1 460,7
Eraldiste moodustamine ja ümberhindamine (lisa 25)	1,5	1,5	788,4	49,8	49,3	2,5	-	842,2
Ärikasum	615,6	497,0	1 207,9	606,7	303,6	474,6	-574,4	2 330,4
Intressitulud (lisa 31)	7,0	-	10,2	7,7	-	591,4	-498,6	117,7
Intressikulud (lisa 31)	-254,9	-232,7	-204,8	-38,3	-34,0	-276,5	577,6	-196,9
Kasum kapitaliosaluse meetodil investeringutelt sidusettevõtjatesse (lisa 9)	-	-	8,8	24,3	24,3	-	-	33,1
Tulumaks (lisa 32)	-20,3	-	-345,6	-84,9	-80,2	-	-	-450,8
Kokku varad	11 379,2	10 542,5	10 386,7	3 647,6	1 813,9	19 470,3	-16 030,2	28 853,6
sh investeringud sidusettevõtjatesse (lisa 9)	-	-	154,0	31,1	31,1	-	-	185,1
sh materiaalne ja immateriaalne põhivara	10 195,0	10 031,5	7 331,2	2 384,0	1 198,3	562,7	132,0	20 604,9
Investeringud põhivarasse (lisa 6 ja 8)	979,6	942,6	1 335,0	917,0	353,2	109,8	77,9	3 419,3
Kokku kohustused	7 315,4	6 871,2	4 766,0	1 677,5	1 084,5	6 179,6	-8 406,9	11 531,6
Töötajate keskmine arv (lisa 29)	1 437,6	779,3	1 581,3	4 044,0	2 982,2	290,2	-	7 353,1

5. Segmentiaruandlus, järg

Andmed ärisegmentide kohta 31. detsembril 2009 lõppenud majandusaastal

miljonites kroonides	Jaeäri		Elektri ja soojuse tootmine	Kütused		Kesksed teenistused	Elimineerimised	Kokku
	Kokku	sh Jaotusvõrk		Kokku	sh Kaevandused			
Müügitulu kokku (lisa 26)	6 646,0	2 706,7	6 409,5	3 105,9	2 348,9	195,4	-6 175,3	10 181,5
Segmentidevaheline müük	-242,4	-53,4	-3 943,7	-1 816,0	-1 909,8	-173,2	6 175,3	-
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt (lisa 26)	6 403,6	2 653,3	2 465,8	1 289,9	439,1	22,2	-	10 181,5
sh elektrienergia eksport	267,2	-	1 299,7	-	-	-	-	1 566,9
elektrienergia müük Eestis	3 255,0	-	421,0	0,3	0,1	0,8	-	3 677,1
võrguteenuste müük	2 521,2	2 521,2	10,0	-	-	-	-	2 531,2
soojusenergia müük	-	-	692,8	-	-	-	-	692,8
põlevkivi müük	-	-	-	395,9	395,9	-	-	395,9
põlevkiviõli müük	-	-	-	622,5	-	-	-	622,5
muude kaupade ja teenuste müük	360,2	132,1	42,3	271,2	43,1	21,4	-	695,1
Põhivara kulum ja amortisatsioon (lisad 6, 8 ja 33)	540,6	498,0	552,3	311,2	280,4	25,4	-0,4	1 429,1
Arvestatud põhivara väärtuse langus (lisad 6 ja 33)	-	-	203,4	-	-	-	-	203,4
Eraldiste moodustamine ja ümberhindamine (lisa 25)	0,1	0,1	4,0	-11,1	-10,4	1,0	-	-6,0
Ärikasum	554,4	470,7	769,9	429,7	244,8	-90,8	-55,9	1 607,3
Intressitulud (lisa 31)	11,5	-	25,1	8,0	-	540,7	-385,9	199,4
Intressikulud (lisa 31)	-233,8	-215,3	-94,7	-39,6	-34,4	-295,8	450,7	-213,2
Kasum kapitaliosaluse meetodil investeringutelt sidusettevõtjatesse (lisa 9)	-	-	6,0	18,4	18,4	-	-	24,4
Tulumaks (lisa 32)	-9,5	-	-198,3	-21,8	-21,8	-	-	-229,6
Kokku varad	10 744,0	9 969,1	7 902,1	3 135,4	1 801,1	17 779,3	-17 693,3	21 867,5
sh investeringud sidusettevõtjatesse (lisa 9)	-	-	145,2	44,8	44,8	-	-	190,0
sh materiaalne ja immateriaalne põhivara	9 794,8	9 627,1	6 717,4	1 820,2	1 156,0	489,6	54,4	18 876,4
Investeringud põhivarasse (lisa 6 ja 8)	1 115,0	1 099,2	1 331,6	650,7	271,6	178,0	-15,5	3 259,8
Kokku kohustused	6 934,1	6 564,0	3 092,8	1 343,3	960,7	6 332,4	-7 891,9	9 810,7
Töötajate keskmine arv (lisa 29)	1 595,2	789,2	1 691,2	4 170,4	3 174,0	260,7	-	7 717,5

5. Segmentiaruandlus, järg

Müügitulu elimineerimised on seotud segmentidevaheliste tehingutega, millest peamise osa moodustavad põlevkivi müük kütustelt elektri ja soojuste tootmisele summas 2345,2 mln kr (2009: 1601,7 mln kr) ning elektri müük elektri ja soojuste tootmiselt jaeärile summas 3237,4 mln kr (2009: 3821,5 mln kr).

Emaettevõtja juhatale esitatavates aruannetes on segmentide varade summade arvestamisel kasutatud samu arvestuspõhimõtteid nagu konsolideeritud aruannete koostamisel. Segmentide varad hõlmavad varasid, mida segment oma äritegevuses kasutab, segmenti kohustused kohustusi, mis on tekkinud segmenti äritegevusest või finantseerimisest ning segmenti äritulud ja -kulud kõiki tulusid ja kulusid, mis on tekkinud segmenti äritegevuse käigus.

Ärisegmentide varade summa võrdlus konsolideeritud varade summaga

miljonites kroonides	31. detsember	
	2010	2009
Segmentide varade summa kokku	25 413,5	21 781,5
Kesksete teenistuste varade summa	19 470,3	17 779,3
Elimineerimised:		
Tütarettevõtjate aktsiate ja osade bilansiline väärtus*	-7 739,8	-9 836,5
Segmentidevahelised nõuded	-8 274,1	-7 850,3
Realiseerimata kasumid/kahjumid ja muud elimineerimised	-16,3	-6,5
Kokku elimineerimised	-16 030,2	-17 693,3
Kokku jätkuvate tegevusvaldkondade varad	28 853,6	21 867,5
Müügiks hoitavad varad (lisa 36)	-	5 679,0
Kokku varade summa konsolideeritud finantsseisundi aruandes	28 853,6	27 546,5

* kajastatud kesksete teenistuste varana

Ärisegmentide kohustuste summa võrdlus konsolideeritud kohustuste summaga

miljonites kroonides	31. detsember	
	2010	2009
Segmentide kohustuste summa kokku	13 758,9	11 370,2
Kesksete teenistuste kohustuste summa	6 179,6	6 332,4
Elimineerimised:		
Segmentidevahelised kohustused	-8 406,9	-7 891,9
Kokku elimineerimised	-8 406,9	-7 891,9
Kokku jätkuvate tegevusvaldkondade kohustused	11 531,6	9 810,7
Müügiks hoitavate varadega seotud kohustused (lisa 36)	-	471,4
Kokku kohustuste summa konsolideeritud finantsseisundi aruandes	11 531,6	10 282,1

Ärisegmentide ärikasumite summa võrdlus konsolideeritud ärikasumi summaga

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Segmentide ärikasumite summa kokku	2 430,2	1 754,0
Kesksete teenistuste ärikasumi summa	474,6	-90,8
Elimineerimised:		
Kesksete teenistuste kasum Eleringi osaluse müügist	-600,0	-
Segmentidevahelistest põhivara müükidest tekkinud kasumid/kahjumid	-	-42,6
Muud elimineerimised	25,6	-13,3
Kokku ärikasumi summa konsolideeritud kasumiaruandes	2 330,4	1 607,3

Täiendav informatsioon müüdü kaupade ja teenuste liikide kohta on avalikustatud lisa 26.

5. Segmendiaruandlus, järg

Kontserni äritegevus toimub valdavalt Eestis, kuid elektrienergiat ning mõningaid muid kaupu ja teenuseid müüakse ka väljapoole Eestit. Kontserni äritegevuse peamised geograafilised piirkonnad on Eesti, Läti ja Leedu. Kuni 1. aprillini 2010 müüdi elektrienergiat Põhja-maade elektribörsile Nord Pool; alates 1. aprillist 2010 loodi Nord Pool Spot elektribörsi Eesti hinnapiirkond, kus toimuvat elektrienergia müüki kajastatakse Eesti-sisese müügina.

Kontserniväline müügitulu klientide asukoha järgi

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Eesti	10 022,1	8 144,0
Leedu	963,9	16,9
Põhjamaad	491,5	940,0
Läti	261,0	780,5
Muud riigid	530,5	300,1
Kokku kontserniväline müügitulu (lisa 26)	12 269,0	10 181,5

Põhivarade jaotus varade asukoha järgi*

miljonites kroonides	31. detsember	
	2010	2009
Eesti	20 599,9	18 875,0
Leedu	0,1	0,1
Põhjamaad	1,3	1,1
Läti	-	0,1
Muud riigid	3,6	0,1
Kokku põhivarad (lisa 6 ja 8)	20 604,9	18 876,4

* välja arvatud finantsvarad ja investeeringud sidusettevõtjatesse

Kontsernil ei olnud aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil kliente, kellega sõlmitud tehingutelt teenitav tulu oleks moodustanud 10% või rohkem kontserni tuludest.

6. Materiaalne põhivara

miljonites kroonides	Maa	Hooned	Rajatised	Masinad ja seadmed	Muud	Kokku
Materiaalne põhivara seisuga 31. detsember 2008						
Soetusmaksumus	181,7	2 537,2	15 030,5	19 309,9	76,0	37 135,3
Akumuleeritud kulum	-	-1 282,2	-6 262,8	-8 898,5	-61,4	-16 504,9
Jääkmaksumus	181,7	1 255,0	8 767,7	10 411,4	14,6	20 630,4
Lõpetamata ehitus	-	19,8	628,2	869,7	-	1 517,7
Ettemaksud	4,4	-	21,3	199,9	-	225,6
Kokku materiaalne põhivara seisuga 31. detsember 2008 (lisad 4 ja 5)	186,1	1 274,8	9 417,2	11 481,0	14,6	22 373,7
Perioodil 1. jaanuar – 31. detsember 2009 toimunud liikumised						
Klassifitseeritud lõpetatava tegevusvaldkonna varaks	-48,6	-145,5	-2 867,2	-2 125,8	-0,2	-5 187,3
Investeeringud põhivara soetusse kokku (lisa 5)	520,4	62,6	750,6	1 802,0	4,6	3 140,2
Aksiakapitali vähendamisel üle antud vara jääkväärtuses (lisa 19)	-0,2	-1,9	-	-	-	-2,1
Arvestatud kulum (lisad 4, 5 ja 33)	-	-68,1	-343,4	-1 000,9	-6,7	-1 419,1
Arvestatud väärtuse langus (lisad 5 ja 33)	-	-22,9	-37,7	-142,8	-	-203,4
Müüdüd põhivara jääkväärtuses	-4,9	-52,2	-	-8,0	-	-65,1
Moodustatud demontaažikulude eraldis (lisa 25)	-	-	1,0	-	-	1,0
Ümberklassifitseeritud vara jääkväärtuses	-	-	0,1	-0,1	-	-
Kokku perioodil 1. jaanuar – 31. detsember 2009 toimunud liikumised	466,7	-228,0	-2 496,6	-1 475,6	-2,3	-3 735,8
Materiaalne põhivara seisuga 31. detsember 2009						
Soetusmaksumus	652,3	2 318,7	10 900,0	17 946,3	77,2	31 894,5
Akumuleeritud kulum	-	-1 291,3	-4 434,0	-8 695,3	-64,9	-14 485,5
Jääkmaksumus	652,3	1 027,4	6 466,0	9 251,0	12,3	17 409,0
Lõpetamata ehitus	-	19,4	414,8	433,7	-	867,9
Ettemaksud	0,5	-	39,8	320,7	-	361,0
Kokku materiaalne põhivara seisuga 31. detsember 2009 (lisad 4 ja 5)	652,8	1 046,8	6 920,6	10 005,4	12,3	18 637,9

6. Materiaalne põhivara, järg

miljonites kroonides	Maa	Hooned	Rajatised	Masinad ja seadmed	Muud	Kokku
Perioodil 1. jaanuar – 31. detsember 2010 toimunud liikumised						
Investeeringud põhivara soetusse kokku (lisa 5)	1,4	37,8	468,4	2 761,4	2,8	3 271,8
Arvestatud kulum (lisad 4, 5 ja 33)	-	-65,5	-350,6	-1 017,1	-5,5	-1 438,7
Müüdüd põhivara jääkväärtuses	-8,0	-1,6	-	-3,3	-	-12,9
Moodustatud demontaažikulude eraldis (lisa 25)	-	-	0,9	16,9	-	17,8
Klassifitseeritud müügiotel varaks	-1,5	-0,9	-82,2	-150,2	-0,2	-235,0
Kokku perioodil 1. jaanuar – 31. detsember 2010 toimunud liikumised	-8,1	-30,2	36,5	1 607,7	-2,9	1 603,0
Materiaalne põhivara seisuga 31. detsember 2010						
Soetusmaksumus	644,3	2 332,1	11 258,1	18 792,3	76,8	33 103,6
Akumuleeritud kulum	-	-1 326,6	-4 646,5	-9 394,8	-67,4	-15 435,3
Jääkmaksumus	644,3	1 005,5	6 611,6	9 397,5	9,4	17 668,3
Lõpetamata ehitus	-	11,1	340,7	1 546,3	-	1 898,1
Ettemaksed	0,4	-	4,8	669,3	-	674,5
Kokku materiaalne põhivara seisuga 31. detsember 2010 (lisad 4 ja 5)	644,7	1 016,6	6 957,1	11 613,1	9,4	20 240,9

2009. majandusaastal viidi läbi Iru Elektriijaama ning Balti Elektriijaama 9., 10. ja 12. ploki väärtuse test. Testi tulemusena hinnati Iru Elektriijaama varasid alla 137,5 mln kr ja Balti Elektriijaama 9., 10. ja 12. ploki varasid 65,9 mln kr ulatuses. Varade kaetava väärtuse leidmiseks kasutati kasutusväärtust. Prognoositavad rahavood diskonteeriti diskontomääraga 11%. Varade väärtuse langus tuleneb varade kasutusvajaduse vähenemisest.

2010. majandusaastal teostatud vara väärtuse testis kasutatud eeldused ei ole muutunud võrreldes 2009. aastal kasutatutega. Testi tulemusena ei tuvastatud vajadust vara väärtuse langus tühistada või kajastada täiendavat väärtuse langust

Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimismääraks oli aruandeaastal 4,5% (2009: 4,6%) (lisa 31).

Kasutusrendi tingimustel rendile antud varad

miljonites kroonides	31. detsember	
	2010	2009
Soetusmaksumus	96,0	98,6
Akumuleeritud kulum aruandeaasta alguses	-44,1	-42,2
Aruandeaasta kulum	-3,4	-3,0
Jääkväärtus	48,5	53,4

Rendile antud varasid kasutatakse osaliselt oma äritegevuses ning osaliselt renditulu saamise eesmärgil. Soetusmaksumus ja kulum on arvestatud vastavalt rendile antud vara osale. Rendile antud varadelt saadud tulud on avalikustatud lisas 7.

7. Kasutusrent

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Jätkuvad tegevusvaldkonnad		
Vara rendi ja hoolduse tulu		
Hooned	21,4	27,6
<i>sh tingimuslik rent</i>	10,7	9,6
Rajatised	11,2	11,6
Kokku vara rendi ja hoolduse tulu (lisa 26)	32,6	39,2
Rendikulu		
Hooned	9,6	6,8
Transpordivahendid	21,7	22,0
Muud masinad ja seadmed	29,2	15,4
Kokku rendikulu (lisa 30)	60,5	44,2

Mittekatkestatavate kasutusrentide tuleviku rendimaksete summa lepingutähtaegade alusel

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Renditulu		
< 1 aasta	16,3	15,1
1–5 aastat	65,1	59,6
> 5 aasta	277,9	269,6
Kokku renditulu	359,3	344,3

Mittekatkestatava rendilepingu alusel on rendile antud masuudimajand. Rendileping lõpeb 2033. aastal.

Kasutusrendilepingud, kus kontsern on rentnik, on valdavalt lühiajalise etteteatamistähtajaga katkestatavad.

8. Immateriaalne vara

Immateriaalne põhivara

miljonites kroonides	Firmaväärtus	Tarkvara	Maakasutusõigused	Maavarade uuringu ja hindamise varad	Lepingulised õigused	Kokku
Immateriaalne põhivara seisuga 31. detsember 2008						
Soetusmaksumus	39,0	16,8	47,7	15,2	-	118,7
Kogunenud amortisatsioon	-	-5,1	-1,6	-	-	-6,7
Jääkmaksumus	39,0	11,7	46,1	15,2	-	112,0
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	-	34,8	-	-	-	34,8
Kokku immateriaalne põhivara seisuga 31. detsember 2008 (lisa 5)	39,0	46,5	46,1	15,2	-	146,8
Perioodil 1. jaanuar – 31. detsember 2009 toimunud liikumised						
Klassifitseeritud lõpetatava tegevusvaldkonna varaks	-	-6,1	-11,8	-	-	-17,9
Investeeringud põhivara soetusse kokku	-	117,4	0,6	-	1,6	119,6
Arvestatud amortisatsioon (lisad 5 ja 33)	-	-8,6	-1,2	-	-0,2	-10,0
Kokku perioodil 1. jaanuar – 31. detsember 2009 toimunud liikumised	-	102,7	-12,4	-	1,4	91,7
Immateriaalne põhivara seisuga 31. detsember 2009						
Soetusmaksumus	39,0	52,4	36,1	15,2	1,6	144,3
Kogunenud amortisatsioon	-	-13,6	-2,4	-	-0,2	-16,2
Jääkmaksumus	39,0	38,8	33,7	15,2	1,4	128,1
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	-	110,4	-	-	-	110,4
Kokku immateriaalne põhivara seisuga 31. detsember 2009 (lisa 5)	39,0	149,2	33,7	15,2	1,4	238,5
Perioodil 1. jaanuar – 31. detsember 2010 toimunud liikumised						
Investeeringud põhivara soetusse kokku	-	141,1	2,1	1,7	2,6	147,5
Arvestatud amortisatsioon (lisad 5 ja 33)	-	-19,3	-1,2	-	-1,5	-22,0
Kokku perioodil 1. jaanuar – 31. detsember 2010 toimunud liikumised	-	121,8	0,9	1,7	1,1	125,5
Immateriaalne põhivara seisuga 31. detsember 2010						
Soetusmaksumus	39,0	97,9	38,2	16,9	4,2	196,2
Kogunenud amortisatsioon	-	-33,0	-3,6	-	-1,7	-38,3
Jääkmaksumus	39,0	64,9	34,6	16,9	2,5	157,9
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	-	206,1	-	-	-	206,1
Kokku immateriaalne põhivara seisuga 31. detsember 2010 (lisa 5)	39,0	271,0	34,6	16,9	2,5	364,0

8. Immateriaalne vara, järg

Firmaväärtus

miljonites kroonides	Kaevandused	Muud	Firmaväärtus kokku
Firmaväärtuse jagunemine raha teenivate üksuste lõikes			
Bilansiline jääkmaksumus 31. detsember 2010	38,6	0,4	39,0
Bilansiline jääkmaksumus 31. detsember 2009	38,6	0,4	39,0
Bilansiline jääkmaksumus 31. detsember 2008	38,6	0,4	39,0

Varade kaetav väärtus leitakse kasutusväärtuse alusel lähtudes kuni järgmiseks 20 aastaks koostatud rahavoogude prognoosist. Perioodide valikul on lähtunud elektriäris tavapäraselt kasutatavatest investeerimishorisontidest. Rahavoogude prognoosimisel kasutati ajaloolisi andmeid ja Eesti energiabilansi prognoosi. Diskontomäärana on kasutatud kapitali kaalutud keskmist hinda (WACC), mis on määratud lähtudes ettevõtte tegevusalast ja riskiastmest. Testide tulemusena väärtuse langust ei ole tuvastatud.

Kasutusväärtuse leidmisel kasutatud põhieeldused

	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Kaevandused			
Diskontomäär	9,3%	7,9%	7,9%

Maavarade uuringu ja hindamise varad

Maavarade uuringu ja hindamise varadena on kajastatud kulutused Jordaania Kuningriigis asuva põlevkivimaardla varude uurimiseks. Uurimise õiguse aluseks on 5. novembril 2006 sõlmitud leping Jordaania Kuningriigiga. Varade väärtust kontrollitakse väärtuse testiga. Testide tulemusena väärtuse langust ei ole tuvastatud.

Immateriaalne käibevara – kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud

Immateriaalse käibevarana on kajastatud ostetud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute soetusmaksumus. 2010. majandusaastal soetati 3 147 000 tonni (2009: 0 tonni) kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikuid.

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud aruandeperioodi algul	-	403,4
Soetatud	716,9	-
Loovutatud riigile kasvuhoonegaaside emissiooni katteks (lisa 25)	-9,9	-403,4
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikud aruandeperioodi lõpul	707,0	-

2010. majandusaastal vähenes riigile loovutatud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute hulk seoses kasvuhoonegaaside emissiooni vähenemisega tulenevalt energia tootmismahu vähenemisest.

9. Investeeringud sidusettevõtjatesse

Muutused investeeringutes sidusettevõtjatesse

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Raamatupidamisväärtus perioodi algul	190,0	183,6
Kasum/kahjum kapitaliosaluse meetodil (lisa 33)	33,1	24,4
Sidusettevõtja poolt välja kuulutatud dividendid	-38,0	-18,0
Raamatupidamisväärtus perioodi lõpul (lisa 5)	185,1	190,0

Andmed sidusettevõtjate kohta

miljonites kroonides Ettevõtja	Asukoht	Varad	Kohustused	Äritulud	Puhaskasum	Osalus (%)
		31. detsember 2010	31. detsember 2010		1. jaanuar – 31. detsember 2010	
Nordic Energy Link Grupp	Eesti,					
	Soome	1 406,0	1 010,2	243,1	21,8	39,9
Orica Eesti OÜ*	Eesti	203,8	115,1	324,9	65,7	35,0
		1 609,8	1 125,3	568,0	87,5	

miljonites kroonides Ettevõtja	Asukoht	Varad	Kohustused	Äritulud	Puhaskasum	Osalus (%)
		31. detsember 2009	31. detsember 2009		1. jaanuar – 31. detsember 2009	
Nordic Energy Link Grupp	Eesti,					
	Soome	1 480,9	1 107,0	289,8	14,3	39,9
Orica Eesti OÜ*	Eesti	179,1	100,0	265,3	39,2	35,0
		1 660,0	1 207,0	555,1	53,5	

* Orica Eesti OÜ majandusaasta on 1. oktoobrist kuni 30. septembrini.

10. Varud

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Tooraine ja materjal ladudes	190,7	201,3	252,9
Lõpetamata toodang			
Ladustatud põlevkivi	189,3	300,4	143,8
Paljandustööd karjäärides	31,4	50,6	32,7
Muu lõpetamata toodang	15,0	17,6	13,9
Kokku lõpetamata toodang	235,7	368,6	190,4
Valmistoodang			
Põlevkiviõli	18,1	35,2	34,0
Muu valmistoodang	6,4	5,0	3,4
Kokku valmistoodang	24,5	40,2	37,4
Ettemaksed hankijatele	4,4	0,3	2,6
Kokku varud (lisad 4 ja 33)	455,3	610,4	483,3

Aruandeperioodil hinnati ladudes riknenud ja vähekasutatavaid tooraine- ja materjalivarusid alla 8,4 mln kr eest (2009: 20,7 mln kr eest).

11. Finantsinstrumentide jaotus kategooriate järgi

miljonites kroonides	Laenuid ja nõuded	Finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	Müügiootel finantsvarad	Tuletisinstrumendid, mille suhtes rakendatakse riskimaandamis-arvestust	Kokku
Seisuga 31. detsember 2010					
Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes					
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded, välja arvatud ettemaksed (lisad 3.1 ja 12)	2 574,2	-	-	-	2 574,2
Tuletisinstrumendid (lisad 3.1, 3.3, 13 ja 14)	-	11,0	-	0,6	11,6
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisad 3.1, 3.2 ja 17)	2 838,1	-	-	-	2 838,1
Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisad 3.3 ja 16)	-	50,1	-	-	50,1
Müügiootel finantsvarad (lisad 3.3 ja 15)	-	-	156,8	-	156,8
Raha ja raha ekvivalendid (lisad 3.1, 3.2, 14 ja 18)	857,5	-	-	-	857,5
Kokku finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes	6 269,8	61,1	156,8	0,6	6 488,3
Seisuga 31. detsember 2009					
Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes					
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded, välja arvatud ettemaksed (lisad 3.1 ja 12)	1 415,6	-	-	-	1 415,6
Tuletisinstrumendid (lisad 3.1, 3.3, 13 ja 14)	-	1,1	-	45,1	46,2
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisad 3.1, 3.2 ja 17)	79,7	-	-	-	79,7
Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisad 3.3 ja 16)	-	6,7	-	-	6,7
Raha ja raha ekvivalendid (lisad 3.1, 3.2, 14 ja 18)	566,6	-	-	-	566,6
Kokku finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes	2 061,9	7,8	-	45,1	2 114,8

11. Finantsinstrumentide jaotus kategooriate järgi, järg

miljonites kroonides	Laenud ja nõuded	Finantsvarad õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	Müügiotel finantsvarad	Tuletisinstrumentid, mille suhtes rakendatakse riskimaandamisarvestust	Kokku
Seisuga 1. jaanuar 2009					
Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes					
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded, välja arvatud ettemaksed (lisad 3.1 ja 12)	1 316,5	-	-	-	1 316,5
Tuletisinstrumentid (lisad 3.1, 3.3, 13 ja 14)	-	0,6	-	326,7	327,3
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisad 3.1, 3.2 ja 17)	392,7	-	-	-	392,7
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisad 3.3 ja 16)	-	15,5	-	-	15,5
Raha ja raha ekvivalendid (lisad 3.1, 3.2, 14 ja 18)	1 293,0	-	-	-	1 293,0
Kokku finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes	3 002,2	16,1	-	326,7	3 345,0

miljonites kroonides	Finantskohustused õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	Tuletisinstrumentid, mille suhtes rakendatakse riskimaandamisarvestust	Muud finantskohustused	Kokku
Seisuga 31. detsember 2010				
Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes				
Võlakohustused (lisad 3.1, 3.2 ja 22)	-	-	5 612,9	5 612,9
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisad 3.1 ja 23)	-	-	1 351,5	1 351,5
Tuletisinstrumentid (lisad 3.1, 3.3 ja 13)	29,2	545,4	-	574,6
Kokku finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes	29,2	545,4	6 964,4	7 539,0
Seisuga 31. detsember 2009				
Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes				
Võlakohustused (lisad 3.1, 3.2 ja 22)	-	-	5 670,4	5 670,4
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisad 3.1 ja 23)	-	-	1 027,7	1 027,7
Tuletisinstrumentid (lisad 3.1, 3.3 ja 13)	0,3	92,9	-	93,2
Kokku finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes	0,3	92,9	6 698,1	6 791,3

11. Finantsinstrumentide jaotus kategooriate järgi, järg

miljonites kroonides	Finantskohustused õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	Tuletisinstrumendid, mille suhtes rakendatakse riskimaandamisarvestust	Muud finantskohustused	Kokku
Seisuga 1. jaanuar 2009				
Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes				
Võlakohustused (lisad 3.1, 3.2 ja 22)	-	-	5 175,1	5 175,1
Võlad hankijatele ja muud võlad (lisad 3.1 ja 23)	-	-	1 074,1	1 074,1
Tuletisinstrumendid (lisad 3.1, 3.3 ja 13)	-	-	-	-
Kokku finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes	-	-	6 249,2	6 249,2

12. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Lühiajalised nõuded ostjate vastu ja muud nõuded			
Nõuded ostjate vastu			
Ostjatel laekumata arved	1 732,1	1 287,5	1 337,7
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded (lisa 4)	-52,1	-113,3	-125,1
Kokku nõuded ostjate vastu	1 680,0	1 174,2	1 212,6
Viitlaekumised			
Arvestuslik nõue valmidusastme meetodil (lisa 14)	44,5	41,7	47,8
Arvestuslik nõue elektrienergia eest teatamata, hiline misega esitatud näitude või prognoosi alusel (lisa 14)	4,2	5,2	3,5
Intressinõuded (lisa 14)	48,2	0,3	12,9
Muud viitlaekumised (lisa 14)	0,9	11,4	-
Kokku viitlaekumised	97,8	58,6	64,2
Ettemaksed	83,7	73,3	199,7
Nõuded sidusettevõtjatele (lisa 14)	27,4	8,3	19,5
Sihtfinantseerimise nõue (lisad 14 ja 25)	-	4,3	-
Nõuded lõpetatava tegevusvaldkonna vastu (lisad 14 ja 36)	-	59,8	-
Muud nõuded (lisa 14)	768,7	74,9	20,0
Kokku lühiajalised nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	2 657,6	1 453,4	1 516,0

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Pikaajalised nõuded			
Sihtfinantseerimise nõue (lisad 14 ja 25)	-	35,3	-
Ettemaksed	5,2	2,6	1,2
Pikaajalised tagatistasud (lisa 14)	0,3	0,2	0,2
Kokku pikaajalised nõuded	5,5	38,1	1,4
Kokku nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisad 3.1 ja 11)	2 663,1	1 491,5	1 517,4

Nõuete ja ettemaksete õiglased väärtused ei erine oluliselt nende bilansilisest maksumusest. Nõuete laekumine ja ettemaksete eest saadavate teenuste ja kaupade laekumine ei ole tagatistega kaetud. Valdav osa kontserni nõuetest ja ettemaksetest on Eesti kroonides või eurodes. USA dollarites fikseeritud nõuete summa on avalikustatud lisa 3.1.

12. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded, järg

Ostjatelt laekumata arvete analüüs

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg ei ole saanud (lisa 14)	1 545,9	1 029,8	1 085,8
Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on saanud, aga mida ei ole hinnatud ebatähtselt laekuvateks			
maksetähtajast möödunud 1–30 päeva	113,5	107,3	93,6
maksetähtajast möödunud 31–60 päeva	12,2	13,7	21,6
maksetähtajast möödunud 61–90 päeva	8,4	7,9	9,8
Kokku ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on saanud, aga mida ei ole hinnatud ebatähtselt laekuvateks	134,1	128,9	125,0
Ostjatelt laekumata arved, mis on alla hinnatud			
maksetähtajast möödunud 3–6 kuud	10,6	21,6	11,6
maksetähtajast möödunud üle 6 kuu	41,5	107,2	115,3
Kokku ostjatelt laekumata arved, mis on alla hinnatud	52,1	128,8	126,9
Kokku ostjatelt laekumata arved	1 732,1	1 287,5	1 337,7

Kontserni arvestuspõhimõtete kohaselt hinnatakse kõik nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, alla täies ulatuses. Üle 90 päeva maksetähtaega ületavate nõuete allahindluse kogusummat korrigeeritakse tuginedes varasemale kogemusele selle kohta, kui palju ebatähtselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud aruandeperioodi lõpu seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. Samuti võetakse nõuete hindamisel arvesse muid individuaalseid ja erakorralisi mõjusid nagu globaalne majandusolukorra halvenemine.

Muutused ebatähtselt laekuvates nõuetes

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Ebatähtselt laekuvad nõuded perioodi algul	-113,3	-125,1
Aruandeperioodil ebatähtselt laekuvateks loetud	-54,3	-48,4
Aruandeperioodil laekunud arved	59,9	30,0
Lootusetuks tunnistatud arved	41,1	30,2
Klassifitseeritud müügiootel varaks	14,5	-
Ebatähtselt laekuvad nõuded perioodi lõpul (lisa 4)	-52,1	-113,3

Ülejäänud nõuete liigid allahinnatud varasid ei sisalda.

Tulu valmidusastme meetodil

miljonites kroonides	31. detsember	
	2010	2009
Lõpetamata projektid aruandeaasta lõpul		
Lõpetamata projektide müügitulu	213,6	105,4
Esitatud vahearved	-169,7	-64,0
Lõpetamata projektid, mille eest on arved esitamata	44,5	41,7
Lõpetamata projektid, mille eest on ette makstud	-0,6	-0,3
Lõpetamata projektide kulud aruandeaastal kokku	-195,2	-103,3
Lõpetamata projektidelt arvestatud kasum/kahjum	18,4	2,1
Kokku ehitusprojektidelt arvestatud tulu aruandeaastal	360,1	231,2
Kokku ehitusprojektide kulud aruandeaastal	-338,8	-222,0
Kokku ehitusprojektidelt arvestatud kasum	21,3	9,2

Pikaajalised ehitusprojektid on põhiliselt seotud energeetikaseadmete tootmise ning võrgu-seadmete projekteerimise ja ehitamisega.

13. Tuletisinstrumendid

miljonites kroonides	31. detsember 2010		31. detsember 2009	
	Varad	Kohustused	Varad	Kohustused
Elektrienergia ostu ja müügi <i>forward</i> -lepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	-	440,5	29,9	0,3
Elektrienergia ostu ja müügi <i>forward</i> - ja optsoonilepingud – kauplemisderivatiivid	-	29,2	1,1	-
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu ja müügi optsoonilepingud – kauplemisderivatiivid	11,0	-	-	-
Vedelkütuste müügi <i>swap</i> - ja futuurlepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	0,6	104,9	15,2	92,9
Kokku tuletisinstrumendid (lisad 3.1, 3.3, 11 ja 14)	11,6	574,6	46,2	93,2
sealhulgas pikaajaline osa				
Elektrienergia ostu ja müügi <i>forward</i> -lepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	-	8,1	3,8	-
Elektrienergia ostu ja müügi <i>forward</i> - ja optsoonilepingud – kauplemisderivatiivid	-	10,3	-	-
Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu ja müügi optsoonilepingud – kauplemisderivatiivid	5,0	-	-	-
Vedelkütuste müügi <i>swap</i> - ja futuurlepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	-	58,5	-	60,6
Kokku pikaajaline osa	5,0	76,9	3,8	60,6
Kokku lühiajaline osa	6,6	497,7	42,4	32,6

	1. jaanuar 2009	
	Varad	Kohustused
Elektrienergia ostu ja müügi <i>forward</i> -lepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	120,0	-
Elektrienergia ostu ja müügi <i>forward</i> - ja optsoonilepingud – kauplemisderivatiivid	0,6	-
Vedelkütuste müügi <i>swap</i> - ja futuurlepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	206,7	-
Kokku tuletisinstrumendid (lisad 3.1, 3.3, 11 ja 14)	327,3	-
sealhulgas pikaajaline osa		
Elektrienergia ostu ja müügi <i>forward</i> -lepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	6,5	-
Elektrienergia ostu ja müügi <i>forward</i> - ja optsoonilepingud – kauplemisderivatiivid	0,1	-
Vedelkütuste müügi <i>swap</i> - ja futuurlepingud – rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	77,4	-
Kokku pikaajaline osa	84,0	-
Kokku lühiajaline osa	243,3	-

13. Tuletisinstrumendid, järg

Elektrienergia ostu ja müügi *forward*- ja optioonilepingud

Elektrienergia ostu ja müügi *forward*- ja optioonilepingud on sõlmitud eesmärgiga maandada elektrienergia hinna muutumise riski või teenida tulu elektrienergia hinna muutustelt. Kõik *forward*-lepingud on sõlmitud kindla koguse elektrienergia müügiks või ostuks igal kauplemistunnil ning nende hind on nomineeritud eurodes. Tehingud, mille eesmärgiks on elektrienergia hinna muutumise riski maandamine, on määratletud rahavoo riskimaandamise instrumentidena, kus maandatavaks alusinstrumentiks on kõrge tõenäosusega prognoositavad elektrienergia müügitehingud elektribörsil Nord Pool. Riskimaandamise eesmärgil tehtud tehingute õiglase väärtuse muutuse efektiivset osa kajastatakse läbi muu koondkasumi ning arvestatakse kasumiaruandes müügituluna või müügitulu vähendamisena elektrienergia müügitehingute toimumise hetkel või juhul, kui on selgunud, et müügitehingute toimumine mingil perioodil ei ole tõenäoline.

Forward-lepingud, mis on sõlmitud eesmärgiga teenida kasumit elektrienergia muutustelt, on klassifitseeritud kauplemisderivatiividena, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Riskimaandamise eesmärgil sõlmitud elektrienergia ostu ja müügi *forward*-lepingud realiseeruvad aastatel 2011–2012 (31. detsember 2009: 2010–2011). Seisuga 31. detsember 2010 oli sõlmitud riskimaandamistehinguid 2011. aastaks 1 284 414 MWh ja 2012. aastaks 118 558 MWh ulatuses (31. detsember 2009: 2010. aastaks 480 MWh ulatuses).

Optioonilepingud on klassifitseeritud kauplemisderivatiividena ning neid kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

Tehingute õiglase väärtuse määramise aluseks on Nord Pooli noteeringud.

Muutused elektrienergia ostu ja müügi *forward*- ja optioonilepingute puhul

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Õiglase väärtus aruandeperioodi algul	30,7	120,6
Õiglase väärtuse muutus, sh	-577,2	109,9
kauplemisderivatiivide õiglase väärtuse muutus, mis on kajastatud muu ärituluna või muude tegevuskuludena	1,2	18,6
rahavoogude riskimaandamisinstrumentide õiglase väärtuse muutus, mis on kajastatud läbi muu koondkasumi (lisa 21)	-578,4	91,3
Arveldatud rahas (laekunud)	76,8	-199,8
Õiglase väärtus aruandeperioodi lõpul	-469,7	30,7

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu ja müügi optioonilepingud

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu ja müügi optioonilepingud on klassifitseeritud kauplemisderivatiividena ja nende õiglase väärtuse muutust kajastatakse kasumiaruandes kasumi või kahjumina. Tehingute õiglase väärtuse määramise aluseks on SEB Futures noteeringud. Tehingute hinnad on nomineeritud eurodes.

Muutused kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostu ja müügi optioonilepingute puhul

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Õiglase väärtus aruandeperioodi algul	-	-
Kauplemisderivatiivide õiglase väärtuse muutus, mis on kajastatud muu ärituluna või muude tegevuskuludena	-8,2	394,0
Arveldatud rahas (tasutud)	19,2	-394,0
Õiglase väärtus aruandeperioodi lõpul	11,0	-

13. Tuletisinstrumendid, järg

Vedelkütuste müügi *swap*- ja futuurlepingud

Vedelkütuste müügi *swap*- ja futuurlepingute eesmärgiks on vedelkütuste hinna muutumise riski maandamine. Tehingud on sõlmitud kindla koguse vedelkütuste müügiks tulevastel perioodidel ning need on määratletud rahavoo riskimaandamise instrumentidena, kus maandavaks alusinstrumentiks on kõrge tõenäosusega prognoositavad vedelkütuste müügi-tehingud. Tehingute õiglase väärtuse määramise aluseks on Platt's European Marcetscani ja Nymexi noteeringud. Tehingute hinnad on noteeritud eurodes.

Riskimaandamise eesmärgil sõlmitud vedelkütuste müügi *swap*-lepingud realiseeruvad aastatel 2011–2013 (31. detsember 2009: 2010–2012). Seisuga 31. detsember 2010 oli sõlmitud riskimaandamistehinguid 2011. aastaks 61 800 t, 2012. aastaks 44 400 t, 2013. aastaks 36 000 t ulatuses (31. detsember 2009: 2010. aastaks 63 000 t, 2011. aastaks 40 800 t, 2012. aastaks 44 400 t ulatuses).

Muutused vedelkütuste müügi *swap*- ja futuurlepingute puhul

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Õiglase väärtus aruandeperioodi algul	-77,7	206,7
Õiglase väärtuse muutus, sh	-53,0	-188,9
kauplemisderivatiivide õiglase väärtuse muutus, mis on kajastatud muu ärituluna või muude tegevuskuludena	-0,7	0,6
rahavoogude riskimaandamisinstrumentide õiglase väärtuse muutus, mis on kajastatud läbi muu koondkasumi (lisa 21)	-52,3	-189,5
Arveldatud rahas (- laekunud/+ tasutud)	26,4	-95,5
Õiglase väärtus aruandeperioodi lõpul	-104,3	-77,7

14. Finantsvarade krediitkvaliteet

Finantsvarade, mille maksetähtaega pole ületatud ja mida pole alla hinnatud, krediitkvaliteedi hinnangu aluseks on reitinguagentuuride poolt antud krediitireitingud või nende puudumisel klientide ja muude lepingupartnerite varasem krediitkäitumine.

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Nõuded ostjate vastu			
Nõuded uute klientide vastu (arveldatud alla 6 kuu)	14,1	12,2	15,6
Nõuded olemasolevate klientide vastu (arveldatud 6 kuud või rohkem), kes viimase 6 kuu jooksul ei ole maksetähtaega ületanud	854,4	432,1	498,4
Nõuded olemasolevate klientide vastu (arveldatud 6 kuud või rohkem), kes on viimase 6 kuu jooksul maksetähtaega ületanud	677,4	585,5	571,8
Kokku nõuded ostjate vastu (lisa 12)	1 545,9	1 029,8	1 085,8
Intressinõuded			
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody's krediitireitingut A2	24,3	-	-
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody's krediitireitingut Aa3	10,6	-	0,1
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody's krediitireitingut Aa2	7,7	-	-
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody's krediitireitingut A1	5,6	0,1	12,5
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody's krediitireitingut Baa3	-	0,2	-
Nõuded pankade vastu, mis omavad Moody's krediitireitingut Aa1	-	-	0,3
Kokku intressinõuded (lisa 12)	48,2	0,3	12,9

14. Finantsvarade krediitkvaliteet, järg

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Arvelduskontod, deposiidid ja akreditiivid pankades			
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut A1	1 126,5	236,4	1 373,2
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut Aa3	1 092,0	1,1	95,1
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut A2	848,4	-	-
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut Aa2	628,7	80,1	-
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut Baa3	-	328,7	-
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut Aa1	-	-	217,1
Kokku arvelduskontod ja deposiidid pankades (lisad 3.1, 3.2, 11, 17 ja 18)	3 695,6	646,3	1 685,4
Muud nõuded ja viitlaekumised			
Muud nõuded, mis omavad Moody's krediireitingut A1	757,5	70,7	-
Nõuded ilma sõltumatu osapoole krediireitinguta	88,5	170,4	91,0
Kokku muud nõuded (lisa 12)	846,0	241,1	91,0
Müügiootel finantsvarad			
Moody's krediireitinguga A2 krediidasutuse intressivõlakirjad (lisad 3.1, 3.3, 11 ja 15)	156,8	-	-
Tuletisinstrumendid			
Positiivse väärtusega tuletisinstrumendid, mis omavad Moody's krediireitingut Aa1	-	-	57,8
Positiivse väärtusega tuletisinstrumendid, mis omavad Moody's krediireitingut Aa3	-	-	49,2
Positiivse väärtusega tuletisinstrumendid, mis omavad Moody's krediireitingut A1	11,6	45,6	99,7
Positiivse väärtusega tuletisinstrumendid ilma sõltumatu osapoole krediireitinguta	-	0,6	120,6
Kokku tuletisinstrumendid (lisad 3.1, 3.3, 11 ja 13)	11,6	46,2	327,3

Juhatuse hinnangul ei esine muude nõuete ja viitlaekumiste puhul, mille osas puudub sõltumatu osapoole krediireiting, olulist krediiriski.

Seisuga 31. detsember 2010 ja 31. detsember 2009 ei olnud kontsernil olulisi krediiriskide kontsentratsioone.

15. Müügiootel finantsvarad

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Börsil noteerimata finantsvarad (õiglases väärtuses):			
Swedbanki intressivõlakirjad (fikseeritud intress 1,6%, lunastustähtaeg oktoober 2012) (lisad 3.1, 3.3, 11 ja 14)	156,8	-	-

Muutused müügiootel finantsvarades

miljonites kroonides	1. jaanuar - 31. detsember	
	2010	2009
Õiglase väärtus aruandeperioodi algul	-	-
Soetatud	156,5	-
Arvestatud intress	0,3	-
Õiglase väärtus aruandeperioodi lõpul (lisad 3.1, 3.3, 11 ja 14)	156,8	-

Swedbanki intressivõlakirjad on nomineeritud eurodes. Intressivõlakirjade õiglase väärtuse määramise aluseks on tuleviku rahvood. Maksimaalseks krediiriskile avatud summaks aruandeperioodi lõpu seisuga on müügiootel varade bilansiline väärtus. Aruandeperioodi lõpu seisuga ei olnud varade väärtus langenud.

16. Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Börsil noteerimata finantsvarad:			
Danske Invest Euro Interest Fund'i osakud	50,1	-	-
Danske Invest Likviidsusfondi osakud (lisad 3.3 ja 11)	-	6,7	15,5
Kokku börsil noteerimata finantsvarad (lisad 3.3 ja 11)	50,1	6,7	15,5

Muutused õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavates finantsvarades

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Õiglane väärtus aruandeperioodi algul	6,7	15,5
Soetatud	428,6	317,7
Müüdnud	-385,4	-327,8
Kasum õiglase väärtuse muutusest	0,2	1,3
Õiglane väärtus aruandeperioodi lõpul (lisad 3.3 ja 11)	50,1	6,7

Danske Invest Likviidsusfondi osakud on nomineeritud Eesti kroonides. Fondiosakute õiglaseks väärtuseks on loetud fondi netovarade turuväärtuse alusel arvatud fondiosakute puhaskasumit. Fondiosakute õiglase väärtuse muutus on kasumiaruandes kajastatud finantstuludena.

17. Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades			
Garantiihoiused pankades	-	79,7	392,7
Muud üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	2 838,1	-	-
Kokku üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisad 3.1, 3.2, 11 ja 14)	2 838,1	79,7	392,7

Üle 3-kuuliste tähtajaliste hoiuste efektiivsed intressimäärad olid aruandeaastal vahemikus 0,6-4,7% (2009: 0,7-6,9%). Hoiuste tähtajad olid aruandeperioodi jooksul 29 – 367 päeva (2009: 59-504 päeva). Hoiuste järelejäänud tähtajad aruandeperioodi lõpu seisuga olid alla 12 kuu.

Garantiihoiustega SEB Pangas tagatakse Eesti Energia ASi kohustusi, mis võivad tekkida elektrienergia müügi *forward*-lepingutest ja *spot*-lepingutest elektribörsil Nord Pool. Garantiihoiuste intressimäärad olid vahemikus 0,6-1,8% (2009: 0,7-5,1%).

Üle 3-kuulistest tähtajalistest hoiustest oli seisuga 31. detsember 2010 750,0 mln kr nomineeritud Eesti kroonides ning 2088,1 mln kr eurodes (31. detsember 2009: 79,7 mln kr nomineeritud eurodes; 1. jaanuar 2009: 392,7 mln kr nomineeritud eurodes).

18. Raha ja raha ekvivalendid

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Sularaha kassades	-	-	0,1
Sularaha teel	-	-	0,2
Arvelduskontod pankades	132,0	132,8	117,0
Lühiajalised hoiused	725,5	419,4	1 175,7
Akreditiivid	-	14,4	-
Kokku raha ja raha ekvivalendid (lisad 3.1, 3.2, 11 ja 14)	857,5	566,6	1 293,0

Raha ja raha ekvivalentide jaotus valuutade järgi

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Eesti kroon	116,6	410,2	839,4
Euro	699,5	154,8	434,9
USA dollar	28,6	-	14,0
Läti lant	7,9	1,6	2,6
Leedu lant	4,9	-	2,1
Kokku raha ja raha ekvivalendid (lisad 3.1, 3.2, 11 ja 14)	857,5	566,6	1 293,0

Kuni 3-kuuliste tähtajaliste hoiuste efektiivsed intressimäärad olid aruandeaastal vahemikus 0,2-5,0% (2009: 0,3-8,1%).

19. Aktsiakapital, kohustuslik reservkapital ja jaotamata kasum

Seisuga 31. detsember 2010 oli Eesti Energia ASil registreeritud 471 645 750 aktsiat (31. detsember 2009: 73 796 524 aktsiat). Aktsia nimiväärtus on 1 euro. Aktsia nimiväärtus muudeti aktsiakapitali eurodesse konverteerimisel detsembris 2010, kuni selle ajani oli aktsia nimiväärtus 100 kr. Kõik seltsi aktsiad kuuluvad Eesti Vabariigile. Nende valitsejaks ja aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab seltsi aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja kommunikatsiooniminister. Eesti Energia ASi põhikirjas fikseeritud miinimumaktsiakapital on 250,0 mln eurot ja maksimumkapital 1000,0 mln eurot.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a korraldusele nr 502 vähendati Eesti Energia ASi aktsiakapitali 2,6 mln kr võrra 26 742 aktsia tühistamise teel (lisa 6). Septembris 2009 andis Eesti Energia AS mitterahalise väljamaksena üle kinnistu Tallinnas Telliskivi tänaval Eesti Vabariigile.

Seisuga 31. detsember 2010 moodustas kontserni kohustuslik reservkapital 738,2 mln kr (31. detsember 2009: 738,2 mln kr; 1. jaanuar 2009: 738,2 mln kr). Seisuga 31. detsember 2010 on Eesti Energia ASil kohustus kanda täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 0 kr (31. detsember 2009: 0 kr; 1. jaanuar 2009: 0 kr).

Seisuga 31. detsember 2010 oli kontserni vaba omakapital 5636,8 mln kr (31. detsember 2009: 5087,8 mln kr; 1. jaanuar 2009: 4884,3 mln kr). Kasumi jaotamisel aktsionäridele tuleb maksta tulumaksu (alates 1. jaanuarist 2008 on dividendide tulumaks 21/79).

Kogu jaotamata kasumi jaotamisel dividendideks tuleks maksta 1183,7 mln kr (31. detsember 2009: 1068,4 mln kr; 1. jaanuar 2009: 1025,7 mln kr) tulumaksu. Netodividendidena oleks võimalik välja maksta 4453,1 mln kr (31. detsember 2009: 4019,4 mln kr; 1. jaanuar 2009: 3858,6 mln kr).

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 9. märtsi 2011. a korraldusele nr 117 peab Eesti Energia AS pärast 2010. aastaaruande kinnitamist aktsionäride üldkoosoleku poolt maksuma dividendidena 56,1 mln eurot (877,0 mln kr). Sellega kaasnev dividendide tulumaks on 14,9 mln eurot (233,1 mln kr).

Järgnevas tabelis on esitatud vaba omakapitali, võimaliku dividendisumma ja sellega kaasneva dividendi tulumaksu arvutuse alus:

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Jaotamata kasum (lisa 40)	5 636,8	5 087,8	4 884,3
Vaba omakapital	5 636,8	5 087,8	4 884,3
Tulumaks kogu vaba omakapitali väljamaksmisel	1 183,7	1 068,4	1 025,7
Võimalikud netodividendid	4 453,1	4 019,4	3 858,6

20. Dividend aktsia kohta

Aruandeaastal maksis Eesti Energia Eesti Vabariigile dividende 1708,0 mln kr, dividend aktsia kohta 23,14 kr (2009: 1360,0 mln kr, dividend aktsia kohta 18,43 kr). Juhatus teeb üldkoosolekule ettepaneku 31. detsemberil 2010 lõppenud majandusaasta eest välja maksta dividend 1,86 kr aktsia kohta kogusummas 877,0 mln kr. Käesolevas aastaaruandes ei ole seda dividendisummat kohustusena kajastatud, sest seisuga 31. detsember 2010 ei olnud dividend välja kuulutatud.

21. Riskimaandamise reserv

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Riskimaandamise reserv perioodi algul	-49,1	310,7
Rahavoogude riskimaandamisinstrumentide õiglase väärtuse muutus (lisa 13)	-630,7	-98,2
Kajastatud müügitulu suurendusena	-	-261,6
Kajastatud müügitulu vähenusena	138,6	-
Riskimaandamise reserv perioodi lõpul	-541,2	-49,1

22. Võlakohustused

Võlakohustused korrigeeritud soetusmaksumus

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Lühiajalised võlakohustused			
Pikaajaliste pangalaenude tagasimaksed järgmisel perioodil	419,4	54,8	120,3
Arvelduskrediit	-	-	14,3
Kokku lühiajalised võlakohustused	419,4	54,8	134,6
Pikaajalised võlakohustused			
Emiteeritud võlakirjad	4 535,0	4 522,8	4 511,2
Pangalaenud	658,5	1 092,8	529,3
Kokku pikaajalised võlakohustused	5 193,5	5 615,6	5 040,5
Kokku võlakohustused (lisad 3.1, 3.2 ja 11)	5 612,9	5 670,4	5 175,1

22. Võlakohustused, järg

Võlakirjad

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Võlakirjade nominaalväärtus (lisa 3.1)	4 694,0	4 694,0	4 694,0
Võlakirjade soetusmaksumus	4 478,1	4 478,1	4 478,1
Nominaal- ja soetusmaksumuse vahe, mida amortiseeritakse võlakirjade tähtaja jooksul	56,9	44,7	33,1
Võlakirjade bilansiline maksumus	4 535,0	4 522,8	4 511,2
Võlakirjade turuväärtus noteeritud müügihinna alusel (lisa 3.3)	4 585,3	4 027,4	2 967,5

Pikaajaliste võlakirjade lunastustähtaeg on 2020. aastal. Võlakirjad on nomineeritud eurodes ning on fikseeritud intressimääraga 4,5%. Võlakirjad on noteeritud Londoni börsil.

Pikaajalised pangalaenud nominaalväärtuses tagasimaksetähtaja järgi

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
< 1 aasta	419,4	54,8	106,0
1–5 aastat	587,1	1 001,2	427,6
> 5 aasta	74,9	96,2	117,5
Kokku	1 081,4	1 152,2	651,1

Kõik laenud on nomineeritud eurodes. Seisuga 31. detsember 2010 olid kõigi laenude intressimäärad ujuvad, intressimäärad olid vahemikus 1,6–4,6% (31. detsember 2009: 1,3–4,3%; 1. jaanuar 2009: 3,8–5,4%). Kaalutud keskmine intressimäär ujuva intressiga välja võetud laenudel oli 31. detsembri 2010. a seisuga 6 kuu EURibor+1,48% (31. detsember 2009: 6 kuu EURibor+1,46%; 1. jaanuar 2009: 6 kuu EURibor+0,43%).

Laenude kaalutud keskmine intressimäär oli 31. detsembri 2010. a seisuga 2,72% (31. detsember 2009: 2,43%; 1. jaanuar 2009: 3,94%). Eesti Energia ASI poolt sõlmitud laenulepingutes on kehtestatud piirmäärad kontserni konsolideeritud finantsnäitajatele. Kontsern ei ole piirmäärasid ületanud.

Seisuga 31. detsember 2010 oli kontsernil väljavõtmata laenusid 2127,9 mln kr eest (31. detsember 2009: 2174,6 mln kr; 1. jaanuar 2009: 625,9 mln kr). Otsus väljavõtmise kohta tuleb teha hiljemalt 25. mail 2012. Intressimäära tüüp (ujuv või fikseeritud) otsustatakse laenu võtmisel.

Juhtkonna hinnangul ei erine laenude õiglase väärtuse majandusaasta lõpu seisuga oluliselt nende bilansilisest väärtusest, kuna riskimarginaalid ei ole muutunud.

Võlakohustused intressimäärade fikseerimise perioodi järgi

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
< 1 aasta	1 077,9	1 147,6	663,9
1–5 aastat	-	-	-
> 5 aasta	4 535,0	4 522,8	4 511,2
Kokku (lisa 3.1, 3.2 ja 11)	5 612,9	5 670,4	5 175,1

Võlakohustuste kaalutud keskmised efektiivsed intressimäärad

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Pikaajalised pangalaenud	2,8%	2,5%	4,3%
Võlakirjad	4,9%	4,9%	4,9%

23. Võlad hankijatele ja muud võlad

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Finantskohustused võlgades hankijatele ja muudes võlgades			
Võlad hankijatele	1 195,4	815,2	891,5
Viitvõlad	32,3	35,3	47,7
Võlad sidusettevõtjatele	34,3	24,5	34,6
Võlad lõpetatavale tegevusvaldkonnale (lisa 36)	-	148,4	-
Muud võlad	89,5	4,3	100,3
Kokku finantskohustused võlgades hankijatele ja muudes võlgades (lisa 11)	1 351,5	1 027,7	1 074,1
Võlad töötajatele	283,9	253,7	229,6
Maksuvõlad	380,0	403,6	438,8
Ettemaksud	64,8	65,0	3,7
Kokku võlad hankijatele ja muud võlad	2 080,2	1 750,0	1 746,2
<i>sh lühiajalised võlad hankijatele ja muud võlad</i>	<i>2 075,6</i>	<i>1 748,7</i>	<i>1 743,4</i>
<i>pikaajalised võlad hankijatele ja muud võlad</i>	<i>4,6</i>	<i>1,3</i>	<i>2,8</i>

24. Tulevaste perioodide tulud

Liitumis- ja muud teenustasud

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Tuluna kajastamata liitumis- ja muud teenustasud perioodi algul	1 822,3	1 910,2
Klassifitseeritud lõpetatava tegevusvaldkonna ja müügioteel kohustuseks (lisa 35 ja 36)	-1,9	-170,1
Laekunud liitumis- ja muud teenustasud	147,2	195,3
Tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud (lisa 33)	-123,5	-113,1
Tuluna kajastamata liitumis- ja muud teenustasud perioodi lõpul	1 844,1	1 822,3

Seisuga 31. detsember 2009 moodustas lühiajalisest võlast hankijatele 344,3 mln kr (1. jaanuar 2009: 344,3 mln kr) võlg Foster Wheeler Energia Oyle. Vastavalt Eesti Energia Narva Elektri jaamad ASi uute plokide ehitamiseks Foster Wheeler Energia Oyga sõlmitud lepingule kuulus 10% lepingu maksumusest kinnipidamisele kuni plokide käikuandmiseeni. Seoses renoveerimistöde lõpetamise hilinemisega ja lepingutingimuste rikkumisega kinnipeetud summat välja ei makstud ning Foster Wheeler Energia Oy algatas Londoni arbitraazis kommertsvaidluse. Vastavalt vahekohtu otsusele ei kuulunud kinnipeetud summat väljamaksmisele 169,1 mln kr, mis kanti aruandeperioodi muudesse ärituludesse (lisa 34).

Sihtfinantseerimine

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Sihtfinantseerimise ettemaksud perioodi algul	9,7	10,4
<i>sh lühiajalised ettemaksud</i>	<i>3,4</i>	<i>3,4</i>
<i>pikaajalised ettemaksud</i>	<i>6,3</i>	<i>7,0</i>
Saadud toetused	15,0	0,5
Tagastatud toetused	-	-0,1
Arvestatud tuludesse	-5,4	-1,1
Sihtfinantseerimise ettemaksud perioodi lõpul	19,3	9,7
<i>sh lühiajalised ettemaksud</i>	<i>7,7</i>	<i>3,4</i>
<i>pikaajalised ettemaksud</i>	<i>11,6</i>	<i>6,3</i>

Valdav osa sihtfinantseerimisest on saadud Ühtekuuluvusfondist (ISPA), LIFE-programmist, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuselt ja Eesti Töötukassalt.

25. Eraldised

miljonites kroonides	Algjääk 31. detsember 2009	Moodustamine ja ümberrhindamine	Arvestatud intressikulu (lisa 31)	Kasutamine	Klassifitseerimine müügiotol kohustuseks	Lõppjääk 31. detsember 2010	
						Lühiajaline eraldis	Pikaajaline eraldis
Keskonnakaitselised eraldised (lisa 30)	258,8	65,4	11,9	-12,0	-89,6	37,0	197,5
Mäetööde lõpetamise eraldised (lisa 30)	119,9	28,7	6,7	-0,2	-	-	155,1
Töötajatega seotud eraldised (lisa 29)	66,1	3,4	2,9	-10,9	-0,3	6,5	54,7
Varade demonteerimise kulude eraldis (lisa 6)	20,3	17,8	2,0	-	-	-	40,1
Kasvuhoonegaaside emissiooni eraldis (lisa 8 ja 28)	-	746,7	-	-9,9	-	736,8	-
Kokku eraldised (lisa 4 ja 33)	465,1	862,0	23,5	-33,0	-89,9	780,3	447,4

miljonites kroonides	Algjääk 31. detsember 2008	Moodustamine ja ümberrhindamine (lisa 5)	Arvestatud intressikulu (lisa 31)	Kasutamine	Klassifitseerimine müügiotol kohustuseks	Lõppjääk 31. detsember 2009	
						Lühiajaline eraldis	Pikaajaline eraldis
Keskonnakaitselised eraldised (lisa 30)	163,9	97,2	10,5	-12,8	-	30,9	227,9
Eraldis kahjulike lepingute suhtes	33,1	-	-	-33,1	-	-	-
Mäetööde lõpetamise eraldised (lisa 30)	120,6	-9,8	9,1	-	-	-	119,9
Töötajatega seotud eraldised (lisa 29)	49,0	29,4	3,6	-15,9	-	22,2	43,9
Varade demonteerimise kulude eraldis (lisa 6)	17,9	1,0	1,4	-	-	-	20,3
Kasvuhoonegaaside emissiooni eraldis (lisa 28)	486,6	-83,2	-	-403,4	-	-	-
Kokku eraldised (lisa 4 ja 33)	871,1	34,6	24,6	-465,2	-	53,1	412,0

Eraldiste moodustamise ja ümberrhindamise kuludest 2009. majandusaastal tulenes 108,0 mln kr diskontomäära alanemisest 8%-lt 5,4%-le.

Keskonnakaitselised ja mäetööde lõpetamise eraldised on moodustatud:

- kaevandatud maa-alade rekultiveerimiseks;
- pinnase puhastamiseks;
- kaevandamise tegevuse tagajärjel rikunud veevarustuse taastamiseks;
- jäätmeväljade sulgemiseks ja üleliigse vee neutraliseerimiseks;
- suletud tuhaväljade järelhooldustööde tegemiseks;
- asbesti likvideerimiseks elektrijaamades.

Pikaajalised keskkonnakaitselised kohustused realiseeruvad Eesti Energia Kaevandustes aastatel 2012–2013 ning Narva Elektriijaamades 2012–2037.

Mäetööde lõpetamisega kaasnevad kohustused realiseeruvad aastatel 2012–2046.

Mäetööde lõpetamise eraldistes ei ole arvestatud kulutusi töötajate koondamistasude väljamaksmiseks, kuna töötavate kaevanduste ja karjäärade lõppsulgemisplaane pole välja kuulutatud.

Töötajatega seotud eraldised on moodustatud:

- kollektiivlepingutes ning muudes kokkulepetes sätestatud toetuste maksmiseks;
- tervisekahjustuste hüvitamiseks;
- koondamishüvitiste maksmiseks.

Pikaajalised töötajatega seotud eraldised realiseeruvad lepingutes sätestatud tähtaegade jooksul või töötajate järelejäänud eluea jooksul, mille määramise aluseks on võetud Statistikaameti andmed prognoositavate eluigade kohta vastavalt vanusele.

25. Eraldised, järg

Varade demonteerimise kulude eraldis on moodustatud Narva Elektri jaamades renoveeritud 8. ja 11. ploki ning tööstusjäätmete prügila tulevase demonteerimisega seotud kulutuste katteks. Varade demonteerimise kulude nüüdisväärtus on arvestatud põhivara soetusmaksusse. Varade demonteerimise kulude eraldised realiseeruvad aastatel 2034-2035.

Kasvuhoonegaaside emissioonikulu eraldis on moodustatud juurde ostetavate kasvuhoonegaaside emissiooniõiguste maksumuses. Kasvuhoonegaaside emissiooni katteks vajalike emissiooniõiguste kogusest on maha arvatud riigilt tasuta saadud emissiooniõigused.

Eraldis kahjuliku lepingu suhtes oli seisuga 31. detsember 2008 moodustatud tuhaarastuse pilootprojekti kulude katteks, mida ei rakendatud sellisel kujul tööle.

ASi Kohtla-Järve Soojus eraldised on seisuga 31. detsember 2010 kajastatud müügiotel kohustustena, kuna 22. detsembril 2010 sõlmis kontsern ASi Kohtla-Järve Soojus osaluse müügilepingu OÜ VKG Energiaga (lisa 35). Seisuga 31. detsember 2009 oli moodustatud eraldis ASi Kohtla-Järve Soojuse tuhavälja tööde ja reostuse likvideerimise kulude katteks ning 50% kulude summa ulatuses, mis kaetakse ISPA vahenditest, kajastatud eraldi varana arvestuslik sihtfinantseerimise nõue (lisa 12).

Eraldised on diskonteeritud diskontomääraga 5,4% (2009: 8%).

26. Müügitulu

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Jätkuvad tegevusvaldkonnad		
Tegevusvaldkondade lõikes		
Kaupade müük		
Elektrienergia müük (lisa 5)	6 410,9	5 244,0
Soojusenergia müük (lisa 5)	734,2	692,8
Põlevkiviõli müük (lisa 5)	809,7	622,5
Põlevkivi müük (lisa 5)	471,5	395,9
Energeetikaseadmete müük	311,8	186,8
Muu kaupade müük	80,0	74,6
Kokku kaupade müük	8 818,1	7 216,6
Teenuste müük		
Võrguteenuste müük (lisa 5)	3 005,6	2 531,2
Telekommunikatsiooniteenuste müük	180,0	174,9
Liitumise teenustasud (lisad 4, 24 ja 33)	123,5	113,1
Remondi- ja ehitusteenuste ning elektritööde müük	65,6	50,8
Vara rent ja hooldus (lisa 7)	32,6	39,2
Muude teenuste müük	43,6	55,7
Kokku teenuste müük	3 450,9	2 964,9
Kokku müügitulu (lisa 5)	12 269,0	10 181,5

27. Muud äritulud

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Jätkuvad tegevusvaldkonnad		
Saadud viivised, trahvid, hüvitised	157,3	116,0
Saastekvootide müük	-	36,3
Kasum materiaalse põhivara müügist	7,6	10,4
Muud äritulud	19,6	32,7
Kokku muud äritulud	184,5	195,4

Aruandeperioodi saadud viiviste, trahvide ja hüvitiste summa sisaldab Foster Wheeler Energia Oylt saadud hüvitiste netosummat 81,4 mln kr (lisa 23) ja müügilepingu rikkumise eest saadud trahvi summas 34,2 mln kr. Võrreldaval perioodil saadud viiviste, trahvide ja hüvitiste summa sisaldab müügilepingu rikkumise eest saadud trahvi summas 89,1 mln kr.

28. Kaubad, toore, materjal ja teenused

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Jätkuvad tegevusvaldkonnad		
Elektrienergia	662,0	1 190,5
Ülekandeteenused	1 094,7	909,2
Tehnoloogiline kütus	666,4	450,5
Hooldus- ja remonditööd	493,1	393,5
Loodusvarade ressursimaks	380,2	292,9
Kasvuhoonegaaside emissioonikulu (lisa 25)	746,7	-83,2
Muud kaubad, toore, materjal ja teenused	1 402,5	1 031,6
Kokku kaubad, toore, materjal ja teenused	5 445,6	4 185,0

29. Tööjõukulud

	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Jätkuvad tegevusvaldkonnad		
Töötajate arv		
Töötajate arv perioodi algul*	7 413	8 255
Töötajate arv perioodi lõpul**	7 455	7 413
Keskmine töötajate arv (lisa 5)	7 353	7 718

* Töötajate arv seisuga 31. detsember 2009 on näidatud ilma OÜ Eleringi töötajateta.

** Töötajate arv seisuga 31. detsember 2010 on näidatud ilma AS Kohtla-Järve Soojuse töötajateta.

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Töäjõu kulud		
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	1 541,2	1 465,2
<i>Keskmine töötasu kuus (kroonides)</i>	<i>17 467</i>	<i>15 821</i>
Muud tasud ja toetused töötajatele	73,9	76,1
Töäjõukuludelt arvestatud maksud	561,3	527,6
Töötajatega seotud eraldiste moodustamine ja ümberhindamine (lisa 25)	3,4	29,4
Kokku arvestatud töäjõukulud	2 179,8	2 098,3
sh arvestatud nõukogudele ja juhatustele		
Palgakulu, preemiad, lisatasud	29,1	25,6
Lahkumiskompensatsioonid	0,1	-
Erisoodustused	1,6	0,8
Kokku arvestatud nõukogudele ja juhatustele	30,8	26,4
Kapitaliseeritud oma jõududega ehitatud materiaalse põhivara maksumusse	-134,4	-121,7
Kaetud mäetööde peatamise ja keskkonnakaitselistest eraldistest	-4,2	-4,8
Kokku töäjõukulud	2 041,2	1 971,8

Emattevõtja juhatuse liikmed valib emattevõtja nõukogu. Juhatuse liikmed valitakse tähtajaliselt kuni 5 aastaks.

30. Muud tegevuskulud

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Jätkuvad tegevusvaldkonnad		
Keskonnakaitselised saastemaksud	294,7	369,1
Mitmesugused bürookulud	103,7	92,0
Rendikulud (lisa 7)	60,5	44,2
Mäetööde lõpetamise ja keskkonnakaitseliste eraldiste moodustamine ja vähendamine (lisa 25)	92,0	47,8
Uurimis- ja arengukulud	44,2	22,0
Muud tegevuskulud	440,0	587,3
Muud tegevuskulud	1 035,1	1 162,4

31. Neto finantstulud (-kulud)

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Jätkuvad tegevusvaldkonnad		
Finantstulud		
Intressitulud		
Intressitulud lõpetatavalt tegevusvaldkonnalt	2,8	118,0
Muud intressitulud	114,9	81,4
Kokku intressitulud (lisa 5)	117,7	199,4
Kasum valuutakursi muutustest	-	2,6
Muud finantstulud	0,4	1,3
Kokku finantstulud	118,1	203,3
Finantskulud		
Intressikulud võlakohustustelt		
Intressikulud võlakohustustest	-253,9	-253,3
Kapitaliseeritud laenukasutuse kulutused	79,0	64,7
Kokku intressikulud võlakohustustelt (lisa 33)	-174,9	-188,6
Intressikulud eraldistelt ja nõuetelt teiste osapoolte vastu (lisa 25)	-22,0	-24,6
Kokku intressikulud (lisa 5)	-196,9	-213,2
Kahjum valuutakursi muutustest	-1,2	-
Muud finantskulud	-2,5	-1,3
Kokku finantskulud	-200,6	-214,5
Neto finantstulud (-kulud)	-82,5	-11,2

32. Tulumaksukulu

Vastavalt kehtivale tulumaksuseadusele maksustatakse Eestis jaotamata kasumist välja-makstavaid dividende. Alates 1. jaanuarist 2008 kehtib tulumaksumäär 21/79 dividendi netosummast. Tasumisele kuuluvast tulumaksust on võimalik maha arvata teistelt Eestis registreeritud äriühingutelt saadud dividendidelt arvestatud tulumaks, kui dividendide saajale kuulus dividendide maksmise ajal vähemalt 10% (kuni 31. detsembrini 2008 15%) dividendi maksja aktsiatest või osadest.

Keskmine tegelik tulumaksumäär

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Jätkuvad tegevusvaldkonnad		
Eesti		
Dividendide netosumma	1 708,0	1 360,0
Dividendidele rakendatav tulumaksumäär	21/79	21/79
Teoreetiline tulumaks antud tulumaksumääraga	454,0	361,5
Lõpetatavalt tegevusvaldkonnalt saadud dividendide mõju (lisa 36)	-	-127,6
Sidusettevõtjalt saadud dividendide mõju	-4,9	-4,8
Tegelik tulumaks dividendidelt	449,1	229,1
Keskmine efektiivne tulumaksumäär	20,8%	13,3%
Soome ja Läti tütarettevõtjate tulumaksukulu	1,7	0,5
Kokku tulumaksukulu (lisa 5)	450,8	229,6

Seisuga 31. detsember 2010, 31. detsember 2009 ja 1. jaanuar 2009 ei olnud kontsernil edasilükkunud tulumaksuvara ja -kohustusi.

33. Äritegevusest saadud raha

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Jätkuvad tegevusvaldkonnad		
Kasum enne maksustamist	2 281,0	1 620,5
Korrigeerimised		
Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus (lisa 5 ja 6)	1 438,7	1 622,5
Immateriaalse põhivara amortisatsioon (lisa 5 ja 8)	22,0	10,0
Tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud (lisa 4, 24 ja 26)	-123,5	-113,1
Kasum materiaalse põhivara müügist	-7,4	-10,3
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon	-1,0	-0,7
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumid (lisa 9)	-33,1	-24,4
Kasum muudest mitterahalistest tehingutest (lisa 23)	-169,1	-
Tasumata/laekumata kasum/kahjum tuletisinstrumentidelt	24,0	14,5
Intressikulu võlakohustustelt (lisa 31)	174,9	188,6
Intressi- ja muud finantstulud	-118,1	-200,6
Korrigeeritud kasum enne maksustamist	3 488,4	3 107,0
Äritegevusega seotud käibevarade netomuutus		
Kahjum ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest (lisa 12)	-5,6	18,4
Äritegevusega seotud nõuete muutus	-520,7	-15,3
Varude muutus (lisa 10)	150,9	-127,1
Muu äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	-1 351,4	432,7
Kokku äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	-1 726,8	308,7
Äritegevusega seotud kohustuste netomuutus		
Eraldiste muutus (lisa 25)	831,2	-446,6
Võlgnevuse muutus hankijatele	429,0	-24,5
Muu äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	-51,9	50,3
Kokku äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	1 208,3	-420,8
Äritegevusest saadud raha	2 969,9	2 994,9

34. Bilansivälised varad ning tingimuslikud ja siduvad tulevikukohustused

a. Bilansivälised varad

Põlevkivi varud

Seisuga 31. detsember 2010 on kontserni kaevanduste ja karjääride kaevandamiskõlblikud põlevkivi varud hinnanguliselt kokku 367 mln tonni (31. detsember 2009: 385 mln tonni), sh allmaa kaeveväljadel 267 mln tonni (31. detsember 2009: 278 mln tonni) ja pealmaa kaeveväljadel 100 mln tonni (31. detsember 2009: 107 mln tonni).

Emissiooniõigused

Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2007 määrusega nr 257 kehtestatud jaotuskava kohaselt on Eesti Energia kontserni ettevõtetele aastateks 2008–2012 eraldatud kasvuhoonegaaside lubatud heitkogus 9,2 mln t/aastas (perioodiks 2005–2007 eraldatud kogus oli kokku 46,7 mln tonni).

b. Tingimuslikud kohustused

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused

Maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud ettevõtte maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli üheski kontserniettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 6 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv.

Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontsernile olulise täiendava maksusumma.

Tagatised, garantiid ja kohtuvaidlused

Kontserni poolt sõlmitud laenulepingutes on kehtestatud piirmäärad kontserni konsolideeritud finantsnäitajatele. Piirmäärasid ei ole ületatud.

Kontsern on andnud garantii sidusettevõtja ASi Nordic Energy Link pankadega sõlmitud laenulepingutest tulenevate kohustuste garanteerimiseks 39,9% ulatuses juhul, kui pangad nõuavad ASilt Nordic Energy Link lepingutingimuste rikkumisele viidates laenude täielikku tasumist (lisa 3.1). Seisuga 31. detsember 2010 oli ASil Nordic Energy Link väljavõetud laenusid summas 964,0 mln kr (31. detsember 2009: 1044,8 mln kr; 1. jaanuar 2009: 1118,1 mln kr).

c. Siduvad tulevikukohustused

Euroopa Liidu keskkonnanormide täitmise kohustus

Vastavalt Euroopa Liidu ja Eesti vahelisele liitumislepingule peavad põlevkivikatelde heitmed välisõhku alates 2016. aastast vastama suurtele põletusseadmetele kehtestatud nõuetele. Nimetatud kohustuse täitmine nõuab täiendavate investeeringute tegemist.

Ehituslepingutest tulenevad siduvad tulevikukohustused

Seisuga 31. detsember 2010 oli kontsernil põhivara soetamiseks sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi 3987,6 mln kr (31. detsember 2009: 3636,6 mln kr; 1. jaanuar 2009: 1018,5 mln kr) eest.

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostulepingud

Seisuga 31. detsember 2010 oli kontsernil sõlmitud lepinguid kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute ostuks 2011. ja 2012. aasta detsembris summas 523,8 mln kr (31. detsember 2009: 102,9 mln kr; 1. jaanuar 2009: 660,3 mln kr).

35. Müügiks hoitavad varad ja müügiks hoitavate varadega seotud kohustused

ASi Kohtla-Järve Soojus varad ja kohustused on käesolevas aastaaruandes kajastatud müügigootel varade ja kohustustena, kuna 22. detsembril 2010 sõlmis kontsern ASi Kohtla-Järve Soojus osaluse müügilepingu OÜ VKG Energiaga. Tehing viidi lõpule 8. märtsil 2011, pärast seda, kui Konkurentsiamet andis nõusoleku koondumiseks. Kuni müügini kuulus AS Kohtla-Järve Soojus elektri ja soojuse tootmise segmenti.

Müügiks hoitavad varad

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
Raha ja raha ekvivalendid	5,1	-	-
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	52,9	-	-
Varud	4,2	-	-
Materiaalne ja immateriaalne põhivara	261,9	-	-
Kokku müügiks hoitavad varad	324,1	-	-

Müügiks hoitavate varadega seotud kohustused

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2008
Võlakohustused	52,2	-	-
Võlad hankijatele ja muud võlad	28,7	-	-
Eraldised	90,0	-	-
Tulevaste perioodide tulud (lisa 24)	1,9	-	-
Kokku Müügiks hoitavate varadega seotud kohustused	172,8	-	-

36. Lõpetatud tegevusvaldkond

Augustis 2009 kiitis Vabariigi Valitsus heaks plaani osta kontsernilt 100% osalus Elering OÜs. Tehing viidi lõpule 27. jaanuaril 2010. Kuni müügini moodustas Elering OÜ äritegevus elektri ülekande segmenti ning on seetõttu kajastatud käesolevas aastaaruandes lõpetatud tegevusvaldkonnana.

Lõpetatud tegevusvaldkonna tulude ja kulude analüüs

miljonites kroonides	1. jaanuar –	
	27. jaanuar 2010	31. detsember 2009
Tulud	155,8	1 171,9
Kulud	-62,5	-872,7
Kasum lõpetatavast tegevusvaldkonnast enne maksustamist	93,3	299,2
Tulumaksukulu (lisa 32)	-	-127,6
Kasum müügist	334,7	-
Kasum lõpetatavast tegevusvaldkonnast	428,0	171,6

Lõpetatud tegevusvaldkonna varad ja kohustused

miljonites kroonides	27. jaanuar	31. detsember
	2010	2009
Raha ja raha ekvivalendid	103,1	-
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	316,9	205,3
<i>sh nõuded jätkuvatele tegevusvaldkondadele (lisa 23)</i>	236,0	148,4
Materiaalne ja immateriaalne põhivara	5 500,4	5 473,7
Kokku lõpetatud tegevusvaldkonna varad	5 920,4	5 679,0
Võlakohustused	-3 010,4	3,0
Võlad hankijatele ja muud võlad	-341,9	-273,8
<i>sh võlad jätkuvatele tegevusvaldkondadele (lisa 12)</i>	-52,0	-59,8
Tulevaste perioodide tulud (lisa 24)	-202,8	-200,6
Kokku lõpetatud tegevusvaldkonna kohustused	-3 555,1	-471,4

36. Lõpetatud tegevusvaldkond, järg

Lõpetatud tegevusvaldkonna varad ja kohustused, järg

miljonites kroonides	27. jaanuar	31. detsember
	2010	2009
Netovara	2 365,3	5 207,6
Müügihind	2 700,0	
Kasum müügist	334,7	
Raha sissetulek osade müügist:		
Laekunud müügist	2 700,0	
Tütarettevõtja raha ja raha ekvivalendid	-103,1	
Kokku raha sissetulek osade müügist	2 596,9	

Seisuga 31. detsember 2009 oli lõpetatud tegevusvaldkonnal arvelduskrediit emattevõtjalt summas 2 935,6 mln kr, mis oli finantsseisundi aruandest välja elimineeritud ja mis refinantseeriti jaanuaris 2010 pankade sündikaatlaenuga.

37. Tava- ja lahustunud puhaskasum aktsia kohta

Tavapuhaskasumi arvutamiseks aktsia kohta on puhaskasum jagatud kaalutud keskmise emiteeritud aktsiate arvuga. Kuna potentsiaalseid lihtaktsiaid ei ole, on lahustunud puhaskasum kõigil perioodidel võrdne tavapuhaskasumiga

	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Emattevõtja omaniku osa kasumist (mln kr)	2 257,0	1 562,9
<i>sh jätkuvatest tegevusvaldkondadest (mln kr)</i>	1 829,0	1 391,3
<i>lõpetatavatest tegevusvaldkondadest (mln kr)</i>	428,0	171,6
Kaalutud keskmine aktsiate arv (mln)	74	74
Tavapuhaskasum aktsia kohta (kr)	30,58	21,17
<i>sh jätkuvatest tegevusvaldkondadest (kr)</i>	24,78	18,85
<i>lõpetatavatest tegevusvaldkondadest (kr)</i>	5,80	2,32
Lahustunud puhaskasum aktsia kohta (kr)	30,58	21,17
<i>sh jätkuvatest tegevusvaldkondadest (kr)</i>	24,78	18,85
<i>lõpetatavatest tegevusvaldkondadest (kr)</i>	5,80	2,32

38. Tehingud seotud osapooltega

Eesti Energia ASI aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile. Kontserni aruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks sidusettevõtjad, emattevõtja juhatuse ja nõukogu liikmed ning muud ettevõtjad, kelle üle nimetatud isikutel on oluline mõju. Samuti on loetud seotud osapoolteks kõik üksused, kus riigil on kontroll või valitsev mõju.

Jätkuvad tegevusvaldkonnad

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Tehingud sidusettevõtjatega		
Kaupade ja teenuste ost	396,8	318,1
Tulu kaupade ja teenuste müügist	51,8	60,1
Tehingud äriühingutega, milles nõukogu ja juhatuse liikmed omavad olulist mõjuvõimu		
Kaupade ja teenuste ost	70,2	62,1

2010. majandusaastal võõrandas kontsern Eesti Vabariigile 100% osaluse Elering OÜs (lisa 36). 2009. majandusaastal ei teinud kontsern olulise mõjuga üksikuid tehinguid üksustega, kus riigil on valitsev mõju.

Juhatuse ja nõukogu liikmetele makstud tasud on avalikustatud lisas 29. Nõuded sidusettevõtjate vastu on avalikustatud lisas 12 ning võlad sidusettevõtjatele lisas 23. Aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil ei ole hinnatud alla nõudeid seotud osapoolte vastu.

Juhatuse liikmetega teenistuslepingu ennetähtaegse lõpetamise korral on teenistuslepingutes ette nähtud kolme kuu hüvitise maksmine.

Elektrienergia ostul-müügil kasutatakse Konkurentsiameti poolt kinnitatud hindu. Ülejäänud tehingud toimuvad turuhinnas, selle puudumisel kasutatakse kokkuleppehindu.

39. Aruandeperioodi lõpu järgsed sündmused

a. Arvestusvaluuta muutus

Alates 1. jaanuarist 2011 ühines Eesti eurotsooniga ja Eesti kroon (EEK) asendus euroga (EUR). Sellest tulenevalt konverteeris kontsern sellest kuupäevast alates oma raamatupidamisarvestuse eurodesse ning 2011. aasta ja järgnevaid finantsaruandeid hakatakse koostama eurodes. Võrdlusandmed konverteeritakse ametliku üleminekukursiga 15,6466 EEK/EUR.

b. Äriühendused

17. jaanuaril 2011 omandas kontsern 75%-lise osaluse Läti äriühingus SIA "Valkas Bioenergo Kompanija" (uus ärinimi - SIA Enefit Power&Heat Valka) 0,8 mln euro eest ning laiendas omandamise järgselt aktsiakapitali, mis järel kuulub kontsernile 90% äriühingust. Omandatud ettevõtte toodab soojust kahes biokütust ja kütteõli kasutavas katlamajas ning on arendanud uue biokütuse elektri ja soojuste koostootmisjaama projekti. Uus koostootmisjaam valmib 2012. aastal.

c. Muud tehingud

14. veebruaril 2011 viidi lõpule kaevanduslubade vahetamise leping Osaühinguga VKG Kaevandused. 8. märtsil 2011 viidi lõpule tehing, millega kontsern võõrandas osaluse ASis Kohtla-Järve Soojus (lisa 35). Müügileping sõlmiti 22. detsembril 2010. a.

14. jaanuaril 2011 sõlmis kontsern lepingu Oil Shale Exploration Company 100% aktsiate omandamiseks USA-s 42 mln USDi eest. Tehing viidi lõpule 30. märtsil 2011. Juhatuse hinnangul ei kujutanud antud tehing äriühendust, kuna tegemist oli ainult varade omandamisega, mis ei moodusta äri.

40. Finantsinformatsioon emaettevõtja kohta

Emaettevõtja kohta esitatava finantsinformatsioonina on toodud emaettevõtja eraldiseisvad põhjaruanded, mille avalikustamine on nõutud Eesti raamatupidamise seadusega. Emaettevõtja põhjaruanded on koostatud samadel arvestuspõhimõtetel, mida on kasutatud konsolideeritud aruannete koostamisel. Emaettevõtja konsolideerimata aruannetes kajastatakse investeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse soetusmaksumuses.

KASUMIARUANNE

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Müügitulu	6 360,1	5 764,2
Muud äritulud	745,5	151,0
Sihtfinantseerimine	0,5	-
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-5 975,4	-4 637,6
Mitmesugused tegevuskulud	-261,0	-221,4
Tööjõukulud	-304,9	-253,4
Põhivara kulum, amortisatsioon ja väärtuse langus	-57,7	-214,4
Muud ärikulud	-92,3	-195,4
ÄRIKASUM	414,8	393,0
Finantstulud	2 216,4	1 861,9
Finantskulud	-264,7	-279,2
Kokku finantstulud ja -kulud	1 951,7	1 582,7
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST	2 366,5	1 975,7
ARUANDEAASTA KASUM	2 366,5	1 975,7

KOONDKASUMIARUANNE

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
ARUANDEAASTA KASUM	2 366,5	1 975,7
Muu koondkasum		
Riskimaandamisinstrumentide ümberhindlus	-469,6	-90,1
Majandusaasta muu koondkasum	-469,6	-90,1
MAJANDUSAASTA KOONDKASUM KOKKU	1 896,9	1 885,6

40. Finantsinformatsioon emaettevõtja kohta, järg

FINANTSSEISUNDI ARUANNE

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
VARAD			
Põhivara			
Materiaalne põhivara	1 262,9	1 038,7	475,2
Immateriaalne põhivara	187,6	95,9	15,2
Investeeringud tütarettevõtjatesse	7 843,5	9 940,1	9 940,1
Investeeringud sidusettevõtjatesse	137,2	137,2	137,2
Tuletisinstrumendid	5,0	3,8	6,6
Nõuded tütarettevõtjatele ja muud nõuded	2 485,7	2 511,8	4 888,4
Kokku põhivara	11 921,9	13 727,5	15 462,7
Käibevara			
Varud	1,8	1,7	1,2
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	7 728,7	8 466,2	4 607,8
Tuletisinstrumendid	6,6	28,1	129,1
Müügiototel finantsvarad	156,8	-	-
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	50,1	6,7	15,5
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	2 838,1	79,8	392,7
Raha ja raha ekvivalendid	726,2	433,7	1 195,7
Kokku käibevara	11 508,3	9 016,2	6 342,0
Kokku varad	23 430,2	22 743,7	21 804,7

miljonites kroonides	31. detsember		1. jaanuar
	2010	2009	2009
OMAKAPITAL			
Aktiikapital	7 379,7	7 379,7	7 382,3
Aazio	4 065,5	4 065,5	4 065,5
Kohustuslik reservkapital	738,2	738,2	738,2
Riskimaandamise reserv	-440,6	29,0	119,1
Jaotamata kasum	4 017,0	3 358,5	2 742,5
Kokku omakapital	15 759,8	15 570,9	15 047,6
KOHUSTUSED			
Pikaajalised kohustused			
Võlakohustused	5 193,5	5 600,1	5 040,5
Muud võlad	1,2	1,3	2,8
Tuletisinstrumendid	18,4	-	-
Tulevaste perioodide tulud	5,0	5,6	2,1
Eraldised	5,8	9,6	4,6
Kokku pikaajalised kohustused	5 223,9	5 616,6	5 050,0
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused	419,4	54,8	134,6
Võlad hankijatele ja muud võlad	1 564,5	1 499,6	1 571,2
Tuletisinstrumendid	455,7	0,8	-
Eraldised	6,9	1,0	1,3
Kokku lühiajalised kohustused	2 446,5	1 556,2	1 707,1
Kokku kohustused	7 670,4	7 172,8	6 757,1
Kokku kohustused ja omakapital	23 430,2	22 743,7	21 804,7

40. Finantsinformatsioon emaettevõtja kohta, järg

RAHAVOOGUDE ARUANNE

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Rahavood äritegevusest		
Kasum enne maksustamist	2 366,5	1 975,8
Korrigeerimised		
Materiaalse põhivara kulum	50,6	190,4
Immateriaalse põhivara amortisatsioon	7,1	5,0
Sihtfinantseerimise amortisatsioon	-0,5	-
Kasum/kahjum materiaalse põhivara müügist	-2,4	-9,2
Kasum tütarettevõtja müügist	-600,0	-
Muud kasumid/kahjumid investeringutelt	-1 680,3	-1 360,0
Kasum muudest mitterahalistest tehingutest	-	-12,2
Tasumata/laekumata kasum/kahjum tuletisinstrumentidelt	24,0	14,5
Intressikulu võlakohustustelt	261,2	278,5
Intressitulu	-507,4	-499,7
Korrigeeritud puhaskasum	-81,2	583,1
Äritegevusega seotud käibevarade netomuutus		
Kahjum ebatöenäoliselt laekuvatest nõuetest	7,4	19,7
Äritegevusega seotud nõuete muutus	-351,4	-58,6
Varude muutus	-0,1	0,7
Muu äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	-1 414,5	452,8
Kokku äritegevusega seotud käibevarade netomuutus	-1 758,6	414,6
Äritegevusega seotud kohustuste netomuutus		
Eraldiste muutus	2,1	4,7
Võlgnevuse muutus hankijatele	30,3	36,1
Muu äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	128,6	60,2
Kokku äritegevusega seotud kohustuste netomuutus	161,0	101,0
Makstud intressid ja laenukulud	-250,6	-269,1
Saadud intressid	466,8	499,5
Kokku rahavood äritegevusest	-1 462,6	1 329,1

miljonites kroonides	1. jaanuar – 31. detsember	
	2010	2009
Rahavood investeerimisest		
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-385,1	-542,9
Laekunud materiaalse põhivara müügist	12,1	98,3
Laekunud kapitalirendi põhiosa maksed	-	9,8
Tütarettevõtjatelt saadud dividendid	1 708,0	1 360,0
Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutus	-2 758,4	313,0
Tasutud lühiajaliste finantsvarade soetamisel	-585,1	-317,7
Sisse makstud tütarettevõtjate aktsiakapitali	-53,9	-0,1
Laekunud lühiajaliste finantsvarade müügist ja lunastamisest	385,4	327,8
Laekunud tütarettevõtja müügist	2 700,0	-
Laekunud tütarettevõtja likvideerimisest	22,8	-
Raha väljaminek osalise äritegevuse müügist	-	-1,3
Tütarettevõtjatele antud pikaajalised laenud	-60,2	-23,9
Tütarettevõtjate poolt tagasi makstud laenud	10,0	11,6
Tütarettevõtjatele antud arvelduskrediidi muutus	2 612,0	-2 178,7
Kokku rahavood investeerimisest	3 607,6	-944,1
Rahavood finantseerimisest		
Saadud pangalaenu	-	625,8
Tagasi makstud pangalaenu	-54,8	-140,8
Arvelduskrediidi muutus	-	-14,3
Tütarettevõtjatelt saadud üleõlaenu muutus	-89,7	-257,7
Makstud dividendid	-1 708,0	-1 360,0
Kokku rahavood finantseerimisest	-1 852,5	-1 147,0
Puhas rahavoog	292,5	-762,0
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul	433,7	1 195,7
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul	726,2	433,7
Kokku raha ja raha ekvivalentide muutus	292,5	-762,0

40. Finantsinformatsioon emaettevõtja kohta, järg

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

miljonites kroonides	Aktsiakapital	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Riski- maandamise reserv	Realiseerimata kursivahed	Jaotamata kasum	Kokku
EMAETTEVÕTJA							
Omakapital seisuga 31. detsember 2008	7 382,3	4 065,5	738,2	119,1	-	2 742,5	15 047,6
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline maksumus						-9 940,1	-9 940,1
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus kapitaliosaluse meetodil				191,6	-	12 081,9	12 273,5
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. detsember 2008 (lisa 19)				310,7	-	4 884,3	17 381,0
Koondkasum							
Majandusaasta koondkasum	-	-	-	-90,1	-	1 975,7	1 885,6
Tehingud omanikuga							
Aktsiakapitali vähendamine (Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008 korraldus nr 502) (lisa 19)	-2,6	-	-	-	-	0,3	-2,3
Makstud dividendid	-	-	-	-	-	-1 360,0	-1 360,0
Kokku tehingud omanikuga	-2,6	-	-	-	-	-1 359,7	-1 362,3
Omakapital seisuga 31. detsember 2009	7 379,7	4 065,5	738,2	29,0	-	3 358,5	15 570,9
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline maksumus						-9 940,1	-9 940,1
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus kapitaliosaluse meetodil				-78,1		11 669,4	11 591,3
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. detsember 2009 (lisa 19)				-49,1	-	5,087,8	17,222,1

40. Finantsinformatsioon emaettevõtja kohta, järg

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

miljonites kroonides	Aktiivkapital	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Riski- maandamise reserv	Realiseerimata kursivahed	Jaotamata kasum	Kokku
EMAETTEVÕTJA							
Omakapital seisuga 31. detsember 2009	7 379,7	4 065,5	738,2	29,0	-	3 358,5	15 570,9
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline maksumus						-9 940,1	-9 940,1
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus kapitaliosaluse meetodil				-78,1		11 669,4	11 591,3
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. detsember 2009 (lisa 19)				-49,1	-	5 087,8	17 222,1
<i>Koondkasum</i>							
Majandusaasta koondkasum	-	-	-	-469,6	-	2 366,5	1 896,9
<i>Tehingud omanikuga</i>							
Makstud dividendid	-	-	-	-	-	-1 708,0	-1 708,0
<i>Kokku tehingud omanikuga</i>	-	-	-	-	-	-1 708,0	-1 708,0
Omakapital seisuga 31. detsember 2010	7 379,7	4 065,5	738,2	-440,6	-	4 017,0	15 759,8
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline maksumus						-7 843,5	-7 843,5
Kontrolli ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus kapitaliosaluse meetodil				-100,6	-0,5	9 463,3	9 362,2
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. detsember 2010 (lisa 19)				-541,2	-0,5	5 636,8	17 278,5

Korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum on vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionäridele väljamakseid.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Energia AS-i aktsionärile

Oleme auditeerinud kaasnevat Eesti Energia AS-i ja selle tütarettevõtete konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2010, konsolideeritud kasumiaruannet, koondkasumiaruannet, omakapitali muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Juhatuse kohustused konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande osas

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õige ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeauditiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindlustunnet, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad auditi otsustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab audiitor nende riskihinnangute tegemisel arvesse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ning õigeks ja õiglaseks esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne olulises osas õigesti ja õiglaselt Eesti Energia AS-i ja selle tütarettevõtete finantsseisundit seisuga 31. detsember 2010 ning nende sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

AS PricewaterhouseCoopers

Ago Vilu
Vandeauditiitor, litsents nr 325

Laile Kaasik
Vandeauditiitor, litsents nr 511

18. aprill 2011

AS PricewaterhouseCoopers, Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn; tegevusluba nr 6
T: 614 1800, F: 614 1900, www.pwc.ee

Kasumi jaotamise ettepanek

Eesti Energia kontserni jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2010 oli 5 636 755 604,52 kr.

Riigivaraseaduse § 77 lg 1 kohaselt kinnitab äriühingu, milles riigil on vähemalt otsustusõigus, poolt makstava dividendisumma Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 9. märtsi 2011. aasta korraldusele nr 117 peab Eesti Energia AS maksma 2011. aastal dividendidena 56 050 516 eurot (877 000 003,65 kr).

Lähtudes eeltoodust teeb juhatus äriseadustiku § 332 alusel ettepaneku jaotada Eesti Energia kontserni jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2010 järgmiselt:

1. maksta aktsionäridele dividendidena 877 000 003,65 kr (56 050 516 eurot);
2. seoses Eesti Energia kontserni jätkuva finantseerimisvajadusega jätta ülejäänud jaotamata kasum summas 4 759 755 600,87 kr jaotamata.

Juhatusel liikmete allkirjad majandusaasta aruandele

Eesti Energia kontserni 31. detsembril 2010 lõppenud majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest, audiitori järeldusotsusest ja kasumi jaotamise ettepanekust.

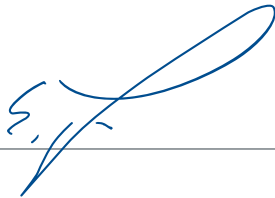
Aktiaseltsi juhatus on koostanud tegevusaruande, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande ja kasumi jaotamise ettepaneku.

JUHATUS

18. aprill 2011

Juhatusel esimees

Sandor Liive

Juhatusel liikmed

Margus Kaasik

Harri Mikk

Raine Pajo

Margus Rink

Eesti Energia AS

Laki 24, 12915 Tallinn

tel 715 2222

faks 715 2200

info@energia.ee | www.energia.ee